Patricia Highsmith

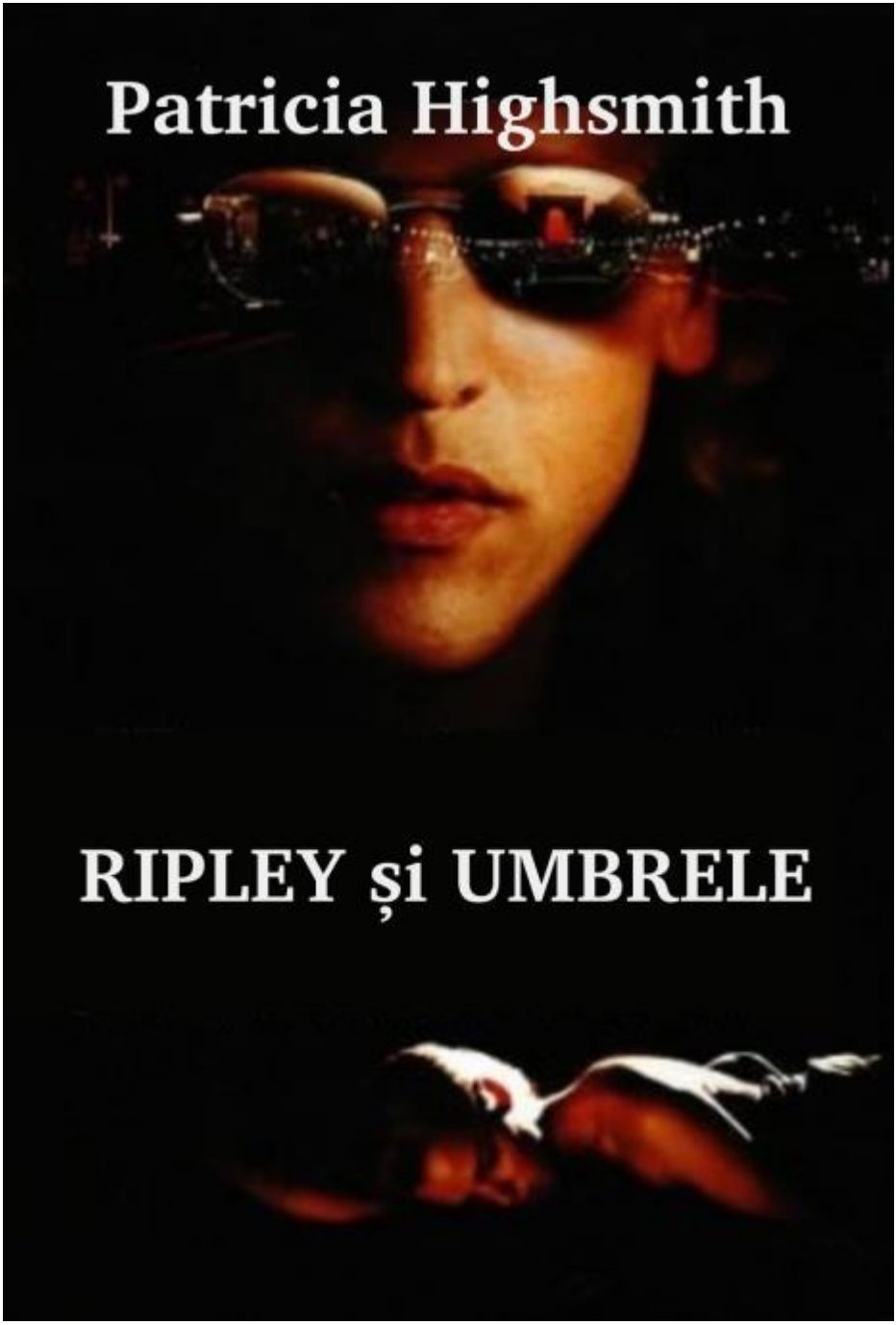

RIPLEY și UMBRELE

Patricia Highsmith

RIPLEY ȘI UMBRELE

Traducerea:
COSMIN GHIDOVEANU

Editura LUCMAN
2006

Editor: **Lucian BORLEANU**
Redactor: **Adriana DIACONESCU**
Coperta: **Mona SANDU**
Tehnoredactare: **Ovidiu GRAMA**

Copyright © 1993 by Diogenes Verlag AG Zürich
All rights reserved
First published în 1974
Translation Copyright © **Editura Lucman**, 2006

Toate drepturile pentru ediția de față
sunt rezervate **Editurii Lucman**.
Reproducerea parțială sau integrală a textului
fără acordul editurii este interzisă
și va fi pedepsită conform legilor în vigoare.

Comenzile pot fi trimise pe adresa editurii:
Editura Lucman
București, Str. Miron Costin, nr. 19, Sector 1
Telefon/fax: 021.222.53.17
e-mail: comenzi@lucman.ro
www.lucman.ro

Patricia Highsmith
Ripley Under Ground (1970)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
HIGHSMITH, PATRICIA
Ripley și umbrele / Patricia Highsmith;
trad. Cosmin Ghidoveanu; ed.: Lucian Borleanu. - București:
Lucman, 2006
ISBN: (10) 973-723-041-8; ISBN (13) 978-973-723-041-6

I. Ghidoveanu, Cosmin (trad.)
II. Borleanu, Lucian (ed.)
821.111(73)-31=135.1

Vecinilor și prietenilor mei polonezi din Franța, AGNÈS și GEORGES BARYLSKI

Înclin mai degrabă să-mi dau viața
pentru lucrurile în care nu cred, decât
pentru cele în care cred.
Mă gândesc uneori că viața unui artist
e o lungă și minunată sinucidere,
și nu regret că este așa.

Oscar Wilde, în corespondența personală.

Tom se afla în grădină când începu să sune telefonul. O lăsă pe doamna Annette, menajera, să răspundă, iar el continuă să curețe mușchiul spongios care crescuse printre dalele de piatră. Era un octombrie ploios.

— Domnule Tom! se auzi vocea de soprană a menajerei. Cineva de la Londra!

— Imediat!

Aruncă săpăliga și urcă scările. Telefonul de la parter era în salon. Tom nu se așeză pe canapeaua de mătase galbenă, pentru că era îmbrăcat în blugi.

— Alo, Toni? Jeff Constant. Auzi…

— Poți să vorbești puțin mai tare? Nu te aud foarte bine.

— Acum e mai bine? Eu te aud foarte clar.

La Londra se auzea întotdeauna bine.

— Puțin mai bine, da.

— Ai primit scrisoarea mea?

— Nu, zise Tom.

— Ah! Avem necazuri. Nu voiam să fii luat prin surprindere. Avem o…

Telefonul hârâi, bâzâi, apoi se auzi un clic și convorbirea se întrerupse.

— La naiba! făcu Tom fără să ridice vocea.

Să nu fie luat prin surprindere, oare de ce anume? Să fi fost ceva în neregulă la galerie? Sau la „Derwatt Ltd.”? Ce-ar fi putut să-l ia *pe el* prin surprindere? Nici măcar nu era implicat în toată afacerea. E adevărat că „Derwatt Ltd.” era ideea lui, și avea un mic venit de pe

urma ei, dar totuși…Tom aruncă o privire spre telefon, așteptându-se dintr-o clipă într-alta să-l audă din nou. Și dacă l-ar fi sunat el pe Jeff? Nu. Nu știa dacă Jeff era la studio sau la galerie. Jeff Constant era fotograf, deci putea să fie oriunde.

Tom se îndreptă către ușa de sticlă care dădea spre grădina din spate. Măcar să curețe mușchiul în continuare până când avea să sune din nou telefonul. Nu-i displăcea să se ocupe de grădinărit: să tundă iarba, să grebleze, să ardă uscăturile, să smulgă buruienile câte o oră pe zi. În felul acesta făcea mișcare și putea totodată să-și lase mintea să hoinărească. Abia luase iarăși săpăliga în mână, că telefonul sună din nou.

Doamna Annette intră în salon cu cârpa de praf în mână. Mică, îndesată, avea în jur de șaizeci de ani și o fire destul de veselă. Nu știa nici un cuvânt în engleză și părea incapabilă să învețe vreunul, fie chiar și *„good morning”,* ceea ce-i convenea de minune lui Tom.

— Răspund eu, doamnă, spuse el, luând receptorul.

— Alo, se auzi vocea lui Jeff. Ascultă, Tom, mă întrebam dacă n-ai putea să faci un drum până aici la Londra. Eu…

— Ce e?

Legătura era în continuare proastă, dar totuși mai bună decât prima oară.

— Păi… ți-am povestit totul în scrisoare. Nu pot să-ți explic la telefon. Dar e important, Tom.

— A făcut cineva vreo prostie? Bernard?

— Cam așa ceva. O să vină un tip din New York, mâine probabil.

— Cine?

— Ți-am explicat m scrisoare. Știi că vernisajul expoziției Derwatt trebuie să aibă loc miercuri. O să fac în așa fel încât să-l duc cu prețul până atunci și să nu reușească să dea nici de Ed, nici de mine. (După cum vorbea, părea foarte îngrijorat.) Ești liber, Tom?

— Aa… da.

Dar Tom n-avea nici un chef să meargă la Londra.

— Te rog să nu-i spui soției tale că vii la Londra.

— Héloïse e în Grecia.

— Cu atât mai bine.

Pentru prima oară, în vocea lui Jeff se simți o nuanță de ușurare.

Scrisoarea lui Jeff ajunse la cinci după-amiază, recomandată și trimisă cu serviciul urgent.

104, Charles Place NW8

Dragă Tom,

Noua expoziție Derwatt, prima în ultimii doi ani, se va deschide pe 16, miercuri. Bernard are nouăsprezece pânze încă necunoscute și o să mai împrumutăm și altele. Și acum veștile proaste. Există un american, un anume Thomas Murchison, un colecționar, care s-a retras din afaceri și are bani frumoși. A cumpărat de la noi un Derwatt acum trei ani. L-a comparat cu un alt Derwatt, mai vechi, pe care l-a văzut întâmplător în Statele Unite, și acum spune că acela pe care l-a cumpărat de la noi e fals. Și are dreptate, bineînțeles, pentru că e unul dintre cele făcute de Bernard. A trimis o scrisoare la Buckmaster Gallery (adresată mie) în care spune că, după părerea lui, pânza pe care o deține nu este autentică, pentru că tehnica și culorile sunt cele folosite de Derwatt cu cinci sau șase ani în urmă. Am impresia că Murchison ăsta e hotărât să ne bage în rahat până la gât. Ce-am putea să facem? Ai avut întotdeauna idei grozave, Tom.

Crezi că poți să vii până aici, să discutăm? Pe cheltuiala Buckmaster Gallery? Avem nevoie de cineva care să ne încurajeze. Nu cred că Bernard a dat-o în bară cu pânzele noi, dar acum nu e bine să-l avem prin preajmă, și n-am vrea să fie prezent nici măcar la vernisaj, mai ales la vernisaj.

Te rog, vino cât poți de repede.

Cu prietenie, JEFF

P.S. Scrisoarea lui Murchison a fost politicoasă, dar, dacă i-ar da prin cap să meargă să-l caute pe Derwatt ca să verifice...

Asta ar fi fost într-adevăr o problemă, pentru că Derwatt nu mai exista. Povestea (născocită de Tom) pe care o spuneau cei de la Buckmaster Gallery era că Derwatt trăia într-un mic sat din Mexic, că nu discuta cu nimeni, că nu avea telefon și că interzicea galeriei să dea adresa lui cuiva. Pe scurt, dacă Murchison mergea în Mexic, i-ar fi luat o viață de om să-l caute pe Derwatt.

Dar Tom putea să intuiască deja ce avea să se întâmple: Murchison - care va veni cu Derwatt-ul în brațe - va vorbi cu presa. Ar apărea bănuieli și afacerea ar risca să se ducă de râpă. Oare banda l-ar implica și pe el în toată povestea?

(De fiecare dată când Tom se gândea la echipa care conducea galeria, la vechii prieteni ai lui Derwatt, acesta era termenul care-i venea în minte, chiar dacă nu-i plăcea: „banda”.) Și Bernard putea foarte bine să menționeze numele lui Tom Ripley, nu din răutate, ci din cauza concepției sale complet demente - aproape creștine - pe care o avea privitor la cinste.

Tom făcuse întotdeauna tot posibilul ca să-și păstreze o reputație fără pată, să evite problemele, și până acum reușise foarte bine. Ar fi fost jenant să apară în ziarele franceze că Thomas Ripley, din Villeperce-sur-Seine, căsătorit cu Héloïse Plisson, fiica lui Jacques Plisson, proprietarul extrem de bogat al companiei de produse farmaceutice Plisson, pusese la cale frauda extrem de profitabilă cu numele „Derwatt Ltd.” și încasa de ani de zile un procentaj, chiar dacă nu era vorba decât de zece la sută. Ar fi lăsat o impresie de imoralitate. Chiar

Héloïse, cu toate că Tom era convins că e aproape complet lipsită de scrupule, ar fi reacționat, și, în orice caz, tatăl ei i-ar fi forțat mâna să ceară divorțul (tăindu-i și lui renta, bineînțeles.)

„Derwatt Ltd.” devenise o societate importantă, care, prăbușindu-se, ar fi antrenat și căderea altor afaceri, potrivit principiului dominoului. Ca, de exemplu, marca înregistrată privind materialele pentru artiști, care purta acest nume, și care aducea profituri frumușele bandei, inclusiv lui Tom. Sau Școala de Artă Derwatt din Perugia, frecventată mai ales de fermecătoare doamne în vârstă și tinere americance în vacanță, și care reprezenta o sursă de venit suplimentară. Dacă afacerea era rentabilă, acest lucru nu se datora atât cursurilor și vânzărilor de materiale pentru artiști „Derwatt”, cât faptului că funcționa și ca agenție imobiliară: oferea case și apartamente mobilate, dintre cele mai scumpe, pentru elevii-turiști cu buzunare pline, și încasa un procentaj. Școala era condusă de doi englezi limbuți, care nu erau la curent cu escrocheria Derwatt.

Tom nu reușea să se hotărască: ar trebui sau nu să meargă la Londra? Ce-ar putea să le spună? Și, de altfel, nu reușea să înțeleagă care era problema: era așa de greu de crezut că un artist putea să revină la stilul anterior atunci când picta o pânză nouă?

— Domnul dorește cotlet de miel sau jambon rece pentru diseară? întrebă doamna Annette.

— Cotlet de miel, mulțumesc. Ce vă mai face dintele?

Doamna Annette mersese de dimineață la dentistul satului, în care avea cea mai mare încredere, ca să-și trateze un dinte care o chinuise toată noaptea.

— Nu mă mai doare. E așa de amabil doctorul Grenier! Mi-a spus că am avut un abces, dar a deschis dintele și… nervul stătea să se desprindă.

Tom dădu din cap, întrebându-se cum putea nervul să cadă singur: probabil prin forța gravitației. La el fusese

nevoie de un adevărat foraj ca să ajungă la nerv, și asta la unul dintre dinții de sus.

— Ați primit vești bune de la Londra?

— Nu… Pur și simplu, m-a sunat un prieten.

— Și doamna Héloïse v-a scris?

— Nu azi.

— Ah, când mă gândesc la tot soarele acela! Grecia, vă dați seama! (Doamna Annette freca suprafața deja strălucitoare a unei comode mari de stejar, aflată lângă șemineu.) Priviți! Nici o rază de soare în Villeperce. Deja a venit iama.

— Da.

De câtva timp, doamna Annette îi spunea același lucru în fiecare zi.

Tom nu credea că o va vedea pe Héloïse înainte de Crăciun. Pe de altă parte, ar fi putut să apară oricând: fie din cauza unor neînțelegeri cu prietenii săi, fie, pur și simplu, pentru că nu mai suporta croaziera. Héloïse era impulsivă.

Tom puse un disc cu Beatles ca să-și ridice moralul, apoi începu să se plimbe prin salonul vast, cu mâinile în buzunare. Îi plăcea la nebunie casa în care locuia. Clădirea pătrată - din piatră gri, cu două etaje și patru turnuri rotunde dispuse în colțuri - avea înfățișarea unui mic castel, înconjurat de o grădină imensă, care costase o avere, chiar și pentru buzunarul unui american. Locuiau acolo de trei ani. Era cadoul de nuntă al tatălui soției sale. Înainte de a se căsători, Tom avusese nevoie de bani, cei obținuți de la Greenleaf nepermițându-i să ducă genul de viață cu care se obișnuise. De aceea, ideea de a încasa periodic un procentaj din afacerea Derwatt îl interesase. În momentul de față, regreta decizia luată. Acceptase zece la sută, ceea ce nu reprezenta pe atunci decât o sumă mică. La momentul respectiv, nici măcar el nu-și imaginase că „Derwatt Ltd.” avea să ia o asemenea amploare.

Tom petrecu acea seară ca de obicei, singur și în liniște. Era totuși tulburat. Dădu muzica foarte încet pe timpul mesei și citi câteva pagini din Servan-Schreiber în franceză. Găsi două cuvinte pe care nu le știa. Avea să le caute mai târziu, în dicționarul *Harrap's* așezat pe noptieră. Întotdeauna reușea să rețină cuvintele până când găsea timpul necesar să le caute în dicționar.

După cină, își puse impermeabilul, cu toate că nu ploua, și merse pe jos până la un băruleț aflat la aproape cinci sute de metri depărtare. Acolo își lua câteodată cafeaua, stând în picioare lângă tejghea. Georges, proprietarul, se interesa de fiecare dată de Héloïse și îl compătimea pentru că rămânea atâta timp singur.

De data asta, Tom îi spuse pe un ton vesel:

— Ah, nu prea cred că o să stea două luni pe iahtul acela! O să se plictisească.

— Ce lux! murmură visător Georges.

Avea un chip rotund ca o chiflă. Tom nu avea încredere în afabilitatea și în permanenta lui bună dispoziție. Soția lui, Marie, o femeie solidă, cu părul castaniu și rujată strident, era de-a dreptul dificilă, dar o salva faptul că avea un râs vesel și strengăresc. Tom nu părea prea încântat că frecventa acest bistrou popular, deși nu prea avea ce să-i reproșeze. Pur și simplu, nu găsise altul mai aproape. Cel puțin aici, nici Georges, nici Marie nu făceau vreodată aluzii la Dickie Greenleaf, ceea ce se mai întâmpla uneori la Paris, când Tom întâlnea cunoștințe ocazionale sau prieteni de-ai soției sale.

Proprietarul hotelului *Saint-Pierre,* singurul din Villeperce, îl întrebase într-o zi: „Sunteți cumva domnul Ripley și ați fost prieten cu americanul *Granelafe*?"

Tom răspunsese afirmativ. Asta se întâmpla cu trei ani în urmă și, la momentul respectiv, chiar dacă răspundea fără să se enerveze la asemenea întrebări - cu condiția să nu fie insistente prefera să evite subiectul. Unele

ziare scriseseră că Dickie îi lăsase moștenire o sumă de bani, o rentă, spuneau altele, ceea ce era exact. Dar nici un ziar nu lăsase să se înțeleagă că testamentul fusese redactat chiar de el însuși, așa cum se întâmplase în realitate. Francezii reținеau întotdeauna doar detaliile financiare.

După ce-și bău cafeaua, Tom se întoarse acasă, salutând vreo doi săteni întâlniți pe drum și alunecând de câteva ori pe frunzele umede care mărgineau drumul. Trotuarele erau aproape inexistente. Luase cu el o lanternă de buzunar, pentru că felinarele de pe stradă erau la mare distanță unele față de altele. Din loc în loc, puteai vedea prin ferestrele luminate câte o familie așezată în fața televizorului, instalată confortabil în bucătărie, în jurul mesei cu furnir de stejar cernit. Câinii legați prin curți lătrau. Deschise grilajul de fier - înalt de trei metri - al casei sale, și pașii lui făcură pietrișul să scrâșnească. Una dintre camerele laterale, cea a doamnei Annette, era încă luminată. Probabil se uita la televizor.

Tom picta deseori noaptea, mai mult din amuzament. Știa că nu e prea talentat, nici măcar cât Dickie. Dar în seara aceea nu se simțea într-o stare de spirit adecvată unei asemenea îndeletniciri. În loc să picteze, îi scrise unui prieten din Hamburg, un american, Reeves Minot, ca să-l întrebe când va avea nevoie de el. Reeves trebuia să ascundă un microfilm - sau cam așa ceva - printre lucrurile unui conte italian, un anume Bertolozzi. Contele urma să vină să petreacă o zi sau două la Villeperce. După aceea, Tom trebuia să ia obiectul din valiza contelui, sau dintr-o altă ascunzătoare indicată de Reeves, și să-l expedieze unei persoane din Paris pe care n-o cunoștea. De multe ori tăinuise lucruri furate, mai ales bijuterii. Era mai ușor să ia el obiectul de la unul dintre musafirii săi, decât ca unul dintre oamenii lui Reeves să intre în camera de hotel în absența

locatarului. Tom îl cunoștea vag pe contele Bertolozzi, din ultima călătorie la Milano, unde se afla pe atunci și Reeves, care locuia acum la Hamburg. Vorbiseră despre pictură. Tom reușea destul de ușor să-i convingă pe oamenii care n-aveau prea multe de făcut să vină să-i viziteze casa de la Villeperce ca să-i vadă tablourile: pe lângă așa-zisele picturi ale lui Derwatt, mai avea un Soutine, ale cărui lucrări îi plăceau mult, un Van Gogh, două Magritte, desene de Cocteau, de Picasso și alți pictori care nu erau prea cunoscuți, dar erau cel puțin la fel de valoroși, după părerea lui. Villeperce nu se afla departe de Paris, și oaspeții lui erau mulțumiți că aveau ocazia să stea câteva zile la țară înainte să-și continue călătoria. De fapt, Tom mergea deseori să-i ia de la Orly cu mașina. O singură dată lucrurile ieșiseră prost: cu un american care se simțise rău încă de când venise, probabil de la mâncare, și stătuse în cameră tot timpul, ceea ce-l împiedicase pe Tom să-i umble în valiză. Obiectul - un microfilm - fusese recuperat fără probleme la Paris de unul dintre oamenii lui Reeves. Tom nu înțelegea valoarea acestor lucruri (dar el nu înțelegea nici romanele de spionaj), și Reeves la rândul lui era tot un tăinuitor, care primea un procentaj. Tom expedia de fiecare dată pachetele în alt oraș, folosind nume și adrese false.

În noaptea aceea, fiindcă nu reușea să doarmă, Tom se ridică, își puse halatul gros din lână vișinie - cadou de ziua lui de la Héloïse, împodobit cu șireturi aurii împletite - și coborî în bucătărie. Se gândise să ia o sticlă de Valstar, dar se hotărî să-și facă un ceai. Ar fi fost o băutură potrivită pentru seara aceea ciudată. Merse în vârful picioarelor ca să n-o trezească pe doamna Annette. Licoarea era de un roșu-închis. Pusese prea mult ceai. Un englez l-ar fi considerat groaznic. Duse tava în salon, își turnă într-o ceașcă și se plimbă de colo-colo, fără să facă zgomot, fiindcă era încălțat cu

papucii din piele de focă. De ce n-ar fi jucat el rolul lui Derwatt? La dracu', da! Asta era soluția, era singura.

Derwatt ar fi avut cam aceeași vârstă ca el: în jur de treizeci și cinci de ani. Tom împlinise treizeci și unu. Avea ochii albaștri-cenușii, dar nu-și mai aducea aminte dacă Cynthia (iubita lui Bernard) îi spusese asta, sau chiar Bernard însuși, într-unul dintre momentele lor interminabile în care îl elogiau pe Derwatt „cel fără vârstă".

Bineînțeles, Jeff Constant ar fi încântat de idee. O conferință de presă. Ar fi trebuit să încerce să prevadă ce întrebări aveau să i se pună și ce povești va fi nevoit să spună. Și înălțimea? Oare Derwatt era la fel de înalt ca el? Nu conta, cine ar fi putut să știe dintre ziariști? Avea părul mai închis la culoare, își spuse Tom. Dar asta se putea aranja. Mai bău niște ceai și începu să se plimbe din nou prin cameră. Cel mai bine ar fi fost să apară pe neașteptate... să-i ia prin surprindere chiar și pe Jeff, Ed și, bineînțeles, pe Bernard. Cel puțin asta ar fi urmat să spună ei presei.

Tom se strădui să se închipuie față în față cu Thomas Murchison. Calm și încredere în sine, de astea avea nevoie. Dacă Derwatt în carne și oase își făcea apariția și afirma că pânza era autentică, cine era Murchison ca să susțină contrariul?

Entuziasmat peste măsură, Tom merse la telefon. Operatoarele dormeau de obicei la ora aceea - era puțin peste două dimineața - și le luă vreo zece minute să răspundă. Așteptă răbdător, așezat pe marginea canapelei de mătase galbenă. Își spuse că lui Jeff sau altuia dintre ei nu le-ar trebui prea mult timp să facă rost de machiaj de calitate. Tom ar fi vrut să o pună pe Cynthia - o fată de încredere - să conducă toată operațiunea, dar ea rupsese relațiile cu Bernard de vreo doi sau trei ani. Era la curent cu escrocheria și nu voia

să fie implicată, nici măcar să primească vreun ban de pe urma ei.

— Alo, ascult, zise operatoarea cu o voce iritată, ca și cum s-ar fi dat jos din pat ca să-i facă o favoare.

Tom îi dădu numărul de telefon de la studioul lui Jeff, pe care îl avea în agendă. Avu noroc și i se făcu legătura după cinci minute. Își trase lângă aparat a treia ceașcă din ceaiul îngrozitor pe care și-l preparase.

— Alo, Jeff? Sunt Tom. Ce faci?

— Tot rău. Ed e și el aici. Tocmai voiam să te sunăm. Vii încoace?

— Da, și am o idee excelentă. Dacă aș juca eu rolul… prietenului nostru dispărut… În orice caz, pentru câteva ore…

Jeff nu înțelese pe moment.

— Ar fi grozav! Poți să ajungi aici miercuri?

— Sigur.

— Sau marți? Adică mâine?

— Mâine, nu cred. Dar miercuri, sigur. Ascultă, Jeff, machiajul trebuie să fie foarte bun.

— Nici o grijă! O secundă. (Îi spuse câteva cuvinte lui Ed și reveni la telefon.) Ed are pe cineva care poate să-l ajute.

— Nu face nimic public, reluă Tom pe un ton calm, fiindcă Jeff părea gata să sară în sus de bucurie, încă ceva. Dacă nu merge, dacă o dau în bară, trebuie să spui că e o glumă pusă la cale de un prieten… adică de mine. Că n-are nimic de-a face cu… știi tu.

Tom voia să spună că nu încerca să acopere escrocheria a cărei victimă ar fi fost Murchison, și Jeff înțelese imediat.

— Ed vrea să-ți zică și el ceva.

— Alo, Tom, zise Ed încet. Ne bucurăm mult că vii. E o idee genială. Și, știi, Bernard mai are încă haine și alte chestii care i-au aparținut lui Derwatt.

— Vă las să vă ocupați de tot, zise Tom, neliniștit dintr-o dată. Nu hainele sunt importante. Importantă e fața. Apucați-vă de treabă, da?

— De acord. Îți rămânem datori vânduți.

Închise telefonul. Tom se lăsă pe spate pe canapea și se relaxă, într-o poziție aproape orizontală. Nu, nu avea să se ducă la Londra de a doua zi. Era mai bine să intre în scenă în ultimul moment, cu curaj. Dacă repeta prea mult, ar fi ieșit prost.

Se ridică având ceașca de ceai rece în mână. Dacă îi reușea, ar fi fost extrem de amuzant, își spuse el, privind Derwatt-ul agățat deasupra șemineului. Era un portret, în tonuri rozalii, al unui bărbat care stătea pe scaun: contururile erau șterse, așa că omul arăta de parcă ar fi fost privit prin lentile deformante. Unii spuneau că tablourile lui Derwatt le provocau dureri de ochi. Dar nu și de la o distanță de trei, patru metri. Era unul dintre primele falsuri ale lui Bernard Tufts, nu un Derwatt autentic. Pe partea cealaltă, avea un Derwatt original, *Scaunele roșii*: două fetițe așezate una lângă alta, cu un aer speriat, de parcă ar fi fost în prima zi de școală sau ar fi ascultat ceva înfricoșător la biserică. Pictura data de opt sau nouă ani. În spatele fetițelor, totul ardea. Flăcări galbene și roșii apăreau de peste tot, acoperite de pete albe, astfel încât incendiul nu era evident pentru privitor. Dar, când își dădea seama, efectul era bulversant. Lui Tom îi plăceau mult cele două tablouri. Aproape că uita, privindu-le, că unul era fals și unul autentic.

Tom își amintea de începuturile timide a ceea ce urma să devină „Derwatt Ltd.”. Îi cunoscuse pe Jeffrey Constant și Bernard Tufts la Londra, la puțin timp după înecul - probabil voluntar - al lui Derwatt în Grecia, cam în aceeași perioadă în care Tom se întorsese în țară după moartea lui Dickie Greenleaf. Corpul nu fusese găsit, dar niște pescari din sat pretindeau că îl văzuseră

plecând să înoate și că nu se mai întorsese. Prietenii lui Derwatt - Tom o întâlnise și pe Cynthia Gradnor - erau foarte afectați de moartea lui. Jeff, Ed, Cynthia, Bernard păreau pur și simplu devastați. Vorbeau cu pasiune despre Derwatt, nu numai ca artist, ci și ca om și prieten. La Islington, pictorul ducea o viață simplă, modestă, dar era tot timpul generos cu ceilalți. Copiii din cartier îl iubeau, pozau pentru el fără să-i ceară nimic, și totuși Derwatt se scotocea prin buzunare după câțiva bănuți, poate ultimii, pentru a-i da micuților. Și, la un moment dat, chiar înainte să plece în Grecia, suferise o dezamăgire. Guvernul îi comandase o frescă pentru un sediu al poștei situat într-un oraș din nordul Angliei. Lucrarea, al cărei proiect primise aprobarea, fusese totuși respinsă după ce o terminase: în ea se afla și un personaj gol, sau insuficient îmbrăcat, însă Derwatt refuzase să-l modifice. (Și, după părerea prietenilor săi fideli, avusese dreptate.) Dar de pe urma acestei povești pierduse o mie de lire pe care conta. Întâmplarea fusese, se pare, ultima dintr-un lung șir de decepții pe care prietenii lui nu prea le luaseră în serios, lucru pe care și-l reproșau după moartea lui. Mai era și o femeie la mijloc, își amintea vag Tom, o altă deziluzie pentru Derwatt, dar mai puțin importantă pentru el, se spusese, decât cele legate de opera lui. Toți prietenii lui Derwatt lucrau și pe cont propriu, așa că în ultimele zile, când îi căutase - nu ca să le ceară bani, ci ca să nu se simtă singur -, nu avuseseră timp să meargă să-l vadă. Fără ca ei să știe, Derwatt își vânduse cele câteva mobile care-i mai rămăseseră și plecase în Grecia, de unde îi trimisese lui Bernard o scrisoare lungă, pe un ton foarte deprimat (Tom nu văzuse niciodată scrisoarea.) Mai târziu se aflase despre dispariția sau moartea lui.

Prima reacție a prietenilor lui Derwatt, inclusiv a Cynthiei, fusese să adune toate pânzele și desenele lui și să încerce să le vândă. Voiau ca numele lui să rămână

viu, ca lumea să-i cunoască și să-i aprecieze operele. Derwatt nu avea familie; din câte își amintea Tom, era un copil părăsit; nu se știa cine îi erau părinții. Legenda morții sale tragice favorizase vânzările, contrar așteptărilor: de obicei, galeriile nu prea erau interesate de operele tinerilor artiști necunoscuți și morți prematur, dar Edmund Banbury, jurnalist cu experiență, își folosise talentul și relațiile ca să plaseze articole despre Derwatt în ziare și în reviste de artă, și Jeffrey Constant fotografiase pânzele. La câteva luni după moartea pictorului, găsiseră o galerie - pe Bond Street -, Buckmaster Gallery: la scurt timp după aceea, operele lui Derwatt se vindeau cu două sau trei mii de lire.

Apoi se întâmplase inevitabilul. Nu mai existau tablouri de-ale lui Derwatt pe care să le vândă. Pe atunci Tom locuia la Londra (ocupase timp de doi ani un apartament aproape de Eaton Square) și îi întâlnise pe Jeff, Ed și Bernard într-o seară la Salisbury Pub. Erau din nou triști, fiindcă pânzele lui Derwatt începeau să se epuizeze, și Tom era cel care aruncase o vorbă în vânt: „Lucrurile mergeau bine, ce păcat că s-a terminat! Bernard n-ar putea să trântească și el vreo două-trei pânze în stilul lui Derwatt?” O spusese mai mult în glumă. De-abia îi cunoștea pe cei trei, știa doar că Bernard era pictor. Dar Jeff, care era un spirit practic, ca și Ed Banbury (spre deosebire de Bernard), se întorsese spre acesta din urmă și-l întrebase: „M-am gândit și eu la asta. Ce zici, Bernard?” Tom nu-și mai amintea exact ce se întâmplase, decât că Bernard plecase capul, ca și cum ideea de a-și trăda idolul îl umplea de rușine sau chiar îl speria. Câteva luni bune mai târziu, cu ocazia unei alte întâlniri întâmplătoare cu Ed Banbury pe o stradă din Londra, acesta îi spusese nonșalant lui Tom că Bernard „fabricase” doi „Derwatt” excelenți și că vânduseră unul ca fiind autentic prin intermediul galeriei.

Apoi, după mai mult timp, după ce se căsătorise și se mutase din Londra, Tom, însoțit de Héloïse, se întâlnise cu Jeff la un cocteil, una dintre acele petreceri atât de zgomotoase încât nici măcar nu-ți saluți gazda, și Jeff îl trăsese într-un colț.

— Putem să ne vedem când se termină petrecerea? îl întrebase el, întinzându-i cartea de vizită. Asta e adresa mea. E posibil să treci pe la ora unsprezece?

Tom mersese, așadar, la Jeff acasă singur, ceea ce nu fusese deloc greu, pentru că Héloïse - care nu vorbea deloc engleza - preferase să se întoarcă imediat la hotel: cocteilul fusese de ajuns pentru ea. Soției sale îi plăcea Londra - mai ales puloverele englezești și Carnaby Street, magazinele care vindeau coșuri de hârtie decorate cu steagul britanic sau panourile unde se puteau citi inscripții gen „Piss off” și altele de același gen, pe care Tom trebuia deseori să i le traducă dar să vorbească în engleză mai mult de o oră îi dădea dureri de cap, zicea ea.

— Problema noastră, îi spusese Jeff în seara aceea, este că n-o să putem să ne prefacem la nesfârșit că am descoperit alte tablouri de-ale lui Derwatt. Bernard se descurcă, dar… Cine are curajul să spună că a fost în Irlanda, unde a pictat el la un moment dat, și a descoperit un cufăr plin cu pânze de-ale lui? Și chiar și așa, ar fi același lucru. Le-am vinde pe toate și după aceea ar trebui să o lăsăm baltă. Bernard nu prea mai vrea să continue. Are impresia că îl trădează pe Derwatt… într-un fel.

Tom se gândise o vreme înainte de a spune:

— Și dacă am spune că Derwatt trăiește și azi, pe undeva prin lume? Că duce o existență de pustnic, dar că trimite în continuare tablouri la Londra? Cu condiția ca Bernard să vrea să continue, evident.

— Hm! Chiar așa. În Grecia, poate. Ce idee formidabilă, Tom! Putem s-o ținem așa cine știe cât.

— De ce nu în Mexic, mai degrabă? Mi se pare mai puțin riscant decât Grecia. E suficient să spunem că Derwatt trăiește într-un sătuc. Și că nu vrea să comunice adresa nimănui, decât poate Cynthiei, ție și lui Ed…

— Pe Cynthia e mai bine să n-o amestecăm. E… cum să spun, Bernard nu se mai întâlnește prea des cu ea, și de aceea nici noi. Ar fi indicat să nu știe prea multe despre toate astea.

Jeff îl sunase pe Ed în toiul nopții ca să-i povestească tot. Tom își amintea.

— E doar o vorbă în vânt, spusese Tom. Nu știu dacă o să meargă.

Dar mersese. Pânzele lui Derwatt începuseră să sosească din Mexic, se spunea, și dramatica poveste a „învierii" pictorului le permisese lui Ed Banbury și lui Jeff Constant să umple din nou revistele cu articole și fotografii ale celor mai noi opere ale artistului (mai bine zis ale lui Bernard), dar niciodată cu Derwatt *în Mexic,* pentru că se spunea că refuză să primească fotografi sau ziariști. Tablourile veneau din Veracruz și nimeni nu știa numele satului, nici măcar Ed sau Jeff. Ca să trăiască o asemenea viață, era de așteptat ca Derwatt să fie bolnav mintal. Unii critici găseau în pânzele lui o atmosferă depresivă și de angoasă. Picturile lui atingeau mereu unele dintre cele mai mari cote de care s-ar fi putut bucura oricare artist din Anglia, Europa sau America.

Ed Banbury îi scrisese lui Tom în Franța pentru a-i oferi zece la sută din profit, micul grup de camarazi ai artistului (care se reducea acum la trei membri: Bernard, Jeff și Ed) trăgând acum toate foloasele de pe urma vânzărilor de opere semnate Derwatt. Tom acceptase, mai ales pentru că el vedea acest gest de a accepta - ca pe o garanție pentru ei că nu avea de gând

să-i trădeze. În timpul acesta, Bernard Tufts picta într-un ritm infernal.

Până la urmă, Jeff și Ed cumpăraseră Buckmaster Gallery. Tom nu știa sigur dacă Bernard deținea și el o parte din ea sau nu. Aveau expuse mai multe opere semnate Derwatt cu titlu permanent, ca și opere ale altor pictori, bineînțeles. Rolul cel mai important îl avea Jeff, și acesta angajase un asistent, un fel de responsabil de galerie. Dar pasul de a cumpăra galeria nu avusese loc decât după ce-și făcuse apariția un fabricant de materiale pentru artiști, un anume George Ianopoulos sau cam așa ceva, care voia să lanseze o gamă de produse purtând marca „Derwatt”. Gama urma să conțină tot, de la gume până la palete, și le făcuse oferte în acest sens lui Jeff și Ed, propunându-le un beneficiu de unu la sută. Jeff și Ed acceptaseră (cu consimțământul lui… Derwatt) și alcătuiseră o societate care primise numele „Derwatt Ltd.”.

Tom rememora toate acestea la ora patru dimineața, tremurând puțin, în ciuda halatului călduros. Doamna Annette, din spirit de economie, dădea la minimum încălzirea centrală seara. Cu ceașca de ceai în mână, Tom privea fără să vadă o fotografie a soției sale - chipul îngust, încadrat de părul lung și blond, nu reprezenta în starea lui de spirit din acel moment decât un desen plăcut și lipsit de semnificație - și se gândea la Bernard, care realiza în secret falsurile Derwatt, într-o cameră închisă cu lacăt, a atelierului său. Apartamentul lui era destul de modest. Tom nu văzuse niciodată „sanctuarul” unde Bernard își crea capodoperele, imitațiile care valorau sute de lire fiecare. Dacă picta mai multe falsuri decât creații personale, falsurile acestea nu riscau să devină mai „naturale”, mai autentice în ochii creatorului lor decât originalele? Munca nu devenea oare o a doua natură, făcând să dispară noțiunea de efort?

În cele din urmă, Tom își scoase papucii, se ghemui pe canapea, își înveli picioarele cu halatul și adormi. Nu trecu mult timp până când doamna Annette sosi și-l trezi scoțând un strigăt sau, mai degrabă, o exclamație ascuțită de surpriză.

— Probabil că am adormit în timp ce citeam, zise Tom cu un zâmbet, și se ridică în capul oaselor.

Doamna Annette se grăbi să-i facă o cafea.

Tom își reținu un loc pentru zborul de Londra pentru miercuri după-amiază. Nu avea nevoie decât de două ore ca să-și facă machiajul și să repete. Așadar, nu era cazul să se enerveze. Se urcă în mașină și făcu un drum până la Melun ca să scoată niște bani de la bancă - avea nevoie de franci.

Era ora unsprezece și patruzeci de minute, iar banca se închidea la ora douăsprezece.

Tom era al treilea la rând la coada care se întindea dincolo de casă, dar, din nefericire, o femeie tocmai depunea bani la ghișeul respectiv, încasări fără îndoială: ridica saci plini de bani, încercând, în același timp, să țină cu piciorul restul sacilor gata să cadă. În spatele grilajului, casierul număra cât putea de repede pachete de bani cu degetul mare umezit și notând sumele pe două hârtii. Tom, privind limba ceasului care se apropia de ora douăsprezece, se întrebă cât avea să dureze. Privi amuzat cum oamenii care stăteau la coadă se împrăștiară. Trei bărbați, cărora li se alăturaseră două femei, stăteau lipiți de grilaj și contemplau cu ochi sticloși masa de bani, ca niște șerpi hipnotizați de muzica dresorului, de parcă s-ar fi uitat la moștenirea de o viață lăsată de un părinte. Tom renunță și părăsi banca. N-avea neapărată nevoie de bani.

Miercuri dimineață, în timp ce Tom își făcea valizele, doamna Annette ciocăni la ușa camerei sale.

— O să plec la München, îi zise el vesel. La un concert.

— Ah, München! Trebuie să vă luați haine groase. (Doamna Annette era obișnuită cu călătoriile lui neanunțate.) Cât timp o să lipsiți, domnule Tom?

— Două, trei zile. Nu vă faceți griji în privința mesajelor. O să vă sun din când în când să verific dacă am primit vreunul.

Apoi Tom se gândi brusc la ceva care ar fi putut să-i fie de folos, un inel mexican care se găsea în cutia lui cu bijuterii. Da, era încă acolo, rătăcit printre butonii de cămașă.

Lui Tom nu-i plăcea inelul, și nu-și mai amintea de unde provenea, dar avea avantajul că era mexican. Suflă peste inel, îl frecă de pantaloni și apoi îl băgă în buzunar.

Poștașul ajunse la ora zece și aduse trei plicuri: factura telefonică, destul de voluminoasă, din cauza tichetelor care corespundeau apelurilor către străinătate, o scrisoare de la Héloïse și o scrisoare „par avion”, sosită din Statele Unite, scrisă de o mână necunoscută. O întoarse și fu surprins să găsească numele Christopher Greenleaf, cu o adresă din San Francisco. Cine era acest Christopher? Deschise întâi plicul cu scrisoarea de la Héloïse. Era scrisă într-o engleză aproximativă, care, tradusă, ar fi sunat cam așa:

11 octombrie 19…

Dragule,

Sunt fericită și foarte liniștită acum. Mâncarea e grozavă. Am fost la pescuit în larg cu vasul. Zeppo îți transmite toate cele bune. (Zeppo era grecul care o invitase, dar pe Tom îl lăsau rece urările de bine ale grecului.)

Am început să mă obișnuiesc cu mersul pe bicicletă. Am făcut o mulțime de excursii. Pământul este foarte uscat. Zeppo face fotografii. Ce mai e pe la Belle Ombre? Mi-e dor de tine. Ești vesel? Ai mulți invitați?

(Tom nu era sigur dacă ea voise să întrebe dacă are mulți musafiri sau dacă primea multe invitații.) *N-am noutăți despre papa.*

Te îmbrățișez

Restul era în franceză. Îl rugă să-i trimită un costum de plajă roșu, care era în dulapul din baie. Trebuia expediat cu avionul. Iahtul avea piscină încălzită. Tom urcă în camera unde doamna Annette încă făcea curățenie și o rugă să se ocupe de expedierea costumului, dându-i și o bancnotă de o sută de franci, pentru ca femeii să nu-i dea prin cap să-l trimită prin curier normal, văzând cât de scumpe sunt coletele „par avion".

Apoi coborî și deschise grăbit scrisoarea lui Christopher Greenleaf: nu-i mai rămâneau decât câteva minute până când trebuia să plece la Orly.

13 octombrie 19…

Stimate domnule Ripley,

Sunt un văr al lui Dickie și sosesc în Europa săptămâna viitoare. Mai mult ca sigur voi merge și la Londra, dar nu știu dacă n-ar fi mai bine să trec întâi prin Franța. În orice caz, mi-ar face plăcere să vă cunosc. Unchiul meu Herbert mi-a dat adresa dumneavoastră și mi-a spus că locuiți nu departe de Paris. Nu am numărul dumneavoastră de telefon, dar aș putea să-l aflu.

Iată câteva informații despre mine. Am douăzeci de ani și învăț la Universitatea Stanford. Serviciul militar m-a obligat să întrerup studiile pentru un an. Mă voi întoarce mai târziu la Stanford ca să obțin o diplomă de inginer, dar până atunci o să-mi mai petrec încă un an vizitând Europa și odihnindu-mă. În zilele noastre, foarte mulți oameni fac asta. Ritmul existenței a devenit insuportabil peste tot, sau în America în orice caz. Cum

dumneavoastră trăiți în Europa de mult timp, e posibil să nu fiți conștient de acest lucru.

Unchiul mi-a vorbit foarte mult despre dumneavoastră. Spune că erați un prieten bun al lui Dickie. Când l-am cunoscut pe Dickie, avea douăzeci și unu de ani, iar eu unsprezece. Îmi aduc aminte de un băiat înalt și blond, care venise să facă o scurtă călătorie și stătea în gazdă la familia mea în California.

Spuneți-mi, vă rog, dacă veți fi în Villeperce la sfârșitul lui octombrie - începutul lui noiembrie. Mi-aș dori mult să vă întâlnesc.

Numai bine,

Chris Greenleaf

Trebuia să se eschiveze politicos. Era inutil să înnoade legături mai strânse cu familia Greenleaf. Herbert Greenleaf îi scria și Tom îi răspundea de fiecare dată politicos.

— Doamnă Annette, vă rog să aveți grijă de larii[1] casei, spuse el când plecă.

— Nu înțeleg.

Tom îi traduse cât putea el de bine.

— La revedere, domnule Tom, drum bun! strigă doamna Annette, făcându-i cu mâna din prag.

Tom luă automobilul Alfa Romeo roșu, una dintre cele două mașini care se găseau în garaj. La Orly îl lăsă în parcarea acoperită, pentru o zi sau două. Cumpără o sticlă de whisky scutit de taxe ca s-o pună pe banda rulantă de bagaje. Avea deja în valiză o sticlă mare de Pernod: în Londra nu se putea intra decât cu un litru de alcool, dar Tom știa din experiență că, dacă-i arăta vameșului sticla pe care o avea, acesta nu-l mai punea să deschidă bagajul. În avion cumpără și țigări Gauloises fără filtru, foarte apreciate la Londra.

[1] În mitologia romană, divinități protectoare ale familiei și căminului (n. t.)

Când ajunse în Anglia, ploua slab. Autobuzul se deplasa încet pe partea stângă a drumului, trecând prin fața vilelor cu nume care-l amuzau pe Tom, cu toate că burnița făcea să-i fie greu să le descifreze. *Ride-a-Wee.* Incredibil. *Milford Haven. Dwn Wandering.* Firmele acestea erau atârnate de marginile acoperișurilor. *Inglenook. Sit Ye Doom.* Doamne Sfinte, ce nume! Venea apoi înșiruirea aceea de case victoriene înghesuite una într-alta: fuseseră transformate în mici hoteluri ale căror nume grandioase erau afișate cu litere de neon între două coloane dorice. *Manchester Arms, King Alfred, Cheshire House.* Tom știa că, în spatele acestei respectabilități de *bon ton,* unii dintre cei mai faimoși asasini ai epocii, toți foarte respectabili, veneau să se refugieze pentru câte o zi sau două. Anglia era în continuare Anglia, Dumnezeu s-o apere!

Ceea ce-i atrase în continuare atenția lui Tom fu un afiș lipit pe un stâlp de iluminat, pe partea stângă a drumului. Descifra semnătura pictorului Derwatt, îndrăzneț caligrafiată cu litere mari și negre. În lumina slabă, tabloul reprodus în culori, în tonuri de violet intens sau negru, te ducea cu gândul la capacul ridicat al unui pian cu coadă. Încă un fals al lui Bernard Tufts, mai mult ca sigur. Tom văzu un al doilea afiș identic la câțiva metri mai încolo. A fi astfel anunțat în toată Londra și a sosi pe ascuns, iată o senzație într-adevăr ciudată! își spuse el coborând din autobuz la West Kensington în indiferența generală.

De acolo, îl sună pe Jeff Constant la studio. Îi răspunse Ed Banbury.

— Urcă-te într-un taxi și vino încoace! strigă Ed plin de bucurie.

Studioul lui Jeff se găsea în St. John’s Wood, la al doilea etaj - primul după sistemul englez -, pe stânga. Era o clădire cu un aspect decent, nici bătătoare la ochi, nici modestă.

Ed deschise larg ușa.

— Doamne, Tom, ce minunat e să te revedem!

Își strânseră mâinile. Ed era mai înalt decât Tom; părul lui lung și drept aproape îi acoperea urechile, motiv pentru care era nevoit să și-l aranjeze la fiecare cinci minute. Avea în jur de treizeci și cinci de ani.

— Unde e Jeff? (Tom scoase pachetul de Gauloises și sticla de whisky, apoi Pernod-ul de contrabandă din valiză.) Pentru toată lumea.

— Oh, grozav! Jeff e la galerie. Ascultă, Tom, chiar poți să faci chestia asta? Pentru că avem machiajul aici și nu dispunem de prea mult timp.

— O să încerc, spuse Tom.

— Bernard trebuie să ajungă dintr-un moment, într-altul. O să ne ajute. Și o să ne dea niște ponturi.

Ed se uită neliniștit la ceas. Tom își scoase haina și vesta.

— Și voi credeți că Derwatt nu-și poate permite să întârzie puțin? Vernisajul e la ora cinci, nu?

— Ba da, sigur. Nu e nevoie să ajungi înainte de ora șase, dar vreau să încerc machiajul. Jeff spunea că ești doar puțin mai scund decât Derwatt… Dar cine mai știe cât de înalt era? Asta în afară de cazul că am spus eu pe undeva. Și avea ochii albaștri-cenușii. Ai tăi merg. (Râse.) Vrei un pic de ceai?

— Nu, mulțumesc. (Tom privea costumul albastru-închis întins pe canapeaua lui Jeff. Părea a fi o măsură prea mare și era prost călcat. O pereche de pantofi negri foarte urâți era așezată pe podea.) Ce-ar fi să bem ceva? sugeră el.

Ed era extrem de agitat, dar pe el nervozitatea altora îl calma.

În clipa aceea se auzi soneria de la intrare. Ed deschise ușa și Bernard Tufts intră.

Tom îi întinse mâna.

— Ce mai faci, Bernard?

— Bine, mulțumesc, zise pictorul, cu o expresie posomorâtă.

Era subțire, cu tenul măsliniu, cu părul negru, drept, și ochi melancolici.

Tom se gândi că era mai bine să nu-și piardă timpul vorbind cu Bernard și să acționeze eficient.

Ed merse să caute un vas cu apă în baia lui Jeff și Tom se supuse clătirii dinaintea vopsirii părului. Bernard începu să vorbească, dar fu nevoie ca Ed să insiste serios.

— Mergea cu umerii puțin încovoiați, spuse Bernard. Vocea... Era timid în public: Vorbea monoton, parcă. Ceva în genul acesta, nu știu dacă am reușit să-l imit. Din când în când, adăugă el încercând să-l imite pe Derwatt, râdea.

— Ca fiecare, zise Tom, care nu putu să-și rețină un râs nervos. (Era așezat pe un scaun cu spătar drept, și Ed îi aranja părul. Avea în dreapta o tăviță plină de fire de păr care semănau cu smocurile dintr-o frizerie, dar, când Ed o mișcă, se văzu că era o barbă lipită pe o țesătură de culoarea pielii.) Sper că lumina e slabă, murmură el.

— O să ne ocupăm și de asta.

În timp ce Ed îi aranja mustața, Tom își scoase cele două inele - verigheta și șevaliera[2] pe care o avea de la Dickie Greenleaf - și le puse în buzunar, apoi îi spuse lui Bernard să scoată celălalt inel din buzunarul lui. Degetele subțiri ale pictorului erau reci ca gheața. Tom fu cât pe ce să-l întrebe pe mai face Cynthia, dar își aminti că Bernard nu se mai văzuse cu ea de câțiva ani. Își aduse aminte că urmau să se căsătorească. Ed îi aranja părul cu foarfecele, ca să-i facă o meșă în față.

— Și Derwatt...

Vocea lui Bernard tremură.

[2] Inel gros pe care sunt gravate embleme, inițiale (n. t).

— Ah, încetează, Bernard, izbucni Ed, cu un râs aproape isteric.

Pictorul râse și el.

— Îmi pare rău. Serios.

Avea o expresie sinceră, de om chinuit.

Lipiciul bărbii începea să se usuce.

— Aș vrea să te plimbi un pic prin cameră, Tom. Să te obișnuiești. La galerie… n-o să trebuiască să intri pe aceeași ușă ca toată lumea. Ne-am gândit că ar fi mai bine să aranjăm altfel. Există o intrare prin spate. Jeff o să ne conducă pe acolo. O să chemăm câțiva ziariști în birou, înțelegi, și singura lumină o să fie cea a lămpii din capătul celălalt al camerei.

Tom simțea răceala bărbii al cărei clei încă nu se uscase. Merse să se privească în oglinda băii și găsi că semăna puțin cu D.H. Lawrence. Gura era toată înconjurată de păr. Avu o senzație neplăcută. Trei fotografii cu Derwatt erau rezemate de zid, sub oglindă, pe o etajeră mică: Derwatt purtând cămașă cu mâneci; Derwatt așezat pe un șezlong, citind; Derwatt cu fața spre cameră, împreună cu un om pe care Tom nu-l cunoștea. În toate fotografiile purta ochelari.

— Ochelarii, zise Ed, ca și cum i-ar fi citit gândurile.

Tom luă ochelarii cu ramă de baga și și-i puse pe nas. Era deja mai bine. Zâmbi, străduindu-se să nu deranjeze barba care încă nu se uscase. Începu să se plimbe prin studio, cu umerii puțin încovoiați, și spuse cu o voce despre care spera că semăna cu cea a lui Derwatt:

— Și acum vorbiți-mi despre acest Murchison…

— Mai încet! Derwatt nu vorbea așa tare! făcu Bernard, agitându-și frenetic mâinile osoase.

— Vorbiți-mi despre acest Murchison, repetă Tom.

— Murchison, după câte spune Jeff, crede că Derwatt a revenit la o tehnică pe care a folosit-o mai demult, atunci când a pictat *Orologiul.* De fapt, eu nu prea știu ce vrea să spună exact. (Bernard dădu din cap, apoi luă

o batistă și se șterse la nas.) Tocmai am examinat o fotografie cu *Orologiul* pe care a făcut-o Jeff. N-am mai văzut-o de trei ani, înțelegi. Pânza, vreau să spun.

Vorbea foarte încet, de parcă se temea că e spionat.

— Murchison e expert? întrebă Tom, zicându-și totodată în sinea lui: „De altfel, ce anume îl face pe un om expert?”

— Nu, e doar un om de afaceri american, răspunse Ed. Un colecționar. E puțin țicnit.

Asta nu explica de ce erau atât de speriați, se gândi Tom.

— Ar trebui să mă aștept la ceva ieșit din comun?

— Nu, zise Ed. Tu ce crezi, Bernard?

Pictorul tresări, încercă să râdă și, pentru un moment, păru mai tânăr. Îi reveni pe chip aerul acela un pic naiv, pe care-l avea mai demult. Slăbise în ultimii trei-patru ani, constată Tom.

— Aș vrea și eu să știu, zise Bernard. În orice caz, ține-o sus și tare că *Orologiul* e pictat de Derwatt.

— Nici o grijă.

Tom se plimba de colo-colo în continuare; își exersa mersul cu umerii încovoiați, sperând că pășea destul de lent.

— Dar, reluă Bernard, dacă Murchison o ține morțiș, tabloul acela, *Omul așezat pe scaun,* pe care-l ai tu, Tom…

Era un fals.

— În principiu, n-o să-l vadă niciodată. Eu îl apreciez foarte mult.

— *Ciubărul,* adaugă Bernard. Face parte din expoziție.

— Crezi că ar putea să ne provoace neplăceri?

— E pictat în aceeași manieră, zise Bernard. Sau cel puțin așa cred.

— Așadar, știi la care tehnică face referire Murchison? De ce nu scoateți *Ciubărul* din expoziție, dacă vă încurcă?

— A fost deja inclus în catalog, răspunse Ed. Dacă l-am fi scos, americanul ar fi început să se intereseze unde este, să ceară să-l vadă, să întrebe cine l-a cumpărat și așa mai departe.

Conversația nu avu nici un rezultat, Tom nefiind încă lămurit ce anume îi atrăsese atenția lui Murchison asupra acelor tablouri.

— Tu n-o să te întâlnești deloc cu Murchison, așa că nu-ți mai face atâtea griji, îi spuse Ed pictorului.

— L-ai văzut, Bernard? întrebă Tom.

— Nu. Jeff s-a văzut cu el azi-dimineață.

— Și cum e?

— Jeff spune că are vreo cincizeci de ani. Tipul de american solid. Politicos, dar foarte încăpățânat. Pantalonii ăștia n-au curea?

Tom strânse cureaua. Mirosi mâneca hainei. Simți damful de naftalină, dar cine va observa asta când în jur avea să fie numai fum de țigară? De altfel, era foarte posibil ca Derwatt să-și fi ținut îmbrăcămintea europeană într-o valiză toți anii aceștia și, între timp, să fi purtat numai haine cu specific mexican. Tom se privi în oglinda mare, deasupra căreia Jeff pusese un proiector foarte puternic, și dintr-o dată începu să râdă în hohote. Se întoarse.

— Îmi pare rău, dar mi-a venit așa, dintr-o dată. La banii pe care se presupune că i-ar avea, Derwatt se îmbracă groaznic.

— Normal. Doar trăiește ca un pustnic.

Telefonul sună. Ed răspunse, și Tom îl auzi cum îl asigura pe celălalt - Jeff mai mult ca sigur -, că da, Tom se afla acolo și era gata să plece. Tom nu se simțea chiar așa de pregătit, totuși. Nervozitatea îl făcea să

transpire. Îl întrebă pe Bernard, încercând să pară nonșalant:

— Ce mai face Cynthia? Vă mai vedeți?

— Nu, deloc. În orice caz, foarte rar.

Bernard îi aruncă o privire lui Tom și apoi continuă să se uite în jos.

— Și n-o să zică nimic când o să audă că Derwatt a revenit la Londra pentru câteva zile?

— Nu cred că o să spună nimic, zise Bernard, mohorât. N-o să ne strice treburile, sunt convins.

Ed termină de vorbit la telefon.

— Cynthia n-o să zică nimic, Tom. Nu e stilul ei. O mai ții minte, nu?

— Da, puțin.

— Dacă n-a zis nimic până acum, n-o s-o facă nici de-acum încolo.

Din tonul lui se înțelegea: „E o fată serioasă, nu vorbește vrute și nevrute”.

— E minunată, zise Bernard pe un ton visător, fără să se adreseze vreunuia dintre ei.

Dintr-o dată, se ridică și se repezi spre baie, fie că avea o nevoie urgentă, fie ca să vomite.

— Nu e cazul să-ți faci probleme din cauza Cynthiei, Tom. Noi trăim aici, lângă ea, o cunoaștem bine. Mă rog, în același oraș. În trei ani de zile de când a rupt-o cu Bernard, n-a făcut nimic. Sau de când a rupt-o el cu ea.

— E fericită? A găsit pe altcineva?

— Da, cred că are pe cineva.

Bernard reveni.

Tom își turnă puțin whisky, Bernard bău un Pernod, dar Ed nu-și puse nimic. I se părea normal, spuse el, din moment ce înghițise un tranchilizant. Așteptând să se facă ora cinci, Tom mai ceru detalii suplimentare și le rememora pe cele aflate deja: orașul din Grecia unde Derwatt fusese oficial văzut pentru ultima oară cu aproape șase ani în urmă. Dacă era întrebat, Tom

trebuia să spună că părăsise Grecia folosind un nume fals, la bordul unui petrolier grecesc cu destinația Veracruz, pe care se angajase ca vopsitor și lucrător la depozitul de provizii.

Împrumută pardesiul lui Bernard, pentru că părea mai uzat decât cel propriu și decât cele care erau atârnate în dulapul lui Jeff. Apoi Tom plecă însoțit de Ed, lăsându-l pe Bernard în studio, urmând să se întâlnească acolo cu toții mai târziu.

— Pare să fie într-o pasă proastă, zise Tom pe trotuar. (Mergea cu spatele încovoiat.) Cât crezi că o să mai reziste?

— Nu e întotdeauna așa cum îl vezi astăzi. O să fie bine. Așa e mereu înaintea unei expoziții.

Bernard, își spuse Tom, era tipul calului de povară. Ed și Jeff se bucurau de bani, de mese rafinate și trăiau pe picior mare. Pictorul se mulțumea să realizeze tablourile care făceau toate acestea posibile.

Tom se feri brusc de un taxi pe care nu-l văzuse și care apăruse din partea stângă.

Ed zâmbi.

— Perfect. Continuă așa.

Ajunseră la stația de taxiuri și se urcară într-unul.

— Și pe tipul ăsta, administratorul, cel care se ocupă de galerie, cum îl cheamă?

— Leonard Hayward. Cred că are douăzeci și șase de ani. E bun. S-ar potrivi la fix într-un magazin din King’s Road, dar e în regulă. Jeff și cu mine l-am băgat în toată treaba. Nu se putea altfel. E și mai sigur: e greu să încerce să ne șantajeze cu ceva din moment ce s-a angajat în scris să administreze galeria. E bine plătit, și îl și distrează toată chestia asta. În plus, ne trimite clienți buni. (Ed îl privi pe Tom și zâmbi.) Nu uita să folosești un accent mai popular. Te descurci de minune la așa ceva, dacă îmi aduc eu bine aminte.

Ed Banbury se apropie de o ușă vopsită roșu-aprins, în spatele unei clădiri, și sună. Tom auzi cheia răsucindu-se în broască, apoi ușa se deschise și Jeff apăru, radiind de bucurie.

— Tom! E fantastic!

Merseră de-a lungul unui mic culoar, la capătul căruia se afla un birou confortabil, cu mochetă crem, cărți și o mașină de scris pe o masă. De pereți erau rezemate pânze și cartoane de desen.

— E foarte reușit, nici nu cred că se putea mai bine… Derwatt, zise Jeff, bătându-l pe spate pe Tom. Sper că barba ține dacă te bate cineva pe spate?

— Nici un uragan n-ar desprinde-o.

Jeff Constant se îngrășase și avea fața roșie, probabil fiindcă fusese la solar. Purta butoni de aur masiv la mânecile cămășii și costumul său albastru cu dungi negre era nou-nouț. Tom observă că purta un smoc de păr fals în vârful capului, într-un loc care mai mult ca sigur că era complet chel. În spatele ușii închise se auzea un zumzet de glasuri, apoi râsul unei femei țâșnind din mănunchiul vocilor ca un delfin din mijlocul valurilor, gândi Tom, care totuși nu prea avea chef de poezie.

— Este ora șase, anunță Jeff, ridicându-și mâneca pentru a-și consulta ceasul de aur. Acum, o să mă duc să-i anunț discret pe câțiva ziariști că Derwatt e aici. Cum suntem în Anglia, n-o să fie…

— Ha, ha! Ce n-o să fie? îl întrerupse Ed.

— …înghesuială, răspunse ferm Jeff. O să am eu grijă de asta.

— Tu o să stai acolo, spuse Ed, indicând biroul așezat în diagonală, cu un scaun în spatele lui. Asta, dacă nu vrei să stai în picioare.

— Murchison ăsta e aici? întrebă Tom încercând să imite vocea lui Derwatt.

Zâmbetul țeapăn al lui Jeff se lărgi, dar se vedea că nu era în apele lui.

— Este. O să trebuiască să te întâlnești cu el, desigur. Dar după ce vorbești cu ziariștii.

Jeff se învârtea pe loc, ar fi vrut să iasă, dar părea că ar mai fi vrut să spună ceva. În cele din urmă, părăsi camera. Se auzi cheia răsucindu-se în broască.

— Aveți apă pe aici? întrebă Tom.

Ed îi arătă o mică baie, ascunsă în spatele unei biblioteci prevăzută cu un dispozitiv de rotire. În clipa în care reveni în birou, doi ziariști tocmai intrau împreună cu Jeff. Unul avea în jur de cincizeci de ani, iar celălalt vreo douăzeci, amândoi cu aceeași expresie de curiozitate amestecată cu surpriză întipărită pe chip.

— Pot să vi-l prezint pe domnul Gardiner de la *Telegraph*? întrebă Jeff. Derwatt. Și domnul…

— Perkins, spuse cel mai tânăr. De la *Sunday…*

O bătaie în ușă îi întrerupse. Tom se îndreptă spre birou cu umerii încovoiați, cu mișcările greoaie ale unui reumatic. Lampadarul care oferea singura lumină a camerei era așezat aproape de ușa galeriei, la trei metri de el. Dar Tom observase că Perkins purta la centură un aparat foto cu blitz.

Au fost lăsați să intre încă patru bărbați și o femeie. Având în vedere situația, Tom se temea cel mai mult de prezența ziaristelor în încăpere. Numele femeii era Eleanor Machin și din numele ziarului reținuse doar că începea cu *Manchester.*

Apoi întrebările începură să curgă, în ciuda faptului că Jeff ar fi vrut ca fiecare ziarist să-și aștepte rândul. Ceea ce era imposibil, pentru că fiecare era interesat să-și primească răspunsul la întrebarea pe care o pusese.

— Aveți de gând să vă petreceți tot restul vieții în Mexic, domnule Derwatt?

— Domnule Derwatt, suntem așa de uimiți să vă vedem aici! Ce v-a făcut să reveniți la Londra?

— Nu-mi mai spuneți *domnule* Derwatt, făcu Tom pe un ton ursuz. Spuneți-mi Derwatt, pur și simplu.

— Derwatt, ești mulțumit de ultimul grupaj de pânze pe care l-ai pictat? Ești mai mulțumit decât de restul?

— Derwatt, trăiești singur în Mexic? întrebă Eleanor Machin.

— Da.

— Poți să ne spui numele satului?

Trei oameni trecură pragul, și Tom văzu cum Jeff îi ceru unuia dintre ei să iasă din cameră.

— Ăsta e unul dintre lucrurile pe care n-o să vi le spun, răspunse Tom lent. N-ar fi corect față de locuitorii lui.

— Derwatt, după părerea unor critici…

Cineva bătea cu pumnul în ușă.

Jeff făcu la fel și răcni:

— Vă rog frumos să nu mai intre nimeni deocamdată.

— După părerea unor critici…

Ușa pârâi de parcă urma să se crape, și Jeff se propti în ea cu toată puterea. Tom constată că batantul era întreg și nu-i mai acordă atenție, pentru a putea fi atent la persoana care-i punea întrebări.

— …opera dumitale amintește de perioada cubistă a lui Picasso, în care începuse să descompună chipurile și formele.

— Opera mea nu are perioade, spuse Tom. Picasso are. De aceea nu poate fi definit ca fiind un anume tip de artist… presupunând că cineva ar vrea să facă asta. Nu

se poate spune „îmi place Picasso”, pentru că nu există o anume perioadă din opera lui care să-ți vină în minte. Picasso se joacă. E dreptul lui. Dar, făcând asta, el distruge ceea ce ar putea să fie… o personalitate autentică și perfect structurată. *Ce* personalitate are Picasso?

Ziariștii luau notițe de zor.

— Dintre pânzele expuse aici, pe care o preferi? Care consideri că este cea mai bună?

— Nu am… ba nu, nu pot să aleg o operă preferată dintre cele care se află în această expoziție. Mulțumesc. (Derwatt fusese fumător? Oare mai conta? Tom luă o țigară din pachetul lui Jeff și o aprinse înainte ca cei doi ziariști care se repeziseră spre el să apuce să-i întindă un foc, ferindu-și barba de flacără.) Pânzele mele preferate sunt dintre cele mai vechi: *Scaunele roșii, Femeia care cade…*Dar, din păcate, au fost vândute…

Ultimul nume îi venise în minte doar printr-un mare noroc.

— Și unde se află în prezent *Femeia care cade*? N-am văzut-o niciodată, dar numele mi se pare cunoscut.

Tom privea fix suportul de piele al sugativei de pe biroul lui Bernard.

— Am uitat. *Femeia care cade.* A fost vândută unui american, cred.

Ziariștii porniră din nou tirul întrebărilor.

— Ești mulțumit de vânzările tablourilor?

Cine n-ar fi fost?

— Poate fi considerat Mexicul o sursă de inspirație? Am observat că nici unul dintre tablourile expuse aici nu cuprinde vreun peisaj mexican.

Un obstacol minor, peste care Tom trecu ușor. Nu picta decât subiecte imaginare.

— Poți să ne spui cel puțin cum arată casa în care locuiești, Derwatt? întreba Eleanor.

Era ușor. O casă cu un etaj. Patru camere. Un bananier în față. O fată venea să facă menajul în fiecare zi la ora zece. La prânz, tânăra îi aducea *tortillas* proaspete, pe care le mânca împreună cu fasole roșie, *frijoles.* Da, se găsea și carne, dar mai mult carne de capră. Numele fetei? Juana.

— Și ți se adresează cu numele de Derwatt?

— La început, așa îmi spuneau, dar aveau dificultăți cu pronunția. Acum sunt Felipe. Nu mai am nevoie de alt nume în afară de Don Felipe.

— Și nu știu cine ești de fapt?

— Nu cred că sunt la curent cu *Times, Art Review* sau alte publicații, spuse Tom, râzând ușor.

— Nu îți lipsește Londra? Orașul ți se pare schimbat?

— Așadar, ai revenit mai mult dintr-o toană? întrebă Perkins, reporterul mai tânăr.

— Da. O toană.

Tom zâmbi șters, de parcă era obosit, zâmbetul unui om obișnuit să contemple singur, de ani de zile, munții Mexicului.

— N-ai venit niciodată singur în Europa, incognito? Se știe că îți place să fii singur…

— Derwatt, m-aș bucura foarte mult dacă aș putea să discut mâine zece minute cu tine. Pot să întreb unde ești cazat?

— Îmi pare rău, dar încă nu m-am cazat, spuse Tom.

Jeff le dădu de înțeles ziariștilor că era timpul să plece, și aparatele de fotografiat își reîncepură tirul. Tom privi în sus, apoi în jos, după cum îi ceruseră fotografii. Jeff lăsă să intre un băiat cu haină albă care ducea o tavă plină cu pahare, care se goli în câteva secunde.

Tom ridică mâna, într-un gest timid de adio.

— Vă mulțumesc tuturor.

— Să nu mai intre nimeni, vă rog, spuse Jeff.

— Dar…

— Ah, domnule Murchison, vă rog, intrați, spuse Jeff. (Se întoarse spre Tom.) Derwatt, ți-l prezint pe domnul Murchison, care vine tocmai din America.

Murchison era masiv și avea o figură simpatică.

— Ce mai faceți, domnule Derwatt? întrebă el, zâmbind. Ce plăcere și ce surpriză să vă văd la Londra!

Își strânseră mâinile.

— Încântat, spuse Tom.

— Iată-l și pe Ed Banbury, adăugă Jeff. Ed, acesta e domnul Murchison.

Ed și americanul se salutară.

— Am una dintre pânzele dumneavoastră: *Orologiul.* Chiar am adus-o acum cu mine.

Murchison zâmbea larg, îl privea pe Tom cu o expresie de fascinație amestecată cu respect, și Tom spera că surpriza de a-l fi întâlnit pe Derwatt avea să fie îndeajuns pentru a-l intimida.

— Ah, da, spuse el.

Jeff închise încet ușa.

— Nu vreți să luați loc, domnule Murchison?

— Ba da, cu plăcere.

Americanul se așeză pe un scaun cu spătarul drept.

— Așa, să ajungem direct la ceea ce mă preocupă pe mine, domnule Derwatt. Mă interesează o anumită schimbare de tehnică apărută în *Orologiul.* Știți, desigur, pânza la care mă refer?

Oare pusese întrebarea la întâmplare sau cu un scop anume? se întrebă Tom.

— Evident.

— Puteți să mi-o descrieți?

Tom era încă în picioare. Simți un tremur ușor. Zâmbi.

— Nu pot să descriu tablourile mele. N-aș fi deloc surprins dacă n-ar conține nici un orologiu. Știți, domnule Murchison, titlurile nu le aleg întotdeauna eu. Această pânză care se cheamă *Miezul zilei de duminică,*

de exemplu, puteți să mă spânzurați, și tot n-aș putea să vă spun de unde vine titlul. (Tom parcursese catalogul galeriei, care descria cele douăzeci și opt de pânze ale lui Derwatt care făceau parte din expoziție, și pe care Jeff sau Ed avusese grijă să-l așeze, deschis, pe birou.) A fost ideea ta, Jeff?

Fotograful râse.

— Nu, cred că e invenția lui Ed. Ceva de băut, domnule Murchison? Pot să vă aduc ceva de la bar.

— Nu, mulțumesc, nu e nevoie. Și adresându-i-se din nou lui Tom: e un orologiu de culoare albastru-închis, aproape negru, care e ținut de… Vă amintiți? întrebă el cu un zâmbet, ca și cum tocmai îi dăduse lui Tom o ghicitoare de rezolvat.

— De o fetiță care stă cu fața spre cel care privește tabloul, cred?

— Hm, da. Dar pictați rareori băieți, nu-i așa?

Tom râse, liniștit că nimerise răspunsul.

— Da, prefer să pictez fetițe.

Murchison își aprinse o țigară Chesterfield. Avea ochii căprui, părul șaten ondulat, maxilarul proeminent, dar cu conturul puțin estompat de vârstă.

— Aș vrea să-mi vedeți tabloul. Am motivele mele. Scuzați-mă numai un moment. L-am lăsat în hol.

Jeff îl urmări cu privirea și închise ușa în urma lui.

Tom și Jeff se uitară unul la altul. Ed, cu spatele rezemat de un perete acoperit de cărți, nu spuse nimic. Tom bombăni cu voce joasă:

— Zău așa, dacă afurisita aia de pânză a stat pe hol tot timpul ăsta, nu v-a trecut prin cap să meargă unul dintre voi s-o șterpelească și să-i dea foc?

— Ha, ha! făcu Ed nervos.

Gropița din obrazul lui Jeff se adânci, dar își păstră expresia serioasă, ca și cum Murchison s-ar fi aflat încă în cameră.

— În fine, să-l ascultăm până la capăt, zise Tom, împrumutând din nou tonul lent al lui Derwatt.

Trase de mânecile hainei; nu era nimic de făcut, erau prea scurte.

Murchison reapăru, purtând sub braț un pachet învelit cu hârtie de culoare maro. Era o pânză de dimensiuni mijlocii: aproximativ șaizeci de centimetri pe nouăzeci.

— Am plătit pentru ea cinci mii de dolari, spuse americanul, zâmbind. Poate că mă considerați imprudent pentru că am lăsat-o în hol, dar am tendința să mă încred în oameni. (Desfăcu cu ajutorul unui briceag hârtia care acoperea tabloul.) Cunoașteți tabloul acesta? îl întrebă el pe falsul Derwatt.

Tom zâmbi.

— Desigur.

— Vă amintiți că l-ați pictat?

— Tabloul este pictat de mine.

— Mă interesează violetul. Este pe bază de cobalt, după cum probabil știți chiar mai bine decât mine. (Murchison păru aproape jenat de remarca pe care o făcuse.) Pânza are cel puțin trei ani, pentru că eu am cumpărat-o acum trei ani. Or, dacă nu mă înșel, ați renunțat la cobalt și ați început să folosiți un amestec de roșu de cadmiu combinat cu albastru-marin pentru a obține violetul acum cinci sau șase ani. Nu știu cu precizie data.

Tom rămase tăcut. Pe pânza lui Murchison, orologiul era pictat cu negru și violet. Tușele pensulei și culorile semănau cu cele folosite în tabloul *Om așezat pe scaun* (pictat de Bernard) pe care îl deținea el. O fetiță, îmbrăcată cu o rochiță roz cu verde, ținea mâna pe orologiul așezat pe masă.

— Ca să fiu sincer, am uitat, spuse Tom. Într-adevăr, e posibil să fi folosit cobalt aici.

— L-ați mai folosit și într-o pânză expusă astăzi, zise Murchison, arătând spre galerie. Cea care se numește *Ciubărul.* Dar e singura. Mi se pare curios. Se întâmplă rar ca un pictor să folosească din nou o culoare la care a renunțat. Amestecul de roșu de cadmiu și albastru-marin e mult mai interesant, după părerea mea. Cel pe care l-ați folosit mai târziu.

Tom era liniștit. Se întrebă dacă avea motive să se îngrijoreze, din cauza întrebărilor. Ridică puțin din umeri.

Jeff intră în baia mică, de unde se auziră zgomote de pahare și scrumiere.

— În ce an ați pictat *Orologiul*? întrebă Murchison.

— Din păcate, nu pot să vă spun, zise Tom sincer.

Înțelesese unde bătea americanul, cel puțin în ceea ce privea perioada din care provenea tabloul, și adăugă:

— Cred că acum patru sau cinci ani. E o pânză mai veche.

— Când mi-a fost vândută, nu mi s-a spus că e veche. Și *Ciubărul* este de anul trecut, dar în ea apare din nou violetul de cobalt.

Violetul despre care vorbea Murchison, care apărea în zonele de umbră, se zărea doar ici și colo în *Orologiul.* Murchison avea un ochi de vultur. Tom avea impresia că aceeași nuanță de violet apărea și în tabloul *Scaunele roșii* - pictat într-adevăr de Derwatt, dar mai vechi - și se întrebă dacă tabloul era datat. Dacă putea să afirme cu certitudine că *Scaunele roșii* nu data decât de trei ani, Murchison ar fi fost nevoit să-și ia tălpășița. Trebuia să discute mai târziu cu Jeff și Ed, își spuse el.

— Așadar, ați pictat *Orologiul*? întrebă Murchison.

— Pânza aceasta este într-adevăr pictată de mine, spuse Tom. E posibil s-o fi pictat în timpul călătoriei mele în Grecia sau în Irlanda, pentru că întotdeauna am avut probleme cu datele. Chiar și cele pe care galeria le pune în dreptul tablourilor nu sunt întotdeauna exacte.

— Eu nu cred că *Orologiul* e pictat de dumneavoastră, replică Murchison ferm, dar prietenește, într-o manieră tipic americană.

— Doamne sfinte, ce vă face să spuneți una ca asta?

— Știu că am tupeu să mă încăpățânez așa. Dar am văzut recent câteva dintre operele dumneavoastră mai vechi la un muzeu din Philadelphia. Dacă-mi iertați îndrăzneala, domnule Derwatt, eu cred că…

— Aș prefera să-mi spuneți Derwatt, simplu.

— Derwatt. Pictați atât de mult încât, după părerea mea, e foarte posibil să fi uitat… În fine, să nu vă mai recunoașteți toate pânzele… Admit că *Scaunele roșii* pare să fie pictat în stilul dumneavoastră și că tema este caracteristică…

Ed asculta cu atenție, la fel și Jeff, care găsi un moment propice pentru a interveni:

— Totuși, tabloul acesta a venit din Mexic împreună cu alte câteva. Derwatt trimite de fiecare dată câte două-trei.

— Da, desigur. Există și o dată pe spatele pânzei. Cu trei ani în urmă. Culoarea neagră este aceeași cu cea folosită pentru semnătură. (Murchison întoarse tabloul, astfel încât toți să poată vedea ce era scris pe spatele lui.) L-am supus unei expertize în America, pentru a fi sigur de acest lucru. Asta ca să vă dați seama de interesul deosebit pe care-l am pentru toată povestea, adăugă el, zâmbind.

— Eu nu prea văd unde este problema, spuse Tom. Dacă eu însumi am scris data pe spatele pânzei și dacă datează de acum trei ani, asta înseamnă că e pictată în Mexic.

Murchison îl privi pe Jeff.

— Domnule Constant, dumneavoastră susțineți că pânza a ajuns odată cu celelalte două?

— Da. Numai puțin… Am impresia că celelalte două sunt aici, împrumutate de proprietarii lor londonezi… *Grajdul portocaliu* și… care era a doua, Ed?

— *Pasărea fantomă,* probabil. Așa e?

Jeff dădu din cap, și Tom trase concluzia că așa era sau că, în orice caz, el își juca bine rolul.

— Tehnica acestor două tablouri diferă. E adevărat că ambele conțin violet, dar e rezultatul unui amestec de culori. Sunt pânze autentice… dar pictate mai târziu.

Aici Murchison se înșela: erau la fel de false ca și cea pe care o deținea el. Tom își scărpină încet barba. Își păstrase un aer calm, ușor amuzat.

Privirea lui Murchison trecu de la Jeff la Tom.

— Poate că o să mă considerați obraznic, Derwatt, dar o să îndrăznesc să spun că ați fost victima unui falsificator. O să merg chiar mai departe. Sunt gata să bag mâna în foc că *Orologiul* nu e pictat de dumneavoastră.

— Dar, domnule Murchison, în aceste condiții e suficient să…

— Să-mi arătați un inventar cu tablourile primite în decursul unui anumit an? Tablouri provenind din Mexic, care, înainte să ajungă în Anglia, nici măcar nu aveau titluri, în afară de cele cărora Derwatt le dăduse unul?

— Galeria Buckmaster are exclusivitatea operelor lui Derwatt. Pânza a fost cumpărată de la noi.

— Știu foarte bine lucrul acesta, spuse Murchison. Și nu acuz pe nimeni… nici pe dumneavoastră, nici pe Derwatt. Ceea ce susțin eu, însă, e că tabloul nu este pictat de el. Cât despre cum s-a ajuns aici, asta n-aș putea spune. (Îi privi pe toți pe rând, puțin jenat de insistența lui, dar fără să-și piardă elanul.) Sunt de părere că un pictor nu revine niciodată la o culoare simplă sau la o combinație de culori pe care a folosit-o deja, dacă a descoperit mai târziu o altă nuanță atât de

importantă precum violetul în opera lui Derwatt. Sunteți de aceeași părere cu mine, domnule Derwatt?

Tom oftă și își scărpină barba falsă.

— Nu știu. Eu nu sunt un teoretician așa de bun ca dumneavoastră.

Urmă un scurt moment de tăcere.

— Ei bine, domnule Murchison, ce putem face pentru dumneavoastră în acest caz? întrebă Jeff. Să vă restituim banii pe care i-ați plătit pentru *Orologiul*? N-am avea nimic împotrivă… Derwatt tocmai l-a recunoscut ca fiind autentic și, dacă suntem cinstiți, tabloul valorează mai mult de cinci mii de dolari.

Tom speră că americanul avea să accepte, cu toate că acesta nu dădea nici un semn. Murchison se gândi, își vârî mâinile în buzunarele pantalonilor și îl privi pe Jeff:

— Vă mulțumesc, dar e teoria mea. Opinia mea e mai importantă decât banii. Și, pentru că tot suntem la Londra, unde se găsesc destui experți competenți, poate chiar mai mulți decât în altă parte, intenționez să găsesc unul care să examineze *Orologiul,* pentru a-l compara cu alte opere recunoscute ca fiind creația lui Derwatt.

— Perfect, spuse Tom amabil.

— Vă mulțumesc foarte mult că ați acceptat să mă primiți, domnule Derwatt. Mi-a făcut plăcere să vă cunosc.

Americanul îi întinse mâna. Tom i-o strânse cu putere.

— Plăcerea a fost de partea mea, domnule Murchison.

Ed îl ajută să împacheteze pânza la loc și plecă să caute sfoară cu care să lege pachetul.

— Pot să vă contactez prin intermediul galeriei? îl întrebă Murchison pe Tom. Mâine, să zicem?

— Sigur. Dumnealor vor ști unde să mă găsească.

După ce americanul plecă, Ed și Jeff oftară ușurați.

— Așadar, e grav? întrebă Tom.

Jeff se pricepea mai bine la pictură decât ceilalți. Se gândi și, în cele din urmă, se hotărî să vorbească:

— Dacă implică un expert în toată povestea, da, cred că e grav. Și o să facă asta. Ce spune el despre violetul acela e corect. Și e un indiciu care ar putea să dea la iveală și alte lucruri mai urâte.

— Ce-ar fi să mergem la tine acasă, Jeff? propuse Tom. Poți să mă scoți pe ușa din spate… pe unde iese femeia de serviciu?

— Sigur, dar întâi să vorbesc ceva cu Leonard. O să-l aduc aici, ca să-l cunoști și tu.

Jeff ieși.

Zgomotul de voci din galerie scăzuse mult în intensitate. Tom îl privi pe Ed, care era încă un pic palid. „Eu pot să dispar, dar voi nu puteți”, își spuse el. Își îndreptă umerii și făcu semnul victoriei cu cele două degete.

— Hai, curaj, Banbury! Îl aranjăm noi!

— Sau altfel ne aranjează el pe noi, replică Ed, făcând un gest obscen cu mâna.

Jeff reveni însoțit de Leonard: era un tânăr scund, îmbrăcat la patru ace, în costum de haine în stilul edwardian, cu revere de catifea și mulți nasturi. Începu să râdă văzându-l pe falsul Derwatt, dar Jeff îi făcu semn să se potolească.

— E excepțional, pur și simplu excepțional! spuse Leonard, privindu-l pe Tom cu o admirație sinceră. Și doar merg destul de des la cinema! Nu cred că am văzut o imitație mai bună de când l-am jucat pe Toulouse-Lautrec, în genunchi, cu picioarele legate. Se întâmpla anul trecut. (Îl privi fix pe Tom.) Dar cine sunteți, *de fapt*?

— Asta nu te privește. Tot ce contează este…

— Tot ce contează e că Derwatt tocmai a acordat un interviu de senzație presei.

— Și mâine o să dispară. O să se întoarcă în Mexic, spuse Jeff. Acum, du-te înapoi la treburile tale, Leonard.

— Ciao, salută Leonard, ridicând mâna.

— Ciao, îi răspunse Tom.

— Respectele mele, adăugă Leonard, în timp ce se retrăgea, și preciză din pragul ușii: Vizitatorii au dispărut aproape toți. Și toată băutura.

După care se strecură afară.

Tom nu era chiar așa de vesel. Voia să scape cât mai repede de deghizarea lui. Și problema lor era încă nerezolvată.

Ajungând la studioul lui Jeff, constatară că Tufts nu mai era acolo. Ed și Jeff păreau surprinși. Tom se simți dintr-o dată neliniștit, pentru că trebuia neapărat să-l pună pe Bernard la curent cu cele întâmplate.

— Aveți cum să dați de el, sper?

— A, sigur, răspunse Ed, care pusese de ceai în bucătăria lui Jeff. Trebuie să fie acasă. Avem telefonul lui.

Tom se gândi că era puțin probabil ca Bernard să mai răspundă la telefon pentru multă vreme.

— Precis Murchison o să vrea să te vadă din nou. Împreună cu expertul. Așadar, trebuie să dispari. Oficial, tu pleci înapoi în Mexic mâine. Poate chiar de astă-seară.

Jeff sorbea dintr-un pahar cu Pernod. Părea că-și mai recăpătase stăpânirea de sine, acum că întrevederea cu Murchison și conferința de presă ieșiseră cât de cât bine.

— Nu, nu în Mexic, spuse Ed, apărând cu o ceașcă de ceai. Derwatt o să fie pe undeva prin Anglia, la niște prieteni a căror adresă n-o știe nimeni, nici măcar noi. Să lăsăm să treacă vreo două-trei zile, și abia după aceea se întoarce în Mexic. A plecat cu vaporul, cu avionul? Pentru cine ne întreabă, nu știm.

Tom își scoase haina.

— *Scaunele roșii* are dată pe el?

— Da, spuse Ed. E pictat acum șase ani.

— Și e menționat undeva? Mă gândeam dacă nu s-ar putea înscrie altă dată pe el… ca să-l facem să pară mai recent… și să scăpăm de problema violetului.

Ed și Jeff se uitară unul la altul.

— Nu, spuse repede Ed. Data când a fost pictat apare deja în prea multe cataloage.

— Ar mai fi o soluție. Puneți-l pe Bernard să mai picteze câteva tablouri - măcar două - în care să folosească violetul pe bâză de cobalt. Ca să demonstrăm că Derwatt le folosește pe amândouă.

Dar Tom era el însuși convins că soluția nu prea stătea în picioare, și știa și de ce. Părea destul de clar că pe Bernard nu se mai putea conta de acum încolo. Își întoarse privirea de la Ed și Jeff, care păreau sceptici. De parcă deghizarea i-ar fi insuflat curaj, încercă să-și recapete stăpânirea de sine.

— V-am povestit luna mea de miere? întrebă el cu vocea monotonă a lui Derwatt.

— Nu, hai! făcu Jeff, gata să râdă.

Deja zâmbea.

Tom își îndoi umerii așa cum ar fi procedat Derwatt.

— Atmosfera era… pur și simplu jenantă. Eram în Spania. Luasem un apartament într-un hotel, înțelegeți, și eram cu Héloïse, și jos în curtea interioară era un papagal care cânta *Carmen*… și cânta și fals. Și de fiecare dată… Mă rog, suna cam așa: „La-la-la-la-la-la-la-la-la-la! La-la-la-la-la-la-la-la!” Oamenii ieșeau la geam și răcneau în spaniolă: „Închide clanța! Cine l-a învățat pe animalul ăsta să cânte *Carmen*? Omoară-l! Fă-l supă!” Nu poți să faci sex în timp ce râzi, e pur și simplu imposibil. Ați încercat până acum? Se zice că râsul îl deosebește pe om de animal, nu cealaltă chestie pe care tocmai am menționat-o… Ed, ce zici, mă ajuți să scap de barba asta? Mă simt de parcă aș avea iarbă pe față.

Ed se ținea de coaste și Jeff se lăsase pe spate pe canapea: din cauza stresului prin care trecuseră, își zise Tom în sinea lui.

— Vino în baie.

Ed umplu chiuveta cu apă caldă.

Tom își schimbă pantalonii. Dacă reușea, cu toate că încă nu știa cum, să-l aducă pe Murchison la el acasă, înainte ca acesta să apuce să intre în legătură cu vreun expert în artă plastică, poate ar fi izbutit să… să ce? Nici el nu știa.

— Unde stă americanul?

— La un hotel, spuse Jeff. N-a spus la care.

— Nu poți să suni la câteva să vezi dacă nu dai de el?

Telefonul începu să sune chiar în timp ce Jeff se îndrepta spre el. Tom îl auzi spunându-i celui cu care vorbea că Derwatt luase un tren plecând spre nord, dar că nu știa în ce direcție. „Știți, îi place să fie singur.”

— Încă un ziarist, spuse el după ce închise. Pentru un interviu în particular. (Deschise un anuar.) O să încerc la *Dorchester*. E genul de hotel la care s-ar fi dus.

— Sau la *Westbury,* sugeră Ed.

După mai multe spălări cu apă caldă, reuși să-și dezlipească țesătura bărbii false. După aceea, își decoloră părul cu ajutorul unui șampon. La un moment dat, Tom îl auzi pe Jeff exclamând: „Nu, mulțumesc, o să revin eu ceva mai târziu”.

— E la *Mandeville,* spuse el. Colț cu Wigmore Street.

Tom îmbrăcă din nou cămașa roz, cumpărată la Veneția. Apoi ridică receptorul și rezervă o cameră la *Mandeville* sub numele Thomas Ripley. Avea să ajungă acolo pe la ora opt seara, îi asigură el.

— Ce ai de gând să faci? întrebă Ed.

Tom zâmbi.

— Încă nu știu, spuse el, și nu mințea.

Mandeville era un hotel destul de șic, dar cu mult mai ieftin decât *Dorchester.* Tom ajunse acolo pe la opt și un sfert seara și se înscrise la recepție cu adresa corectă: Villeperce-sur-Seine. Se gândise la început să se înscrie sub alt nume și să dea o adresă falsă din Anglia, pentru cazul în care ar fi avut probleme serioase cu Murchison și ar fi fost nevoit să dispară foarte repede, dar luase în calcul varianta că ar fi putut să-l invite pe american la el acasă în Franța, și în acest caz nu se putea folosi de un nume fals. Rugă un valet să-i ducă valiza în cameră și merse să arunce o privire la bar, sperând să-l găsească pe Murchison. Dar acesta nu era acolo. Tom se hotărî să comande o bere și să aștepte.

După zece minute de așteptare cu *Evening Standard* în fața paharului cu bere, Murchison tot nu apăruse. Tom știa că existau multe restaurante în cartier, dar era destul de ciudat să-l abordeze pe american folosind ca pretext doar faptul că-l văzuse la expoziția Derwatt în ziua respectivă. Și de ce nu, totuși? Putea să menționeze și că-l văzuse intrând în camera unde se găsea Derwatt? Da. Tom tocmai se hotărâse să înceapă să-l caute pe Murchison prin restaurantele din zonă când îl văzu pe acesta intrând în bar și făcând cuiva semn să-l urmeze.

Și Tom fu consternat, îngrozit chiar, când recunoscu persoana care-l însoțea pe Murchison: Bernard Tufts. Ieși cât putu de repede, prin cealaltă ușă a barului, care dădea direct în stradă. Pictorul nu-l văzuse, de asta era

sigur. Căută o cabină telefonică, apoi un alt hotel de unde ar fi putut să sune, și, negăsind nici una, nici alta, intră din nou în *Mandeville* pe ușa principală și luă cheia camerei sale, care purta numărul 411.

Instalat confortabil, Tom sună la studioul lui Jeff. După ce soneria se auzi de cinci ori, spre marea lui ușurare, Jeff ridică receptorul.

— Alo, Tom! Tocmai voiam să cobor cu Ed când am auzit telefonul. Ce e?

— Știi unde e Bernard acum?

— O să-l lăsăm în pace în seara asta. E cam răvășit.

— Tocmai stă la un pahar cu Murchison la barul hotelului *Mandeville.*

— Ce?

— Eu te sun din camera mea. Bun… Jeff, mă asculți?

— Da, da.

— Nu-i spune în nici un caz lui Bernard că l-am văzut și nici că stau la *Mandeville.* Și nu-ți face iluzii! Să sperăm doar că n-a început să verse tot. Habar n-am.

— Fir-ar al dracului! făcu Jeff cu un geamăt. Nu. Nu. Bernard n-o să spună nimic. Nu pot să cred așa ceva.

— Vei fi acasă mai târziu?

— Da. În orice caz, după douăsprezece noaptea sunt acasă.

— O să încerc să te sun eu. Dar, dacă nu pot, nu-ți face griji. Nu mă suna tu… S-ar putea să nu fiu singur în cameră, zise el, râzând ușor.

Jeff râse și el, dar era foarte îngrijorat.

— Bine.

Tom închise.

Voia neapărat să-l vadă pe Murchison în seara aceea. Oare americanul avea de gând să ia cina cu Bernard? Dacă da, ar fi trebuit să-l aștepte și n-ar fi fost deloc plăcut. Își atârnă un costum pe umeraș și așeză două cămăși în sertar. Apoi își dădu cu puțină apă pe față și

se privi cu atenție în oglindă pentru a se asigura că lipiciul nu lăsase urme.

Cum nu avea, stare, părăsi camera, cu pardesiul pe braț. Avea de gând să facă o plimbare, poate prin Soho, și să găsească un loc unde să cineze. Odată ajuns în stradă, îndrăzni să arunce o privire prin ușa de sticlă a barului.

Norocul îi surâdea. Murchison era singur și tocmai semna nota de plată, iar cealaltă ușă a barului tocmai se închidea. Poate că Bernard plecase chiar în clipa aceea. Tom privi totuși prin toate colțurile, ca nu cumva pictorul să se fi dus doar până la toaletă. Dar nu-l văzu nicăieri. Așteptă ca Murchison să se ridice înainte să intre la rândul lui în bar. Își luase o expresie deprimată și gânditoare, care, de altfel, nu era departe de adevărata lui stare de spirit din acel moment. În două rânduri, ridică ochii spre Murchison, îl fixă cu privirea, părând că se întreabă dacă nu l-a mai întâlnit undeva.

Apoi îl abordă.

— Mă scuzați. Am impresia că v-am văzut azi după-amiază la expoziția Derwatt…

Tom luase un accent de american din Midwest, accentuând litera r.

— Da, într-adevăr am fost acolo.

— Mi s-a părut ca sunteți american. Și eu sunt american. Vă place Derwatt?

Tom făcea eforturi să pară cât mai deschis, dar nu naiv.

— Da, îmi place mult.

— Am două pânze pictate de el, spuse Tom mândru. S-ar putea să cumpăr și una dintre pânzele expuse astăzi… dacă mai este încă disponibilă. *Ciubărul.*

— Ah, da? Și eu am una, spuse Murchison la fel de senin.

— Serios? Cum se numește?

— N-ați vrea să luați loc? (Murchison era în picioare, dar îi indică lui Tom un scaun în fața lui.) Ceva de băut?

— Mulțumesc.

— Tabloul meu se numește *Orologiul.* Ce noroc să întâlnesc pe cineva care deține măcar un Derwatt… cu atât mai mult doi!

Un chelner se apropie.

— Un whisky pentru mine, vă rog. Și dumneavoastră?

— Un gin tonic, răspunse Tom. Și adăugă: Având în vedere că eu stau la *Mandeville,* băuturile sunt pe cheltuiala mea.

— O să discutăm mai târziu. Vorbiți-mi despre tablourile dumneavoastră.

— Primul se cheamă *Scaunele roșii,* spuse Tom, și…

— Formidabil! *Scaunele roșii!* Locuiți la Londra?

— Nu. În Franța.

— Ah! făcu Murchison, dezamăgit. Și celălalt cum se numește?

— *Omul așezat pe scaun.*

— Nu-l cunosc.

Conversația se opri pentru o vreme asupra personalității ciudate a lui Derwatt, și Tom îi spuse lui Murchison că-l văzuse intrând în camera din fund, unde se găsea pictorul, după cum i se spusese.

— Numai presa a avut acces, îi spuse Murchison, dar am reușit să intru, totuși. Știți, am venit la Londra pentru un motiv anume și, când am auzit că Derwatt e aici, n-am putut să pierd ocazia.

— Ah, da? Din ce motiv?

Murchison îi explică. Îi expuse argumentele pentru care el credea că Derwatt fusese victima unui falsificator, și Tom îl ascultă extrem de atent. Problema, spunea americanul, era următoarea: Derwatt folosea de cinci sau șase ani (așadar, dinainte de a muri) un amestec de roșu de cadmiu și albastru-marin.) *Orologiul* și *Ciubărul* foloseau un alt violet, pe bază de cobalt pur.

Murchison picta și el, de plăcere, după cum îi spuse lui Tom.

— Nu sunt un expert, dar, credeți-mă, am citit multe cărți despre pictori și arta lor. Nu e nevoie de prea multă experiență și nici de un microscop ca să deosebești o culoare simplă de un amestec de culori. După părerea mea, un pictor nu revine niciodată la o culoare pe care a abandonat-o conștient sau inconștient. Spun inconștient pentru că, atunci când un pictor inovează în materie de culori, asta se întâmplă în urma unei reacții inconștiente. Sigur, nu pretind că Derwatt folosește culoarea lavandei în toate tablourile sale. Dar sunt convins că *Orologiul* și poate și alte tablouri - cum ar fi *Ciubărul*, care vă interesează pe dumneavoastră - nu sunt pictate de Derwatt.

— E interesant. Chiar foarte interesant. Pentru că întâmplarea face că tabloul *Omul așezat pe scaun* confirmă ceea ce spuneați. Cel puțin, după părerea mea. E o pânză care are vreo cinci ani. Mi-ar face plăcere să v-o arăt. Așadar, ce o să faceți cu *Orologiul*!

Murchison își aprinse o țigară.

— Încă nu mi-am terminat povestea. Tocmai am băut ceva și am discutat cu un englez pe nume Bernard Tufts, care e și el pictor, și pare să fie și el de aceeași părere în legătură cu tablourile semnate Derwatt.

Tom se încruntă.

— Dacă cineva se distrează semnând tablouri false cu numele lui Derwatt, e ceva serios. Ce a zis acest Bernard Tufts?

— După părerea mea, știe mai mult decât vrea să spună. Nu cred că e băgat în toată afacerea. Are un aer corect, și se vede clar că nu se scaldă în bani. Dar am impresia că știe bine mediul artistic din Londra. M-a avertizat: „Nu mai cumpărați Derwatt, domnule Murchison.” Ce părere aveți?

— Hm. Și pe ce se bazează când spune asta?

— Nu știu. Asta e tot ce mi-a spus. Dar s-a străduit să mă găsească, și mi-a spus că m-a căutat la alte opt hoteluri înainte să dea de mine. Când l-am întrebat cum m-a găsit, mi-a răspuns: „Orice se poate afla”. E foarte ciudat; pentru că n-am vorbit cu nimeni în afara celor de la Buckmaster Gallery. Nu vi se pare ciudat? Nici măcar expertului cu care mă întâlnesc mâine nu i-am spus că vreau să vorbesc cu el despre Derwatt. (Murchison bău o înghițitură de whisky și continuă.) Când pânzele ajung din Mexic… Știți ce am de gând să fac mâine cu acel domn Riemer de la Tate Gallery? Întâi o să-i arăt *Orologiul,* desigur. Și o să-l întreb dacă el sau eu avem dreptul să consultăm bonurile de primire sau registrele celor de la Buckmaster Gallery privind pânzele semnate Derwatt care vin din Mexic. Trebuie să fie înregistrate la vamă și, dacă există vreuna neînregistrată în acte, înseamnă că au avut motive să facă asta. N-ar fi imposibil ca Derwatt să fie el însuși o victimă și cineva să picteze la Londra tablouri cu semnătura lui chiar în clipa asta?

„Da, își zise Tom în sinea lui. Ar fi într-adevăr uimitor.”

— Dar spuneați că l-ați văzut pe Derwatt. I-ați vorbit despre tabloul acesta?

— I l-am și arătat! Mi-a spus că e pictat de el, dar nu era prea sigur, după părerea mea. N-a spus: „Bineînțeles, e pictat de mine!” S-a uitat la el un minut-două, după care mi-a spus: „Da, sigur, e un tablou de-al meu.” Poate că am fost puțin cam obraznic, dar totuși i-am răspuns că e posibil să nu-și mai aducă aminte de una sau două pânze vechi de mai mulți ani, mai ales că nu au titlu.

Tom încruntă sprâncenele ca și cum nu era de acord, și într-adevăr nu era. După părerea lui, un pictor nu avea cum să uite pur și simplu un tablou pe care-l

pictase, indiferent dacă avea sau nu un nume. Un desen, poate. Dar îl lăsă pe Murchison să continue.

— Și nici nu-mi plac oamenii de la Buckmaster Gallery. Nici Jeffrey Constant, nici ziaristul acela, Ed Banbury, care se vede că e foarte legat de ei. Sunt prieteni vechi cu Derwatt, știu. În Long Island, unde locuiesc eu, primesc *Listener, Art Review* și *Sunday Times.* Găsesc în ele articole de-ale lui Banbury și deseori are câte o referire la Derwatt, chiar dacă e vorba despre altceva în articol. Așa că știți ce m-am gândit?

— Nu, răspunse Tom. Ce?

— Că poate Constant și Banbury mai fac să circule un anumit număr de falsuri ca să vândă mai multe tablouri semnate Derwatt decât poate artistul să picteze. Dar ar fi chiar amuzant ca Derwatt să fie atât de distrat încât să nu știe nici măcar câte tablouri a pictat!

Amuzant, da, dar nu din cale-afară, își spuse Tom. „În orice caz, nu la fel de amuzant ca adevărul, domnule Murchison.” Zâmbi:

— Așadar, o să-i arătați expertului pânza, mâine?

— Veniți la mine în cameră s-o vedeți?

Tom vru să plătească el nota, dar Murchison refuză categoric.

Luară liftul. Pânza era în dulap, cu ambalajul în care o pusese Ed, nedesfăcut. Tom o privi cu interes.

— E foarte frumoasă.

— În privința asta, nimic de reproșat.

— Știți… zise Tom, punând-o pe noptieră și traversând camera ca s-o privească de la distanță cu toate luminile aprinse. Seamănă mult cu tabloul meu, *Omul așezat pe scaun.* De ce n-ați veni să-l vedeți? Locuiesc foarte aproape de Paris. Dacă ajungeți cumva la concluzia că și tabloul meu e un fals, aș putea să vi-l încredințez ca să-l duceți la Londra pentru o expertiză.

Murchison se gândi.

— E posibil.

— Dacă dumneavoastră ați fost păcălit, e posibil să fi fost și eu. (Tom se gândi că oferindu-se să-i plătească americanului costul călătoriei până în Franța l-ar fi jignit, așa că nu-i propuse nimic.) Am o casă mare și deocamdată numai menajera este acolo.

— Ei bine, de acord, spuse Murchison care nu se așezase.

— Eu aveam de gând să plec mâine.

— Am înțeles. O să sun la Tate Gallery ca să amân întâlnirea.

— Mai am ceva tablouri. Bine, nu înseamnă că sunt colecționar. (Tom se așează în fotoliul cel mare.) Mi-ar face plăcere să vi le arăt. Am un Soutine. Două Magritte.

— Serios? exclamă Murchison, care căpătase deja o expresie visătoare. La ce distanță de Paris stați?

Zece minute mai târziu, Tom era în camera lui, la etajul de dedesubt. Murchison îi propusese să ia masa de seară împreună, dar Tom considerase că era mai bine să se scuze, pretextând că avea o întâlnire la hotelul *Belgravia* la ora zece seara, astfel încât nu mai avea suficient timp la dispoziție. Murchison îl rugase să cumpere două bilete pentru a doua zi, joi, la ora paisprezece și treizeci de minute, la Orly. Tom avea deja bilet de întoarcere. Îi lăsă un mesaj la recepție lui Murchison ca să-i comunice ora plecării. Apoi comandă un sandviș și o sticlă de Medoc, după care dormi până la ora unsprezece. Când se trezi, îl sună pe Reeves Minot la Hamburg. Îi luă aproape jumătate de oră ca să obțină legătura.

Îi răspunse o voce de bărbat cu un accent german, care îi spuse că Reeves nu era acolo.

Tom se hotărî să-și asume riscul, pentru că se săturase de Reeves până peste cap, și spuse:

— Sunt Tom Ripley. Există vreun mesaj pentru mine?

— Da. Joi, adică mâine. Contele ajunge la Milano mâine. Puteți să fiți acolo?

— Nu, n-o să pot să ajung la Milano mâine.

Es tut mir leid. Întrucât nu-l cunoștea, Tom nu voia să-i spună celui cu care vorbea că-l invitase pe conte la el acasă cu prima ocazie când avea să mai treacă prin Franța. Reeves nu putea totuși să aibă pretenția ca el să lase totul baltă - și Tom făcuse asta de vreo două ori - ca să alerge la Roma sau la Hamburg, să pretindă că era acolo din întâmplare și să-l invite pe „purtător” la Villeperce pentru câteva zile, ori de câte ori era vreun „pachet” de recuperat.

— Puteți să-mi spuneți adresa contelui la Milano?

— *Grand Hotel,* răspunse prompt vocea.

— Spuneți-i lui Reeves că o să-l contactez probabil mâine, vă rog. Unde pot să-l găsesc?

— Mâine dimineață va fi la *Grand Hotel,* în Milano. O să plece cu trenul în seara asta. Știți că nu-i place avionul.

Tom nu știa. Ciudat că unui tip ca Reeves nu-i plăcea avionul!

— O să-l sun. Eu nu sunt în München. Sunt la Paris.

— La Paris? făcu vocea surprinsă. Știu că Reeves v-a căutat la München, la *Vierjahreszeiten.*

„Ghinionul lui”, gândi Tom și închise.

Era aproape douăsprezece noaptea. Se întrebă ce avea să facă Jeff Constant în seara aceea. Și ce era de făcut cu Bernard? Un discurs încurajator începu să i se înfiripe în minte. Cât despre Bernard, ar fi avut timp să-l întâlnească a doua zi, înainte de plecare, dar se temea ca nu cumva acesta să devină mai periculos văzând că cineva încearcă să-l convingă să se potolească. Faptul că îi spusese lui Murchison să nu mai cumpere tablouri semnate Derwatt părea să indice posibilitatea că nu mai era dispus să picteze altele, ceea ce ar fi fost rău pentru afaceri. Trebuia să ia în calcul o posibilitate și mai

gravă: ca Bernard să dea totul în vileag, fie poliției, fie unuia dintre cei care cumpăraseră pânze semnate Derwatt.

Oare în ce stare de spirit se afla Bernard și ce avea de gând să facă mai departe?

Tom hotărî să nu-i spună nimic pictorului. Acesta știa că ideea de a vinde falsuri semnate Derwatt venise de la el. Intră în baie și începu să cânte:

Babbo non vuole
Mamma nemmeno
Come faremo
A far all'ammor…

Pereții hotelului *Mandeville* păreau să fie izolați fonic, dar nu era sigur. Tom nu mai cântase refrenul acesta de mult timp. Îi venise pur și simplu în minte, fără nici un motiv, și se bucură că se întâmplase așa, fiindcă era o melodie care îi sugera fericire și noroc.

Își puse pijamaua și formă numărul lui Jeff.

Jeff răspunse imediat.

— Alo. E ceva nou?

— Am vorbit cu Murchison în seara asta și ne-am înțeles foarte bine. Mâine mergem în Franța împreună. Așa o să avem puțin timp să aranjăm lucrurile.

— Deci… o să încerci să-l convingi?

— Cam așa ceva.

— Vrei să vin până acolo, Tom? Ești prea obosit ca să dai o fugă până la mine?

— Nu sunt obosit, dar ce rost are? Plus că, dacă vii încoace, riști să dai nas în nas cu Murchison, și asta ne-ar mai trebui acum!

— Așa e.

— Știi ceva despre Bernard?

— Nimic.

— Ei bine, spune-i așa. (Tom se gândi câteva momente.) Spune-i c-ai aflat - dar nu de la mine - că Murchison o să aștepte câteva zile înainte să meargă cu tabloul lui la expert. Ce contează e ca Bernard să nu clacheze. Poți să faci asta?

— De ce nu vorbești tu cu el?

— Pentru că ar fi o mare greșeală, replică Tom, puțin iritat.

Unii oameni chiar nu aveau nici un pic de simț al psihologiei!

— Tom, ai fost grozav astăzi. Mulțumesc.

Tom zâmbi, mândru de admirația care răzbătea din tonul lui Jeff.

— Ocupă-te de Bernard. Te sun înainte să plec.

— O să fiu acasă toată dimineața.

Se salutară.

Dacă i-ar fi spus că Murchison avea de gând să ceară să vadă registrele și actele care justificau proveniența tablourilor din Mexic, Jeff ar fi făcut o criză. Trebuia să-l avertizeze a doua zi dimineață, dându-i telefon dintr-o cabină sau dintr-un oficiu poștal. Tom se ferea de operatorii de telefon din hoteluri. Spera să-l convingă pe american să lase baltă toată povestea, dar, în cazul în care nu reușea, măcar Buckmaster Gallery ar fi avut pregătite niște registre care să pară autentice.

A doua zi dimineață, în timp ce-și lua micul-dejun la pat - privilegiu pentru care puritana Anglie îi cerea câțiva șilingi în plus -, Tom o sună pe doamna Annette. Era doar ora opt, dar el știa că ea trebuia să se fi trezit de vreo oră și și-o imagina deja cum se apucase de treburile zilnice fredonând ceva: pornitul căldurii de la butonul din bucătărie, pregătirea ceaiului (cafeaua, dimineața, o făcea să-i crească tensiunea), mutatul plantelor mai la lumină. Și ar fi fost nemaipomenit de încântată să primească un telefon din Londra.

— Alo! Alo! Alo! făcu vocea furioasă a operatoarei.

— Alo? se auzi o altă voce distrată.

Trei operatoare din Franța și operatoarea de la hotelul *Mandeville* din Anglia se străduiau să facă legătura între cele două țări.

În sfârșit, auzi vocea doamnei Annette.

— E foarte frumos aici în dimineața asta! E un soare minunat!

Tom zâmbi. Vocea veselă a doamnei Annette avea darul să-l binedispună.

— Doamna Annette? Da, sunt bine, mulțumesc. Și dintele dumneavoastră?... Da? Cu atât mai bine. V-am sunat ca să vă spun c-o să ajung acolo azi după-amiază împreună cu un musafir american.

— Ah! făcu doamna Annette, încântată.

— O să stea în seara asta la noi, poate și în cealaltă seară, cine știe? Vă rog frumos să pregătiți camera de

oaspeți. Să puneți și flori. Și ce-ar fi să ne faceți un turnedo pentru masa de seară, cu garnitură bearneză?

Doamna Annette părea să nu-și mai încapă în piele de bucurie la gândul că avea ceva precis de făcut.

Apoi Tom îl sună pe Murchison; conveniră să se întâlnească la recepție la prânz și pe urmă să ia un taxi împreună spre Heathrow.

Tom ieși, intenționând să meargă spre Berkeley Square, unde se găsea un magazin de unde el obișnuia să cumpere câte o pijama ori de câte ori sosea în capitala Angliei. Pe de altă parte, era ultimul prilej de a merge cu metroul înainte de a pleca din Londra. Metroul era pentru el o parte din atmosfera londoneză, și lui Tom îi plăceau acele graffiti care decorau pereții. Afară, soarele făcea cu greu față norilor care anunțau ploaia. Intră în stația de la Oxford Street împreună cu alți oameni întârziați. Tom admira la autorii de graffiti faptul că reușeau să picteze pe ziduri în timp ce scara rulantă se mișca odată cu ei. Trecu pe lângă diverse reclame pentru lenjerie de corp, fete în corset și tanga, decorate cu elemente anatomice masculine sau feminine, dar câteodată și propoziții cum ar fi: „Ce plăcere să fii hermafrodit!" „Cum naiba fac?", se întrebă Tom. Oare fugeau foarte repede în sensul invers celui în care se deplasa scara rulantă, străduindu-se totodată să scrie? Se vedeau deseori inscripții ca „Negrii afară!" cu variante gen „Negrii afară imediat!" Pe peron întâlni un graffiti care reprezenta un afiș pentru *Romeo și Julieta* al Iui Zeffirelli: Romeo, fără haine, era culcat pe spate și Julieta se suia pe el. O propunere obscenă ieșea din gura Julietei. Iar în bula care ieșea din gura lui Romeo se putea citi răspunsul: „De ce nu?"

La ora zece și jumătate, Tom își cumpărase pijamaua. De data asta, își alesese una galbenă. Ar fi vrut una violet, dar, din cauza evenimentelor recente, se săturase de această culoare până în gât. Luă un taxi cu care

merse până în Carnaby Street. Își cumpără o pereche de pantaloni strâmți dintr-un material care semăna cu mătasea, și pentru Héloïse unii de lână neagră, strâmți în talie și evazați, mărimea douăzeci și șase. Cabina în care îi probase pe ai lui era atât de îngustă, încât nici măcar nu avusese loc să se dea înapoi ca să se vadă în întregime în oglindă, dar doamnei Annette îi făcea plăcere să retușeze uneori hainele lui sau ale soției sale. Mai mult, doi italieni care spuneau întruna *„Bellissimo!”* trăgeau de perdea din două în două secunde, în graba lor de a-și proba propriile cumpărături. În timp ce plătea, în magazin intrară doi greci care începură să calculeze zgomotos prețurile în drahme. Magazinul avea doar doi metri lățime pe patru lungime, și un singur vânzător, ceea ce nu era de mirare: un al doilea n-ar fi avut loc în nici un caz.

Cărându-și cumpărăturile în pungi de hârtie, Tom intră într-o cabină publică și-l sună pe Jeff Constant.

— Am vorbit cu Bernard, spuse Jeff, și e pur și simplu îngrozit de Murchison. L-am întrebat ce i-a spus. A venit din proprie inițiativă și mi-a povestit că s-a întâlnit cu Murchison, înțelegi? Zice că l-a sfătuit pe american să nu mai cumpere tablouri. E deja rău, nu crezi?

— Ba da, zise Tom. Și după aceea?

— Păi, am încercat să-l fac să înțeleagă că deja a spus mai mult decât ar fi trebuit. E greu de explicat, pentru că tu nu-l cunoști pe Bernard, dar are un complex de culpabilitate teribil. Are impresia că mânjește geniul lui Derwatt, bla, bla. M-am străduit să-l conving că ce i-a zis lui Murchison e destul ca să-l spele de păcate și că ar face bine să se oprească aici.

— Și el ce a zis?

— E așa de deprimat încât nici măcar nu mai știe ce face. Toate tablourile semnate Derwatt s-au vândut, a mai rămas doar unul, îți dai seama! Și asta îl face pe Bernard să se simtă rău! (Jeff râse.) *Ciubărul.* E unul

dintre tablourile despre care Murchison crede că nu sunt autentice.

— Dacă nu mai e dispus să picteze pentru moment, nu-l forța.

— Și eu sunt de aceeași părere. Ai dreptate, Tom. Dar eu zic că după două săptămâni o să-și vină în fire. O să înceapă iar să picteze. E din cauza stresului expoziției și a faptului că te-a văzut pe tine jucând rolul lui Derwatt. Pentru el, Derwatt e o personalitate mai importantă decât Iisus.

Tom constatase deja asta.

— Încă ceva, Jeff. S-ar putea ca Murchison să vină să vă ceară registrele galeriei privind tablourile lui Derwatt. Cele provenite din Mexic. Aveți inventar pentru ele?

— Pentru pânzele din Mexic, nu.

— Poți să inventezi ceva? Poate nu reușesc să-l fac să renunțe la ideea lui.

— O să încerc, Tom, spuse Jeff, părând puțin depășit de evenimente.

Tom se enervă.

— Fă un registru. Fă-l să pară învechit. Chiar și dacă n-ar fi apărut Murchison, nu crezi că ar fi bine să ai niște documente care să explice proveniența tablourilor?

Tom tăcu. Unii oameni erau pur și simplu incapabili să conducă o firmă, chiar și una atât de prosperă ca „Derwatt Ltd.”.

— În regulă, Tom.

Ripley făcu un ocol prin Burlington Arcade, unde cumpără pentru Héloïse, dintr-un magazin de bijuterii, un medalion de aur - o maimuțică așezată pe vine pe care îl plăti cu un cec de călătorie american. Aniversarea soției sale cădea luna următoare.

Apoi ajunse la hotel pe jos, trecând prin Oxford Street, care era plină ca de obicei de oameni care-și

făceau cumpărăturile, de femei încărcate cu cutii și pachete, trăgându-și după ele copiii.

Un om-sandviș făcea reclamă pentru un laborator foto specializat în pașapoarte, „serviciu ieftin și rapid”. Omul purta un pardesiu vechi de când lumea, o pălărie turtită, și un muc de țigară îi atârna din gură. Tom se gândi cu regret că bărbatul respectiv n-avea să ajungă niciodată să vadă pe pașaport o viză pentru Grecia, de exemplu. Îi scoase mucul de țigară din gură și îi dădu o țigară Gauloises.

— Poftim o țigară, și foc.

Aprinse un chibrit.

— Mulțumesc, făcu omul, printre dinți.

Tom îi băgă restul pachetului de țigări și cutia de chibrituri în buzunarul rupt al hainei, apoi o luă la fugă, sperând că nimeni nu-l văzuse.

Odată ajuns în cameră, îl sună pe Murchison și amândoi coborâră cu bagajele.

— Astăzi am făcut câteva cumpărături pentru Harriet, soția mea, spuse americanul, instalându-se mai comod pe bancheta taxiului.

Părea foarte bine dispus.

— Ah, da? Și eu. O pereche de pantaloni cumpărați de pe Carnaby Street.

— Eu i-am cumpărat soției niște pulovere de la „Marks and Spencer”. Câteva fulare Liberty și gheme de lână. Îi place să tricoteze cu lână englezească autentică.

— Ați anulat întâlnirea de azi-dimineață?

— Da. Am stabilit-o pentru sâmbătă dimineață. Întâlnirea o să fie la domiciliul respectivului.

La aeroport, stropiră prânzul, destul de bun de altfel, cu o sticlă de Bordeaux. Murchison insistă să plătească el. În timpul mesei, îi vorbi lui Tom despre fiul lui, care era cercetător și lucra într-un laborator din California. Nora lui tocmai născuse primul copil. Americanul îi arătă o fotografie și își făcu autocritica, declarând că își

răsfăța prea mult prima nepoată: o chema Karin, la fel ca pe bunica ei.

Ca răspuns la întrebările lui Murchison, Tom îi spuse că alesese să trăiască în Franța, pentru că era căsătorit de trei ani cu o franțuzoaică. Americanul nu-l întrebă direct din ce trăia, dar se interesă totuși cum își petrecea timpul.

— Citesc cărți de istorie, răspunse Tom. Studiez germana. Și, de altfel, nici franceza mea nu e prea bine pusă la punct. Ca să nu mai vorbim de grădinărit. Am o grădină destul de mare la Villeperce. Mai și pictez, dar mai mult ca să mă amuz.

Avionul aterizã la Orly la ora trei după-amiază. Tom plecă să-și aducă mașina, apoi se întoarse să-l ia pe Murchison, care-l aștepta cu bagajele în stația de taxiuri. Soarele strălucea și era mai cald decât în Anglia. Tom trecu prin Fontainebleau și merse de-a lungul castelului pentru ca Murchison să-l poată admira. Acesta spuse că nu-l mai văzuse de cincisprezece ani. Pe la patru și jumătate după-amiaza, ajunseseră la Villeperce.

— Aici este băcănia, spuse Tom arătând spre un magazin aflat pe partea stângă, în timp ce mergeau pe străduța principală a satului.

— Foarte frumos, spuse Murchison. Păstrează foarte bine atmosfera de odinioară.

Ajungând în fața casei lui Tom, exclamă:

— E minunată! Superbă!

— Și e păcat că n-ați văzut-o vara, răspunse Tom cu modestie.

Auzind mașina, doamna Annette ieși să-i întâmpine și să-i ajute să care bagajele. Dar Murchison refuză, și o lăsă să ia doar geanta cu țigări și alcool.

— Toate bune, doamnă Annette?

— Da. Instalatorul a fost pe aici și a reparat wc-ul.

Tom își aduse aminte că, într-adevăr, una dintre țevile de scurgere avea probleme.

Îl conduse pe Murchison în camera sa, împreună cu doamna Annette. Americanul dispunea și de o baie lângă încăperea sa. De fapt, era cea a stăpânei casei, care avea camera alături. Tom îi spuse lui Murchison că soția sa era în Grecia cu niște prieteni. Îl lăsă pe american să se aranjeze puțin și îi spuse că avea să-l aștepte în salon. Murchison începuse deja să privească plin de interes câteva desene de pe pereți. Tom coborî și o rugă pe doamna Annette să prepare ceaiul. Îi dădu sticla de parfum „Lake Mist" pe care o cumpărase în Anglia.

— Domnule Tom, ce amabil sunteți!

Tom zâmbi. Se simțea bine când vedea cât de ușor o putea face fericită pe doamna Annette.

— Avem un turnedo pentru diseară?

— Avem și cremă de ciocolată la desert.

Tom trecu în salon. Doamna Annette pusese flori și stabilise o temperatură potrivită. Avea și un șemineu, și îi plăcea foarte mult să facă focul cu lemne, dar, de câte ori îl aprindea, nu se putea dezlipi de el, fie pentru că-l privea fascinat, fie de teamă să-l lase nesupravegheat, așa că renunțase să-l mai folosească. Privi spre tabloul *Omul așezat pe scaun,* care era atârnat deasupra șemineului, bucuros să-l revadă. Bernard se descurca de minune. Făcuse doar câteva greșeli legate de perioadă. Dar la dracu' cu perioadele! Ar fi fost mai logic să pună la loc de cinste *Scaunele roșii,* care era într-adevăr pictat de Derwatt. Dar el era cel care alesese să pună falsul deasupra șemineului. Héloïse nu știa că tabloul era un fals. Ea nu știa nimic despre afacerea cu Derwatt, de fapt. N-o interesa aproape deloc pictura. Ce o interesa pe ea erau călătoriile, mâncărurile exotice și articolele de îmbrăcăminte. Cele două dulapuri aveau destule haine în ele pentru un muzeu al vestimentației. Se puteau găsi în ele bolerouri tunisiene, veste cu

franjuri din Mexic, pantaloni bufanți ca aceia pe care îi purtau soldații greci și veste lungi, brodate, chinezești, cumpărate din cine știe ce magazin din Londra.

Tom își aduse aminte brusc de Bertolozzi și merse la telefon. Nu prea voia ca Murchison să audă numele italianului, dar, pe de altă parte, nu avea de gând să-i facă nimic rău contelui și trebuia să lase impresia unui om care n-are nimic de ascuns. Tom ceru numărul de la informații din Milano și, după ce-l află, i-l comunică operatoarei franceze, care îi spuse că trebuia să aștepte o jumătate de oră.

Murchison coborâse. Se schimbase într-o pereche de pantaloni gri și o vestă de tweed verde cu negru.

— Ah, viața la țară! spuse el radios. Ia uite! (Tocmai observase *Scaunele roșii* și se apropie de pânză ca să o examineze mai îndeaproape.) O adevărată capodopera. Asta nu e o imitație!

„Poți să fii convins”, își spuse Tom în sinea lui, orgolios. Se simți puțin stânjenit.

— Mi se pare că am auzit vorbindu-se despre ea. Titlul mi se pare cunoscut. Felicitările mele, Tom.

— Și iată și *Omul așezat pe scaun,* spuse Tom, arătând spre șemineu.

— Ah! exclamă Murchison pe un alt ton. (Făcu un pas înainte, și Tom văzu cum americanul rămase nemișcat din cauza concentrării cu care privea tabloul.) Când a fost pictat?

— Acum vreo patru ani.

— Cât ați dat pe el, dacă pot să îndrăznesc să vă întreb?

— Două mii de lire. Aproximativ cinci mii șase sute de dolari, calculă el, la cursul de doi dolari și optzeci de cenți lira.

— Mă bucur să-l văd, spuse Murchison. Observați? Același violet. Foarte puțin, dar există. (Arătă spre marginea scaunului. Din cauza înălțimii la care era

așezat tabloul și a șemineului, degetul lui Murchison era la câțiva centimetri de pânză, dar Tom știa foarte bine la ce anume se referea americanul.) E cobalt pur. (Traversă camera ca să examineze din nou *Scaunele roșii,* de la douăzeci de centimetri distanță.) Pânza aceea e mai veche, și totuși acolo apare cobaltul.

— Chiar sunteți convins că *Omul așezat pe scaun* e un fals?

— Da. Ca și *Orologiul* pe care l-am cumpărat eu. Calitatea nu e aceeași. Tabloul *Scaunele roșii* este superior din punct de vedere artistic. Calitatea e ceva ce nu se poate măsura la microscop. Dar eu o simt. Și pe urmă mai e și violetul pe bază de cobalt pur. Sunt absolut sigur.

— Dar asta nu poate să însemne că Derwatt folosește pe rând cobaltul pur și amestecul de care vorbiți? întrebă Tom, fără să se lase descumpănit.

Murchison dădu din cap, încruntat.

— Nu cred.

Doamna Annette intră împingând măsuța rulantă. Una dintre rotițe scârțâia ușor.

— Poftiți ceaiul, domnule Tom.

Pregătise o tavă cu biscuiți plați, cu marginile roz, din care se ridica o aromă plăcută și discretă de vanilie. Tom servi ceaiul.

Murchison, aflat pe canapea, nu-i acordă nici o atenție doamnei Annette. Privea *Omul așezat pe scaun* cu un aer captivat, chiar fascinat. În cele din urmă, clipi, îi zâmbi lui Tom și își recăpătă expresia simpatică.

— Am impresia că nu mă credeți. E dreptul dumneavoastră.

— Nu știu ce să vă spun. Mie îmi scapă diferența de calitate de care vorbiți. Poate că sunt prea superficial. Dacă, așa cum spuneați, doriți să mergeți cu tabloul să vi-l examineze un expert, sunt întru totul de acord. Pot

să vă dau *Omul așezat pe scaun* să-l duceți la Londra, dacă vreți.

— Aș fi încântat. O să vă dau o chitanță și o să-i fac chiar și asigurare.

Murchison râse.

— Nu e nevoie. E deja asigurat.

În timp ce-și bea ceaiul, Murchison îi puse întrebări lui Tom despre Héloïse. Aveau copii? Nu încă. Héloïse avea douăzeci și cinci de ani. Nu, Tom nu credea că franțuzoaicele erau mai dificile decât femeile de altă naționalitate, dar erau foarte pretențioase în privința manifestărilor de respect din partea bărbaților. Conversația se cam împotmoli pentru că lui Tom îi era greu să explice cu ce se deosebea noțiunea de respect a soției sale față de cea a altor femei.

Telefonul sună și Tom spuse:

— Scuzați-mă, cred că o să răspund de la mine din cameră.

Urcă scara sărind treptele. La urma urmei, Murchison n-ar fi ridicat receptorul ca să asculte cu cine vorbea, nu?

— Alo! Eduardo? Ce mai faci? Noroc că am reușit să dau de tine… Un amic comun din Paris m-a chemat astăzi și mi-a spus că ești la Milano… Ai putea să-mi faci o vizită? Mi-ai promis, nu uita.

Contele, amator de distracție ca de obicei și dornic să scape puțin de stresul afacerii sale de export-import, ezită puțin înainte să-și schimbe programul, dar apoi acceptă cu entuziasm propunerea lui Tom de a veni la Villeperce.

— Dar nu diseară. Mâine.

Era cam prea devreme pentru Tom, care încă nu știa ce rezultat vor avea discuțiile cu Murchison.

— Da, sâmbătă ar fi chiar mai…

— Vineri, răspunse contele, fără să înțeleagă aluzia.

— Bine, o să trec să te iau de la Orly. La ce oră?

— Avionul meu ajunge la… o clipă. (Tom trebui să aștepte câteva minute, apoi contele reveni la telefon.) Ora cinci și un sfert după-amiaza. Zborul 306, Alitalia.

Tom își notă.

— O să fiu acolo. Mă bucur că poți să vii, Eduardo!

Tom coborî din nou în salon la Thomas Murchison. De-acum își spuneau unul altuia Tom, chiar dacă se părea că soția lui Murchison îi spunea acestuia Tommy. Americanul era inginer și lucra în domeniul echipamentelor hidraulice, la o firmă de canalizări cu sediul la New York, fiind membru în conducerea ei.

Merseră să se plimbe prin grădina din spatele casei, care era mărginită de o pădure. Murchison îi devenise simpatic lui Tom. Ar fi reușit până la urmă să-l convingă, își spuse el. Dar cum?

În cursul cinei, în timp ce Murchison vorbea despre o nouă descoperire a societății la care lucra care permitea transportul pe conductă al diverselor tipuri de produse -, Tom se gândea la actele firmei „Derwatt Ltd.”. Oare merita bătaia de cap ca Jeff și Ed să facă rost de hârtii cu antetul unei firme de transport mexicane, ca să explice cum ajungeau tablourile semnate Derwatt în Anglia? Oare cât le-ar fi luat să facă ceva de genul ăsta? Ed era ziarist. Nu putea să se ocupe de asta și să-i pună pe Jeff și pe Leonard, care administra galeria, să le calce în picioare ca să pară mai vechi? Cina era excelentă, și Murchison, într-o franceză acceptabilă, o complimentă pe doamna Annette pentru crema de ciocolată.

— O să bem cafeaua în salon, spuse Tom. Și o să puteți să ne aduceți coniacul.

Doamna Annette aprinsese focul. Tom și Murchison se așezară pe canapeaua galbenă.

— E caraghios, zise Tom. Țin tot atât de mult la *Omul așezat pe scaun* pe cât țin la *Scaunele roșii.* Asta presupunând că *Omul așezat pe scaun* ar fi într-adevăr

un fals. (Vorbea în continuare cu accentul din Midwest.) Vedeți că pe el l-am pus la loc de cinste?

— Da, dar la momentul respectiv nu știați că e un fals, spuse Murchison râzând. Ar fi foarte interesant să știm cine e falsificatorul.

Tom își întinse picioarele și trase din trabuc.

— Cel mai amuzant, începu el, jucându-și ultima carte, ar fi ca toate tablourile semnate Derwatt pe care le are expuse Buckmaster Gallery, cele pe care le-am văzut ieri, să fie opera unui falsificator. Un tip la fel de talentat ca Derwatt, adică.

Murchison zâmbi.

— Păi, și Derwatt unde intervine în toată povestea? Ar sta cu mâinile încrucișate și ar lăsa pe altcineva să facă bani folosindu-se de numele lui? E ridicol. Mie mi s-a părut exact așa cum mi-l imaginasem. Rezervat. Puțin demodat.

— Nu v-ați gândit niciodată să colecționați falsuri? Există cineva în Italia care face asta. A început mai mult ca o distracție, dar acum le revinde cu prețuri mari altor colecționari.

— Am auzit, da. Dar eu aș vrea totuși, dacă e un fals, să mi se spună înainte să-l cumpăr.

Tom avu senzația neplăcută că situația e fără ieșire. Făcu din nou un efort.

— Câteodată îmi trec prin cap lucruri absurde… cum ar fi ăsta. La urma urmei, ce rost ar avea să deranjăm un falsificator atât de talentat? Eu țin la tabloul meu, *Omul așezat pe scaun.*

Murchison nu părea să-l fi auzit.

— Și să știți încă un lucru, spuse americanul, privind în continuare tabloul, nu e vorba numai de violet, e vorba de sufletul pânzei. Cred că n-aș vorbi în asemenea termeni de obicei, dar se pare că vinul dumneavoastră se face simțit.

Băuseră o sticlă delicioasă de Margaux, una dintre ultimele pe care le mai avea Tom în pivniță.

— Mă întrebați dacă cei de la Buckmaster Gallery au organizat o escrocherie de proporții? Sunt sigur de asta. Cum altfel s-ar explica faptul că au tolerat un falsificator? Și că amestecă tablouri false cu tablouri autentice?

Tom își dădu seama că Murchison credea că tablourile pe care le văzuse la expoziție erau autentice, cu excepția *Ciubărului*.

— Dacă sunt într-adevăr falsuri. Mă refer la *Orologiul* dumneavoastră și la tabloul meu. Încă nu m-ați convins.

Murchison surâse binevoitor.

— Pentru că vă place tabloul pe care-l aveți. Dacă stăm să ne gândim că tabloul dumneavoastră are patru ani și al meu are cel puțin trei, înseamnă că escrocheria asta nu e de ieri, de azi. Poate că la Londra mai sunt și altele, care n-au fost expuse. Sincer, eu îl bănuiesc pe Derwatt că e în cârdășie cu cei de la galerie ca să câștige mai mulți bani. Și mai e ceva: de ani de zile n-a mai desenat nimic. E ciudat.

— A, da? făcu Tom, prefăcându-se surprins.

Știa foarte bine asta (ar fi fost cam greu ca Derwatt să mai deseneze ceva, din moment ce era mort), și își dădea seama unde voia Murchison să ajungă.

— Desenele redau personalitatea artistului, reluă americanul. Mi-am dat seama de asta singur, și după aceea tot ce am citit mi-a confirmat teoria. (Râse.) Nu înseamnă că, dacă fabric țevi, sunt complet lipsit de sensibilitate! Dar, pentru pictor, un desen e ca o semnătură, și chiar o semnătură foarte complicată. S-ar putea spune chiar că e mai ușor de imitat o semnătură sau un tablou decât un desen.

— Nu m-am gândit la asta niciodată, spuse Tom, care stingea mucul de trabuc în scrumieră. Așadar, sâmbătă o să vorbiți cu tipul de la Tate Gallery?

— Da. Există unul sau două tablouri mai vechi semnate Derwatt la muzeu, după cum probabil știți. Pe urmă, dacă Riemer confirmă că e vorba de un fals, o să vorbesc imediat cu cei de la Buckmaster Gallery, fără să le dau timp să se dezmeticească.

Tom își imagină ce avea să se întâmple peste două zile. Poate că Riemer va dori să compare *Omul așezat pe scaun* și *Orologiul cu* tablourile lui Derwatt pe care le deținea Tate Gallery și cu cele expuse la Buckmaster Gallery. Oare falsurile pictate de Bernard aveau să reziste expertizei? Și ce se va întâmpla dacă se va constata că erau falsuri? Îi umplu paharul lui Murchison și își turnă și el un coniac, cu toate că nu prea avea chef să bea. Își încrucișă brațele.

— Să știți că eu nu cred că o să depun plângere, dacă se constată că e vorba de un fals.

— Ah! Ei bine, eu sunt mai rigid în concepții. Poate că sunt mai demodat… Dar dacă Derwatt e chiar el amestecat!

— Are reputația unui sfânt.

— Povești! Poate că și-o merita la început, când era mai tânăr și mai sărac. A plecat să trăiască, izolat. Prietenii lui de la Londra i-au creat o imagine foarte favorabilă. Dar un om care devine brusc bogat se poate schimba mult…

Tom nu obținu nimic în seara aceea. Murchison era obosit și voia să se culce devreme.

— O să mă ocup de avion mâine-dimineață. Ar fi trebuit să-mi rezerv biletul de întoarcere încă de la Londra. Am făcut o greșeală.

— Sper că nu vreți să plecați mâine, spuse Tom.

— O să plec cu avionul de la prânz, dacă nu vă deranjează.

Tom îl conduse pe musafir în cameră și se asigură că nu-i lipsea nimic. Pentru o clipă, se gândi să-l sune pe Jeff sau pe Ed. Dar n-avea ce să le spună, decât că nu

reușise să-l convingă pe Murchison să renunțe să se mai întâlnească sâmbătă cu expertul de la Tate Gallery. Și, în plus, n-ar fi fost indicat ca numărul lui Jeff să apară prea des pe factura lui de telefon.

Tom își începu ziua plin de optimism, îmbrăcă haine confortabile - după ce băuse în pat o ceașcă de cafea făcută de doamna Annette - și coborî să vadă dacă Murchison se trezise. Era nouă fără un sfert.

— Domnul își ia micul-dejun în cameră, spuse doamna Annette.

În timp ce ea făcea ordine în camera lui, Tom se bărbieri.

— Domnul Murchison o să plece după-amiază, cred, îi spuse el doamnei Annette când aceasta îl întrebă despre masa de seară. Dar astăzi e vineri. Credeți că puteți să faceți rost de niște limbi-de-mare?

Camioneta negustorului de pește trecea prin sat în fiecare dimineață de vineri. În Villeperce nu aveau pescărie: satul era prea mic.

Doamna Annette avu o idee.

— Vânzătorul de fructe are struguri foarte frumoși, spuse ea. Nici nu vă închipuiți…

— Foarte bine, cumpărați niște struguri, fu de acord Tom, care nu era atent decât pe jumătate.

La ora unsprezece, Tom și Murchison se plimbau în pădurea care înconjura proprietatea. Tom avea o stare ciudată. Într-o izbucnire de prietenie sau de sinceritate, pe care nici el nu știa cum s-o definească exact, îl condusese pe Murchison în camera de sus, unde picta de obicei, ca să-i arate creațiile lui. Picta adesea peisaje și portrete. Încerca mereu să ajungă la esență, să

urmeze exemplul lui Matisse, dar fără prea mult succes, după propria lui părere. Unul dintre portretele pe care i le făcuse soției sale, probabil al doisprezecelea, nu era deloc rău, și Murchison îl felicitase. „Fir-ar să fie, își spuse Tom, m-aș înțelege bine cu el, chiar am senzația că aș putea să comunic cu el, dacă n-ar refuza cu atâta încăpățânare să vadă lucrurile așa cum sunt.” Nimic de făcut.

Avionul lui Murchison pleca la ora patru după-amiaza, ceea ce le lăsa destul timp să ia masa acasă la Tom, pentru că până la Orly era nevoie doar de o oră cu mașina dacă drumul era liber. Înaintea plimbării, chiar înainte ca Murchison să-și fi schimbat pantofii, Tom împachetase *Omul așezat pe scaun* cu trei folii de aluminiu, după care învelise totul cu o hârtie maro legată cu sfoară. Murchison voia să păstreze pânza cu el în avion. Americanul își rezervase o cameră la *Mandeville* pentru seara aceea.

— Dar aduceți-vă aminte că eu n-am de gând să fac plângere pentru *Omul așezat pe scaun*.

— Dacă e un fals, n-o să negați, presupun, adăugă Murchison, zâmbind. Doar n-o să susțineți că e autentic!

— Nu, spuse Tom. O să mă înclin în fața experților.

Pădurea nu era chiar cel mai potrivit loc pentru o conversație la obiect. Tom nu știa dacă n-ar fi fost de preferat să încerce mai pe ocolite. În orice caz, nu prea avea chef să joace ultima carte în pădure. Locul i se părea nepotrivit.

Îi ceruse doamnei Annette să pregătească dejunul mai devreme, din pricina plecării lui Murchison, și se așezară la masă la ora unu fără un sfert.

Tom era hotărât să nu schimbe subiectul, pentru că nu putea să renunțe. Vorbi de Van Meegeren, despre care Murchison auzise. Imitațiile după Vermeer pictate de Van Meegeren căpătaseră o valoare proprie. Poate că susținea asta din bravadă sau pentru a se dezvinovăți,

dar spuse că, din punct de vedere estetic, imitațiile lui Van Meegeren le aduseseră satisfacții celor care le cumpăraseră.

— Nu înțeleg cum puteți să fiți așa de indiferent la faptul că e vorba de o înșelătorie! se miră Murchison. Stilul artistului e unic. Cine are dreptul să-l imite, ca și cum ar fi vorba de reproducerea semnăturii altcuiva? Și încă, în același scop, de a profita de reputația lui pentru a-și mări contul din bancă? Reputație pe care și-a construit-o pe baza talentului?!

Mâncarea din farfurii era pe sfârșite. Peștele fusese delicios. Era genul de masă care, în alte condiții, l-ar fi făcut pe Tom să se bage în pat împreună cu Héloïse, să facă dragoste și apoi să adoarmă. Însă, din cauza lui Murchison, mâncarea parcă nu mai avea gust.

— Eu vorbesc doar în numele meu, replică el. Nu încerc să vă influențez. De altfel, știu foarte bine că n-aș avea cum. Dar vă dau voie să-i spuneți din partea mea acestui… cum îl cheamă… domn Constant că sunt destul de mulțumit de falsul meu și că intenționez să-l păstrez.

— O să-i spun. Dar nu vă gândiți la viitor? Dacă cineva se ocupă cu vânzarea de falsuri…

Pe masă se afla acum un sufleu de lămâie. Tom continua să se lupte cu Murchison. Era convins de ceea ce spunea. De ce nu reușea să-l convingă pe acest american? Nu era un artist. Dacă ar fi fost, n-ar fi vorbit așa. El nu era în stare să-l aprecieze pe Bernard. Ce avea să obțină Murchison cu toate poveștile lui despre semnături, adevăr și amenințări cu poliția? Toate astea nu valorau nimic pe lângă munca lui Bernard, care era un mare pictor? După cum spunea și Van Meegeren (Tom își notase cuvintele într-un carnet): „Artistul face lucrurile de la sine, fără efort. O forță îi conduce mâna. Falsificatorul se luptă și, dacă reușește, a obținut ceva autentic.” Era mai mult o interpretare personală, Tom își dădea seama. Dar Murchison o ținea morțiș cu

povestea asta cu conștiința. Măcar Bernard avea talent, era cu totul altceva decât americanul cu țevile lui, cu transportul produselor ambalate în cutii, idee care, de altfel, fusese a unui inginer canadian, după cum îi spusese el însuși.

Ajunseră la cafea. Nici unul dintre ei nu bău coniac, cu toate că sticla era la îndemână.

Pentru Tom, fața plină a lui Murchison părea brusc sculptată în piatră. Ochii lui, vioi și inteligenți, i se păreau acum dușmănoși.

Era unu și jumătate. Peste o jumătate de oră urmau să plece spre aeroport. Tom se întrebă dacă trebuia să se întoarcă la Londra după plecarea contelui. Dar ce să mai facă la Londra? „Dracu' să-l ia și pe conte!" își spuse el. „Derwatt Ltd." era mai importantă decât obiectul pe care îl ducea contele cu el. Tom își dădu brusc seama că Reeves nu-i spusese exact unde era ascuns obiectul în valiza contelui. Avea să-l sune mai târziu pe Reeves ca să se lămurească. Se simțea nefericit. Trebuia să se miște, să se ridice din fotoliul în care se tot foia de zece minute.

— Voiam să vă ofer o sticlă din pivnița mea. Ce-ar fi să coborâm ca să alegem una?

Murchison zâmbi larg.

— Ce idee grozavă! Mulțumesc, Tom.

În pivniță se putea ajunge fie prin curte, pe o scară de piatră care ducea la o ușă verde, fie printr-o altă intrare care dădea spre o toaletă de la parter, aflată lângă un mic vestibul unde musafirii își agățau hainele. Tom și Héloïse construiseră scara interioară ca să nu fie nevoiți să iasă afară pe vreme urâtă când voiau să meargă în pivniță.

— O să iau sticla cu mine în Statele Unite, spuse Murchison. Ar fi păcat să o beau singur la Londra.

Tom aprinse lumina în pivniță. Parcă s-ar fi aflat într-un imens frigider, în comparație cu casa încălzită - o

încăpere mare și cenușie. Înăuntru erau cinci sau șase butoaie mari așezate pe suporturi, din care câteva erau goale, și mai multe lăzi în care se găseau sticle de vin. Într-un colț al pivniței se aflau două rezervoare pline cu păcură care alimentau încălzirea centrală.

— Iată vinul de Bordeaux, spuse Tom, arătând spre o stivă de lăzi care era mai mult de jumătate plină cu sticle închise la culoare și pline de praf.

Murchison fluieră admirativ.

Dacă făcea ceva, acum era momentul, se gândi Tom. Dar nu știa exact ce anume să facă. „Nu te opri”, își spuse, în timp ce se plimba de-a lungul stivelor de sticle, trecând cu degetele peste gâturile acestora, acoperite cu hârtie lucioasă, roșie. Scoase una dintre ele.

— Margaux. Am observat că v-a plăcut.

— Minunat! exclamă Murchison. Mulțumesc mult, Tom. O să le spun prietenilor mei din ce pivniță provine.

Luă sticla aproape cu respect.

— Credeți că ați putea să vă răzgândiți, întrebă Tom, în legătură cu expertul de la Londra la care voiați să mergeți cu tabloul? Din spirit de *fairplay*!

Murchison râse.

— Păi, tocmai din cauza asta nu pot s-o las baltă. Nu înțeleg de ce încercați atât să-i protejați. Nu cumva…

Tom își dădu seama imediat ce-i trecea prin cap americanului: oare și gazda lui era amestecată în toată afacerea?

— Da, e adevărat, am un interes personal în toată povestea. Înțelegeți, l-am cunoscut pe tânărul care v-a vorbit zilele trecute la hotel. El e falsificatorul.

— Cum? Tocmai…

— Da, băiatul acela atât de timid. Bernard. L-a cunoscut pe Derwatt. S-a băgat în toată povestea din idealism.

— Adică, Derwatt e la curent cu toate astea?

— Derwatt e mort. I-au cerut să joace rolul lui.

Tom dădu totul pe față, spunându-și că nu mai avea ce pierde. Ba putea chiar să câștige. Cât despre Murchison, era chiar viața lui în joc, dar Tom nu era prea convins de asta.

— Așadar, Derwatt e mort. De cât timp?

— Cinci sau șase ani. A murit în Grecia.

— Și toate tablourile astea.

— …sunt pictate de Bernard Tufts… Ați văzut ce fel de băiat e. S-ar sinucide dacă s-ar afla că a falsificat semnătura unui om mort, care i-a fost prieten. V-a spus să nu mai cumpărați Derwatt. Nu vă ajunge? Cei de la galerie i-au cerut să picteze una sau două pânze în stilul lui Derwatt, înțelegeți.

De fapt, ideea fusese a lui, dar ce mai conta? Își dădea seama că discuția nu avea nici un rost, pentru că Murchison se arăta inflexibil, dar și pentru că simțea că propriul raționament avea un punct slab. El lupta pentru trei lucruri: să-l salveze pe Bernard, să salveze falsurile și chiar să salveze onoarea lui Derwatt. Murchison nu avea cum să înțeleagă la ce se gândea el.

— Bernard nu mai vrea să continue. Doar nu vreți să se sinucidă doar ca să demonstrați că aveți dreptate, nu?

— Ar fi trebuit să-i fie rușine înainte să se bage în toată povestea asta! (Murchison se uită la mâinile lui Tom, apoi la chipul lui, și din nou la mâini.) Dumneata ai jucat rolul lui Derwatt, nu e așa? I-am remarcat mâinile. (Zâmbi ironic.) Și lumea spune că nu sunt atent la detalii.

— Aveți un spirit de observație foarte bun, remarcă Tom.

Simțea cum se enervează.

— Aș fi putut să vă spun de ieri. Încă de ieri remarcasem mâinile. Mâinile nu se pot ascunde sub o barbă falsă, nu-i așa?

— De ce nu vreți să-i lăsați pe oamenii ăștia în pace? întrebă Tom. Doar nu fac vreun rău! Tablourile lui Bernard sunt frumoase, nu se poate nega.

— Sub nici o formă! Nici dacă mi s-ar da un munte de bani ca să tac!

Murchison se înroșise și tremura tot. Trânti pe jos, cu putere, sticla, care, ca prin minune, rămase întreagă.

Tom se simți jignit văzând că-i refuzase vinul: era o jignire în plus, chiar dacă una mică, dar paharul se umpluse. Luă sticla de jos și-l lovi pe Murchison într-o parte a capului. De data asta, sticla se sparse, vinul se împrăștie, stropind totul în jur, și fundul acesteia căzu pe jos. Murchison se împletici și atinse lăzile, care se loviră una de alta cu zgomot, dar nu se răsturnară, după care se prăbuși antrenând în cădere câteva sticle. Tom luă primul obiect la îndemână - o găleată pentru cărbuni goală - și-l lovi pe Murchison. O dată, de două ori. Găleata era grea. Americanul sângera, căzut pe o parte, cu corpul ușor încovoiat, pe podeaua de piatră, fără să miște.

Ce să facă însă cu sângele? Tom începu să se învârtă prin pivniță, căutând o cârpă sau chiar un ziar. Se apropie de rezervorul de păcură și văzu deasupra lui un ștergar întărit de mizerie și de vreme. Se întoarse și începu să frece, dar renunță repede, pentru că era inutil, și privi în jurul lui. Trebuia să-l ascundă în spatele unui butoi, își spuse el. Îl luă pe Murchison de glezne, dar îi dădu drumul și-i puse mâna pe gât. Nu mai avea puls. Respiră adânc și luă victima în brațe. Apoi, opintindu-se, trase corpul greu înspre butoi, în spatele căruia era o zonă de umbră. Picioarele lui Murchison ieșeau puțin în afară. Îi îndoi genunchii ca să-l ascundă. Dar, din cauză că butoiul era plasat la cincizeci de centimetri de sol, corpul ar fi fost ușor de observat de cineva care ar fi stat în mijlocul pivniței și ar fi privit într-acolo. Dacă s-ar fi aplecat, Murchison ar fi fost

perfect vizibil. Într-un asemenea moment, să nu găsească un cearșaf sau altceva, un ziar, orice, ca să acopere mortul! Doamna Annette păstra mereu o ordine desăvârșită.

Aruncă bucata de cârpă îmbibată de sânge, care aterizâ pe pantofii lui Murchison. Apoi împinse cu piciorul cioburile - sângele se amestecase cu vinul -, luă gâtul sticlei și sparse becul care atârna din tavan. Fragmente infime căzură pe jos cu un clinchet ușor.

Rămas fără suflu, Tom se îndreptă spre scară și începu să urce, încercând să respire normal. Închise ușa pivniței. În toaletă se găsea o chiuvetă și se spălă repede pe mâini. Apa căpătă o nuanță roz: la început, avu impresia că era sângele lui Murchison, dar apoi observă că se tăiase la baza degetului mare. Nu era o tăietură prea adâncă, și se gândi că avusese noroc, căci ar fi putut să fie mai gravă. Luă puțină hârtie igienică din sulul agățat de perete și își înfășură degetul.

Doamna Annette era ocupată în bucătărie. Avea noroc: dacă îl va întreba de Murchison, avea să-i spună că era deja în mașină… Era timpul s-o ia din loc.

Urcă, sărind din patru în patru trepte, scara până la camera în care dormise americanul. Totul era împachetat, în afară de pardesiu și de obiectele de toaletă aflate în baie. Tom le așeză într-un buzunar al valizei și o închise. Apoi coborî ducând valiza și pardesiul, ieși pe ușa din față și le puse în Alfa Romeo. Urcă grăbit în camera de oaspeți ca să caute *Orologiul,* care era încă împachetat în hârtie. Murchison era atât de convins că era un fals, încât nici nu-l mai desfăcuse ca să-l compare cu *Omul așezat pe scaun.* „Aroganța nu face bine niciodată”, își spuse Tom. Luă *Omul așezat pe scaun,* care era și el împachetat, și îl duse la el în cameră, unde îl puse într-un colț întunecat al dulapului, apoi coborî cu *Orologiul*. Își luă impermeabilul, care era atârnat lângă toaletă, și alergă spre mașină.

Pașaportul și biletul de avion al lui Murchison rămăseseră probabil în buzunarul vestei, își spuse Tom. Avea să se ocupe de ele mai târziu, preferabil ar fi fost să le ardă, profitând de un moment când doamna Annette ar fi fost la piață. Menajerei îi plăcea uneori să întârzie la cumpărături dimineața. Își aduse aminte dintr-o dată că nu o anunțase de venirea contelui. Trebuia s-o sune de undeva, dar nu de la Orly, pentru că nu avea de gând să stea prea mult prin aeroport.

Ajunse exact la timp la aeroport. Dacă Murchison ar fi trăit, ar fi prins avionul.

Se îndreptă spre poarta destinată plecărilor. Taxiurile și mașinile particulare puteau să staționeze un moment, ca să lase pasagerii cu bagajele lor. Opri, scoase afară valiza lui Murchison, rezemă *Orologiul* de ea și trânti peste ele pardesiul americanului, după care plecă. În trecere, observă și alte bagaje ici și colo. O luă înspre Fontainebleau și se opri într-o cafenea, unul dintre numeroasele localuri modeste care se găseau între Orly și începutul autostrăzii de sud.

Comandă o bere și ceru o fisă de telefon. Cum nu avea însă nevoie de fisă, se apropie de telefonul de lângă casierie și sună la el acasă.

— Alo, eu sunt. Domnul Murchison a trebuit să plece mai devreme. M-a rugat să vă spun la revedere din partea lui și să vă mulțumesc.

— Oh, sigur.

— În seara asta, o să sosească un alt musafir, un italian, contele Bertolozzi. O să-l iau de la Orly și o să ajungem acasă pe la șase. Ați putea să ne cumpărați, să zicem… niște ficat de vițel?

— Măcelarul are niște pulpă de berbec foarte bună.

Dar Tom nu prea avea chef de carne cu os.

— Cred că aș prefera totuși ficat, dacă nu vă supărați.

— Și un Margaux? Sau un Meursault?

— De vin mă ocup eu.

Tom plăti - spuse că sunase la Sens, o localitate care era mai departe decât Villeperce - și se urcă în mașină. Conduse încet spre Orly, trecu prin fața porții pentru sosiri și a celei pentru plecări și observă că lucrurile lui Murchison erau încă acolo. Pardesiul avea să dispară primul, își spuse el, furat de vreun tânăr mai cu inițiativă. Și, dacă pașaportul lui Murchison era în pardesiu, hoțul ar fi scos un profit suplimentar. Tom zâmbi vag în timp ce-și lăsa mașina într-una dintre parcările unde se putea staționa timp de o oră.

Trecu fără grabă prin ușile de sticlă care se deschiseră în fața lui, cumpără *Neue Zürcher Zeitung* la chioșcul de ziare, apoi verifică ora la care trebuia să sosească Eduardo. Nu se semnalase nici o întârziere, mai avea câteva minute de așteptat. Se îndreptă spre barul care era plin - întotdeauna era plin -, ajunse la tejghea și comandă o cafea. După ce o bău, luă un tichet.

Contele purta o pălărie de fetru gri. Avea o mustață subțire și o burtă proeminentă, care se vedea chiar și prin pardesiul negru încheiat la toți nasturii. Zâmbi - un zâmbet spontan, tipic italian - și îi făcu lui Tom semn cu mâna. Tocmai prezenta pașaportul la control.

Câteva clipe mai târziu, își strânseră mâinile și se îmbrățișară scurt. Tom îl ajută pe conte să-și care valizele și geanta de voiaj. Avea și o servietă. Vameșul francez nu-i ceru să-și desfacă bagajele, ci îi făcu semn să meargă mai departe.

— Dacă vreți să mă așteptați o clipă, spuse Tom când ajunseră pe trotuar, mă duc să-mi aduc mașina. E la câțiva metri distanță.

Plecă și reveni după cinci minute…

Trecând prin fața porții pentru plecări, observă că valiza și tabloul lui Murchison erau încă acolo, dar pardesiul dispăruse. O problemă se rezolvase, mai rămâneau două.

Pe drum vorbiră despre politică, întâi cea italiană, apoi cea franceză, fără să intre prea mult în detalii, și contele întrebă ce mai făcea Héloïse. Abia se cunoșteau, se întâlneau acum a doua oară, se gândi Toni, dar la Milano discutaseră despre pictură, care era o mare pasiune de-a contelui.

— La Londra e o *esposizione* a lui Derwatt, zilele astea. De-abia aștept să ajung acolo săptămâna viitoare ca să o văd. Și ce părere aveți despre apariția lui din senin? Pe mine m-a lăsat cu gura căscată! Primele fotografii după atâția ani!

Tom nu se sinchisise să citească ziarele englezești.

— E o mare surpriză. S-ar părea că nu s-a schimbat prea mult.

Nu voia să-i spună contelui că fusese la Londra și că văzuse expoziția.

— Mi-ar face plăcere să vă văd tabloul de care ziceați. Cum se numește tabloul acela cu fetițele?

— *Scaunele roșii,* spuse Tom, uimit de memoria contelui.

Zâmbi și strânse volanul mai tare. În ciuda cadavrului din pivniță, în ciuda zilei groaznice pe care o avusese și a după-amiezi pline de emoții, se simțea bucuros să se întoarcă acasă… să revină la locul crimei, după cum se spunea. Nu se simțea ca și cum ar fi comis o crimă. Reacția avea probabil să vină a doua zi, sau poate seara. Spera să nu se întâmple asta.

— Espresso e din ce în ce mai prost în cafenelele din Italia, îi spuse contele, cu vocea lui de bariton. Probabil că e mâna Mafiei la mijloc. (Privi pe geam cu o expresie scârbită.) Și frizeriile, pe cuvântul meu! Nu-mi mai recunosc propria țară! Chiar și la frizeria mea preferată, la care merg de mult timp, pe Via Veneto, există niște tineri care mă întreabă ce fel de șampon vreau. Le-am spus: „Spălați-mă pe cap pur și simplu, să-mi curăț părul, mă rog, atât cât mai am”. „Dar aveți păr gras sau

uscat, domnule? Avem trei tipuri de șampon. Aveți mătreață?” I-am răspuns: „Nu!” Chiar nu mai are nimeni în ziua de azi păr obișnuit? Sau nu mai există șampoane obișnuite?

Ca și Murchison, contele admiră simetria casei. Chiar dacă nu mai rămăsese nici un trandafir, grădina era foarte frumoasă, cu peluza sa dreptunghiulară înconjurată de pini stufoși. Tom se simțea acasă, și era mândru că nu era o căsuță oarecare. Doamna Annette îi întâmpină în prag, la fel de amabilă ca și în ziua precedentă, la sosirea lui Murchison. Apoi, Tom îl însoți pe italian până în camera pe care i-o pregătise. Cum era cam târziu pentru ceai, îi spuse contelui că se vor întâlni jos. Cina va fi servită la ora opt.

Odată ajuns la el în cameră, Tom despachetă tabloul *Omul așezat pe scaun* și coborî cu el ca să-l agațe la locul lui. Nu știa dacă doamna Annette îi remarcase lipsa timp de câteva ore, dar, dacă îl întreba, avea să-i spună că Murchison îl urcase la etaj ca să-l examineze sub o altă lumină.

Tom trase la o parte perdelele roșii care acopereau ferestrele duble și privi grădina. Umbrele deveneau din ce în ce mai dense. Își dădu seama că stătea exact deasupra locului unde îi ascunsese pe Murchison și, fără să vrea, făcu un pas înapoi. Trebuia neapărat să coboare mai târziu, după ce se culcau ceilalți, ca să curețe cât de cât petele de vin și de sânge. Se putea ca doamna Annette să se ducă în pivniță dintr-un motiv oarecare; era foarte atentă cu rezervorul de păcură. Și, după aceea, ce trebuia să facă pentru a scoate cadavrul din casă? Avea o roabă în șopron. Poate că ar fi putut să-l care pe Murchison cu ea - acoperindu-l cu o prelată - și să-l îngroape în pădurea din spatele casei. Era o soluție simplistă și cam riscantă din cauza distanței mici față de locul crimei, dar poate că era cea mai bună.

Contele coborî, sprinten și plin de energie, cu toate că era destul de corpolent. Era destul de înalt.

— Ah! Ah! Ah! (Ca și Murchison, fu impresionat de *Scaunele roșii,* care era agățat vizavi de ușă. Dar se întoarse imediat spre șemineu și păru și mai impresionat de *Omul așezat pe scaun.)* Fantastic! Nemaipomenit! (Examină pe rând cele două tablouri.) Nu mi-ați înșelat așteptările. E o plăcere pentru ochi. Ca și restul casei, de altfel. Mă refer la desenele din camera mea.

Doamna Annette intră cu recipientul pentru gheață și sticlele așezate pe barul rulant.

Contele alese Punt e Mes.

— Galeria de la Londra nu v-a cerut tablourile pentru expoziție?

Murchison îi pusese aceeași întrebare cu o zi în urmă. În legătură cu *Omul așezat pe scaun,* pentru că era curios să afle ce atitudine aveau cei de la galerie vizavi de tablourile despre care mai mult ca sigur știau că sunt false. Tom simți cum îl cuprinde amețeala și avu senzația că o să-și piardă cunoștința. Stătea aplecat deasupra barului și se îndreptă de spate.

— Da, m-au rugat. Dar e așa o bătaie de cap, trebuie să expediez tablourile și să le asigur. Acum doi ani am împrumutat *Scaunele roșii pentru* o expoziție…

— Poate o să cumpăr și eu un Derwatt, zise contele, gânditor. Dacă pot să mi-l permit. Voi fi nevoit să iau un tablou mic, pentru că e foarte scump.

Tom își pregăti un whisky sec cu gheață.

Telefonul începu să sune.

— Scuzați-mă, spuse el, și ridică receptorul.

Eduardo se plimba prin cameră, uitându-se la tablourile agățate pe pereți.

Era Reeves Minot. Îl întrebă pe Tom dacă sosise contele sau era singur.

— Nu.

— Obiectul e în…

— Nu aud prea bine.

— În *tubul de pastă de dinți,* spuse Reeves.

— Oh!

Tom oftă, simțind un dispreț amestecat cu enervare. Ce dracu' era asta? Un joc de copii mici? Un film prost?

— Bun. Și adresa? La fel ca ultima oară?

Tom avea vreo patru adrese la Paris unde expediase în alte dăți obiectele lui Reeves.

— Ultima pe care ai folosit-o e în regulă. Toate bune?

— Da, cred că da, mulțumesc, rosti Tom.

Ar fi putut să-i spună lui Reeves să vorbească și el cu contele, din amabilitate, dar era mai bine ca acesta să nu știe cine sunase. Tom avea o stare proastă, de parcă nu era în apele lui.

— Mulțumesc pentru telefon.

— Nu e nevoie să mă mai suni, dacă totul iese bine, spuse Reeves, după care închise.

Tom urcă în camera contelui. Pe un cufăr vechi era o valiză deschisă, dar el cercetă întâi în baie. Contele nu-și scosese încă obiectele de toaletă, așa că Tom căută în valiză și descoperi un săculeț de plastic cu fermoar. Îl deschise și găsi o provizie de tutun. Într-un alt săculeț găsi crema de ras, o perie de dinți și pasta de dinți. Luă tubul de pastă de dinți în mână. Fundul era puțin aspru, dar sigilat. Omul lui Reeves avea probabil un instrument pentru a sigila metalul. Apăsă cu grijă tubul și simți la unul dintre capete o umflătură dură. Dădu din cap, scârbit, luă tubul și așeză trusa la locul ei. Merse apoi în camera lui și puse tubul în sertarul de sus al comodei, unde se găseau cutia cu bijuterii și o mulțime de gulere apretate, după care coborî în salon, unde îl aștepta contele.

În timpul cinei, vorbiră despre reapariția surprinzătoare a lui Derwatt și despre interviul acestuia pe care contele îl citise în presă.

— Trăiește în Mexic, nu-i așa?

— Da. Și refuză să spună unde. Ca B. Traven, știți. Ha, ha!

Contele găsi cina foarte bună și mâncă mult, cu poftă. Avea darul, foarte european, de a vorbi cu gura plină, ceea ce nici un american n-ar fi fost în stare să facă fără să pară sau să se simtă dezgustător.

După cină, văzând pick-up-ul lui Tom, contele vru să asculte muzică și ceru *Peleas și Melisande.* Voia să asculte al treilea act: acel duo puțin cam sentimental între o soprană și un bas. Contele reuși performanța de a continua să vorbească în timp ce asculta aria și să mai și cânte din când în când.

Tom încercă să fie atent la vorbele contelui și să nu bage în seamă muzica, dar îi fu foarte greu. *Peleas și Melisande* nu-i spunea nimic. Ar fi vrut să asculte *Visul unei nopți de vară*, uvertura aceea grozavă. În timp ce lirismul puțin mai greoi al lui Peleas îi răsuna în urechi, muzica nervoasă, comică, originală a lui Mendelssohn îi acapara sufletul. Originalitate, de asta avea nevoie.

Coniacul din sticlă se împuțina tot mai mult. Tom propuse pentru a doua zi o plimbare cu mașina și prânzul la Moret-sur-Loing. Eduardo voia să ia trenul de după-amiază spre Paris. Dar dorea întâi și întâi să vadă toată colecția de artă a lui Tom, astfel încât acesta îl conduse prin toată casa. Chiar și în camera soției sale era un tablou de Laurencin.

Își spuseră”noapte bună” și urcă în încăperea lui împreună cu două cărți de artă.

Odată ajuns în camera lui, Tom luă tubul de pastă de dinți, încercă să spargă fundul folosind unghia, dar nu reuși. Trecu în așa-zisul atelier de pictură și luă un clește. Tăie baza tubului și scoase afară un cilindru negru. Un microfilm, bineînțeles. Se întrebă dacă nu cumva l-ar fi stricat clătindu-l, apoi se hotărî să nu riște și se mulțumi să-l șteargă cu un șervețel. Mirosea a mentă.

Scrise pe un plic:

Domnului Jean Cahannier
16, rue de Tison.
Paris (9-ème)

Pe urmă vârî cilindrul între două foi de hârtie și-l introduse în plic. Nu avea de gând să mai facă nimic pentru Reeves, pentru că începuse să devină ridicol și degradant, și îi va spune asta cât de curând, încercând să evite să-l jignească. În mod ciudat, Reeves considera că riscurile erau cu atât mai mici cu cât obiectul trecea prin mai multe mâini. Avea o mentalitate de tăinuitor. Mai mult ca sigur că pierdea bani plătind atâția oameni, chiar dacă nu le oferea sume mari. Poate că unii îi cereau favoruri în loc de bani.

Tom își puse o pijama și un halat de casă, aruncă o privire în hol și fu mulțumit să constate că pe sub ușa lui Eduardo nu se vedea lumină. Coborî încet în bucătărie, care era despărțită de camera doamnei Annette prin două uși, așa că nu exista riscul ca aceasta să-l audă sau să-l vadă.

Tom luă o bucată mare de pânză groasă, cenușie, o cutie de clor, un bec electric de schimb și le băgă pe toate în buzunare.

În timp ce cobora în pivniță, începu să tremure. Brusc, își dădu seama că avea nevoie de o lanternă și un scaun pe care să urce. Se întoarse în bucătărie, luă un taburet de lemn, apoi merse în hol unde găsi o lanternă în sertarul mesei.

Odată ajuns în pivniță, înlocui becul spart. Se făcu imediat lumină. Pantofii lui Murchison ieșeau din ascunzătoare. Își dădu seama cu groază că de acum cadavrul era țeapăn.

Sau încă mai trăia și se mișcase cât timp îl lăsase singur? Se strădui să se calmeze: dacă ar fi fost viu, n-ar

fi rămas în pivniță. Cu vârful degetelor, atinse mâna americanului și se liniști. Mâna era țeapănă și rece. Trase pânza cenușie peste picioarele lui Murchison.

Într-un colț al pivniței, era o chiuvetă cu un robinet de apă rece. Tom udă o cârpă și se apucă de treabă. Țesătura se coloră, dar pata părea neatinsă. În orice caz, dacă doamna Annette l-ar fi întrebat, avea să-i spună că scăpase o sticlă de vin pe jos. Adună cioburile becului spart și resturile sticlei de vin, le puse în buzunarul halatului, apoi continuă să frece podeaua. În cele din urmă, urcă în bucătărie și se asigură că nuanța roz a cârpei dispăruse aproape de tot, după care o așeză la loc pe țeavă, deasupra chiuvetei din pivniță.

Mai rămânea afurisitul de cadavru. Tom oftă și se gândi pentru un moment să închidă pivnița cu cheia până a doua zi, când avea să se întoarcă după ce pleca Eduardo, dar, dacă doamna Annette ar fi vrut să coboare în pivniță și ar fi găsit-o încuiată, i s-ar fi părut mai mult ca sigur ciudat. De altfel, doamna Annette avea și ea o cheie a pivniței, precum și una de la intrare, prevăzută cu altă încuietoare. Avu grijă să ia cu el o sticlă de rosé și două de Margaux și să le pună pe masa din bucătărie. Erau zile în care prezența unei servitoare era un mare dezavantaj.

În timp ce se îndrepta spre camera sa, mai obosit decât în seara precedentă, lui Tom îi veni ideea să-l bage pe Murchison într-un butoi. Dar avea nevoie de o unealtă specială ca să așeze la loc doagele, își spuse. Și cadavrul trebuia să fie cufundat în lichid, altfel se va lovi de pereții butoiului. De fapt, nici nu avea cum să ridice o asemenea greutate singur. Era imposibil.

Se gândi după aceea la valiza lui Murchison și la *Orologiul,* abandonate la Orly. Mai mult ca sigur că le luase cineva. Poate că în valiză se găsea un carnețel de adrese sau vreun plic vechi. Dispariția lui nu avea să fie constatată decât a doua zi. Sau peste două zile. Se

întrebă dacă americanul spusese cuiva de vizita lui la Thomas Ripley. Spera că nu.

A doua zi, sâmbătă, deși soarele strălucea, vremea era destul de rece. Eduardo și Tom își luară micul-dejun în salon, aproape de glasvandul prin care intrau razele luminoase. Contele era în pijama și halat de casă, lucru pe care nu și l-ar fi permis, mărturisi el, dacă ar fi fost o femeie în locuință, dar spera că Tom avea să-l ierte.

Urcă să se îmbrace pe la ora zece și coborî cu valizele, gata să facă o plimbare înainte de prânz.

— Voiam să te rog să-mi dai puțină pastă de dinți. Cred că am uitat-o pe-a mea la hotelul din Milano. Ce prostie din partea mea!

Tom, care se aștepta să audă aceste cuvinte, fu mulțumit că se întâmplase, în sfârșit. Merse să vorbească și cu doamna Annette, în bucătărie. Trusa de toaletă a contelui era fără îndoială pe undeva în bagaje, așa că îi arătă acestuia unde era baia de jos. Doamna Annette îi aduse pasta de dinți.

Poșta sosi și Tom își ceru scuze pentru impolitețe, ca să poată vedea rapid ce primise. O vedere de la Héloïse, din care era imposibil să-și dea seama dacă se simțea bine sau nu. Și o a doua scrisoare de la Christopher Greenleaf. O deschise.

16 octombrie 19…

Stimate domnule Ripley,

Tocmai am aflat că puteam să ajung la Paris cu un zbor charter. Așadar, voi sosi mai repede decât am crezut. Sper că sunteți la reședința dumneavoastră. Călătoresc împreună cu un prieten, Gerald Hayman, care e de aceeași vârstă cu mine, dar nu vă faceți griji, n-o să vin cu el la dumneavoastră. Ar fi fără îndoială o bătaie de cap în plus pentru dumneavoastră, chiar dacă e o persoană agreabilă. Eu o să ajung la Paris duminică, 20 octombrie, și o să încerc să vă sun. Desigur, o să stau în noaptea de duminică spre luni la hotel, pentru că avionul meu aterizează la ora șapte seara, ora Franței.

CHRIS GREENLEAF

Duminică însemna peste două zile. Tom va avea, așadar, o zi de liniște. Doamne, își spuse, poate venea și Bernard. Pentru o clipă, fu cât pe ce să-i spună menajerei să nu mai răspundă la telefon pentru vreo două zile, dar își dădu seama că cererea asta ar fi părut ciudată și ar fi și deranjat-o, căci doamna Annette primea în fiecare zi cel puțin un telefon, de obicei de la doamna Yvonne, care lucra și ea ca menajeră în sat.

— Vești proaste? întrebă Eduardo.

— Ah, nu, nu, răspunse Tom.

Trebuia să scoată neapărat corpul lui Murchison din casă, chiar în seara aceea. Și, de asemenea, să-l țină pe Chris la distanță, să-i spună că era foarte ocupat până marți.

Tom își imagină pentru o clipă poliția franceză venind a doua zi, începând să caute cadavrul și dând peste el în cel mai evident loc, pivnița.

Merse în bucătărie ca să-și ia la revedere de la doamna Annette. Ea tocmai lustruia o supieră mare de argint și o mulțime de linguri tot de argint, care aveau inițialele familiei soției sale: PFP.

— O să fac o plimbare. Domnul conte pleacă. Vreți să vă cumpăr ceva?

— Dacă găsiți un pic de pătrunjel proaspăt, domnule Tom…

— O să văd. Pătrunjel. O să mă întorc pe la ora cinci, cred. În seara asta o să iau masa singur. Ceva ușor.

— Aveți nevoie de ajutor cu valizele? (Menajera se ridică.) Nu știu unde mi-e mintea astăzi.

Tom o asigură că nu avea nevoie. Doamna Annette ieși totuși ca să-l salute pe conte, care își luă rămas-bun și o complimentă pentru talentele sale culinare.

Se îndreptară înspre Nemours, admirară piața și fântâna care se găsea în centrul acesteia, merseră spre nord, de-a lungul râului Loing, până la Moret, ale cărui străzi cu sens unic Tom le cunoștea bine. De o parte și de alta a podului care traversa râul, erau două turnuri superbe de piatră cenușie - vechile porți ale orașului. Contele fu încântat.

— Nu e așa de mult praf ca în Italia, zise el.

Tom făcu tot posibilul ca să nu i se observe nervozitatea. Se tot uita spre sălciile plângătoare de la marginea apei. Eduardo îi depănă o poveste lungă: căsătoria fiicei sale cu un tânăr de condiție bună, pe care familia - originară din Bologna - voise să-l dezmoștenească atunci când se însurase cu o femeie divorțată. Tom de-abia îl asculta. Se tot gândea cum să scape de Murchison. Oare ar fi fost prea riscant să-l arunce în vreun râu? Ar fi reușit să arunce cadavrul, cu tot cu pietre care să-l țină la fund, peste balustrada vreunui pod fără să fie văzut? Și, dacă l-ar fi rostogolit de pe mal, oare nu exista riscul să iasă la suprafață chiar și îngreunat cu pietre? Începuse să plouă slab. Pământul avea să fie mai ușor de săpat, își spuse Tom. Până la urmă, pădurea din spatele casei era cea mai bună soluție.

În gara din Melun, Eduardo trebui să aștepte doar zece minute ca să sosească trenul pentru Paris. După ce-și luă rămas-bun de la conte, Tom merse să cumpere

mai multe timbre pe care le lipi pe un plic destinat colaboratorului lui Reeves, ca să fie sigur că scrisoarea nu avea să fie oprită pe drum de vreun poștaș prea zelos, nemulțumit pentru o diferență de cinci centime.

Cumpără pătrunjel pentru doamna Annette. *Parsley,* în engleză. *Petersilie*, în germană. *Prezzemolo,* în italiană. Apoi se îndreptă înspre casă. Soarele era la asfințit. Se întrebă dacă o lumină în pădure i-ar fi atras atenția doamnei Annette, în cazul în care s-ar fi uitat pe fereastra de la baia ei, care dădea spre curtea din spatele casei. Dacă s-ar fi întâmplat să observe lumina, oare nu s-ar fi urcat la el în cameră să-l anunțe? Din câte știa el, nimeni nu mergea vreodată în pădurea respectivă. În orice caz, avea de gând să înainteze destul de mult în pădure, astfel ca doamna Annette să nu observe nimic.

Ajuns acasă, Tom simți o dorință irezistibilă să-și pună blugii și să scoată roaba din șopron. Dacă doamna Annette observa ceva, avea să-i spună că voia să strângă mraniță din pădure.

Fereastra de sticlă mată de la baia doamnei Annette era luminată. Probabil că făcea un duș, după cum îi era obiceiul la ora aceea dacă nu avea treabă la bucătărie. Luă o cazma din șopron și o duse în pădure. Căuta un loc potrivit unde să înceapă să sape o groapă, ca să-i fie mai ușor când va continua cu partea cea mai grea, târziu în noapte. Alese un loc situat între câțiva arbuști. Nu va da de prea multe rădăcini groase acolo, își spuse el optimist. Pe întuneric, locul respectiv părea cel mai bun, chiar dacă era la mică distanță de lizieră - vreo optzeci de metri. Începu să sape cu putere, ceea ce îl făcu să se elibereze de o parte din tensiunea nervoasă acumulată peste zi.

Acum trebuia să aducă gunoiul, își spuse el. Se opri gâfâind, cu capul ridicat ca să respire un pic de aer proaspăt, și râzând în gura mare. Oare n-ar fi fost bine

să ia coji de cartofi și diverse resturi din tomberon ca să le răstoarne peste cadavru și să stropească totul cu un praf special, care să accelereze descompunerea? Avea un sac plin cu praful acela în bucătărie.

Începuse să se întunece.

Tom luă cazmaua, o puse la loc în șopron și văzând că lumina din baia doamnei Annette nu se stinsese - era încă ora șapte -, coborî în pivniță. Acum se simțea destul de curajos ca să-l atingă pe Murchison, și vârî imediat mâna în buzunarul interior al vestei. Voia să știe ce se întâmplase cu biletul de avion și cu pașaportul mortului. Nu găsi decât un portofel, din care căzură două cărți de vizită. Ezită, apoi le puse pe toate la loc. În buzunarul exterior al vestei găsi o cheie agățată de un inel, pe care o lăsă la locul ei. Celălalt buzunar fu mai greu de controlat, pentru că Murchison era așezat pe el. Cadavrul era la fel țeapăn și de greu ca o statuie. În buzunarele pantalonilor, Tom găsi monede franțuzești și englezești de care nu se atinse. Lăsă pe degete și inelele. Oricum, dacă ar fi fost descoperit, Murchison ar fi fost ușor de identificat: doamna Annette îl văzuse. În cele din urmă, plecă din pivniță și stinse lumina din capul scărilor.

Făcu o baie și, în clipa când ieșea, telefonul începu să sune. Se repezi spre el, sperând că era Jeff, care voia să-i dea vreo veste bună… dar de unde vești bune?

— Alo, Tom? Aici Jacqueline. Ce faci?

Era o vecină de-a lor, Jacqueline Berthelin; care locuia împreună cu soțul ei, Vincent, la opt kilometri depărtare. Îl sunase ca să-l invite la cină joia viitoare. Avea să vină și familia Class, niște englezi în jur de cincizeci de ani, pe care Tom îi cunoștea și care locuiau aproape de Melun.

— Îmi pare rău, dragă, dar aștept un musafir. Un tânăr american.

— Ia-l și pe el. O să ne facă plăcere.

Tom încercă să scape, dar nu reuși. Spuse că va telefona peste o zi sau două ca să-i dea răspunsul, fiindcă nu știa cât timp avea să stea la el prietenul lui american.

Când să iasă pe ușă, telefonul sună din nou. De data asta, era Jeff. Suna de la *Strand Palace Hotel.*

— Ce mai faci? întrebă el.

— Foarte bine, mulțumesc, spuse Tom, zâmbind și trecându-și mâna prin păr, de parcă nu i-ar fi păsat nici cât negru sub unghie că avea în pivniță cadavrul unui om pe care-l omorâse ca să păstreze secretul societății „Derwatt Ltd.”. Și tu?

— Murchison unde e? Mai e la tine?

— A plecat ieri după-amiază la Londra. Dar nu cred că o să mai discute cu… tipul de la Tate Gallery. De fapt, sunt sigur de asta.

— L-ai convins?

— Da.

Jeff oftă de parcă tocmai i se luase greutatea unui munte din spinare.

— Nemaipomenit, Tom, ești un geniu.

— Spune-le celorlalți să se calmeze. Mai ales lui Bernard.

— Aici ar fi o problemă. Sigur că o să-i spun, chiar cu plăcere. Dar e… deprimat. Am încercat să-l convingem să plece pe undeva, în Malta sau în altă parte, până se termină expoziția. Așa e mereu, dar, de data asta, e mai rău, pentru că… mă rog, știi tu.

— Ce-a făcut?

— E la pământ. Am sunat-o și pe Cynthia care încă mai ține la el, cred. Sigur că ei nu i-am spus de… emoția pe care am avut-o cu Murchison. Am întrebat-o doar dacă n-ar putea să petreacă un pic de timp cu Bernard.

— Și presupun că n-a vrut.

— Corect.

— Bernard știe că ai vorbit cu ea?

— I-a spus Ed. Da, știu că n-ar fi trebuit.

Tom simți cum își pierde răbdarea.

— Chiar nu puteți să-l faceți să stea liniștit câteva zile?

— Păi, îi dăm calmante ușoare. I-am pus unul în ceai azi după-amiază.

— Poți să-i spui că Murchison s-a… liniștit?

Jeff râse.

— Bine, Tom. Ce naiba mai face omul la Londra?

— Mi-a zis că mai are niște de treburi de rezolvat. Pe urmă, o să plece înapoi spre America. Ascultă, Jeff, nu mă mai sunați câteva zile. Nici nu știu dacă o să fiu acasă.

Tom se gândise cum avea să explice convorbirile telefonice cu Jeff, în caz că ar fi venit vreun polițist să-l interogheze: va spune că vorbise cu cei de la galerie pentru că voia să cumpere *Ciubărul.*

În seara aceea, Tom merse să caute o prelată și sfoară în șopronul cu scule. În timp ce doamna Annette făcea curat în bucătărie, înveli cadavrul lui Murchison și legă sfoara în așa fel încât să-l poată târî. Corpul era mai greu și mai dificil de manevrat decât un butuc, constată el. Trase cadavrul până la scara pivniței. Se simțea mai bine acum că-l acoperise, dar, când se apropiase de ușă, nervozitatea îi revenise. Erau atâtea persoane care ar fi putut să-l vadă: doamna Annette; țiganca aceea care vindea coșuri; Michel, care mai făcea ocazional diverse treburi pe lângă casă; puștiul care vindea broșuri religioase. Ce răspuns putea să le dea dacă vreunul dintre ei l-ar fi întrebat ce era obiectul acela enorm pe care încerca să-l suie în roabă? Domnul Tom Ripley care se străduia să încarce pe ascuns un obiect enorm în roabă nu era un fapt ușor de uitat, și poliția ar fi fost foarte interesată să afle mai multe despre obiectul respectiv.

Tom dormi foarte prost și în mod ciudat își dădu seama că sforăia. Tocmai de aceea nu-i fu prea greu să se trezească la ora cinci dimineața.

Ajuns jos, împinse prețul din fața ușii și coborî în pivniță. Reuși să-l urce pe Murchison până la jumătatea scării, după care trebui să se oprească, pentru că se simțea epuizat. Sfoara îi tăia mâinile, dar nu mai avu răbdare să se ducă să-și ia mănușile din bucătărie. Apucă bine și reuși să tragă corpul până sus. Pe pardoseala de marmură îi fu mai ușor. Merse să caute roaba, o aduse în fața ușii de la intrare și o răsturnă pe o parte. Ar fi vrut să-l scoată pe Murchison prin glasvand, dar n-ar fi putut să-l care prin salon fără să tragă și covorul după el. Împinse cadavrul de-a lungul a patru sau cinci trepte exterioare, apoi se strădui să-l urce în roabă, pentru ca apoi să o ridice, dar reuși doar pe jumătate: roaba se răsturnă pe cealaltă parte și cadavrul lui Murchison căzu din nou pe jos. Era aproape amuzant.

Ideea de a duce cadavrul înapoi în pivniță i se părea îngrozitoare. Nici nu se punea problema. Tom își trase sufletul, uitându-se la blestematul de cadavru, după care se repezi la el, ca și cum ar fi pornit să lupte pe viață și pe moarte cu un balaur, și reuși să-l urce în roabă.

Roata roabei se înfunda în pietriș. Tom își dădu imediat seama că nici nu se punea problema să traverseze peluza, care era deja moale din cauza ploii din ziua precedentă. Fugi să deschidă poarta. Aleea care ducea până la peronul din fața casei era acoperită cu plăci de forme neregulate, dar o traversă destul de ușor și ajunse la drumul betonat. În spatele casei, pe partea dreaptă, se deschidea un drumeag care intra în pădure, mai mult o cărare, pe care cu greu ar fi încăput o mașină.

Făcu slalom, ca să evite gropile și băltoacele, și până la urmă ajunse la pădurea lui: pădurea care nu-i

aparținea de fapt, dar, în clipa aceea, era atât de fericit că ajunsese până acolo, încât se simțea de parcă ar fi fost a lui.

Își continuă drumul, împingând roaba, apoi se opri pentru a căuta locul unde începuse să sape în noaptea precedentă. Între cărare și copaci era un taluz pe care nu-l observase, ceea ce-l forță să descarce cadavrul din roabă și să-l târască pentru a putea trece peste obstacol.

După aceea, ascunse roaba în pădure ca să n-o vadă cineva care ar fi trecut la ora aceea pe cărare, pentru că începuse să se lumineze de ziuă. Plecă în fugă spre șopron, ca să ia cazmaua. Luă și o lopată ruginită, pe care o lăsaseră foștii proprietari. Era găurită, dar se mai putea folosi. Se întoarse în pădure și începu să sape. Cazmaua lovi niște rădăcini. După un sfert de oră, își dădu seama că nu avea cum să termine groapa în dimineața aceea. La opt și jumătate, doamna Annette avea să intre la el în cameră cu cafeaua.

Se aplecă pentru a nu fi observat de un bărbat îmbrăcat cu o salopetă de un albastru spălăcit. Acesta tocmai ieșise de pe cărare, împingând o roabă rudimentară, plină cu lemne, și nu privi în direcția lui. Omul mergea spre drumul care trecea prin fața casei lui Tom. De unde venea? Poate furase lemne din pădurea statului și deci avea și el motive să nu vrea să fie văzut.

Săpând în continuare, Tom făcu un șanț adânc de circa un metru și jumătate, brăzdat de rădăcini pe care va trebui să le taie cu ferăstrăul. Ieși din groapă și căută un taluz, o movilă după care ar fi putut să-l ascundă provizoriu pe Murchison. Găsi un loc potrivit la vreo zece metri și trase pachetul până acolo, apucându-l de sfoară, după care îl acoperi cu crengi și frunze uscate. Cel puțin, nu risca să atragă atenția vreunui trecător.

Apoi plecă imediat cu roaba, care i se părea acum ușoară ca un fulg, și, prevăzător, o ascunse în șopron, ca

să nu trezească în vreun fel curiozitatea doamnei Annette.

Trebui să intre pe ușa principală, cea de sticlă fiind închisă. Avea fruntea plină de broboane de transpirație.

Ajuns sus, se șterse cu o cârpă umezită cu apă caldă, se îmbrăcă din nou în pijama și se băgă în pat. Era ora opt fără douăzeci. Oare „banda” merita efortul? În mod ciudat, ajunse la concluzia că Bernard merita, dacă asta îl ajuta să iasă din criza morală în care se afla.

Dar nu așa se punea problema. Probabil că nu l-ar fi omorât pe Murchison doar ca să-l salveze pe Bernard și „Derwatt Ltd.”. O făcuse pentru că Murchison își dăduse seama că el era cel care jucase rolul lui Derwatt. Îl omorâse pe american ca să-și scape pielea. Dar oare când îl chemase pe Murchison în pivniță, nu asta și intenționase? Nu știa să răspundă la întrebare. De altfel, ce importanță mai avea acum?

Bernard era singurul dintre cei trei pe care nu-l înțelegea foarte bine, dar, cu toate acestea, îl prefera pe el în locul celorlalți doi. Pe Jeff și pe Ed îi interesau doar banii.

Tom se îndoia că despărțirea de Cynthia se întâmplase din cauza ei. N-ar fi fost deloc surprins să afle că Bernard (care sigur o iubise pe Cynthia) încheiase chiar el relația pentru că îi era rușine de activitatea sa de falsificator. Ar fi fost interesant să-l întrebe într-o zi pe Bernard despre asta. Da, Bernard avea un caracter deosebit. În ciuda prezenței cadavrului în spatele casei, gândurile lui Tom o luaseră razna și începu să viseze cu ochii deschiși. Era o senzație foarte ciudată, dar îi plăcea să se gândească la Bernard, la ceea ce simțea acesta. Bernard era așa cum fusese și Derwatt: un sfânt.

Două muște foarte agitate îl scoaseră din sărite. Una îi intrase chiar în păr. În jurul noptierei se încinsese o adevărată sarabandă! Acum era toamnă, dar în cursul

verii se săturase până peste cap de ele. Tom citise undeva că în zona rurală a Franței existau mai multe tipuri de muște decât soiuri de brânză. O muscă sări pe o alta. Tom aprinse un chibrit și îl apropie de perechea exhibiționistă. Aripile începură să sfârâie. Bzz, bzz; Mușteleîși mișcară picioruțele și bătură din aripi pentru ultima oară. Ah, *Liebestod,* iubire până la moarte!

Dacă așa ceva se putea întâmpla în Pompei, se putea întâmpla și în Belle Ombre, își spuse Tom.

Duminică, Tom lenevi. Întâi și întâi, îi scrise soției sale, la Atena, apoi la ora două și jumătate coborî în salon ca să-l asculte pe Roy Hudd la radio. Doamna Annette îl găsea deseori, duminica dimineață, tăvălindu-se de râs pe canapeaua de mătase galbenă. Din când în când, Héloïse îi cerea să traducă glumele, dar de cele mai multe ori nu reușea. La ora patru, ca urmare a invitației primite telefonic la prânz, merse să servească un ceai acasă la Antoine și Agnès Grais, care locuiau în cealaltă parte a satului Villeperce, la mică distanță.

Antoine era arhitect. Lucra la Paris și venea să-și petreacă weekend-urile în atelierul lui. Agnès, o blondă cu o fire calmă, care avea în jur de douăzeci și opt de ani, rămânea în Villeperce și se ocupa de cei doi copii ai lor. Mai erau patru invitați, toți din Paris.

— Cu ce te mai ocupi, Tom? întrebă Agnès, aducând după ceai specialitatea soțului ei, un gin olandez foarte tare, pe care acesta îl recomanda tuturor să-l bea sec.

— Pictez. Mă plimb prin grădină și o îngrijesc.

— Și nu te simți singur? Héloïse când se întoarce?

— Peste o lună, probabil.

Vizita de o oră și jumătate la familia Grais avu un efect reconfortant asupra lui Tom. Gazdele sale nu aduseră vorba despre musafirii lui, Murchison și contele Bertolozzi. Deși doamna Annette era destul de

vorbăreață, poveștile ei nu ajunseseră la urechile vecinilor. Nimeni nu remarcă mâinile sale, rănite de sforile cu care îl legase pe Murchison.

Tom își petrecu seara tolănit pe canapea. După ce-și scoase pantofii, începu să răsfoiască *Harrap's,* care era atât de greu, încât trebuia să-l sprijine pe picioare. Aștepta să sune telefonul, fără să știe exact cine va fi la capătul celălalt al firului, și, într-adevăr, la zece fără un sfert, sună Chris Greenleaf din Paris.

— Alo… Domnul Tom Ripley?

— Da, bună, Chris. Ce faci?

— Foarte bine, mulțumesc. Tocmai am ajuns împreună cu prietenul meu. Mă bucur foarte mult că sunteți acasă. Dacă mi-ați scris, n-am apucat să primesc scrisoarea. Deci…

— Unde ești acum?

— La hotelul *Louisiane.* Recomandat insistent de niște amici. E prima mea seară în Paris. Nici măcar nu mi-am desfăcut bagajele. Am vrut să vă sun imediat.

— Ce ai de gând să faci acum? Când vrei să vii pe la mine?

— A, pot să vin oricând. Dar bineînțeles că aș vrea să fac un pic de turism. Poate merg să vizitez Luvrul.

— Marți e bine?

— Ăă, da… Dar aș fi venit mâine, pentru că prietenul meu o să fie ocupat toată ziua. Are un văr mai în vârstă la Paris. Așa că mă gândisem că poate…

Fără să știe de ce, Tom nu fu în stare să găsească o minciună ca să-l trimită la plimbare.

— Mâine. În regulă. După-amiază? Dimineață o să fiu puțin ocupat.

Îi explică apoi cum să ajungă: trebuia să ia trenul de la gara din Lyon până la Moret-sur-Sablons și îl rugă să-i dea un telefon ca să-l anunțe la ce oră va sosi.

Chris va sta sigur peste noapte la Belle Ombre. Tom își dădu seama că până la ziuă trebuia să scape de

Murchison. De altfel, de aceea se și lăsase convins când Chris îi ceruse să vină luni. Avea să-l forțeze să rezolve problema.

Chris părea destul de naiv, dar Tom spera că avea buna educație a familiei Greenleaf și că nu va abuza de ospitalitatea lui. Zâmbi: și el abuzase de ospitalitatea lui Dickie, altădată, la Mongibello, în tinerețea lui nebună. Pe atunci avea douăzeci și cinci de ani, deci era mai în vârstă decât Christopher. Venise din America sau, mai bine zis, Herbert Greenleaf, tatăl lui Dickie, îl trimisese ca să-l aducă pe băiat înapoi. Situație tipică. Dickie nu voia să se mai întoarcă acasă. Și Tom era pe atunci de o naivitate care astăzi i se părea de-a dreptul revoltătoare. Avusese de învățat. După moartea lui Dickie, Tom rămăsese în Europa. Se maturizase. La urma urmei, avea bani - banii lui Dickie -, fetele îl plăceau, se simțea chiar un pic vânat de ele. Una dintre fetele din anturajul lui era Héloïse Plisson. Tom o găsea nici prea insistentă, nici prea rigidă, nici prea nonconformistă, nici prea plicticoasă. Nu o ceruse în căsătorie. Era unul dintre capitolele întunecate ale vieții lui, cu toate că nu durase prea mult. Héloïse îi spusese, în timp ce stăteau la vila pe care o închiriaseră la Cannes: „Dacă tot trăim împreună, ce-ar fi să ne căsătorim? Apropo, nu cred că tata o să mai accepte prea mult situația actuală, pe câtă vreme, dacă ne căsătorim, n-ar mai avea ce să spună.” În ziua căsătoriei - o simplă ceremonie civilă -, Tom se făcuse verde la față. Héloïse îi spusese mai târziu, râzând: „Erai verde”. Și era adevărat. Dar trecuse și de asta. Se așteptase la felicitări, cu toate că știa că totul era o prostie. Mirii trebuiau să-și facă unul altuia complimente: „Scumpa mea, ești minunată!” sau „Chipul tău strălucește de fericire și de frumusețe!” Ei bine, chipul lui Tom se făcuse verde-deschis. Bine că nu-i venise rău în timp ce înainta de-a lungul naosului sau, mai bine zis, în timp ce mergea printre două șiruri

mizerabile de scaune goale, în biroul unui magistrat oarecare din Midi. Căsătoriile, își spuse el, ar trebui să fie la fel de discrete ca și noaptea nunții. Pentru că foarte mulți oameni gândeau așa, de ce era căsătoria atât de gălăgioasă? Era vulgar. De ce nu puteai să le spui pur și simplu prietenilor „Ah, dar ne-am căsătorit acum trei luni!” Dacă, pe vremuri, căsătoria se făcea cu mare tam-tam, acest fapt era doar ca să-l împiedice pe mire să o lase pe fată cu buza umflată. „Ai luat-o de nevastă, băiatule, am scăpat de ea, și dacă încerci vreo nebunie, o să-i ai pe urmele tale pe toți cei cincizeci de membri ai familiei, gata să te fiarbă de viu!” Dar, în timpurile moderne, care e rostul?

Tom merse să se culce.

Luni dimineață, pe la cinci, își puse blugii și coborî încet pe scară.

De data asta, dădu peste doamna Annette, care deschise ușa bucătăriei chiar în clipa când el se pregătea să iasă. Își ținea un șervet alb lipit de falcă și avea o expresie suferindă.

— Iar dintele… spuse Tom compătimitor.

— N-am putut să dorm toată noaptea. V-ați trezit devreme, domnule Tom.

— Ce dentist idiot! spuse Tom în engleză. Apoi în franceză: Auzi, să aștepte să cadă nervul singur! Habar n-are ce face! Ascultați, doamnă Annette, am sus niște pastile galbene. Tocmai mi-am amintit de ele. Le-am adus de la Paris. Sunt special pentru durerile de dinți. Așteptați o clipă.

Urcă în fugă.

Doamna Annette clipi când înghiți pastila. Avea ochii de un albastru spălăcit, cu pleoapele căzute, ca oamenii din nordul Franței. Era bretonă după tată.

— Dacă vreți, pot să vă conduc la Fontainebleau azi, spuse Tom.

El și Héloïse aveau la Fontainebleau un doctor pe care, întâmplător sau nu, îl chema Tuenerf[3].

Doamnei Annette durerea nu-i atenuase însă curiozitatea.

— De ce v-ați trezit atât de devreme?

— Voiam să mă ocup puțin de grădină și, după aceea, să mă culc iar pentru o oră sau două. Și eu am dormit cam prost.

Tom o conduse încetișor până în camera ei și îi lăsă flaconul cu pastile. Trebuia să ia cam patru pe zi, îi spuse el.

— Nu vă faceți griji pentru masa de dimineață sau cea de prânz, doamnă. Astăzi, odihniți-vă.

Apoi se apucă din nou de treabă. Groapa avea de acum vreo doi metri adâncime. Luase din șopron un ferăstrău de mână, cam ruginit dar eficient, și începu să taie cu el rădăcinile încrucișate, fără să acorde atenție pământului umed care se lipea de lama ascuțită a uneltei. Treaba progresa. Soarele mai avea până să răsară, dar se vedea destul de bine. În cele din urmă, ieși din groapă, dar murdărindu-și de noroi puloverul de cașmir bej. Privi în jurul lui și nu văzu pe nimeni pe drumeagul care traversa pădurea. Ce noroc că francezii își legau câinii pe timpul nopții! își spuse el. Un câine liber ar fi putut să descopere cadavrul lui Murchison și să atragă atenția cuiva cu lătratul. Apucă din nou pachetul de funie: cadavrul căzu în groapă cu un zgomot înfundat, care răsună ca un cântec pentru Tom. Astupatul gropii îi făcu tot atâta plăcere. Pământ se găsea din belșug și, după ce termină, Tom îl călcă pe deasupra, împrăștie țărâna care mai rămăsese și se întoarse acasă, traversând pajiștea.

Își spălă puloverul, apoi dormi până după ora zece.

Își prepară cafea în bucătărie și merse să cumpere *Observer* și *Sunday Times* de la vânzătorul de ziare. De

[3] Ucide-nervul (n. t.).

obicei, se așeza pe undeva și mai bea o cafea cât timp le răsfoia, dar astăzi voia să fie singur ca să citească articolele despre Derwatt. Era cât pe-aici să uite să-i cumpere doamnei Annette ediția locală a ziarului *Le Parisien,* care avea în fiecare zi câte un titlu cu litere roșii. Titlul din ziua respectivă vorbea despre un copil de doisprezece ani care fusese găsit strangulat. Afișele de la chioșc aveau alte titluri la fel de ciudate, chiar dacă pe altă temă.

JEANNE ȘI PIERRE
S-AU SĂRUTAT DIN NOU!

Despre ce naiba era vorba?

MARIE E FOARTE SUPĂRATĂ PE CLAUDE

Francezii erau întotdeauna foarte supărați: niciodată doar nemulțumiți.

ONASSIS SE TEME CA
JACKIE SĂ NU FIE RĂPITĂ

Oare cum mai dormeau noaptea?

NICOLE A NĂSCUT!

Doamne, care Nicole? Tom habar n-avea despre cine era vorba în titlurile de genul acesta - probabil vedete de cinema sau cântăreți dar sigur e că ziarele trăiau bine de pe urma lor. Viețile membrilor familiei regale britanice erau de-a dreptul incredibile: regina Elisabeta și Philip ajungeau la divorț de trei ori pe an, iar Margaret și Tony se certau ca nebunii.

Tom puse ziarul doamnei Annette pe masa din bucătărie și urcă în camera lui. *Observer* și *Sunday*

Times prezentau amândouă, în paginile de artă, o fotografie cu el deghizat în Derwatt. Una dintre fotografii îl prinsese vorbind, cu gura deschisă, înconjurată de barbă aceea respingătoare. Parcurse fugitiv articolele, pentru că nu avea chef să le citească cuvânt cu cuvânt.

Observer spunea: „Ieșit din lunga sa izolare pentru o apariție neașteptată, miercuri după-amiază, la Buckmaster Gallery, Philipp Derwatt, care preferă să i se spună pur și simplu Derwatt, s-a arătat foarte reticent în a dezvălui unde anume trăiește în Mexic, dar a devenit mai comunicativ când s-a ajuns la discuții despre opera lui. În legătură cu Picasso, a declarat: «Opera lui Picasso are perioade. A mea nu.»" În fotografia din *Sunday Times,* Tom gesticula în spatele biroului lui Jeff, cu pumnul stâng ridicat. Nu-și amintea să fi făcut gestul acela, și totuși… „Hainele pe care le purta erau evident scoase de curând dintr-un dulap în care au stat multă vreme… S-a lăsat fotografiat de vreo doisprezece ziariști, lucru care i-a fost fără îndoială greu după șase ani de izolare." Oare acest „fără îndoială" ascundea o ironie? Tom credea că nu, pentru că restul articolului i se părea favorabil, atât cât erau în stare niște englezi, în orice caz.

„Opera lui Derwatt este în continuare de valoare… Unii ar putea s-o considere ezoterică, ciudată, poate chiar o expresie a nebuniei… Nici un tablou de-al lui nu este realizat în grabă sau lăsat neterminat. Sunt tablouri făcute cu dragoste, chiar dacă tehnica pare spontană. Dar nu este nimic superficial în crearea lor. Derwatt a declarat că niciodată nu pictează un tablou în mai puțin de cincisprezece zile." Chiar spusese așa ceva? „…și lucrează în fiecare zi, câteodată șapte ore în șir… Bărbați, fetițe, scaune, mese, obiecte ciudate în flăcări sunt subiectele lui favorite… Și de data aceasta toate

operele semnate de el au fost vândute.” Nici un cuvânt despre dispariția lui Derwatt după interviu.

„Ce păcat, se gândi Tom, că nici unul dintre aceste elogii nu va fi scris pe mormântul lui Bernard Tufts!” Asta îi aminti de inscripția pe care o citise în cimitirul englez protestant din Roma și care îl impresionase foarte mult: „Aici zace un om al cărui nume a fost scris pe apă”. Poate că Bernard, vagabondul, artistul, avea să-și compună singur epitaful înainte să moară. Oare își va căpăta gloria cu un „Derwatt”, cu vrem tablou superb pe care nu-l pictase încă?

Dar oare va mai picta sub numele Derwatt? Probabil că nici el nu știa. Și oare va mai picta opere personale, semnate cu numele lui adevărat?

La prânz, doamna Annette se simțea mai bine. Și, după cum se așteptase Tom, pentru că pilulele calmante își făcuseră efectul, nu mai voia să meargă la dentistul din Fontainebleau.

— Doamnă Annette, azi am musafiri. Păcat că Héloïse nu e aici! În seara asta vine la cină un tânăr american, domnul Christopher. Aș putea să fac eu cumpărăturile azi… Nu, nu, odihniți-vă.

Tom plecă la cumpărături pe la prânz. La ora patru se întoarse. Doamna Annette îi spuse că un american sunase: nu reușise să se facă înțeles de doamna Annette și urma să dea telefon din nou.

Într-adevăr, Chris sună din nou și îl rugă pe Tom să vină să-l ia de la Moret la ora șase după-amiază.

Tom își puse o pereche de pantaloni vechi de flanelă, un pulover cu guler lung și cizme, apoi plecă cu Alfa Romeo. La cină aveau carne tocată: hamburgerul francez, care era atât de delicios, încât îți venea să-l mănânci crud. Tom văzuse americani îndopându-se cu hamburger cu ceapă în micile localuri din Paris la doar douăzeci și patru de ore după ce ajunseseră pe pământul Franței.

După cum se așteptase, îl recunoscu pe Chris din prima clipă. Erau mai multe persoane în fața lui, dar capul blond al tânărului le depășea puțin. Avea aceiași ochi și aceleași sprâncene ușor încruntate ca și Dickie. Tom ridică mâna. Christopher ezită până când privirile li se întâlniră. Avea același zâmbet ca și Dickie. Ce-i deosebea era gura: avea niște buze mai pline, care nu semănau deloc cu cele ale vărului său, și pe care le moștenise probabil de la mama lui.

Dădură mâna unul cu altul.

— Aici într-adevăr suntem la țară.

— Ți-a plăcut la Paris?

— Ah, da! E mult mai mare decât credeam.

Christopher era foarte curios. Pe toată durata drumului, se străduia să vadă tot: cafenelele, platanii, casele. Prietenul lui, Gerald, avea să stea probabil vreo două-trei zile la Strasbourg, îi mărturisi el lui Tom.

— E primul sat francez pe care îl vizitez. E incredibil cât e de autentic, se minună el, de parcă ar fi vorbit despre un decor de teatru.

Pe Tom îl amuza entuziasmul lui, dar îi provoca și o nervozitate ciudată. Își aminti propriul entuziasm atunci când văzuse pentru prima oară Turnul din Pisa, de la fereastra unui tren în mișcare, sau țărmul arcuit al orașului Cannes.

Cum era pe înserat, Belle Ombre nu se mai vedea toată, dar doamna Annette aprinsese becul de deasupra ușii. Lumina din bucătărie lăsa să se vadă cât de mare era casa. Tom zâmbi pe sub mustață la comentariile entuziaste ale lui Chris. Îi făcură totuși plăcere. Câteodată, simțea un impuls irezistibil de a lăsa în plata Domnului și familia Plisson, și casa de la Belle Ombre. Asta se întâmpla atunci când vreo trăsătură de caracter tipic franțuzească îl scotea din sărite, fie că era vorba de lăcomie, de minciună, sau de omisiunea voluntară a faptelor. Dar, când alte persoane îi făceau complimente

legate de Belle Ombre, începea să-i placă și lui. Intră în garaj și ieși cu una dintre valizele lui Chris, în care „avea tot ce-i trebuia”, după cum îi mărturisise el lui Tom.

Doamna Annette le deschise ușa.

— Menajera mea, paznica mea credincioasă, fără de care nu știu cum m-aș putea descurca, spuse Tom. Domnul Christopher. Doamna Annette.

— Bună seara, ce mai faceți? întrebă politicos Chris.

— Bună seara. Camera domnului e gata.

Tom îl conduse pe Chris la etaj.

— Extraordinar! exclamă Chris. E ca un muzeu.

Era adevărat că pretutindeni se vedeau mătăsuri și obiecte aurite.

— Soția mea s-a ocupat de decorațiuni. Deocamdată nu e aici.

— Am văzut o fotografie a dumneavoastră împreună cu soția. Unchiul Herbert mi-a arătat-o la New York. E blondă și o cheamă Héloïse.

Tom îl lăsă pe Christopher să-și facă toaleta și îi spuse că avea să-l aștepte jos în salon.

Tom începu iar să se gândească la Murchison. Nu plecase cu avionul. Poliția avea să verifice hotelurile din Paris și să descopere că americanul nu stătuse la nici unul dintre ele. Nu le-ar fi fost greu să afle că Murchison stătuse pe 15 și 16 octombrie la *Mandeville* și că voia să se întoarcă din nou acolo pe data de 18. Numele și adresa lui Tom apăreau și ele în registrul hotelului pentru datele de 15 și 16. Dar, la urma urmei, nu era singurul francez care stătuse la *Mandeville* în zilele respective. Oare aveau să-l interogheze?

Christopher coborî. Își pieptănase părul blond și ondulat, dar rămăsese cu pantalonii reiați și bocancii.

— Sper că nu aveți oaspeți la masă. Dacă trebuie, mă schimb.

— Suntem la țară, fiecare se îmbracă așa cum vrea.

Christopher privi tablourile lui Tom, dar atenția îi fu atrasă de un nud de Pascin, un desen în tonuri de roz.

— Aici locuiți tot timpul? Cred că e plăcut.

Christopher acceptă să bea un whisky. Tom trebui să-i explice cum își petrecea timpul: ocupându-se de grădină și studiind limbile străine, fără să menționeze cât de serios făcea aceste lucruri. Asta nu-l împiedica să-i placă la nebunie să lenevească, deși nu dorea să discute cu alții despre acest subiect. Demult, când îl întâlnise pe Dickie Greenleaf, visa la lux și trândăveală, iar acum, când și le putea permite, farmecul lor era la fel de puternic.

În timp ce stăteau la masă, Christopher începu să vorbească despre Dickie. Spuse că avea o fotografie cu el, făcută la Mongibello, în care apărea și Tom. Aduse vorba, nu fără greutate, de moartea lui Dickie… despre care toată lumea credea că fusese o sinucidere. Christopher avea sensibilitate, după părerea lui Tom. Privirea tânărului îi amintea de Dickie Greenleaf.

Christopher privi ușile de sticlă, apoi plafonul cu chesoane crem. Se ridicase în picioare și părea de-a dreptul impresionat.

— E grozav să trăiești într-o casă ca asta, spuse el. Înconjurat de opere de artă… și de muzică.

Christopher îi amintea lui Tom de tinerețea lui, la douăzeci de ani. Ripley bănuia că, deși familia lui nu era săracă, mai mult ca sigur că nu trăia în asemenea condiții. La cafea puse *Visul unei nopți de vară.*

Apoi telefonul începu să sune. Era ora zece seara.

Operatoarea îi verifică numărul, apoi îl anunță că avea să-i facă legătura cu Londra.

— Alo, Bernard Tufts la telefon, spuse o voce încordată, urmată de zgomote înfundate.

— Alo! Da, Tom la telefon. Mă auzi?

— Poți să vorbești puțin mai tare? Te-am sunat ca să-ți spun…

Vocea lui Bernard se stinse, de parcă s-ar fi înecat.

Tom aruncă o privire spre Chris, care citea coperta unui disc.

— Se aude mai bine acum? întrebă el, și chiar în clipa aceea telefonul scoase un zgomot infernal.

Tom mută receptorul la urechea dreaptă. Îl auzi pe Bernard încercând să vorbească rar și tare, dar cuvintele rămâneau în continuare de neînțeles. Nu reuși să perceapă decât „Murchison”. „E la Londra!” urlă Tom în receptor. Bernard spuse ceva de *Mandeville.* Oare expertul încercase să dea de Murchison la *Mandeville* și după aceea vorbise cu cei de la Buckmaster Gallery? se întrebă Tom. „Bernard, n-are rost, nu avem cum să ne înțelegem!” strigă el. „Poți să-mi scrii?” Cum nu mai auzea decât zgomote înfundate, presupuse că Bernard închisese, așa că puse și el receptorul în furcă.

— Și când mă gândesc că în țara asta trebuie să plătești o sută douăzeci de dolari doar ca să-ți instaleze telefon, spuse el. Îmi cer scuze că am țipat așa.

— Ah, nu-i nimic, și eu am auzit că telefoanele funcționează sub orice critică, spuse Chris. Era cineva important? Héloïse?

Tânărul se ridică.

— Voiam să vă arăt ghidurile mele turistice. Se poate? întrebă el, luând-o la fugă pe scări.

Tom își spuse că era doar o chestiune de timp până când polițiștii englezi și francezi vor veni să-i pună întrebări despre Murchison. Spera ca, atunci când avea să se întâmple asta, Chris să nu mai fie acolo.

Tânărul coborî cu trei cărți: *Ghidul albastru*, o carte despre arta castelelor franceze și un volum gros despre Renania, pe care avea de gând s-o viziteze împreună cu Gerald Hayman după ce acesta din urmă se întorcea de la Strasbourg.

Chris sorbi coniacul, savurându-i gustul.

— Am început să-mi pierd încrederea în valorile democrației, spuse el. E un lucru îngrozitor venind din gura unui american, știu. Pentru ca democrația să funcționeze, e nevoie ca fiecare să aibă un anumit nivel de educație, și America încearcă să facă asta… dar fără prea mult succes. Și nici nu cred că toți sunt interesați să fie educați…

Tom nu era prea atent la ce spunea Chris, dar replicile lui fură de ajuns ca să-i satisfacă tânărului cheful de conversație pentru seara aceea.

Telefonul începu să sune din nou. Uitându-se la pendula de argint de pe masă, Tom văzu că era unsprezece fără cinci minute.

Un bărbat îi spuse în limba franceză că e agent de poliție și întrebă de domnul Ripley, cerându-și scuze că suna la o oră atât de târzie.

— Bună seara, domnule. Cunoașteți cumva pe un anume Thomas Murchison, un american?

— Da, răspunse Tom.

— A fost cumva pe la dumneavoastră de curând? Joia sau vinerea aceasta?

— Da.

— Aha! Și e la dumneavoastră acum?

— Nu, a plecat la Londra vineri.

— Ei bine, nu. Valiza lui a fost găsită la Orly. Nu a luat avionul la ora patru după-amiază.

— Incredibil!

— Erați prieten cu domnul Murchison, domnule Ripley?

— Nu, nu-l cunosc de prea mult timp.

— Cum a plecat de la dumneavoastră?

— Eu l-am condus la aeroport, pe la ora trei și jumătate după-amiază.

— Știți dacă avea prieteni la Paris? Persoane la care ar fi putut să stea în gazdă?

Tom făcu o pauză.

— Nu, nu mi-a vorbit de nimeni.

Agentul fu dezamăgit.

— Sunteți acasă zilele astea, domnule Ripley? S-ar putea să fie nevoie să discutăm cu dumneavoastră…

De data asta, curiozitatea lui Christopher era stârnită.

— Cine era?

— A, cineva care mă întreba dacă am vești de la o persoană pe care n-o cunoști.

Cine făcea atâta scandal în legătură cu Murchison? Expertul de la Tate Gallery? Poliția franceză de la Orly? Sau soția lui?

— Héloïse ce face? întrebă Christopher.

A doua zi dimineață, când stăpânul casei coborî, doamna Annette îl anunță că tânărul Christopher ieșise să se plimbe. Tom își spuse că ar fi fost chiar neplăcut ca musafirul său să fi ales ca loc de promenadă tocmai pădurea în care îl îngropase pe Murchison, dar se liniști gândindu-se că poate plecase să dea o raită prin sat. Luă *Sunday Times,* pe care nu apucase să-l citească în seara dinainte, și parcurse pagina de fapte diverse, căutând o referire cât de scurtă la dispariția lui Murchison sau o dispariție la Orly. Nu găsi însă nimic.

Chris se întoarse, îmbujorat și vesel. Cumpărase un tel pentru bătut ouăle.

— O să i-l fac cadou surorii mele, preciză el. Nu o să atârne prea greu în valiză. O să-i spun că e din satul dumneavoastră.

Tom îi propuse să facă o plimbare cu mașina și să meargă împreună să ia masa undeva.

— Ia și ghidul cu tine. O să mergem de-a lungul Senei.

Dar întâi voia să aștepte poștașul, care ajunse câteva minute mai târziu.

Primise un singur plic, scris cu cerneală neagră și litere ascuțite. Tom nu-i cunoștea scrisul lui Bernard, dar, cu toate acestea, intuiția îi spunea că epistola era trimisă de el. Și nu se înșela: o deschise și văzu că era semnată de Bernard.

127 Commperfield St.
SE1

Dragă Tom,

Îmi cer scuze, sunt sigur că nu te așteptai la scrisoarea asta. Aș vrea mult să ne vedem. Crezi că pot să vin până la tine? Nu e nevoie să mă găzduiești.

Dacă ai fi de acord, mi-ar face bine o discuție cu tine.

Cu prietenie,
Bernard T.

P.S. Voi încerca să-ți telefonez înainte de a-ți trimite această scrisoare.

Trebuia să-i telegrafieze imediat lui Bernard. Dar ce să-i spună? Un refuz l-ar fi deprimat și mai mult, se gândi Tom. Cu toate acestea, nu avea chef să-l vadă, în nici un caz în situația actuală. Poate reușea să-i telegrafieze, dintr-un oficiu poștal oarecare, folosind un nume și o adresă false, pentru că în Franța era nevoie să dai datele personale dacă voiai să trimiți o telegramă. Trebuia, așadar, să scape de Chris cât mai repede, idee care nu-i făcea nici o plăcere.

— Mergem?

Chris, care tocmai scria o vedere, se ridică.

— De acord.

Tom deschise ușa și dădu nas în nas cu doi polițiști francezi, care se pregăteau să sune. Mâna polițistului care tocmai voia să apese butonul soneriei era cât pe ce să-l atingă.

— Bună ziua. Domnul Ripley?

— Da. Intrați, vă rog.

Probabil că veneau din Melun, se gândi el, pentru că pe agenții din Villeperce îi cunoștea.

Agenții intrară, dar refuzară să stea jos. Își scoaseră șepcile, le puseră sub braț, și cel mai tânăr extrase din buzunar un carnet și un pix.

— V-am căutat aseară în legătură cu un anume domn Murchison, spuse cel mai în vârstă, care era comisar, și am aflat că dumneavoastră împreună cu dânsul ați ajuns la Orly cu același avion, joi după-amiază. La Londra ați stat la același hotel, *Mandeville.* Așadar, reluă el cu un zâmbet satisfăcut, dumneavoastră spuneți că l-ați condus pe domnul Murchison la Orly vineri după-amiază, la ora cincisprezece și treizeci de minute.

— Da.

— L-ați condus până în aeroport?

— Nu, pentru că nu aveam voie să parchez acolo, așa că, după ce a coborât, am plecat.

— L-ați văzut intrând?

Tom se gândi.

— Nu m-am uitat în spate când am plecat

— Pentru că, pur și simplu, a pus valiza jos și a dispărut. Trebuia să întâlnească vreun cunoscut la Orly?

— Nu mi-a spus.

Christopher asculta stând într-un colț, dar Tom era sigur că nu înțelegea mare lucru.

— Nu v-a spus nimic despre vreo întâlnire la Londra?

— Nu. Sau în orice caz nu-mi aduc aminte.

— În dimineața asta am sunat la *Mandeville,* unde era așteptat să ajungă. Nu dăduse nici un semn, dar ni s-a spus că un anume domn...

Se întoarse spre colegul lui.

— Domnul Riemer.

— Că un anume domn Riemer sunase la hotelul respectiv pentru că trebuia să se întâlnească sâmbătă seara cu domnul Murchison. Poliția din Londra ne-a spus și că domnul Murchison voia să verifice autenticitatea unui tablou al cărui proprietar era. Un tablou semnat Derwatt. Știați asta?

— Ah, da. Domnul Murchison adusese tabloul cu el. Voia să vadă pânzele mele pictate de Derwatt, adăugă

el, arătând spre perete. De aceea a venit în Franța cu mine.

— Ah, înțeleg. De cât timp îl cunoșteați?

— De miercurea trecută. L-am zărit la expoziția Derwatt și apoi l-am revăzut la hotel seara. Am discutat. (Se întoarse spre Chris.) Îmi cer scuze, dar e ceva important.

— Nici o problemă, spuse tânărul.

— Aveți idee unde e tabloul domnului Murchison?

— L-a luat cu el.

— L-a luat cu el în valiză? Nu a mai fost găsit.

Comisarul îl privi pe colegul lui. Erau foarte surprinși amândoi.

Cineva îl furase la Orly, slavă Domnului, își spuse Tom.

— Tabloul era învelit în hârtie maro. Domnul Murchison îl ducea în mână. Sper că n-a fost furat.

— Din păcate, s-ar părea că asta s-a întâmplat. Cum se numea? Ce dimensiuni avea? Puteți să ni-l descrieți?

Tom le oferi toate datele necesare cât putea de precis.

— E o afacere complicată, și s-ar putea să fie nevoie de poliția din Londra, dar noi trebuie să le spunem tot ce știm. Prin urmare, acesta e tabloul - *Orologiul* - căruia domnul Murchison îi contestă autenticitatea?

— Da. Cel puțin, la început, asta era părerea dânsului. E mai competent decât mine în această privință. Mă interesa părerea lui, pentru că am și eu două tablouri semnate de același pictor, și l-am invitat să le vadă, ca să-și dea cu părerea.

— Și ce a spus despre ale dumneavoastră? întrebă comisarul, încruntându-se.

Poate că era o întrebare adresată din simplă curiozitate.

— E convins că ale mele sunt autentice, răspunse Tom, și eu, de asemenea. Mi-a spus că e posibil să renunțe la întâlnirea cu domnul Riemer.

— Interesant.

Comisarul aruncă o privire spre telefon. Poate că ar fi vrut să sune la Melun, dar nu zise nimic.

— Un pahar cu vin? întrebă Tom, adresându-se celor doi agenți.

Cei doi refuzară. În schimb, cerură să vadă tablourile. Tom se declară foarte încântat să li le arate. Se plimbară prin cameră, comentând în șoaptă. Păreau că vizitează o galerie de artă în timpul liber.

— Derwatt e foarte cunoscut în Anglia, spuse cel mai tânăr.

— Da, într-adevăr, aprobă Tom.

Întâlnirea se terminase. Polițiștii îi mulțumiră și plecară.

Tom se gândi că avusese mare noroc că doamna Annette se afla în sat după cumpărături.

După ce polițiștii părăsiră casa, Christopher întrebă râzând:

— Prin urmare, ce voiau? N-am înțeles decât „Orly” și „Murchison”.

— S-ar părea că Thomas Murchison, un american care m-a vizitat săptămâna trecută, n-a mai plecat cu avionul spre Londra de la Orly. S-ar părea că a dispărut. Și poliția a găsit valiza lui în aeroport, acolo unde îl lăsasem eu vineri.

— A dispărut? Incredibil! Dar au trecut patru zile!

— Eu am aflat abia aseară. Telefonul de aseară era de la poliție.

— E al naibii de ciudat!

Chris îi puse câteva întrebări, la care Tom dădu aceleași răspunsuri pe care le dăduse și polițiștilor.

— Povestea asta cu valiza abandonată ar putea să fie semnul unei crize de amnezie. Bea mult?

Tom izbucni în râs.

— Nu! Chiar nu înțeleg ce s-a întâmplat.

Se plimbară pe malurile Senei cu Alfa Romeo. Aproape de Samois, Tom îi arătă lui Chris pe care țărm debarcase generalul Patton cu armata lui în 1944, ca să ajungă la Paris. Tânărul coborî din mașină ca să citească inscripția de pe micuța coloană cenușie și reveni cu ochii în lacrimi, așa cum și pe Tom îl emoționase versul scris pe mormântul lui Keats. Luară prânzul la Fontainebleau, pentru că lui Tom nu-i plăcea restaurantul cel mare din Bas-Samois - *La Bertrand* sau cam așa ceva: întotdeauna el și Héloïse se pomeniseră cu nota de plată încărcată; mai mult, proprietarul și familia lui aveau obiceiul să înceapă să spele pe jos, înainte ca oamenii să fi terminat de mâncat, și să târască scaunele pe podea fără să se gândească nici un moment la urechile celor care luau masa. După aceea, se ocupă de cumpărăturile pe care îl rugase doamna Annette să le facă: ciuperci „à la grecque”, țelină cu sos remoulade, cârnăciori mici, al căror nume nu și-l amintea niciodată, pentru că nu prea îi plăceau, și alte lucruri care nu se găseau la Villeperce. Pe lângă toate acestea, cumpără din Fontainebleau și baterii pentru radioul lui.

În timp ce se întorceau, Christopher începu să râdă și spuse:

— Azi-dimineață, când mă plimbam prin pădure, am dat peste ceva care părea să fie un mormânt proaspăt săpat. Foarte recent. Mi se pare amuzant, pentru că mi-am adus aminte de cei doi polițiști care au venit azi-dimineață. Ei căutau o persoană dispărută, care a fost în vizită la dumneavoastră și dacă ar fi văzut locul acela care semăna atât de bine cu un mormânt…

Râse din nou.

Da, era amuzant. Al naibii de amuzant! Tom râse și el de riscul nebunesc pe care și-l asumase. Dar nu zise nimic.

A doua zi, cerul era întunecat și ploaia începu să cadă pe la ora nouă. Doamna Annette ieși ca să fixeze un oblon care se desprinsese. Ascultase la radio și-l anunță pe Tom că vremea se va înrăutăți.

Vântul îl îngrijora pe Tom. Nu se mai punea problema călătoriei nici pentru el, nici pentru Chris. La prânz, izbucni o furtună în toată puterea cuvântului. Plopii uriași se clătinau ca niște trestii. Din când în când, câte o creangă zbura, luată de rafale, lovind acoperișul.

— N-am mai văzut așa ceva niciodată pe aici, spuse Tom la prânz.

Dar Chris, care moștenise sângele-rece al lui Dickie, sau poate chiar al întregii familii, zâmbea și savura zbuciumul naturii.

Luminile se stinseră timp de o jumătate de oră. Asta se întâmpla deseori în Franța la țară, chiar dacă era vorba de o mică furtună, îi explică Tom.

După prânz, urcă în atelier. Câteodată, pictatul îl liniștea. Stătea în picioare în fața mesei, cu pânza rezemată de o menghină grea și de un teanc de cărți de artă și de horticultură.

Tom se apucă de lucru cu entuziasm. Se depărta deseori de șevalet ca să-și privească opera. Era un portret al doamnei Annette, care teoretic era pictat în stilul lui Kooning, așa că menajera nu s-ar fi recunoscut

niciodată. Tom nu-l imita în mod conștient pe Kooning, și nu se gândise la el când își începuse tabloul, dar, în stadiul actual, pictura lui semăna cu unul dintre portretele sale. Între buzele de un roz intens ale doamnei Annette apăreau dinții, care erau galbeni și neregulați. Avea o rochie mov cu un volănaș în jurul gâtului. Tabloul era pictat cu tușe groase. Pentru început, Tom făcuse schițe rapide cu doamna Annette pe un carnet, atunci când ea nu era atentă.

Afară începuse să fulgere. Tom se îndreptă de spate și respiră adânc. La radio, pe France-Culture, era un interviu cu un autor care nu prea părea să se simtă în apele lui. „Cartea dumneavoastră, domnule Hublot (Heublein?), mi se pare… zgomot înfundat… și, după cum spun mai mulți critici, aveți o atitudine mult mai reținută în raport cu provocarea adresată antisartrismului de celelalte cărți ale dumneavoastră… În ultima carte, din contră…”

Tom închise radioul.

Un trosnet sinistru se auzi foarte aproape, în direcția pădurii, și Tom privi pe fereastră.

Vârfurile pinilor și ale plopilor se agitau ш continuare, dar nu-și dădea seama dacă se rupsese vreun copac sau nu. Ar fi fost grozav dacă un arbore s-ar fi prăbușit peste afurisitul de mormânt și l-ar fi acoperit cu totul, își spuse. Tocmai amesteca roșu cu brun ca să picteze părul doamnei Annette - voia să termine pânza în ziua aceea - când auzi sau, în orice caz, i se păru că aude voci de bărbați la parter.

Ieși pe palier.

Vocile vorbeau în engleză, dar nu auzea ce spuneau. Era Chris și încă cineva. Bernard, gândi Tom. Un accent englez. La dracu’!

Puse cu grijă cuțitul de pictor pe ceașca plină cu diluant, închise ușa în urma lui și coborî sărind treptele câte patru o dată.

Era într-adevăr Bernard, murdar de noroi și ud leoarcă, în fața ușii de la intrare. Tom fu impresionat de ochii lui, care păreau să se fi înfundat și mai mult în orbite, sub sprâncenele drepte. I se păru că avea un aer îngrozit. În clipa următoare, se gândi că Bernard părea moartea în persoană.

— Bernard! strigă el. Intră!

— Bună ziua, spuse pictorul.

Își puse rucsacul pe jos în fața lui.

— Christopher Greenleaf, făcu prezentările Tom. Bernard Tufts. Cred că ați făcut cunoștință.

— Da, zise Chris.

Zâmbea și părea încântat să-l cunoască pe oaspete.

— Sper că nu deranjez, spuse Bernard.

Tom îl asigură că nu. Doamna Annette apăru și ea și Tom i-l prezentă pe Bernard, după care menajera luă haina noului musafir.

— Pregătiți, vă rog, camera mică pentru Bernard, spuse Tom în franceză.

Era a doua încăpere pentru oaspeți, cu un pat pentru o singură persoană, pe care, împreună cu Héloïse, o botezase „camera mică”. Nu era folosită prea des. Apoi, adresându-i-se lui Bernard:

— Ai venit cu taxiul? Din Melun sau din Moret?

— Din Melun. Am căutat satul pe hartă la Londra.

Bernard, la fel de subțire și slab ca și scrisul lui, rămăsese pe loc, frecându-și mâinile. Până și vesta lui părea udă.

— Vrei un pulover? Un coniac ca să te încălzești?

— A, nu, mersi.

— Hai în sufragerie. Ai nevoie de o ceașcă de ceai. O să-i cer doamnei Annette să ne prepare unul când o să coboare. Stai jos, prietene.

Bernard îl privi pe Chris cu un aer neliniștit, ca și cum ar fi vrut ca americanul să se așeze primul. Tom își dădu seama că neliniștea părea să fie ceva natural pentru el.

Era clar că o discuție cu Bernard avea să fie foarte dificilă și că acesta din urmă și-ar fi dorit ca americanul să nu fi fost acolo. Tom observase și el asta, precum și faptul că pictorul se afla într-o stare jalnică: se bâlbâia și mâinile îi tremurau.

— N-o să te deranjez mult timp.

Tom râse.

— Doar n-o să pleci azi! N-am mai văzut vreme așa urâtă de trei ani de când sunt în Franța. Au fost probleme la aterizare?

Bernard nu-și mai amintea. Privirea lui se îndreptă spre *Omul așezat pe scaun* - pe care îl pictase dar după aceea se uită repede în altă parte.

Tom se gândi la blestematul amestec de albastru-marin și roșu de cadmiu care fusese folosit în tablou. Pentru Tom devenise o otravă. Probabil că și pentru Bernard

— N-ai mai văzut de mult *Scaunele roșii,* nu-i așa, Bernard? întrebă Tom, ridicându-se.

Pictorul stătea cu spatele la ei. Se ridică și el, încovoindu-și gâtul, cu picioarele sprijinite de canapea.

Tom fu răsplătit pentru strădania lui cu un zâmbet fugar.

— Ce tablou minunat! spuse Bernard cu o voce blândă.

— Sunteți pictor? întrebă Chris.

— Da. (Bernard se așează la loc.) Dar nu sunt nici pe departe atât de bun ca Derwatt.

— Doamna Annette, vreți să fierbeți niște apă pentru ceai? întrebă Tom.

— Imediat, domnule Tom.

Doamna Annette cobora cu brațele pline de prosoape.

— Ați putea să-mi spuneți, i se adresă Christopher lui Bernard, ce anume îl face pe un pictor remarcabil? De exemplu, am impresia că în zilele noastre există mai mulți pictori care au un stil asemănător cu al lui

Derwatt. Dar numele lor îmi scapă, pentru că nu sunt atât de cunoscuți. Ah, ba da, Parker Nunally, de exemplu. Ce are Derwatt în plus față de el?

Tom căută și el un răspuns - voia să spună ceva gen „originalitate” -, dar primul cuvânt care îi trecu prin cap fu „publicitate”. Îl lăsă pe Bernard să vorbească.

— E vorba chiar de personalitatea lui Derwatt, spuse Bernard.

— Îl cunoașteți?

Tom simți o strângere de inimă, un elan de simpatie pentru Bernard.

Celălalt dădu din cap.

— Da!

Bernard își puse mâinile osoase pe genunchi.

— Și personalitatea lui e atât de remarcabilă?

— Da! zise Bernard și mai ferm.

Se vedea că era un subiect sensibil pentru el și, după privirea lui posomorâtă, se ghicea că ar fi vrut să spună mai multe.

— Nu v-am pus o întrebare prea corectă, spuse Chris. În general, artiștii nu-și prea arată personalitatea, nu-și irosesc scânteia în viața de zi cu zi. Aparent, n-au nimic extraordinar.

Doamna Annette le servi ceaiul.

— Bernard, n-ai valiză? întrebă Tom, cu toate că știa că musafirul nu avea nici un bagaj cu el.

— Nu, m-am hotărât brusc să vin aici.

— Nu contează. Am tot ce-ți trebuie. (Tom simțea că tânărul Chris îi privea pe amândoi, întrebându-se probabil dacă se cunoșteau bine sau nu.) Ți-e foame? Menajerei îi place foarte mult să pregătească sandvișuri. (Pe masă nu erau decât prăjiturele și ceai.) O cheamă doamna Annette. Cere-i ce vrei tu.

— Nu, mulțumesc.

Ceașca lui Bernard produse un clinchet puternic, amplificat de trei ori, când o așeză la loc pe farfurie.

Tom se gândea că, probabil, Jeff și Ed îl îndopaseră cu atâtea tranchilizante, încât acum i-ar fi prins bine un stimulent. Imediat ce-și termină ceaiul, îl conduse pe Bernard în camera lui.

— O să trebuiască să folosești aceeași baie cu Chris, spuse el. Traversezi palierul și treci prin camera soției mele. (Lăsă ușile deschise.) Héloïse nu e aici, e în Grecia. Sper că o să te simți bine și o să te odihnești puțin, Bernard. Ce se întâmplă de fapt, ce te deranjează?

Se întorseseră în „camera mică”, unde avea să înnopteze musafirul, și încinseseră ușa.

Bernard dădu din cap.

— Am impresia că am ajuns la fundul paharului, pur și simplu. Expoziția asta m-a terminat. E ultima la care mai particip. *Ciubărul* trebuia să fie ultimul tablou pe care l-aș fi pictat. Și uite că acum încearcă să-l învie.

„Și au reușit, cu ajutorul meu”, își spuse Tom, dar își păstră un aer serios.

— Păi, se consideră că e în viață de vreo cinci ani. Eu sunt sigur că n-or să te oblige să continui dacă nu vrei s-o faci.

— Ba da, or să încerce… Ed și Jeff. Dar m-am săturat, înțelegi. Pur și simplu, m-am săturat.

— Sunt sigur că și-au dat și ei seama. Nu-ți face probleme din cauza asta. Putem să… Ascultă, Derwatt s-a întors în Mexic, în sihăstria lui. În săptămânile următoare, putem să spunem că pictează în continuare, dar că nu vrea să mai expună nici o pânză. (Tom începu să se plimbe prin cameră.) Și pe urmă, într-o zi, o să anunțăm că a murit, că și-a ars ultimele pânze, sau ceva în genul acesta, așa că nimeni n-o să mai poată să le vadă.

Tom zâmbi, dar privirea sumbră a lui Bernard, fixată pe parchet, îi dădu impresia că se comportase ca un actor care tocmai făcuse o glumă proastă și îi lăsase

indiferenți pe spectatori. Sau, mai rău, precum cineva care tocmai comisese un sacrilegiu sau înjurase într-o biserică.

— Ai nevoie de odihnă, Bernard. Vrei un somnifer? Am ceva ușor.

— Nu, mulțumesc.

— Poți să te duci la baie. Nu te formaliza de față cu Chris și cu mine. N-o să te batem la cap. Masa e la ora opt, dacă vrei să mănânci cu noi. Dacă dorești să bem ceva împreună, poți să cobori mai devreme.

Sub puterea vântului care șuiera afară, un arbore enorm se îndoi - îl văzură amândoi pe fereastră - și Tom avu impresia că vila se zgâlțâia cu totul. Instinctiv, își depărtă picioarele ca să-și asigure echilibrul. Cum puteai să-ți păstrezi calmul pe o asemenea vreme?

— Vrei să trag perdelele? întrebă el.

— Nu are importanță, spuse Bernard, privindu-l. Ce a spus Murchison când a văzut *Omul așezat pe scaun?*

— Că e un fals. Cel puțin, așa declara la început. Dar am reușit să-l conving că n-are dreptate.

— Cum ai procedat? Murchison mi-a expus teoria lui despre culoarea violet. Avea dreptate. Am făcut trei greșeli: *Omul așezat pe scaun, Orologiul* și acum *Ciubărul.* Nu știu ce s-a întâmplat. Nu m-am gândit. Murchison avea dreptate.

Tom rămase tăcut. Apoi spuse:

— Sigur că asta ne-a făcut pe toți să intrăm în panică. Dacă ar fi fost în viață, Derwatt ar fi putut să explice ce s-a întâmplat. Numai că, din cauza întregii povești, s-ar fi putut descoperi că nu mai trăiește. Dar de pericolul ăsta am scăpat.

Bernard nu părea să fi auzit ultima propoziție.

— I-ai propus să-i răscumperi *Orologiul!*

— Nu, l-am convins că Derwatt ar fi putut să revină, pentru un tablou sau două, la violetul pe care-l folosea înainte.

— Dar mi-a spus chiar el că tablourile mele erau sub nivelul artistic propriu lui Derwatt! Doamne Dumnezeule! (Bernard se așează pe pat și se lăsă pe spate.) Ce face la Londra?

— Nu știu. În orice caz, sunt sigur că n-o să mai meargă să discute cu expertul, pentru că l-am convins să lase totul baltă, spuse Tom pe un ton liniștitor.

— Atunci, înseamnă că ai folosit o metodă foarte periculoasă ca să-l convingi.

— Nu înțeleg, zise Tom zâmbind, dar cu o strângere de inimă.

— L-ai convins să mă lase în pace. Să-i fie milă de mine. Dar eu nu merit mila nimănui.

— N-am discutat nici un moment despre tine.

„Nu ești zdravăn”: cuvintele îi stăteau pe limbă lui Tom. Bernard era nebun sau, în orice caz, nu prea era în apele lui. Totuși, intuise ce încercase să facă în pivniță, înainte să-l omoare pe Murchison: să-l convingă pe american să-l lase pe Bernard în pace, pentru că acesta nu avea de gând să mai semneze nici un „Derwatt”. Făcuse chiar eforturi să-i explice americanului adorația lui Bernard pentru Derwatt.

— Nu cred că Murchison s-a lăsat convins, spuse Bernard. Minți ca să mă faci să mă simt mai bine, nu-i așa, Tom? Să știi că m-am săturat de minciuni.

— Nu.

Dar lui Tom nu-i plăcea că trebuia să-l mintă pe Bernard, cu toate că, în general, nu avea probleme de genul acesta. Își imagina deja momentul când avea să fie nevoit să-i spună lui Bernard că Murchison era mort. Era singurul mod de a-l liniști, măcar în ceea ce privea problema falsurilor. Dar nu putea să-i spună deocamdată, căci, în starea în care se găsea, pictorul și-ar fi pierdut complet capul.

— Mă întorc imediat, spuse Tom.

Bernard se ridică și merse spre fereastră, chiar în clipa în care rafalele de vânt făcură ploaia să izbească geamul cu putere. Pictorul nici nu clipi.

Tom merse să ia din camera lui o pijama și un halat de casă din stofă ușoară, o pereche de papuci și o periuță de dinți nouă, care era încă în cutia ei de plastic. Le duse la baie pentru oaspetele său și îi spuse că, dacă avea nevoie de ceva, putea să-l găsească jos.

Tom observă că tânărul Chris urcase în încăperea lui: lumina era aprinsă. Din cauza furtunii, în restul casei era complet întuneric. Se întoarse în camera lui și luă din sertar pasta de dinți a contelui. Dacă mai rula tubul de câteva ori, se putea încă folosi, și era mai bine decât să-l arunce. Dacă doamna Annette l-ar fi văzut în pubelă, i s-ar fi părut ciudat.

Ce naiba să facă însă cu Bernard? Mai ales dacă avea să fie de față la vreo altă vizită a poliției. Pictorul înțelegea franceza.

Tom se așeză pe un scaun și începu să-i scrie soției sale. De obicei, asta îl ajuta să se calmeze. Și nu folosea dicționarul atunci când scria, pentru că greșelile lui o amuzau.

22 octombrie 19…

Dragă Héloïse,

A venit pe aici un văr de-al lui Dickie Greenleaf, un băiat foarte simpatic, care se numește Christopher. O să stea o zi sau două. E prima lui călătorie la Paris. Îți dai seama! Să vezi Parisul la douăzeci de ani pentru prima oară! Spune că Parisul i s-a părut foarte mare. Vine din California.

Astăzi a fost o furtună teribilă. Toți suntem agitați. Vântul bate foarte tare și plouă.

Mi-e dor de tine. Ai primit costumul de baie roșu? I-am spus doamnei Annette să-l trimită „par avion” și i-am dat suficienți bani pentru asta, așa că, dacă nu s-a

conformat, o să aibă de-a face cu mine. Toată lumea mă întreabă când te întorci. Am luat zilele acestea ceaiul la familia Grais. Mă simt foarte singur fără tine. Abia aștept să revii și să dormim îmbrățișați.

Soțul tău solitar,
TOM.

Timbră scrisoarea și coborî să o așeze pe masa din hol.

Christopher citea în salon, așezat pe canapeaua de mătase galbenă. Tresări când îl văzu pe Tom.

— Auziți, prietenul dumneavoastră ce are?

— E deprimat din cauza unei probleme legate de cariera lui. Și am impresia că… a rupt relația cu prietena lui, sau ea l-a părăsit, nu știu exact.

— Îl cunoașteți bine?

— Nu prea. Nu.

— Mă gândeam că poate ar trebui să plec mâine dimineață. Sau poate chiar din seara asta.

— În seara asta, în nici un caz, Chris. Nu pe o asemenea vreme. Nu mă deranjează că ești aici.

— Dar am impresia că pe Bernard îl deranjează, răspunse Chris, privind spre scară.

— Casa e destul de mare ca să poată să discute cu mine între patru ochi, dacă are chef. Nu-ți face griji.

— Bine, dacă așa credeți. O să plec mâine.

Își băgă mâinile în buzunarele pantalonilor și se îndreptă spre glasvand.

Doamna Annette avea să vină probabil dintr-un moment într-altul ca să tragă perdelele, se gândi Tom.

— Priviți! exclamă Chris, arătând spre peluză.

— Ce e?

Probabil că un copac fusese smuls din rădăcini și căzuse, se gândi Tom. Nu reuși să-și dea seama imediat ce văzuse Chris, pentru că era un întuneric deplin. În cele din urmă, observă o siluetă care traversa încet

peluza. Primul gând care-i trecu prin cap fu: „E fantoma lui Murchison.” Dar Tom nu credea în fantome.

— E Bernard! spuse Chris.

Într-adevăr, era pictorul. Tom deschise ușa de sticlă și ieși afară, în ploaia care devenea din ce în ce mai puternică.

— Hei, Bernard, ce faci?

Văzând că pictorul nu reacționa în nici un fel și mergea în continuare cu capul dat pe spate, Tom fugi spre el, alunecând pe prima treaptă a peronului și reușind să-și recapete echilibrul de-abia jos, dar cu prețul unei glezne luxate.

— Hei, Bernard! Vino înapoi!

Chris fugi spre Tom.

— O să vă ude ciuciulete! râse el.

Vru să-l apuce pe Bernard de braț, dar nu îndrăzni. Tom, în schimb, îl apucă puternic.

— Ce faci, Bernard? O să răcești!

Pictorul se întoarse spre ei și zâmbi. Apa care-i curgea pe față îi lipise părul negru de frunte.

— Îmi place. Serios! Mă simt bine!

Ridică mâinile, scăpând din strânsoarea lui Tom.

— Bine, dar intri în casă, totuși? Te rog, Bernard.

Pictorul îi zâmbi.

— Bine, bine, spuse el, ca și când i-ar fi făcut o favoare.

Intrară în casă împreună, dar mergând foarte încet, căci Bernard părea să vrea să se îmbibe cu apă de ploaie. Era bine dispus și făcu chiar o glumă în timp ce-și scotea pantofii în fața ușii de sticlă, ca să nu murdărească pardoseala. Își scoase și vesta.

— Ar trebui să te schimbi, spuse Tom. O să mă duc să-ți aduc ceva.

— Am înțeles, o să mă schimb, răspunse Bernard în doi peri, și urcă încet pe scări, cu pantofii în mână.

Chris îl privi pe Tom încruntându-se, așa cum făcea și Dickie.

— Tipul ăsta e țicnit! spuse el în șoaptă. Țicnit de-a binelea!

Tom dădu din cap. Se simțea impresionat… ca atunci când era în prezența cuiva debusolat.

— Ai dreptate, îi spuse el lui Chris. O să merg să-i caut haine uscate.

Seara pe la ora zece, Tom bătu la ușa lui Bernard.

— Sunt eu, Tom.

— Ah, intră, zise pictorul, calm. (Era așezat la masă, cu un stilou în mână.) Nu te îngrijora din cauza plimbării pe care am făcut-o prin ploaie, în seara asta. Am simțit că redevin eu însumi. Și e un lucru care mi se întâmplă din ce în ce mai rar.

Tom înțelegea foarte bine.

— Intră! Închide ușa. Fă-te comod.

Tom se așează pe patul lui Bernard. Venise să-l vadă pe oaspetele său, așa cum promisese încă din timpul cinei, în prezența lui Chris. Bernard fusese ceva mai vesel în timpul mesei. Purta un halat de casă din stofă ușoară. Două foi de hârtie scrise cu cerneală neagră stăteau pe masă, dar Tom avea convingerea că nu era vorba de o simplă scrisoare.

— Cred că ai de multe ori senzația că ești Derwatt, îi spuse el lui Bernard.

— Câteodată. Dar cine ar putea într-adevăr să fie ca el? Și nu mi se întâmplă atunci când merg pe străzile Londrei. Doar când pictez, pentru câteva secunde. Pot să vorbesc despre toate astea liniștit, pentru că am de gând să las totul baltă. De fapt, am și făcut-o.

Probabil că pe cele două foi se afla o mărturisire, dar cui îi era adresată?

Bernard își trecu mâna pe după spătarul scaunului.

— Închipuie-ți că falsurile mele au evoluat în patru sau cinci ani, exact cum s-ar fi întâmplat cu tablourile lui Derwatt. E amuzant, nu-i așa?

Tom căută un răspuns potrivit, respectuos.

— Nu e amuzant. Tu l-ai înțeles pe Derwatt. Și criticii spun același lucru, că pictura lui a evoluat.

— Nu poți să-ți imaginezi ce senzație ciudată am când pictez… ca Bernard Tufts. Pictura lui Bernard Tufts a rămas pe loc. Nu s-a mai schimbat deloc. Am senzația că mă imit pe mine. (Bernard râse de-a binelea.) Într-un fel, trebuie să fac un efort mai mare ca să fiu eu însumi decât ca să fiu Derwatt. Sau așa se întâmpla până de curând. Și simțeam cum înnebunesc. Se și vede că înnebunesc. Voiam să mai am o șansă, dacă mai e posibil.

Să aibă o șansă ca Bernard Tufts, asta voia să spună, se gândi Tom.

— Sunt sigur că e întru totul posibil. Nu depinde decât de tine.

Tom luă pachetul de Gauloises din buzunar și îi oferi o țigară lui Bernard.

— Vreau să mărturisesc ce am făcut și să o iau de la capăt… dacă o să se mai poată.

— Bernard, e o idee foarte proastă. Nu ești singurul implicat în toată povestea. Gândește-te la ce s-ar întâmpla cu Jeff și Ed. Toate tablourile pe care le-ai pictat… Ascultă, dacă vrei să mărturisești, du-te la un preot, dar nu te apuca să spui totul presei sau poliției.

— Probabil mă crezi nebun. Și câteodată chiar am senzația că înnebunesc. Dar am o singură viață, pe care am irosit-o. Nu mai vreau să continui. E treaba mea, nu?

Vocea lui Bernard tremura. Dar să fi fost din cauză că era nehotărât sau, dimpotrivă, pentru că voia să meargă până la capăt? se întrebă Tom.

— Înțeleg, spuse el ușor.

— Nu vreau să fac pe victima, dar trebuie să știu dacă oamenii or să mă accepte, dacă or să mă ierte.

„Poți să fii sigur că nu”, își spuse Tom. Lumea n-o să-l ierte. Oare Bernard avea să fie pedepsit dacă se hotăra să mărturisească? Mai mult ca sigur. Mărturisirea ar fi fost echivalentul unei sinucideri. Își drese vocea și se strădui să rostească ceva, dar nu reuși să scoată nici un sunet.

— Și, în plus, cred că Cynthia ar fi bucuroasă că mi-am limpezit conștiința. Mă iubește. Și eu o iubesc. Știu că a refuzat să mă vadă, zilele trecute la Londra. Ed mi-a spus. Nu-i reproșez asta. I-au vorbit despre mine de parcă aș fi fost bolnav: „Vino să-l vezi pe Bernard, are nevoie de tine!” (Îl privi pe Tom și deschise mâinile, zâmbind.) Vezi ce bine mi-a făcut ploaia? M-a udat, dar n-a reușit să mă spele de păcate.

Râse din nou, și Tom simți că-l invidiază pe Bernard văzând cât de degajat părea în clipele acelea.

— Cynthia e singura femeie pe care am iubit-o. Adică, vreau să spun… Mă rog, de când ne-am despărțit, a mai avut una sau două relații. S-ar putea spune că eu m-am despărțit de ea. Eram așa de nervos, încât o luasem razna când am început să-l imit pe Derwatt. (Bernard își înghiți saliva.) Dar știu că o să mă iubească iar dacă redevin eu însumi. Înțelegi, Tom?

— Da, sigur. Ei îi scriai?

Bernard privi spre foile de hârtie și zâmbi.

— Nu sunt pentru cineva anume. E, pur și simplu, o declarație. Pentru presă, pentru oricine.

Trebuia să-l oprească pe Bernard să facă prostia asta. Tom spuse calm:

— Aș vrea să te mai gândești câteva zile.

— Crezi că n-am avut destul timp să mă gândesc?

Tom încercă să găsească un argument mai puternic ca să-l convingă pe Bernard, dar se tot gândea la Murchison. Oare poliția va veni din nou pe la el?

Oare va face cercetări serioase? Oare vor căuta în pădure? Reputația lui Tom Ripley era deja puțin cam șifonată de pe urma poveștii cu Dickie Greenleaf. Cu toate că până la urmă scăpase de orice bănuială, fusese mult timp în atenția publicului și, dacă istoria se terminase cu bine, urmele erau foarte greu, dacă nu imposibil de șters.

De ce nu-l pusese pe Murchison în mașină ca să-l fi dus la mulți kilometri distanță și să-l fi îngropat undeva în mijlocul pădurii de la Fontainebleau, chiar dacă ar fi fost nevoie să stea acolo o noapte întreagă?

— Mai vorbim mâine, spuse el. Poate o să vezi lucrurile altfel, Bernard.

— Sigur, putem să vorbim când vrei tu. Dar n-o să mă convingi să renunț. Voiam să-ți spun ție primul, pentru că tu ai avut ideea să-l „înviem” pe Derwatt. Am plecat de la sursă. Gândesc logic, vezi?

Era o doză de nebunie în cuvintele astea, ceea ce-l umplu pe Tom de neliniște.

Telefonul începu să sune. Un aparat se afla în camera lui Tom, dar soneria se auzea foarte clar în toată casa. Tom se ridică dintr-un salt.

— Gândește-te la persoanele implicate…

— N-o să vă amestec în toată povestea asta.

— Trebuie să răspund la telefon. La revedere, Bernard, spuse Tom în grabă.

O luă la fugă spre camera lui. Nu voia să răspundă Chris înaintea lui.

Era din nou polițistul. Bineînțeles, îi părea foarte rău că sună la acea oră, dar…

— Îmi cer scuze, domnule, spuse Tom, dar vă deranjează dacă mă sunați peste cinci minute? Pentru moment, sunt puțin cam…

Vocea răspunse politicos că nu era nici o problemă.

Tom închise telefonul și își ascunse fața în mâini. Se așezase pe marginea patului. Se ridică și închise ușa.

Lucrurile mergeau prea repede. Se grăbise să-l îngroape pe Murchison din cauza blestematului de conte. Ce greșeală! Sena și Loing aveau o grămadă de cotituri, de poduri pe care nu trecea nimeni, mai ales după ora unu dimineața. Telefonul polițistului nu era un semn bun. Doamna Murchison - cum o chema? Harriet? - angajase probabil vreun detectiv englez sau american. Știa fără îndoială pentru ce venise soțul ei în Anglia: ca să afle dacă tabloul pe care-l deținea era sau nu autentic. Văzând că soțul ei dispăruse, era imposibil ca femeia să nu bănuiască nimic. Și bineînțeles că, din moment ce doamna Annette nu-l văzuse pe Murchison plecând, le va spune polițiștilor asta dacă o vor întreba.

Dacă poliția își făcea apariția în seara aceea, era posibil ca pe Chris să-l ia gura pe dinainte și să aducă vorba despre mormântul din pădure. Tom și-l imagină zicând în engleză: „De ce nu le spuneți de…” Și i-ar fi fost imposibil să schimbe înțelesul frazei fără ca puștiul să-și dea seama.

Telefonul sună și Tom răspunse calm.

— Alo, domnule Ripley. Aici prefectura din Melun. Am primit un telefon de la Londra. Doamna Murchison a contactat poliția metropolitană engleză, care vrea să primească de la noi toate informațiile pe care le avem. Inspectorul lor va ajunge în Franța mâine-dimineață. Ați putea să ne spuneți dacă domnul Murchison a dat vreun telefon cât timp a fost la dumneavoastră? Am putea să aflăm cu cine a vorbit dacă am ști numerele.

— Nu cred că a vorbit cu nimeni, răspunse Tom. Dar n-am fost tot timpul cu el.

N-aveau decât să se uite singuri pe factura telefonică, dar nu intenționa să le dea el ideea asta.

Peste câteva clipe, termină convorbirea.

Tom găsea puțin cam nepoliticos din partea polițiștilor englezi faptul că nu-l contactaseră direct ca să-l întrebe toate acestea. I se părea că e deja acuzat.

Avea impresia că e considerat suspect și că preferau să obțină informații despre el pe căi oficiale. Fără să știe de ce, se temea mai mult de poliția britanică decât de cea franceză, cu toate că, la capitolul perseverență și încăpățânare, francezii erau cei mai răi.

Trebuia să facă două lucruri: să scoată cadavrul din pădure și să scape de Chris. Iar Bernard? Tom simțea cum i se strânge inima în fața a ceea ce-l aștepta.

Coborî.

Chris citea, dar se simțea obosit și se ridică.

— Voiam să mă culc. Ce face Bernard? Mi s-a părut într-o stare mai bună la cină.

— Da, și mie mi s-a părut la fel.

Lui Tom îi era groază că va trebui să facă aluzii străvezii cu privire la plecarea lui, când acesta spuse:

— Am găsit un „Mers al trenurilor” lângă telefon. E un tren care pleacă mâine dimineață la ora nouă și cincizeci și două de minute. O să iau taxiul până la gară.

Tom se simți ușurat. Erau și trenuri care plecau mai devreme, dar nu putea să-i propună așa ceva lui Chris.

— Ia ce tren, îți e mai convenabil. O să te conduc eu la gară. Nu știu ce e în mintea lui Bernard, dar ar fi bine să rămân singur cu el o zi-două.

— Sper că nu e periculos, spuse Chris foarte serios. Mă gândeam dacă n-ar fi bine să mai rămân puțin, ca să vă ajut dacă e nevoie. (Începu să vorbească în șoaptă.) În Alaska - acolo am făcut armata - am văzut un tip care a clacat pur și simplu, și se comporta exact ca Bernard. Brusc, a devenit violent, a început să atace pe toată lumea.

— Ah, nu cred că o să se întâmple așa ceva. Poți să vii să stai câteva zile aici cu amicul tău, Gerald, după ce pleacă Bernard. Sau după ce te întorci din Renania.

Chris fu foarte încântat.

După ce tânărul urcă (se hotărâse să ia trenul de la ora nouă și cincizeci și două de minute), Tom începu să

se învârtă prin încăpere. Mai erau cinci minute până la miezul nopții. Trebuia să scape de cadavrul lui Murchison încă din seara aceea. Mare problemă pentru un singur om: să-l dezgroape pe întuneric, să-l încarce în break și să-i arunce… unde? Poate de pe un pod. Începu să se gândească serios să-i ceară ajutorul lui Bernard. Pus în fața faptelor, acesta își va pierde capul sau va coopera. Tom își dădea seama că, în condițiile date, nu va putea să-l convingă să nu dea totul în vileag. Oare șocul pe care-l va avea văzând cadavrul îl va face să înțeleagă că situația era gravă?

O întrebare grea.

Oare Bernard va avea suficientă încredere în el ca să facă saltul în gol? El îl făcuse atunci când mersese cât putuse de repede la Londra pentru a juca rolul lui Derwatt. Și reușise. Făcuse un salt și mai periculos omorându-l pe Murchison. La dracu'! Cine nu riscă nu câștigă.

Se îndreptă încet spre scară, pentru că glezna îl durea. Se opri exact după ce pusese piciorul pe prima treaptă, cu mâna pe îngerașul aurit de la capătul balustradei. Își dăduse brusc seama că, dacă Bernard îi făcea probleme, ar fi fost nevoit să-l omoare și pe el. Ideea îi întoarse stomacul pe dos. Nu voia să-l omoare pe Bernard. Nici nu știa dacă ar fi fost în stare. Dar, dacă pictorul refuza să-l ajute…

Urcă scara. Palierul se afla în întuneric. În camera lui Bernard nu era lumină, nici la Chris, dar asta nu însemna că tânărul dormea. Tom își adună cu greu curajul ca să bată la ușa lui Bernard. Ciocăni încet, deoarece încăperea lui Chris era la doar trei metri mai încolo, și nu voia ca acesta să vină să asculte la ușă.

Cum Bernard nu răspundea, Tom deschise ușa, intră și trânti în urma lui.

— Bernard?

— Mm? Tom?

— Da. Scuză-mă. Pot să aprind lumina?

— Desigur. (Bernard părea foarte calm și găsi singur întrerupătorul veiozei de la capul patului.) Ce se întâmplă?

— A, nimic. Adică…Vreau să vorbesc cu tine și nu vreau să audă Chris. (Tom trase un scaun aproape de pat și se așeză.) Bernard, am probleme și vreau să mă ajuți, dacă poți.

Pictorul se încruntă, căută pachetul de țigări Capstan și își aprinse una.

— Ce fel de necazuri?

— Murchison e mort, spuse încet Tom. Așadar, nu mai ai de ce să-ți faci griji din cauza lui.

— Mort? (Bernard se încruntă și mai tare.) De ce nu mi-ai spus?

— Pentru că eu l-am omorât. Aici, în pivniță.

Bernard își înăbuși o exclamație de surpriză.

— Cum? Nu se poate, Tom!

— Șșșșt!

Tom avea impresia că în momentul acela Bernard era mai întreg la minte decât el.

Ceea ce-l punea într-o situație foarte dificilă, pentru că se așteptase la o reacție mai necontrolată.

— Am fost nevoit să-l omor… chiar aici… și l-am îngropat în pădurea din spatele casei. Trebuie să-l mut în altă parte în noaptea asta. Poliția a dat telefon și e posibil să vină să răscolească pe aici mâine.

— L-ai omorât? întrebă Bernard din nou, nevenindu-i să creadă. De ce?

Tom oftă și simți un fior.

— În primul rând, pentru că voia să dea în vileag toată afacerea din spatele societății „Derwatt Ltd.”, mai trebuie să-ți explic? Pe urmă, ceea ce e și mai rău, m-a recunoscut în pivniță. După mâini. Mi-a spus: „Tu ai jucat rolul lui Derwatt la Londra.” S-a întâmplat totul așa de repede… Nu-mi trecuse prin cap să-l omor când am coborât cu el în pivniță.

— E mort, murmură Bernard, năucit.

Tom, conștient că timpul trecea, începu să-și piardă răbdarea.

— Crede-mă, am făcut tot ce era omenește posibil ca să-l fac să renunțe la amenințările lui. I-am spus chiar și că tu erai cel care picta falsurile. Știu că te-ai dus să vorbești cu el la *Mandeville,* eram acolo și te-am văzut, adăugă el, înainte ca Bernard să scoată vreun cuvânt. I-am spus că nu mai vrei să pictezi. I-am cerut să te lase în pace. A refuzat. Vrei să mă ajuți să scap de cadavru?

Tom aruncă o privire spre ușă. Era în continuare închisă și nici un zgomot nu venea de pe palier.

Bernard își coborî încet picioarele pe podea.

— Ce vrei să fac?

Tom se ridică.

— M-aș bucura dacă ai veni să mă ajuți peste vreo douăzeci de minute. Aș vrea să-l duc până la break. Ar fi mai ușor dacă l-am căra amândoi. Singur mi-ar fi imposibil. E prea greu. (Tom se simți dintr-o dată mai

bine, acum că mărturisise totul.) Dacă nu vrei să mă ajuți, asta e, o să încerc să mă descurc singur, dar…

— Bine, o să te ajut.

Bernard părea resemnat, parcă într-adevăr hotărât să-l ajute, dar Tom era bănuitor. Ar fi fost greu de spus dacă peste o jumătate de oră nu va avea o reacție imprevizibilă.

— Vrei să te îmbraci? Pune-ți pantalonii pe care ți i-am dat azi și nu face zgomot, ca să nu ne audă Chris.

— Bine.

— Ne întâlnim jos, într-un sfert de oră. (Se uită la ceas.) E douăsprezece și douăzeci și șapte de minute.

— Bine.

Tom coborî și deschise ușa de la intrare, pe care doamna Annette o închisese pentru noapte. Apoi urcă șchiopătând în camera lui, unde își puse vesta, înainte să coboare din nou, luă cheile mașinii de pe masa din vestibul. Stinse luminile din salon, în afară de una, pe care o lăsa deseori aprinsă noaptea. În cele din urmă, își îmbrăcă impermeabilul și se încălță cu cizme de cauciuc. Mai luă lanterna din sertarul mesei și un felinar care era agățat lângă ușă: era bun, pentru că putea fi așezat pe jos.

Scoase break-ul Renault și-l conduse pe drumeagul care ducea spre pădure, aprinzând doar luminile de poziție. Odată ajuns în dreptul locului unde era îngropat Murchison, le stinse. Intră în pădure cu lanterna, găsi mormântul, apoi, acoperind pe cât putea lanterna cu mâinile, ca să mascheze lumina, merse să caute lopata și cazmaua în șopronul cu scule și le lăsă lângă groapa lui Murchison. După aceea, o luă încet spre casă, vrând să-și menajeze forțele. Era convins că Bernard va întârzia sau nu va apărea deloc.

Bernard era însă acolo, în picioare, ca o statuie, în vestibulul întunecat. Purta costumul pe care-l pusese la

uscat pe calorifer după ce fusese îmbibat de stropii mari de ploaie.

Tom îi făcu un semn și pictorul îl urmă.

Pe drum, Tom se întoarse și văzu că doar fereastra lui Bernard era luminată.

— Nu e departe. De fapt, tocmai asta e problema! spuse Tom, aproape vesel. (Îi întinse cazmaua și păstră pentru el lopata.) Din păcate, groapa e destul de adâncă.

Bernard se puse pe treabă, cu aceeași atitudine resemnată, dar foarte eficient. Scoase puțin pământ, îl răsfiră de colo-colo, însă Tom, stând în picioare în groapă, începu să-l arunce afară.

— O să mă odihnesc un pic, spuse el.

Dar se folosi de această odihnă ca să care două pietre enorme în portbagajul mașinii.

Bernard ajunsese la cadavru. Tom coborî din nou în groapă și încercă să desprindă corpul cu lopata, dar nu reuși. Se așezară de o parte și de alta a gropii, apoi apucară împreună funiile și traseră. Funia lui Tom se rupse sau se desfăcu. Înjurând, o înnodă din nou, în timp ce Bernard îi ținea lanterna. Aproape că-i venea să creadă că o forță invizibilă le punea piedici. Tom avea mâinile pline de noroi și îl dureau. Probabil că îi și sângerau.

— E foarte greu, spuse Bernard.

— Da. Cel mai bine ar fi să tragem tare la „trei”.

— Bine.

— Unu…doi…trei. Hai!

Îl scoseseră pe Murchison la suprafață.

— De aici încolo ar trebui să fie mai ușor, spuse Tom, pentru că tăcerea era apăsătoare.

Încărcară cadavrul în mașină. Din prelată se desprindeau bulgări de pământ, iar impermeabilul lui Tom era într-o stare jalnică.

— Trebuie să astupăm groapa la loc, spuse Tom cu o voce spartă.

Odată operațiunea îndeplinită, Tom puse și câteva ramuri deasupra. Văzându-l pe Bernard că lăsase cazmaua deoparte, îi spuse:,

— Hai să punem uneltele în mașină.

După ce terminară, se urcară și ei. Tom merse cu spatele, apoi intră pe drumeag, îngrijorat de zgomotul pe care-l făcea motorul în liniștea nopții. Poteca nu era suficient de lată ca să poată întoarce vehiculul. În timp ce dădea înapoi pentru a ieși pe drumul principal, văzu îngrozit lumina aprinzându-se în camera lui Chris, exact în clipa când își întorsese privirea spre cel de-al doilea geam. Se aprinsese și se stinsese imediat, ca și cum le-ar fi făcut cu ochiul. Tom nu-i spuse nimic lui Bernard. Nu exista nici un felinar în locul acela, și spera că tânărul nu reușise să observe mașina din cauza culorii ei verde-închis, cu toate că avea luminile de poziție aprinse.

— Unde mergem? întrebă Bernard.

— Știu un loc la vreo opt kilometri de aici. E un pod.

Nu întâlniră nici o mașină pe drum, dar era de așteptat, dată fiind ora înaintată. Tom se întorsese de multe ori acasă la ore asemănătoare, după ce petrecea cu prietenii săi.

— Îți mulțumesc, Bernard, totul merge bine, spuse el.

Pictorul rămase tăcut.

Ajunseră în cele din urmă la locul despre care vorbise Tom. Era în apropierea unui sat, Voisy, căruia, până în seara aceea, când îl văzuse pe un indicator, nici nu-i știa numele. Râul era probabil Loing, își spuse el, care se vărsa în Sena. Murchison nu va fi purtat de curenții râului, pentru că bolovanii aveau să-l țină pe loc. La unul dintre capetele podului era un felinar care lumina slab, dar la celălalt era întuneric. Tom trecu pe malul opus și opri mașina după câțiva metri. Pe o beznă deplină, folosind numai lanterna, băgară împreună pietrele în prelată și înnodară din nou sforile.

— Și acum să-l aruncăm, spuse Tom încet.

Bernard se mișca eficient și părea să știe foarte bine ce face. Nu le fu prea greu să care cadavrul. Parapetul de lemn al podului era înalt de vreun metru și douăzeci de centimetri. Tom se dădu înapoi și privi în jur: întâi spre sat, unde doar două felinare erau aprinse, apoi în direcția opusă, acolo unde podul se cufunda în întuneric.

— Cred că nu se întâmplă nimic dacă mergem până la mijlocul podului, spuse el.

Așa că merseră până la mijlocul podului, lăsară cadavrul jos câteva clipe, cât să-și adune forțele, apoi se aplecară, îl ridicară și-l aruncară.

Zgomotul fu asurzitor și apa țâșni într-o jerbă de spumă și stropi. Porniră înapoi spre mașină.

— Nu e nevoie să alergăm, spuse Tom, cu toate că nici unul nu părea în stare să alerge.

Se urcă la volan și o luă drept în față, fără să știe încotro mergea și fără măcar să-și facă griji pentru asta.

— S-a terminat! spuse el. Am scăpat de blestematul ăla de cadavru! (Se simțea grozav: liber, fericit, având senzația că ar fi putut să zboare.) Nu cred că ți-am spus, Bernard, dar polițiștilor le-am declarat că l-am condus pe Murchison la Orly, vineri. Chiar i-am lăsat bagajele acolo. Așa că, dacă n-a prins avionul, nu e vina mea, nu-i așa? (Râse, așa cum râdea de multe ori după ce depășea un moment neplăcut.) Apropo, *Orologiul* a fost furat la Orly. L-am lăsat acolo împreună cu valiza lui Murchison. Pun pariu că cine l-a luat și a văzut semnătura nu o să se mai dezlipească de el și n-o să zică nici pâs!

Nici nu era sigur că Bernard îl ascultă. Nu spunea nimic.

Începuse din nou să plouă. Tom ar fi aplaudat bucuros. Erau șanse mari ca ploaia să facă să dispară urmele roților mașinii și pe cele lăsate în jurul gropii din pădure.

— Vreau să cobor, spuse Bernard.

— De ce?

— Mi-e rău de la inimă.

Tom opri la marginea drumului. Pictorul coborî.

— Vrei să vin cu tine?

— Nu, mulțumesc.

Bernard merse câțiva pași spre dreapta, înspre taluzul negru care se ridica abrupt la un metru sau doi depărtare. Se aplecă.

Lui Tom îi era milă de tovarășul său. El se simțea atât de bine, atât de vesel, și lui Bernard îi era rău de la inimă!

O mașină se apropia din spate, mergând destul de încet. Tom fu cât pe ce să stingă farurile, dar se răzgândi. Cum vehiculul venea din curbă, luminile lui se opriră o clipă asupra lui Bernard. Doamne sfinte, era o mașină de poliție! Avea un girofar albastru pe capotă. Trecu pe lângă ei fără să încetinească măcar. Tom se relaxă. Probabil că se gândiseră că Bernard își făcea nevoile, ceea ce nu era interzis nicăieri în lume. Pictorul nu aduse vorba despre incident, și nici Tom nu zise nimic.

Ajungând acasă, Tom intră cât putu de încet cu mașina în garaj. Scoase lopata și cazmaua din spate și le rezemă de perete, apoi curăță interiorul portbagajului. Coborî ușa garajului fără să o încuie, ca să nu facă zgomot. Bernard aștepta. Tom îi făcu un semn și ieșiră împreună. Respirând lacom aerul de afară, Tom închise ușa și trase ușor zăvorul.

Își scoaseră pantofii în fața ușii și intrară cu ei în mână. Tom observă că la fereastra lui Chris nu era lumină. Se folosi de lanternă ca să urce pe scară împreună cu Bernard. Prin semne, îi spuse acestuia să meargă în camera lui, întrucât va veni și el imediat.

Odată ajuns în odaia lui, Tom își goli buzunarele impermeabilului, apoi îl aruncă în cadă. Își clăti cizmele la robinet, după care le puse în dulap. Impermeabilul

avea să-l spele mai târziu și să-l agațe, de asemenea, în dulap, ca să nu-l vadă doamna Annette când va intra în cameră a doua zi dimineață.

Apoi, după ce-și puse papucii și pijamaua, merse în odaia lui Bernard.

Pictorul fuma, stând în picioare, fără papuci, doar cu șosete. Își așezase haina murdară pe spătarul scaunului.

— Lasă-mă să mă ocup eu de costumul tău, îi spuse Tom.

Bernard de-abia se mișca. Își scoase pantalonii și-i întinse lui Tom, care îi luă și-i duse, împreună cu haina, în camera lui. Va curăța noroiul cu peria după ce se vor usca, apoi le va trimite la curățătoria chimică. Nu erau confecționate dintr-un material de calitate, dar de la Bernard era oarecum de așteptat. Ed și Jeff îi spuseseră că artistul nu accepta decât foarte puțin din banii câștigați de pe urma falsurilor pe care le picta pentru „Derwatt Ltd.”. Se întoarse în camera lui Bernard. Pentru prima oară era în stare să aprecieze cât de bun era parchetul lui: nu scârțâia deloc.

— Vrei să-ți aduc ceva de băut, Bernard? Cred că ți-ar face bine.

De acum nu mai era nici o problemă dacă doamna Annette sau Chris l-ar fi văzut umblând prin casă. Putea să spună că el și pictorul se hotărâseră să facă o mică plimbare și că de-abia se întorseseră.

— Nu, mulțumesc, spuse Bernard.

Tom se întrebă dacă va reuși să doarmă, dar nu îndrăznea să-i propună ceva, de teamă ca Bernard să nu-i răspundă iar cu un „Nu, mulțumesc”.

— Îmi pare rău că a trebuit să faci asta, spuse el. Dormi cât vrei. Chris o să plece peste câteva ore.

— Bine.

Bernard era străveziu la față și îi evita privirea. Conturul ferm al buzelor indica genul de om care nu

prea zâmbește, scump la vorbă. Acum, colțurile lăsate îi dădeau o expresie dezamăgită.

„Are aerul unui om trădat”, își spuse Tom.

— O să mă ocup de pantofii tăi, îi promise el.

Odată ajuns în baie la el - Tom încuiase ușa din cauza lui Chris -, își spălă impermeabilul și curăță costumul lui Bernard. Îi șterse și pantofii și-i puse pe un ziar, lângă calorifer. Doamna Annette nu intra la el în baie decât o dată pe săptămână. O anume doamnă Clusot, care făcea treburile mai grele prin casă, avea să vină chiar în după-amiaza aceea.

După asta, Tom se ocupă de mâinile lui. Nu era chiar atât de grav, se așteptase la niște răni mai serioase. Le unse cu cremă Nivea. Avea senzația că tot ce se întâmplase în ultimele ore era doar un vis.

Telefonul începu să sune, făcând un zgomot care i se păru asurzitor.

Era aproape trei dimineața.

Bip-bip…bzzz…grr…bip?

Parcă ar fi fost un zgomot de submarin. Cine îl suna oare?

— Rămâneți pe fir… Vă sună de la Atena…

Héloïse.

— Alo, Tom! Tom!

— Vorbește mai tare, o rugă el în franceză.

Reuși să înțeleagă că Héloïse era nefericită, că se plictisea îngrozitor. Era cineva sau ceva acolo care o scârbise.

— …femeia asta, Norita…

— Lolita.

— Vino acasă, scumpo! Mi-e dor de tine! strigă Tom în engleză. Dă-i naibii pe toți tâmpiții ăia!

— Nu știu ce să fac, auzi el. De două ore încerc să dau de tine. Nici măcar telefonul nu merge aici.

— Tu crezi că telefoanele merg undeva în lumea asta? Sunt făcute doar ca să-ți ia banii.

Tom se bucură când o auzi râzând: parcă era un râs de sirenă.

— Mă iubești?

— Sigur că te iubesc.

Tocmai când legătura devenise mai bună, se întrerupse. Tom era sigur că Héloïse nu închisese.

Probabil că era aproape cinci dimineața în Grecia. Héloïse sunase oare din vreun hotel din Atena? Sau de pe iahtul acela extravagant? Ar fi vrut foarte mult s-o vadă. Oare asta însemna dragostea? Căsătoria? Voia mai întâi să scape de orice necaz legat de Murchison. Héloïse nu era chiar ușă de biserică, dar i-ar fi fost greu să nu fie afectată de toată povestea. Mai ales că ea nu era la curent cu escrocheria „Derwatt”.

Tom se trezi cu greu din somn când o auzi pe doamna Annette bătând în ușă. Îi adusese cafeaua.

— Bună ziua, domnule Tom! E foarte frumos astăzi.

Într-adevăr, soarele strălucea. Era o mare diferență față de ziua precedentă. Tom își sorbi încet cafeaua, savurându-i efectul magic, apoi se sculă și se îmbrăcă.

Merse să bată la ușa lui Chris. Mai aveau încă timp să prindă trenul de la zece fără opt minute.

Tânărul era încă în pat, cu o hartă mare întinsă pe genunchi.

— M-am hotărât să iau trenul de la unsprezece și treizeci și două de minute... dacă nu vă deranjează, întotdeauna mi-a plăcut să lenevesc în pat.

— Nu mă deranjează deloc, spuse Tom. Ar fi trebuit să o rogi pe doamna Annette să-ți aducă o ceașcă de cafea.

— Ah, nu puteam să fac așa ceva! Cred că o să mă plimb puțin.

— În regulă. Vorbim după ce te întorci.

Tom coborî. Încălzi cafeaua, își turnă o a doua ceașcă și o bău în fața ferestrei din bucătărie. Îl văzu pe Chris ieșind din casă și deschizând poarta, apoi luând-o la stânga, înspre sat. „Probabil că se duce să bea o cafea cu lapte și să mănânce un corn”, își zise Tom.

Din fericire, Bernard încă dormea.

La ora nouă și zece minute, sună telefonul.

— Bună ziua, sunt inspectorul Webster de la poliția metropolitană din Londra. Aș putea să vorbesc cu domnul Ripley?

Oare chiar avea să audă replica asta în fiecare zi a vieții lui de acum încolo?

— La telefon.

— Vă sun de la Orly. Aș vrea să ne vedem în dimineața asta, dacă puteți.

Tom ar fi vrut să-i spună că după-amiază i-ar fi convenit mai bine, dar, de data asta, nu găsi aplombul necesar și se gândi că, dacă ar fi evitat întâlnirea, exista riscul ca inspectorul să creadă că avea ceva de ascuns.

— În regulă, în dimineața asta. Veniți cu trenul?

— Cred că o să iau taxiul, răspunse bărbatul de la celălalt capăt al firului. Nu pare să fie prea departe. Cât durează drumul cu taxiul?

— Aproximativ o oră.

— Așadar, peste o oră voi fi la dumneavoastră.

Chris nu va fi plecat până atunci.

Tom turnă cafea într-o altă ceașcă și urcă să i-o ducă lui Bernard. N-ar fi vrut ca inspectorul Webster să-l vadă pe prietenul său, dar, dată fiind situația - Chris era acolo și ar fi putut aduce vorba despre pictor -, se gândi că era mai bine să nu ascundă nimic.

Bernard era treaz. Culcat pe spate, cu capul pe două perne suprapuse și cu degetele încrucișate sub bărbie, părea să mediteze.

— Bună ziua, Bernard. Vrei cafea?

— Da, mulțumesc.

— Peste o oră, o să vină aici un polițist de la Londra. S-ar putea să vrea să vorbească și cu tine. Despre Murchison, bineînțeles.

— Da, zise Bernard.

Tom îl lăsă să bea vreo două înghițituri de cafea.

— Nu am pus zahăr, pentru că nu știam cum îți place.

— N-are importanță, e foarte bună.

— Bernard, evident că ar fi mai bine să pretinzi că nu l-ai cunoscut niciodată pe Murchison. N-ai vorbit niciodată cu el la bar la *Mandeville*. Înțelegi?

— Da.

— Nu ai auzit niciodată despre el, nici măcar de la Jeff și Ed. Se presupune că tu nu ai relații prea strânse cu ei, înțelegi? Îi cunoști, dar nu sunteți atât de apropiați, încât să-ți povestească ție că un american oarecare pune în discuție autenticitatea unui tablou de-al lui Derwatt.

— Nu, spuse Bernard. Nu, desigur.

— Și ce e mai ușor de ținut minte, pentru că e adevărat, spuse Tom, ca și când s-ar fi adresat unei clase de școlari neatenți, este că ai venit aici ieri după-amiază, la douăzeci și patru de ore după ce a plecat Murchison spre Londra. Așa că tu n-aveai de unde să știi despre el. În regulă?

— În regulă, spuse Bernard, care stătea rezemat în cot.

— Vrei să mănânci ceva? Ouă? Pot să-ți aduc un corn. Doamna Annette s-a dus să cumpere.

— Nu, mulțumesc.

Tom coborî.

Doamna Annette tocmai ieșea din bucătărie.

— Priviți, domnule Tom, spuse ea arătându-i prima pagină a ziarului pe care-l ținea în mână. Nu e cumva domnul care a fost aici joi? S-ar părea că a dispărut. „În căutarea domnului Murchison…”

Tom privi fotografia zâmbitoare a americanului, care se întindea pe două coloane în colțul de jos al ziarului *Le Parisien,* ediția din Seine-sur-Mame.

— Da, el e, spuse.

Începu să citească:

Thomas F. Murchison, cincizeci și doi de ani, american, a dispărut în după-amiaza zilei de vineri, 18 octombrie. Valiza lui a fost găsită abandonată în fața

porții de plecări a aeroportului Orly, dar el nu a mai urcat la bordul avionului care ar fi trebuit să-l ducă la Londra. Domnul Murchison este un om de afaceri din New York. El a fost în vizită la un prieten al său din regiunea Melun. Soția sa, Harriet, rămasă în America, a început căutările cu ajutorul poliției franceze și engleze.

Tom se bucură că nu-i pomeniseră numele.

Chris intră, cu două reviste în mână.

— Bună ziua, Tom! Bună ziua, doamnă! E frumos afară.

Tom îi răspunse la salut, după care îi spuse doamnei Annette:

— Mă mir că nu l-au găsit până acum. Dar o să vină cineva din Anglia să-mi pună întrebări.

— Da? În dimineața asta?

— Cam peste o jumătate de oră.

— Ce mister! exclamă ea.

— Despre ce mister vorbiți? îl întrebă Chris pe Tom.

— Murchison. În ziarul de azi a apărut fotografia lui.

Chris privi curios fotografia. Traduse încet, cu voce tare, o parte din text.

— Extraordinar! Tot n-a apărut!

— Doamnă Annette, spuse Tom, nu știu dacă englezul o să stea cu noi la masă. Aveți destulă mâncare pentru patru persoane?

— Sigur, domnule Tom.

Doamna Annette plecă în bucătărie.

— Ce englez? întrebă Chris. Altul?

Tom observă că franceza lui Chris se îmbunătățea vizibil de la o zi la alta.

— Da, vine ca să-mi pună întrebări despre Murchison. Știi, Chris, dacă vrei să prinzi trenul de la unsprezece și treizeci și două de minute…

— Auziți, n-aș putea să rămân? Mai e un tren după prânz, și chiar după-amiază mai sunt câteva. Toată

povestea asta m-a făcut curios și aș vrea să aflu și eu ce au descoperit. Sigur, dacă o să vreți să fiți singur cât discutați cu englezul, n-o să mă amestec.

— N-am nimic de ascuns.

Inspectorul ajunse cu taxiul pe la ora zece și jumătate. Tom uitase să-i dea detalii despre traseu, dar inspectorul mărturisi că se interesase la poștă.

— Ce casă frumoasă aveți! spuse el pe un ton amabil.

Era îmbrăcat în civil. Avea în jur de patruzeci și cinci de ani, un păr negru și rar, un început de burtă, ochelari cu ramă neagră în spatele cărora strălucea o pereche de ochi sfredelitori. Buzele lui păreau să fi încremenit într-un zâmbet politicos.

— Locuiți de mult aici?

— De vreo trei ani, răspunse Tom. Luați loc, vă rog.

Deschisese chiar el ușa, pentru că doamna Annette nu văzuse taxiul. Politicos, îi luă haina inspectorului. Englezul avea o servietă neagră, pe care o puse lângă canapeaua pe care se așezase, ca și cum n-ar fi dorit să se despartă niciodată de ea.

— Păi, să o luăm de la început. Când l-ați văzut pe domnul Murchison ultima oară?

Tom se așează pe un scaun.

— Vinerea trecută. Pe la trei și jumătate după-amiaza. L-am condus la Orly, de unde urma să plece la Londra.

— Știu. (Webster întredeschise servieta neagră, scoase din ea un carnet și un pix și notă ceva.) Era bine dispus? întrebă el, zâmbind, după care își aprinse o țigară.

— Da.

Tom fu cât pe ce să adauge că voise să-i ofere o sticlă de Margaux, dar își dădu seama că era pe cale să facă o prostie, așa că tăcu.

— Și avea cu el un tablou numit *Orologiul,* cred.

— Da. Era învelit în hârtie maro.

— S-ar părea că tabloul respectiv a fost furat la Orly. Domnul Murchison credea că era un fals.

— Într-adevăr… sau așa credea la început.

— Îl cunoșteați bine, domnule Ripley? De cât timp?

Tom îi povesti tot.

— Mi-am adus aminte că l-am zărit intrând în biroul galeriei în care mi se spusese că se afla Derwatt. Așa că, atunci când l-am văzut la barul hotelului în seara aceea, am intrat în vorbă cu el. Voiam să-l rog să mi-l descrie pe Derwatt.

— Înțeleg. Și după aceea?

— Am băut ceva împreună. Mi-a mărturisit că, după părerea lui, unele dintre tablourile recente ale lui Derwatt erau falsuri. I-am spus că am și eu două tablouri de-ale pictorului în locuința mea din Franța, și l-am întrebat dacă voia să vină să le vadă. A fost de acord, așa că am sosit împreună cu avionul joi după-amiază și a stat o noapte aici.

Inspectorul lua notițe.

— Și ați mers la Londra special ca să vedeți expoziția lui Derwatt?

— Ah, nu, spuse Tom, zâmbind. De fapt, am mers din două motive. E adevărat că lucrul cel mai important era expoziția, dar în noiembrie e ziua soției mele și îi plac lucrurile englezești… Pulovere. Pantaloni. Carnaby Street, în special. Am făcut niște cumpărături la Burlington Arcade… De data asta, n-am mai cumpărat nici un tablou, dar mă gândisem să achiziționez *Ciubărul.* Era singurul Derwatt care nu se vânduse încă.

— Dar nu l-ați invitat pe domnul Murchison aici pentru că vă gândeați că s-ar putea ca și tablourile dumneavoastră să fie falsuri?

Tom ezită.

— Recunosc că eram curios să aflu ce va spune, dar eu eram sigur că ale mele sunt autentice. Și, după ce mi-

a văzut cele două tablouri, domnul Murchison a spus că, după părerea lui, sunt autentice.

Tom nu avea de gând să-i povestească inspectorului despre teoria lui Murchison privind violetul. Webster nu păru prea interesat de tablourile lui Derwatt: aruncă o privire grăbită spre *Scaunele roșii,* agățat în spatele lui, apoi spre *Omul așezat pe scaun.*

— Nu mă pricep la pictură modernă. Locuiți doar cu soția, domnule Ripley?

— Am o menajeră, doamna Annette. Soția mea e în Grecia, deocamdată.

— Aș vrea să o cunosc pe menajera dumneavoastră, spuse inspectorul, continuând să zâmbească.

Tom porni spre bucătărie, dar chiar în clipa aceea Chris cobora scara.

— A, Chris! Dânsul e inspectorul Webster de la Londra. Un musafir de-al meu, Christopher Greenleaf.

Tânărul îi întinse mâna, părând impresionat de întâlnirea cu un polițist englez.

— Mă bucur să vă cunosc.

— Încântat de cunoștință, răspunse amabil inspectorul. Greenleaf. Richard Greenleaf. Un prieten de-al dumneavoastră, nu-i așa, domnule Ripley?

— Da. Și Chris e vărul său. (Probabil că Webster aflase de curând acest amănunt, căutând informații despre Tom, căci ar fi fost de mirare ca vreo persoană să-și mai aducă aminte de Dickie la șase ani după toată povestea.) Scuzați-mă, mă duc s-o caut pe doamna Annette.

O găsi curățând legume în bucătărie. Tom o rugă să vină să discute cu „domnul de la Londra”.

— S-ar putea să vorbească limba franceză.

În clipa în care Tom intră în salon, Bernard tocmai cobora. Purta hainele pe care i le dăduse Tom. Acesta i-l prezentă lui Webster.

— Domnul Tufts e pictor. Locuiește la Londra.

— Ah! făcu Webster. L-ați întâlnit pe domnul Murchison cât a stat aici?

— Nu, spuse Bernard, așezându-se pe unul dintre fotoliile galbene. Eu am venit de-abia ieri.

Doamna Annette intră. Inspectorul Webster se ridică, zâmbi, o salută și spuse, într-o franceză impecabilă, dar cu un accent britanic pronunțat:

— Anchetez dispariția domnului Thomas Murchison.

— Ah, da! Am citit în ziarul de azi-dimineață, spuse doamna Annette. Nu a apărut?

— Nu, doamnă. (Zâmbi, ca și cum ar fi vorbit despre ceva mult mai amuzant.) S-ar părea că dumneavoastră și domnul Ripley sunteți ultimele persoane care l-ați văzut. Erați și dumneavoastră aici, domnule Greenleaf? îl întrebă el pe Chris în engleză.

Tânărul se bâlbâi, dar se putea vedea că nu avea nimic de ascuns.

— Nu, nu l-am întâlnit niciodată pe domnul Murchison.

— La ce oră a plecat domnul Murchison de aici vineri, doamnă Annette? Vă mai aduceți aminte?

— După-amiază. Am servit masa destul de devreme. Pe la două și jumătate…

Tom nu zise nimic. Doamna Annette spusese adevărul.

— Nu a pomenit nimic despre cunoștințe pe care ar fi putut să le aibă la Paris? îl întrebă inspectorul pe Tom. Iertați-mă, doamnă, pot să vorbesc în franceză în continuare.

Dar conversația continuă în două limbi, Tom și Webster traducând întrebările, pentru ca doamna Annette să poată răspunde.

Murchison nu pomenise numele nici unui prieten din Paris. Tom adăugă că, din câte știa el, americanul nu se întâlnise cu nimeni la Orly.

— Vedeți, dispariția domnului Murchison și cea a tabloului său sunt probabil legate, spuse inspectorul Webster.

Tom îi explică doamnei Annette că Murchison avea un tablou cu el și că acesta fusese furat la Orly. Din fericire, menajera își amintea că-l văzuse rezemat de valiza lui Murchison, în hol, chiar înainte ca el să plece. Îl văzuse doar pentru câteva clipe, își spuse Tom, dar avea noroc. Fără mărturia doamnei Annette, Webster ar fi putut să-l bănuiască pe Tom că distrusese tabloul.

— Societatea „Derwatt Ltd.” - cred că pot s-o numesc așa - este o afacere profitabilă. Pictorul nu e singurul asociat. Mai sunt și prietenii lui, domnii Constant și Banbury, care, pe lângă activitățile lor personale de ziarist, respectiv de fotograf, se ocupă și de administrarea galeriei. În afară de ea, există și marca înregistrată privind materialele pentru artiști „Derwatt” și Școala de Artă „Derwatt” din Perugia. Dacă povestea cu falsurile se confirmă, or să iasă scântei! (Se întoarse spre Bernard.) Îi cunoașteți pe domnii Constant și Banbury, nu-i așa, domnule Tufts?

Tom simți cum îi sare din nou inima din piept, pentru că, dacă Webster știa asta, însemna că săpase adânc: Ed Banbury nu-l mai menționase de mult timp pe Bernard în articolele sale.

— Da, îi cunosc, spuse pictorul.

Chiar dacă părea puțin aerian, acesta nu-și pierduse cumpătul.

— Ați vorbit cu Derwatt la Londra? îl întrebă Tom pe inspector.

— Nu reușesc să dau de el, răspunse acesta. Nu l-am căutat eu, ci un coleg de-al meu… după ce a dispărut Murchison. Ce e ciudat, adăugă el în franceză, ca să înțeleagă și doamna Annette, e că nu există nici o dovadă că ar fi venit la Londra, din Mexic sau din altă parte. De fapt, ultimul document oficial în care apare

Derwatt datează de acum șase ani, de când a plecat în Grecia. N-avem nici o dovadă că s-ar fi întors. După cum probabil știți, s-a crezut multă vreme că Derwatt s-a înecat pe undeva prin Grecia, fără să se știe dacă a fost sinucidere sau crimă.

Bernard se aplecă, sprijinindu-și antebrațele pe genunchi. Oare se străduia să-și păstreze cumpătul sau, dimpotrivă, se pregătea să spună tot?

— Da, am auzit și eu despre asta. Vorbim despre presupusa sinucidere a pictorului Derwatt, spuse el, adresându-se menajerei.

— Exact, doamnă, spuse Webster politicos. Scuzați-ne puțin. Dacă e ceva important, o să vorbim în franceză. Apoi, adresându-i-se lui Tom: Asta înseamnă că Derwatt s-a jucat de-a omul invizibil sau de-a fantoma ca să intre și să iasă din Anglia. (Râse scurt.) Dar dumneavoastră, domnule Tufts, îl cunoșteați pe domnul Derwatt, mi se pare. L-ați întâlnit cât timp a fost la Londra?

— Nu.

— Dar bănuiesc că ați mers la expoziție ca să vă întâlniți cu el?

Zâmbetul lui Webster contrasta cu expresia mohorâtă a pictorului.

— Nu, poate că o să merg să-l văd mai târziu, spuse Bernard foarte serios. Tot ce are legătură cu el e foarte important pentru mine.

Dintr-o dată, Webster îl privi pe Bernard foarte atent.

— De ce?

— Pentru că… țin foarte mult la el. Știu că nu-i place publicitatea. Așteptam să se mai liniștească puțin situația, ca să merg să-l văd, înainte să se întoarcă în Mexic.

Webster râse.

— Ei bine, dacă reușiți să dați de el, fiți atât de amabil și spuneți-ne și nouă unde e. Ne-ar plăcea să aflăm ce părere are despre toată povestea asta cu falsurile. Am

vorbit cu domnul Banbury și domnul Constant. Au văzut *Orologiul* și afirmă că pânza e pictată de Derwatt, dar ne așteptam să spună asta, adăugă el, privindu-l pe Tom cu un zâmbet, pentru că ei au vândut-o. Au susținut chiar că însuși Derwatt a recunoscut-o. Dar, până la urmă, nu avem decât cuvântul lor, pentru că Derwatt și Murchison rămân de negăsit. Dacă Derwatt ar fi afirmat că tabloul nu e pictat de el sau că nu e sigur dacă e al lui, ar fi fost chiar interesant… Dar eu nu scriu romane polițiste, nici măcar în vis!

Râse din nou. Avea o bună dispoziție molipsitoare.

Tom ghici la ce se gândea: cei de la Buckmaster Gallery îi închiseseră gura lui Derwatt sau îl făcuseră să dispară. Și poate că același lucru era valabil și în cazul lui Murchison.

— Dar, spuse el, domnul Murchison mi-a vorbit despre discuția lui cu Derwatt. Mi-a mărturisit că a recunoscut tabloul. Părerea lui era că probabil Derwatt se înșela.

Inspectorul Webster îl privi, clipind din ochi fără să zică nimic. Tom își imagină la ce se gândea: „Acum, am și declarația ta, dar s-ar putea să nu valoreze nici cât o ceapă degerată.” În cele din urmă, rosti:

— Sunt convins că cineva a considerat că ar fi bine să scape de Thomas Murchison.

Webster părea să creadă că Tom nu-i cunoștea pe Ed și Jeff, că nici măcar nu-i întâlnise vreodată. Era surprins că inspectorul nu-i pusese această întrebare. Dar poate că Jeff și Ed îi spuseseră că-l cunosc pe Tom Ripley, la urma urmei îi vânduseră două tablouri.

— Doamnă Annette, ce-ar fi să bem o ceașcă de cafea? Pot să vă ofer cafea sau altceva de băut, domnule inspector?

— Am văzut că aveți Dubonnet. Mi-ar plăcea să beau un pahar, cu puțină gheață și un strop de lămâie, dacă nu vă supărați.

Tom îi traduse doamnei Annette.

Cafea nu voia nimeni. Chris, care era rezemat de un scaun aproape de ușa de sticlă, părea să fie captivat de tot ce se întâmpla.

— De ce anume credea domnul Murchison că tabloul lui era un fals? întrebă Webster.

Tom oftă, cu un aer gânditor. El era cel care trebuia să răspundă.

— Spunea că era vorba de aura tabloului. Și ceva despre tușele pensulei.

Dăduse un răspuns vag, din care Webster nu putea înțelege mai nimic.

— Eu sunt sigur, spuse Bernard, că Derwatt n-ar fi acceptat ca altcineva să semneze în locul lui. Nici nu intră în discuție. Dacă ar fi crezut că *Orologiul* e un fals, ar fi fost primul care s-o spună. Sunt convins că ar fi făcut ceva… nu știu, poate ar fi mers la poliție sau…

— Sau la cei de la Buckmaster Gallery, îl întrerupse inspectorul.

— Da, răspunse ferm Bernard.

Brusc, pictorul se ridică de pe scaun.

— Puteți să mă scuzați o clipă?

Se îndreptă spre scări. Doamna Annette îi oferi lui Webster paharul cu Dubonnet. Bernard coborî cu carnețelul gros de culoare maro, în care căută ceva în timp ce traversa încăperea.

— Dacă vreți să-l cunoașteți mai bine pe Derwatt, am copiat în carnețelul acesta câteva pasaje din jurnalul lui. L-am găsit în valiză după ce a plecat în Grecia. L-am împrumutat pentru o perioadă. Vorbește despre pictură, despre dificultățile de zi cu zi, dar era un pasaj… da, l-am găsit. E de acum șapte ani. În el se poate descifra personalitatea lui Derwatt. Pot să citesc?

— Vă rog, spuse Webster.

Bernard citi:

— „Nu există depresie pentru artist, în afara celei provocate de întoarcerea la Eul interior.” A scris Eul cu

majusculă. „Eul este ca o lentilă care mărește - timidă, pretențioasă, egocentrică -, pe care n-ar trebui niciodată s-o privim, pe care n-ar trebui niciodată s-o folosim ca să ne uităm în jurul nostru. Din când în când, își face apariția pentru o clipă, și e îngrozitor: câteodată vine în timpul vacanțelor… N-ar trebui să luăm vacanță niciodată. (Bernard râse scurt.) Depresia se manifestă printr-o stare de rău generală, dar și prin întrebări inutile, de genul: De ce exist pe pământ? Sau prin exclamații de genul: Mi-am ratat viața! Sau apare atunci când îmi dau seama că se întâmplă ceva rău, ceva de care ar fi trebuit să fiu conștient mai demult: nu găsesc sprijin nici măcar la cei apropiați, atunci când am nevoie de ei. Nevoia aceasta nu o simt când totul merge bine. Nu trebuie să-i las să mă vadă în starea asta de slăbiciune. Știu că or să-mi arunce jurnalul în față… că *mi l-ar arunca* în față mai târziu, ca pe o cârjă pe care ar fi trebuit s-o ard încă din seara asta. Fie ca amintirea acestor nopți întunecate să n-o am decât eu.” Iată paragraful următor, spuse Bernard cu respect: „Oare căsătoria este fericită atunci când oamenii pot să vorbească unul cu altul fără să se teamă de represalii? Unde au dispărut din lumea asta mila, bunătatea? Le întâlnesc mai des pe chipurile copiilor care pozează pentru mine, care mă privesc, care mă contemplă cu ochii lor nevinovați fără să mă judece. Și prietenii? În momentul în care se hotărăște să înfrunte Moartea, omul care vrea să se sinucidă îi caută. Nu sunt acasă, telefonul sună în gol, sau, dacă răspund, sunt ocupați în seara aceea, au ceva important de făcut, care nu suferă amânare. Și ești prea mândru ca să te prăbușești complet și să le spui: «Trebuie neapărat să te văd în seara asta.» E ultimul efort pe care omul îl face ca să stabilească o legătură. E un efort jalnic, nobil, uman… căci nu există nimic mai divin decât comunicarea. Omul care e pe cale să se sinucidă îi cunoaște puterea

magică.” (Bernard închise carnetul.) Bineînțeles, era încă tânăr când a scris aceste rânduri. Nu împlinise treizeci de ani.

— Foarte emoționant, spuse inspectorul. De când e jurnalul?

— De acum șapte ani. Pasajul acesta a fost scris în noiembrie, răspunse Bernard. Derwatt încercase să se sinucidă în octombrie, la Londra. L-a scris după ce s-a vindecat. N-a fost… o tentativă prea serioasă. Somnifere.

Tom nu se simțea în largul lui. Nu auzise până atunci de prima tentativă de sinucidere.

— Poate că vi se pare melodramatic, îi spuse Bernard inspectorului. Jurnalul nu era scris ca să-l citească alții. La Buckmaster Gallery se află celelalte părți. Asta dacă nu cumva Derwatt le-a cerut înapoi…

Bernard rostea cuvintele încet, având un aer jenat, probabil din cauză că făcea eforturi să mintă.

— Așadar, are gânduri sinucigașe?

— Ah, nu! Are și el momente bune sau proaste. E cât se poate de normal. În fine, pentru un pictor. Atunci când a scris asta, era complet falit. Tocmai îi fusese refuzată o frescă. Nu o terminase. Juriul a respins-o pentru că avea și un nud. Era pentru un oficiu poștal.

Bernard râse, ca și cum povestea nu mai avea nici o importanță. În mod ciudat, Webster căpătă o expresie gânditoare.

— V-am citit pasajul acesta ca să vedeți că Derwatt este un om cinstit, spuse Bernard fără să se dea bătut. Un om necinstit n-ar fi putut să scrie așa despre pictură, despre viață. (Răsfoi carnetul.) Eu sunt unul dintre cei care n-au avut timp să-l vadă când a avut nevoie de prieteni. Nu știam în ce situație era, înțelegeți. Nimeni n-a știut. Avea nevoie de bani, și era prea mândru ca să ne ceară. Un om ca el nu fură, nu devine… adică nu se înhăitează cu falsificatori.

Tom crezu că inspectorul avea să răspundă grav „înțeleg”, dar englezul rămase pe scaun, cu un aer preocupat, cu genunchii depărtați și o mână pe coapsă.

— Mi se pare minunat ce ne-ați citit, spuse Chris, sfâșiind liniștea care se lăsase.

Cum toți tăceau, Bernard lăsă capul în jos, gata să-și apere afirmațiile.

— Pasaje mai recente aveți? întrebă Webster. Ceea ce ați citit e interesant, dar…

— Ar fi vreo două, dar sunt de acum șase ani. De exemplu: „Dacă nu-ți reușește tot ce-ți propui, acest fapt estompează oroarea actului de creație.” Derwatt a avut întotdeauna respect pentru talentul cu care a fost dăruit. E foarte greu de explicat.

— Cred că înțeleg, spuse Webster.

Tom citi pe chipul lui Bernard o mare dezamăgire, ca și cum ar fi fost vorba chiar de el însuși. Aruncă o privire spre doamna Annette, care stătea discret deoparte.

— N-ați vorbit deloc cu Derwatt cât timp a fost la Londra?

— Nu.

— Și nici cu domnii Banbury sau Constant?

— Nu. Nu mă întâlnesc prea des cu ei.

Nimeni nu l-ar fi bănuit pe Bernard că minte.

Părea întruchiparea corectitudinii.

— Dar sunteți în relații bune cu ei? insistă Webster, lăsându-și capul într-o parte, ca și cum ar fi vrut să se scuze pentru întrebarea pe care o pusese. Aveam impresia că îi frecventați altădată, când Derwatt trăia la Londra.

— Ah, da, desigur. Dar nu prea mai ies din casă.

— Știți cumva, reluă inspectorul cu o voce mieroasă, dacă Derwatt are prieteni care ar fi putut să-l ajute să intre și să iasă din Anglia fraudulos? Cu un elicopter, de pildă.

— Nu. Nu cunosc pe nimeni care ar fi putut să facă asta.

— Încă un lucru. Când ați aflat că era totuși în viață, i-ați scris domnului Derwatt în Mexic, nu?

— Nu. (Bernard înghiți cu greu.) După cum v-am spus, nu mă întâlnesc prea des cu Ed și Jeff de la Buckmaster Gallery. Și ei nu cunosc numele satului unde locuiește Derwatt. Știu asta pentru că tablourile sosesc cu vaporul. Credeam că Derwatt o să-mi scrie, dacă va avea chef. Dacă am văzut că nu mi-a scris, nu i-am mai scris nici eu. M-am gândit…

— Da?

— M-am gândit că suferise destul în Grecia și după aceea. Că poate își schimbase atitudinea față de vechii lui prieteni, că se înrăise, că nu mai voia să intre în legătură cu mine, că așa considera el că trebuie.

Tom îl privea cu tristețe pe Bernard. Pictorul se străduia din răsputeri, dar probabil că se simțea la fel de stângaci ca un amator care urcă pe o scenă și detestă fiecare minut al reprezentației.

Inspectorul Webster îl privi pe Tom, apoi pe Bernard.

— Interesant… Așadar, după părerea dumneavoastră, Derwatt era într-o asemenea stare, încât…

— Cred că se săturase de oameni atunci când a plecat în Mexic. Dacă voia să fie singur, eu nu aveam dreptul să-l tulbur. Aș fi putut să plec și eu în Mexic și l-aș fi căutat până l-aș fi găsit.

Lui Tom aproape că-i venea să creadă ce spunea Bernard. Era convins de sinceritatea pictorului. Se duse să ia sticla de Dubonnet ca să-i toarne lui Webster.

— Înțeleg. Dar atunci când o să plece în Mexic, dacă nu a plecat deja, știți cum să luați legătura cu el?

— Nu. Tot ce știu e că acolo pictează… și cred că e fericit.

— Și domnii de la Buckmaster Gallery îi cunosc adresa?

Bernard dădu din cap.

— Din câte știu eu, nu.

— Unde îi trimit banii pe care îi câștigă?

— La o bancă din Mexic, care are grijă să ajungă la el.

Slavă Domnului că Bernard răspundea prompt! se gândi Tom, aplecându-se ca să toarne băutura. Se îndreptă spre bucătărie cu recipientul pentru gheață.

— Luați masa cu noi, domnule inspector? I-am cerut doamnei Annette să pună tacâmuri pentru încă o persoană.

Doamna Annette plecase spre bucătărie.

— Nu, mulțumesc, spuse Webster, zâmbind. La prânz o să mă întâlnesc cu cei de la poliția din Melun. E singurul prilej să vorbesc în liniște cu colegii mei. Trebuie să fiu acolo la ora unu fără un sfert. Așadar, ar trebui să mă grăbesc să chem un taxi.

Tom îi comandă el un taxi.

— Aș vrea să vă văd și eu proprietatea, spuse inspectorul. Grădina dumneavoastră arată splendid.

Rostise fraza de parcă s-ar fi aflat în mijlocul unei conversații plicticoase la un ceai și căuta un pretext ca să scape, dar Tom știa că atitudinea inspectorului avea altă explicație.

Chris se pregătea să-i urmeze, atât de fascinat era de poliția britanică, dar, la o privire a lui Tom, renunță. Coborâră pe treptele pe care Tom fusese cât pe ce să cadă cu o zi în urmă, când fugise afară, în furtună, după Bernard. Soarele strălucea slab, și iarba aproape se uscase. Inspectorul își băgă mâinile în buzunarele pantalonilor lui mult prea largi. Poate că pentru Webster nu era neapărat vinovat de ceva, dar nici nu era mai presus de orice bănuială, își spuse Tom. „I-am adus țării un deserviciu și el știe.” Nepotrivit moment pentru a-și aminti de Shakespeare.

— Meri. Piersici. Cred că e o viață de vis. Aveți vreo ocupație, domnule Ripley?

Webster îi pusese întrebarea direct, de parcă ar fi fost la biroul de emigrări, dar Tom era obișnuit.

— Mă ocup de grădină, pictez, studiez ce mă interesează. N-am propriu-zis o meserie, în orice caz nimic care să mă oblige să merg la Paris în fiecare zi. De altfel, merg foarte rar.

Luă de pe jos o piatră rătăcită și o aruncă spre un copac. Piatra izbi lemnul cu un zgomot sec și Tom simți un junghi în glezna scrântită.

— Și pădurea? E tot proprietatea dumneavoastră?

— Nu. Cred că aparține comunei. Sau statului. Mai merg din când în când să adun crengi uscate pentru foc. Vreți s-o vedeți?

Tom îi arătă drumul. Inspectorul făcu cinci sau șase pași în direcția pădurii, trecu de primii copaci, apoi, după ce aruncă o privire în fața lui, se întoarse.

— Nu, altă dată poate. Ar fi mai bine să văd dacă taxiul meu a ajuns.

Mașina aștepta în fața porții când se înapoiară.

Tom își luă rămas-bun de la inspectorul Webster și îi ură „poftă bună”. Chris veni și el să-l salute.

— E pasionant! exclamă el. I-ați arătat mormântul din pădure? Nu m-am uitat pe fereastră. Ar fi fost nepoliticos.

Tom zâmbi.

— Nu.

— Mă gândisem să-i spun, dar pe urmă mi-am dat seama că ar fi fost o prostie. De ce să-l conduc pe o pistă falsă? (Chris pufni în râs. Avea aceiași dinți ca și Dickie: incisivi ascuțiți și un maxilar cam îngust.) Mi-l și imaginez pe inspector săpând prin pădure ca să-l găsească pe Murchison!

Începu să râdă din nou. Tom râse și el.

— Da. Din moment ce l-am condus la Orly, cum ar fi putut să se întoarcă aici?

— Cine l-a omorât?

— Eu nu cred că e mort, răspunse Tom.
— Să fi fost răpit?
— Posibil. Împreună cu tabloul.
— Nu știu ce să cred. Unde e Bernard?
— Sus.

Tom urcă să-l vadă. Ușa camerei era închisă. Bătu și primi un răspuns mormăit.

Pictorul era așezat pe marginea patului, cu mâinile pe genunchi. Părea epuizat, învins.

— A fost foarte bine, îl liniști Tom, încercând să pară vesel, atât cât putea și cât îndrăznea în fața lui Bernard.
— N-am reușit, spuse pictorul, cu o privire mohorâtă.
— Ba da. A fost foarte bine.
— N-am reușit. De-aia mi-a pus atâtea întrebări despre Derwatt, despre Mexic. Derwatt a dat greș, și eu la fel.

A fost una dintre cele mai mohorâte mese de prânz la care Tom participase vreodată. Aproape la fel de neplăcută ca aceea luată împreună cu părinții soției sale, după ce le spuseseră că sunt deja căsătoriți. Dar, de data asta, masa dură mai puțin.

Bernard era extrem de deprimat, ca un actor convins că a jucat prost, pe care nici o vorbă bună nu-l mai putea reconforta. Tom știa ce se întâmplase: Bernard părea sleit, precum un campion care a dat tot ce avea mai bun în el.

— Știți, spuse Chris după ce goli paharul de lapte, pe care-l băuse împreună cu paharul de vin, azi-noapte am văzut o mașină care mergea cu spatele pe drumul spre pădure. Cred că era în jur de ora unu. Nu cred că e ceva important. Avea farurile stinse, doar luminile de poziție erau aprinse.

— Poate erau niște îndrăgostiți, rosti Tom.

Se temea ca Bernard să nu aibă o reacție neașteptată, dar pictorul nu părea să fi auzit nimic. Le ceru iertare și se ridică de la masă.

— E îngrozitor, e pur și simplu bulversat, spuse Christopher după ce Bernard ajunsese suficient de departe ca să nu-l mai poată auzi. O să plec chiar acum. Sper că n-am stat mai mult decât ar fi trebuit.

De astă dată, Chris avu altă idee. Voia să facă autostopul până la Paris, iar Tom nu reuși să-l convingă să renunțe. Tânărului i se părea o aventură agreabilă. Singura variantă era un tren care pleca la ora șaptesprezece. Chris coborî cu valizele și merse în bucătărie ca să-și ia rămas-bun de la doamna Annette, apoi porniră amândoi spre garaj.

— Dacă nu vă supărați, spuse Chris, puteți să fiți amabil să-l salutați pe Bernard din partea mea? Avea ușa închisă. M-am gândit că poate nu dorea să fie deranjat, dar nu vreau să creadă că sunt nepoliticos.

Tom îi promise. Se urcară în mașina Alfa Romeo.

— Puteți să mă lăsați oriunde, spuse Chris.

Tom fu de părere că cel mai bine ar fi fost să-l lase la Fontainebleau, pe drumul spre Paris: tânărul avea aerul tipic al unui turist american, nici bogat, nici sărac, și mai mult ca sigur că nu i-ar fi fost greu să găsească un șofer care să-l ducă până la Paris.

— Pot să vă sun peste o zi sau două? întrebă Chris. Aș vrea să aflu ce se mai întâmplă. Și o să citesc și ziarele, desigur.

— O să te sun eu, spuse Tom. Hotelul *Louisiane,* strada Sena?

— Da. Nici nu vă dați seama cât de grozav a fost pentru mine să pot să intru într-o casă franțuzească autentică.

„Ba da”, se gândi Tom. Înțelegea foarte bine. Chris nu avea de ce să-i explice.

Tom conduse mai repede decât de obicei la întoarcere. Se simțea neliniștit, fără un motiv anume. Nu mai vorbise cu Jeff și cu Ed, dar nici el, nici ei nu aveau de gând să facă greșeala de a suna. În mod clar, era mai bine să-l convingă pe Bernard să rămână. N-avea să-i fie prea ușor. Dar, pentru el, să se întoarcă la Londra însemna să vadă iar afișele cu expoziția Derwatt, să-i revadă pe Jeff și pe Ed, care erau și ei probabil

speriați. Tom băgă mașina în garaj. Se îndreptă spre camera lui Bernard și bătu la ușă.

Nici un răspuns.

Deschise ușa. Patul era făcut, la fel ca dimineață, când îl văzuse pe Bernard stând pe el. Se vedea încă urma pe care o lăsase pictorul pe cuvertură. Toate obiectele lui dispăruseră: rucsacul, costumul pe care Tom voia să-l trimită la curățătorie. Intră să arunce o privire în camera lui. Bernard nu era nici acolo și nici nu părea să fi lăsat o scrisoare. Doamna Clusot făcea curat.

— Bună ziua, doamnă, îi spuse el, după care coborî.

— Doamna Annette!

Nu era în bucătărie. Tom merse să bată la ușa camerei ei și intră după ce menajera îi îngădui. O găsi întinsă pe pat, cu picioarele acoperite de o cuvertură și citind *Marie-Claire.*

— Nu vă deranjați, spuse el. Voiam doar să vă întreb dacă știți unde este domnul Bernard?

— Nu e în camera lui? Poate că a ieșit să se plimbe.

Tom nu voia să-i spună că pictorul părea să fi plecat de tot.

— Nu v-a spus nimic?

— Nu, domnule.

— Bine… (Tom reuși să zâmbească.) N-are rost să ne îngrijorăm. M-a căutat cineva?

— Nu, nimeni. Pentru câte persoane să pregătesc cina în seara asta?

— Cred că pentru două, doamnă Annette.

Tom ieși și închise ușa.

Fir-ar al naibii, era timpul să citească un poem de-al lui Goethe ca să se mai calmeze! *Der Abschied,* poate. Avea nevoie de puțină soliditate germană. De încrederea pe care o avea Goethe în propriul geniu. Luă volumul *Goethes Gedichte,* și subconștientul - sau întâmplarea - îl făcu să deschidă cartea chiar la *Der Abschied.* Tom aproape că-l știa pe dinafară, dar n-ar fi îndrăznit

vreodată să-l recite cu voce tare, pentru că se temea că accentul lui nu era bun.

Primele versuri îl emoționară:

Las Mein Aug' den Abschied sagen,
Den mein Mund nicht nehmen kann!

Fie ca ochii mei să-și ia rămas-bun, căci buzele nu sunt în stare…

Schwer, wie schwer is er zu tragen!
Und ich binn…

Zgomotul mei portiere trântite îl făcu să tresară. Venise cineva. Poate că era Bernard care luase un taxi.

Era Héloïse.

O văzu căutând în portofel, cu capul descoperit, cu părul lung și blond unduindu-se în bătaia vântului.

Tom se repezi spre poartă ca o vijelie.

— Héloïse!

— Ah, Tom!

Se îmbrățișară. Ah, Tom, ah, Tom! Se obișnuise cu felul în care îi pronunțau francezii numele și atunci când îl auzea din gura soției sale îi plăcea la nebunie.

— Ce bronzată ești! se minună el. Lasă-mă să mă ocup eu de taximetrist. Cât costă?

— O sută patruzeci de franci.

— Măgarul! Ca să te aducă de la Orly până aici…

Tom se abținu să mai continue. Plăti călătoria. Șoferul nu-l ajută să care bagajele. Le duse singur, pe rând, în casă.

— Ah, ce bine e acasă! spuse Héloïse, întinzându-se.

Își aruncă geanta de pânză pe canapeaua de mătase. Era încălțată cu sandale din piele maro, și purta o pereche de pantaloni roz bufanți și o vestă kaki de soldat american. Tom se întrebă unde o găsise.

— Totul e bine. Doamna Annette se odihnește în camera ei, spuse el în franceză.

— Ce vacanță îngrozitoare! se văită Héloïse.

Se lăsă să cadă pe canapea și își aprinse o țigară. Tom, încercă să ducă valizele la etaj. Un strigăt de-al soției sale îl opri: într-una dintre ele se afla ceva care trebuia să rămână jos. Tom o lăsă din mână și luă alta.

— Chiar trebuie neapărat să mă înnebunești cu eficiența ta americană?

Ce altceva ar fi putut să facă? Să se așeze în fața ei și să aștepte să se calmeze? Tom urcă restul lucrurilor în camera ei.

Când coborî, doamna Annette era în salon. Héloïse îi povestea despre iaht, despre casa unde locuise (într-un sat de pescari, evident.) Tom își dădu seama că menajera nu-i spusese nimic despre Murchison. Doamna Annette ținea mult la Héloïse, pentru că-i plăcea să servească oamenii și soției sale îi plăcea să fie servită. Héloïse nu voia nimic, dar, la insistențele doamnei Annette, acceptă o ceașcă de ceai.

După aceea, Héloïse îi povesti lui Tom cum își petrecuse vacanța la bordul vasului *Prințesa Greciei,* iahtul acelui pierde-vară pe nume Zeppo, al cărui nume îl ducea cu gândul la frații Marx. Tom văzuse niște fotografii cu el, la fel de trufaș ca un armator grec, când de fapt era doar fiul unui mic escroc care se ocupa de afaceri imobiliare. Bătrânul Zeppo își șantaja compatrioții și era, la rândul lui, șantajat de foștii naziști, dar asta nu-l împiedica să câștige suficienți bani pentru ca fiul lui să se poată distra pe un iaht, aruncând caviar peștilor și umplând piscina vasului cu șampanie pe care o încălzea înainte de a se scălda în ea.

— Zeppo a trebuit să ascundă șampania, așa că a vărsat-o în piscină, îi explică Héloïse.

— Și cu cine s-a încurcat Zeppo? Sper ca nu cu soția președintelui SUA.

— S-a culcat cu oricine a apucat, spuse Héloïse dezgustată, vorbind în engleză.

Cu oricine, în afară de Héloïse, își spuse Tom. Știa că soției sale îi plăcea să-i provoace pe bărbați, dar ar fi fost în stare să bage mâna în foc că nu-l înșelase de când se căsătoriseră. În orice caz, nu l-ar fi înșelat cu Zeppo, care arăta ca o maimuță. Héloïse n-ar fi acceptat să se culce cu el, era sigur. Zeppo se purta foarte urât cu femeile, dar Tom era de părere că, atât timp cât unele dintre ele acceptau asta în schimbul unei brățări cu diamante sau al unei vile în Midi, nu aveau dreptul să se plângă că erau tratate prost. Héloïse părea să fie nervoasă din cauza unei anume Norita, care aparent avusese manifestări de gelozie din cauza interesului pe care i-l arătase franțuzoaicei unul dintre oaspeții de pe iaht. Tom asculta doar pe jumătate comentariile soției: se întreba cum ar fi putut să-i spună problemele sale fără s-o tulbure.

Se aștepta dintr-o clipă într-alta să-l vadă pe Bernard intrând în casă, și începu să se plimbe nervos prin cameră, aruncând o privire spre ușă de fiecare dată când se întorcea.

— Am fost la Londra.

— Ah, da? Și cum a fost?

— Ți-am adus ceva.

Urcă scara, sărind câte patru trepte o dată - glezna lui își mai revenise -, și se întoarse aducând cu el pantalonii cumpărați din Carnaby Street. Héloïse îi încercă în salon. Îi veneau foarte bine.

— Îmi plac la nebunie! exclamă ea și se aruncă în brațele lui, sărutându-l pe obraz.

— M-am întors de acolo cu un american, un tip pe care îl cheamă Thomas Murchison.

După care Tom îi povesti tot. Héloïse nu auzise nimic despre dispariția lui. Îi spuse despre bănuiala americanului că *Orologiul* era un fals, de care el nu era

deloc convins, și despre dispariția inexplicabilă a acestuia. Héloïse, care nu era la curent cu escrocheria Derwatt, nu știa cât câștiga soțul de pe urma ei: opt mii de dolari pe an, cam tot atât cât îi aduceau și acțiunile moștenite de la Dickie Greenleaf. Tinerei femei îi plăceau banii, dar nu se întreba prea mult de unde veneau. Chiar dacă știa că jumătate din cheltuielile lor erau suportate de familia ei, ea nu-i reproșase niciodată lucrul acesta, și Tom era convins că nu dădea prea multă importanță chestiunii, o altă calitate pe care o aprecia la Héloïse. El îi spusese că cei de la „Derwatt Ltd." insistau să-i dea un mic procentaj din beneficiile pe care le obțineau, pentru că-i ajutase cândva să-și organizeze societatea, cu mulți ani înainte de a se fi cunoscut ei doi. Banii îi primea prin intermediul unei firme din New York care distribuia materialele marca Derwatt pentru artiști. O parte din ei îi investea în New York și restul îi primea în Franța, unde îi convertea în franci. Directorul firmei americane (un grec, și el) știa că Derwatt nu mai trăia și că tablourile semnate cu numele lui erau falsuri.

— Încă un lucru, spuse Tom. Bernard Tufts - nu cred că l-ai cunoscut până acum - a venit aici alaltăieri. A plecat brusc azi după-amiază, și și-a luat lucrurile cu el. Nu știu dacă mai vine înapoi sau nu.

— Bernard Tufts? Un englez?

— Da. Nu-l cunosc foarte bine. Să zicem un amic. E pictor. E într-o stare proastă acum, pentru că prietena lui l-a părăsit. E posibil să fi plecat la Paris. Am preferat să-ți spun pentru cazul în care s-ar întoarce. (Tom râse. Era din ce în ce mai sigur că Bernard nu avea să se mai întoarcă. Probabil că luase taxiul până la Orly, de unde se îmbarcase în primul avion spre Londra.) A, și mai voiam să-ți spun că mâine-seară suntem invitați la familia Berthelin. Or să se bucure foarte mult că te-ai întors. Și era să uit. Am mai avut un musafir:

Christopher Greenleaf, un văr de-al lui Dickie. A stat aici două zile. N-ai primit scrisoarea? Ți-am spus și despre el.

Héloïse nu apucase să primească scrisoarea, pentru că el o trimisese de-abia luni.

— Vai, ce ocupat ai fost! exclamă Héloïse, cu o nuanță ciudată de gelozie în voce. Ți-a fost dor de mine?

Tom o strânse în brațe.

— Sigur că mi-a fost dor de tine. Mult de tot.

Héloïse adusese pentru decorarea parterului o vază cu două toarte, scurtă și masivă, cu doi tauri negri față în față, cu capetele plecate. Lui Tom îi plăcu, dar nu o întrebă dacă era veche sau valoroasă, pentru că în momentul respectiv nu era interesat, își puse un disc cu *Anotimpurile* lui Vivaldi. Héloïse urcase să-și desfacă bagajele și să facă o baie.

La șase și jumătate, Bernard încă nu venise. Tom presupunea că pictorul era la Paris, nu la Londra, dar era doar o presupunere. În timpul cinei, doamna Annette vorbi cu Héloïse despre englezul care venise să pună întrebări privind dispariția lui Murchison. Tânăra femeie păru vag interesată, dar nu prea îngrijorată. În schimb, vru să știe mai multe despre Bernard.

— Crezi că o să se întoarcă în seara asta?

— Habar n-am, spuse Tom.

A doua zi dimineață nu se întâmplă nimic, telefonul nu sună deloc. Doar Héloïse telefonă câtorva persoane la Paris, printre care și tatălui ei. Se îmbrăcase cu niște blugi prespălați și mergea în picioarele goale prin casă. *Le Parisien* din ziua respectivă nu pomenea nimic despre Murchison. După-amiază, doamna Annette ieși la cumpărături. Fără îndoială că avea să profite de ocazie ca să meargă s-o vadă pe doamna Yvonne și să-i povestească despre întoarcerea tinerei stăpâne și despre vizita inspectorului de poliție englez. Tom se întinse pe canapeaua galbenă împreună cu Héloïse.

Aproape că adormi cu capul pe pieptul ei. Dimineață, făcuseră dragoste. Ciudat. Pentru Tom, asta conta mai puțin decât faptul că noaptea trecută adormise cu ea în brațe. Héloïse îi spunea câteodată: „E plăcut să dorm lângă tine. Alții, când se întorc pe partea cealaltă, zguduie patul, de parcă ar fi un cutremur. Când te întorci tu, nici nu se simte.” Replica aceea îi făcuse plăcere lui Tom. Nu întrebase niciodată cine erau bărbații care provocau cutremure de pământ. Héloïse era oarecum ciudată. Tom nu reușea să-și dea seama ce așteptări avea de la viață. Era ca un portret agățat pe perete. Spunea că-și dorea să aibă cândva un copil. Dar, deocamdată, își trăia pur și simplu viața. Nici Tom nu avea un scop precis, pentru că acum ducea viața la care visase altădată, din plin, cu plăcere. Plăcerea aceea părea să-i lipsească soției sale, poate din cauză că ea avusese totul încă de la naștere. Câteodată, actul de a face dragoste cu ea îi provoca lui Tom o senzație ciudată, pentru că, de multe ori, se simțea detașat la mare distanță, ca și cum ar fi ținut în brațe un obiect. Oare el era de vină? Puritanismul lui? Timiditatea? Nu. Mai degrabă era un fel de teamă, care îl împiedica să se deschidă cu totul, să-și exteriorizeze sentimentele, ca și cum și-ar fi spus: „Dacă n-aș mai avea-o pe Héloïse, dacă aș pierde-o, n-aș mai putea să trăiesc.” Era conștient că în asta consta explicația, că era dependent de Héloïse, dar nu îndrăznea să recunoască lucrul acesta. Nu era o dependență sexuală. Ce aveau în comun era modul de a gândi. În ciuda pasivității ei, era o prietenă de nădejde. Cu un bărbat, Tom s-ar fi distrat mai bine, dar asta era singura diferență. Totuși, își aducea aminte cum spusese odată, de față cu părinții ei: „Pun pariu că toți membrii Mafiei sunt botezați, dar la ce le folosește?” Héloïse râsese. Părinții ei, nu. Părinții ei nu se lăsaseră până când nu-i spusese că nu fusese botezat în Statele Unite, cu toate că Tom nu știa precis

unde fusese botezat: în orice caz, mătușa lui, Dottie, nu-i vorbise niciodată despre asta. Cum părinții lui se înecaseră când el era încă mic, nu apucase să discute cu ei acest subiect. Era imposibil să le explice celor din familia Plisson, care erau catolici, că, în Statele Unite, botezul, slujba, spovedania, cerceii, Iadul, Mafia erau asociate cu catolicismul mai mult decât cu protestantismul. Și, cu toate că nu era sigur de religia lui, Tom știa un singur lucru: nu era catolic.

Doar când se înfuria, Héloïse căpăta o altă imagine în ochii lui. Avea des astfel de crize. Tom își aducea aminte de câte ori se înfuriase atunci când vreo livrare de la Paris dura prea mult. De fiecare dată, Héloïse jura (dar nu se ținea de cuvânt niciodată) că nu va mai călca în magazinul respectiv. „Furtunile" adevărate aveau loc când suferea mici supărări sau umilințe: de exemplu, atitudinea unui musafir care o contrazisese sau o învinsese într-o discuție. Atunci, Héloïse își păstra controlul până la plecarea invitaților, după care începea să se plimbe prin cameră, aruncând pernele în pereți și urlând: „Lasă-mă în pace! Ah, nenorociții!" Tom era singurul care îi cunoștea reacțiile. În asemenea momente, îi spunea ceva care s-o liniștească - în zadar -, dar în cele din urmă ea se calma, începea să plângă și în clipa următoare încerca să râdă. După părerea lui Tom, se comporta așa datorită sângelui ei latin. Nici un englez nu s-ar fi pretat la așa ceva.

Lucră timp de vreo două ore, apoi citi câteva pagini din *Arme secrete* de Julio Cortazar. După aceea, termină de pictat portretul doamnei Annette. Pe la șase, o chemă pe Héloïse să-l vadă.

— Nu e rău, să știi. Pare foarte natural. Mie-mi place.

Asta îl încântă pe Tom.

— Nu-i spune doamnei Annette, o rugă el și puse tabloul într-un colț, ca să se usuce.

Începură să se pregătească pentru vizita la familia Berthelin. Era o masă neprotocolară, așa că puteau foarte bine să meargă îmbrăcați în blugi. Vincent, capul familiei Berthelin, lucra la Paris și venea să-și petreacă weekend-urile la țară.

— Tata-socru ce mai zicea?

— Că se bucură că m-am întors.

„Tata-socru” nu-l agrea prea mult, Tom știa asta, dar avea și impresia că Héloïse își neglija bărbatul.

— Și Noëlle?

Era una dintre cele mai bune prietene ale soției sale, care locuia la Paris.

— Ah, ca de obicei. Spune că se plictisește. Că nu-i place toamna.

Familia Berthelin, chiar dacă avea o situație materială bună, trăia voluntar la țară în condiții spartane: toaletă în curte și fără apă caldă în bucătărie. Apa o încălzeau pe mașina de gătit cu lemne. Cei doi erau cam de aceeași vârstă cu cealaltă pereche de invitați, familia Clegg: în jur de cincizeci de ani. Fiul lui Vincent Berthelin, pe care Tom nu-l cunoscuse încă, un tânăr brunet de vreo douăzeci și doi de ani (Vincent îi spuse vârsta fiului său în bucătărie, cu un pahar de Ricard în mână), trăia împreună cu o fată la Paris și era pe punctul de a abandona studiile de arhitectură, ceea ce-l înfuria la culme pe tatăl lui.

— Fata aia nici măcar nu merită! spuse el furios. Influența engleză e de vină!

Vincent era gaullist.

Cina se dovedi excelentă: pui cu orez, salată, brânză și tartă cu mere pregătită de Jacqueline. Tom avea mintea în altă parte. Dar era foarte bucuros că Héloïse părea fericită: le povestea aventurile ei în Grecia, și la sfârșit toată lumea gustă *uzo,* acea băutură tradițională pe care o adusese.

— Ce gust groaznic are acest *uzo*! E mai rău decât Pernod-ul, spuse Héloïse mai târziu, după ce se întorseseră acasă, în timp ce se spăla pe dinți.

Își îmbrăcase deja cămașa de noapte, care era mai degrabă un fel de maiou albastru foarte scurt.

În camera lui, Tom își puse pe el pijamaua pe care și-o cumpărase de la Londra.

— Mă duc în pivniță să iau niște șampanie! strigă Héloïse.

— Lasă-mă să merg eu!

Tom își puse papucii în grabă.

— Trebuie să scap de gustul ăsta. Și, oricum, am chef de șampanie. Familia Berthelin parcă a ajuns la sapă de lemn. Ne-au dat să bem vin obișnuit!

Héloïse cobora. Tom o opri.

— Lasă, mă duc eu, spuse ea. Du-te și adu gheața.

Fără să știe de ce, Tom ar fi vrut să n-o lase să intre în pivniță. Se îndreptă spre bucătărie. Tocmai scosese cuburile de gheață când auzi un strigăt… înăbușit din cauza distanței, dar scos de Héloïse.

Auzi un alt țipăt. Se loviră unul de altul în dreptul băii.

— Doamne sfinte! Cineva s-a spânzurat acolo jos!

— Dumnezeule!

Tom o conduse sus, ținând-o de subsuori.

— Nu te duce, Tom! E îngrozitor!

Era Bernard, clar. Tom tremura în timp ce urca cu Héloïse pe scară. El vorbea în engleză și Héloïse în franceză.

— Promite-mi că n-o să cobori! Cheamă poliția, Tom!

— Bine, o să sun!

— Cine e?

— Nu știu.

Intrară în camera ei.

— Rămâi aici, spuse Tom.

— Nu, nu mă lăsa singură!

— Te rog!

Tom ieși din cameră și coborî. Voia să-i ofere un whisky sec. Héloïse bea rar alcool, așa că i-ar fi făcut bine. După aceea, ar fi trebuit să-i dea un calmant. Urcă ducând cu el sticla și un pahar. Văzând că Héloïse nu voia nici măcar un strop, bău el o înghițitură, după care îi apropie paharul de buze. Îi clănțăneau dinții.

— O să chemi poliția?

— Da!

„Cel puțin e o sinucidere, nu o crimă”, își spuse el. Ar fi fost ușor de demonstrat. Oftă și simți un fior. Héloïse stătea pe marginea patului.

— Și șampania? Ce-ar fi să bem o tonă?

— În sfârșit… nu. Nu vreau să te duci acolo. Cheamă poliția.

— Bine.

Tom coborî. Ajuns la parter, se îndreptă spre baie, ezită o clipă stând în ușă - lumina din capul scării spre pivniță era încă aprinsă apoi începu să coboare treptele. Simți un șoc văzând forma întunecată, care atârna la mai mulți centimetri de sol, cu capul lăsat pe umăr. Funia era scurtă. Tom clipi. Nu distingea picioarele. Merse mai aproape.

Era un manechin.

Tom zâmbi, apoi începu să râdă. Lovi cu palma picioarele care atârnau moi: erau pantalonii lui Bernard.

— Héloïse! strigă el, urcând în fugă, fără să-și mai facă griji că ar fi putut s-o trezească pe doamna Annette. Héloïse! E un manechin! spuse el în engleză. Nu s-a spânzurat nimeni. E un manechin! Nu te speria!

Îi trebuiră câteva secunde ca să se convingă. Era o glumă de-a lui Bernard, poate chiar a lui Christopher, îi spuse el. Vădit lucru, nu era un cadavru.

Încet-încet, Héloïse începu să se înfurie, semn că-și revenea din șoc.

— Ce glume idioate fac englezii ăștia! Ce glume idioate!

Tom râse ușurat.

— O să mă duc să aduc șampania și gheața!

Coborî din nou în pivniță. Manechinul era agățat cu o curea de un cui înfipt în grindă. Era chiar una dintre curelele sale. Haina de culoare verde era pusă pe un umeraș. Pantalonii erau prinși de un nasture al hainei și capul era făcut dintr-o cârpă gri, înnodată cu sfoară. Tom merse să ia un scaun din bucătărie - din fericire, în ciuda gălăgiei, doamna Annette nu se trezise - și se întoarse în pivniță. Lăsă manechinul să cadă pe jos, apoi alese o sticlă de șampanie. După ce trecu prin bucătărie ca să ia recipientul pentru gheață, stinse lumina și urcă.

Tom se trezi cu puțin înainte de ora șapte. Héloïse dormea adânc. Se ridică încet din pat și își puse halatul de casă.

Poate că doamna Annette se deșteptase și ea. Coborî fără să facă zgomot. Voia să meargă să ia hainele lui Bernard din pivniță înainte ca menajera să apuce să le vadă. Petele de vin și de sânge nu erau atât de dificil de îndepărtat. Dacă le-ar fi examinat un criminalist, sângele ar fi fost ușor de descoperit, dar Tom se gândea că nu avea de ce să-și facă griji din cauza asta.

Desfăcu nasturii hainei ca s-o poată desprinde de pantaloni. O bucată de hârtie albă acoperită de scrisul colțuros al lui Bernard căzu pe jos.

Mă spânzur în mod simbolic în casa ta. Pe Bernard Tufts îl spânzur, nu pe Derwatt. Pentru Derwatt, îmi ispășesc păcatele în singurul mod posibil, ucigând persoana nedemnă care am fost timp de cinci ani. Și acum nu-mi mai rămâne decât să mă înham din nou și să încerc să-mi trăiesc cinstit restul vieții.

B.T.

Primul impuls al lui Tom fu să mototolească biletul și să-l distrugă, dar, după aceea, îl împături și-l puse în buzunarul halatului de casă. Poate că i-ar fi util într-o zi, cine știe? Cum să procedeze ca să afle unde era Bernard

și ce făcea? Costumul îl va trimite la curățătorie. Nu avea ce să-i strice. Fu cât pe ce să-l ducă în cameră, dar se hotărî să-l așeze pe masa din hol, unde îi lăsa doamnei Annette hainele care trebuiau duse la curățat.

— Bună ziua, domnule Tom! spuse doamna Annette, din bucătărie. V-ați trezit devreme! Doamna Héloïse s-a trezit și ea? Vrea să-și bea ceaiul?

— Cred că în dimineața asta va dormi până mai târziu. Lăsați-o să se răsfețe cât vrea. Dar eu aș vrea o ceașcă de cafea.

Apoi Tom urcă să se îmbrace. Voia să meargă să arunce o privire la mormântul din pădure. Bernard ar fi fost în stare să-l răscolească pe jumătate sau să se îngroape singur în el.

După ce-și bău cafeaua, coborî. Soarele tocmai răsărea, în spatele perdelei de ceață, și iarba era încă umedă de rouă. Tom nu merse direct la mormânt, pentru că nu voia ca Héloïse sau doamna Annette să-l vadă intrând în pădure.

Mormântul era exact așa cum îl lăsaseră el și Bernard.

Héloïse se trezi după ora zece, și doamna Annette urcă în atelierul lui Tom ca să-l anunțe că soția sa voia să-l vadă, așa că bărbatul intră în camera ei. Héloïse își lua micul-dejun în pat.

— Nu-mi plac glumele prietenilor tăi, spuse ea în timp ce-și mânca grepfruitul.

— N-o să se mai întâmple. Am luat hainele din pivniță. Nu te mai gândi. Ce-ar fi să mergem să luăm prânzul undeva? Pe malul Senei, de exemplu?

Héloïse fu încântată.

Găsiră un restaurant pe care nu-l cunoșteau într-un orășel de pe malul Senei.

— Ce-ar fi să plecăm într-o călătorie? Am putea să mergem la Ibiza.

Tom ezită. I-ar fi plăcut mult să meargă undeva cu vaporul, cu condiția să ia cu el tot ce avea chef: cărți, pick-up, șevalet, carnet de schițe. Dar își dădea seama că Bernard, Ed, Jeff și poliția ar fi interpretat plecarea lui ca pe o fugă, chiar dacă n-ar fi făcut din călătoria respectivă un secret

— O să mă mai gândesc, spuse el. Dar nu promit.

— Grecia nu mi-a plăcut. Nici *uzo.*

Tom voia să tragă un pui de somn după prânz, ca și Héloïse. Vor dormi în patul ei, spuse ea, până la cină. Trebuia însă scos telefonul din priză în camera lui Tom. Dacă va suna, doamna Annette va răspunde de jos. În timp ce veneau amândoi prin pădure, Tom își dădea seama de avantajul situației de a fi căsătorit și cu o situație materială bună, care-i permitea să lenevească.

Când deschise ușa casei, îl aștepta o surpriză: Bernard stătea așezat pe unul dintre fotoliile galbene.

Héloïse nu-l observă imediat.

— Tom, poți să-mi aduci niște Perrier cu gheață? Mi-e un somn de pic!

Îl luă în brațe și fu surprinsă de cât de încordat era.

— Bernard e aici. Știi, englezul despre care ți-am vorbit. (Intră în salon.) Bună, Bernard, ce faci?

Nu se simți în stare să-i întindă mâna, dar reuși să schițeze un zâmbet.

Doamna Annette ieși din bucătărie.

— Ah, domnule Tom! Doamnă Héloïse! N-am auzit mașina. Cred că încep să devin surdă. Domnul Bernard s-a întors.

Părea nervoasă.

— Da, foarte bine, rosti Tom, pe cât putea de calm. Îl așteptam, precizează el, amintindu-și în aceeași clipă că-i spusese doamnei Annette că nu știa când avea să se întoarcă Bernard.

Bernard se ridică. Nu era ras.

— Îmi pare rău că m-am întors fără să vă anunț.

— Héloïse, ți-l prezint pe Bernard Tufts. E pictor și trăiește la Londra. Soția mea, Héloïse.

— Îmi pare bine, spuse Bernard.

Héloïse nu făcu nici un gest.

— Mă bucur, rosti ea în engleză.

— Soția mea e puțin cam obosită. (Se apropie de ea.) Vrei să urci sau rămâi cu noi?

Printr-o mișcare a capului, Héloïse îi făcu semn să vină după ea.

— Mă întorc imediat, Bernard, spuse Tom și se luă după ea.

— El a făcut gluma aia? întrebă Héloïse când ajunseră în cameră.

— Mă tem că da. E destul de excentric.

— Ce face aici? Nu-mi place de el. Cine e? Nu mi-ai vorbit niciodată despre el. Și e îmbrăcat cu haine de-ale tale.

Tom ridică din umeri.

— Avem prieteni comuni la Londra. Cred că o să reușesc să-l conving să plece în după-amiaza asta. Mai mult ca sigur are nevoie de bani. Sau de haine. O să-l întreb. (Tom o sărută pe Héloïse pe obraz.) Du-te și culcă-te, scumpo. Pe curând.

Merse să o caute pe doamna Annette în bucătărie ca să o roage să-i ducă soției sale o sticlă de Perrier.

— Domnul Bernard o să ia masa aici în seara asta?

— Nu cred. Dar noi, da. Pregătiți-ne ceva ușor. Am mâncat mult la prânz.

Se îndreptă spre Bernard.

— Ai fost la Paris?

— Da, spuse Bernard, stând în continuare în picioare.

Tom nu știa de unde să înceapă discuția.

— Am găsit manechinul în pivniță. Soția mea a avut un șoc. N-ar trebui să faci asemenea glume când sunt femei în casă. Apropo, doamna Annette ți-a dat costumul

la curățat. O să ți-l trimit la Londra… sau în altă parte. Ia loc. (Tom se așează pe canapea.) Ce ai de gând să faci?

A-l întreba pe Bernard ce avea de gând de acum încolo sau pe un nebun cum se simte era același lucru. Tom avea o senzație penibilă, care deveni și mai puternică atunci când își dădu seama că-i crescuse pulsul.

— Ăăă…

Urmă o lungă tăcere.

— Nu te întorci la Londra?

În disperare de cauză, Tom luă o țigară de foi din cutia de pe măsuța joasă. Avea să afume camera, dar ce mai conta?

— M-am întors ca să vorbim.

— Ah, da? Despre ce?

Alt moment de tăcere, pe care Tom îl lăsă să se prelungească. Bernard părea că merge legat la ochi printre nori: norii din propria minte.

— Avem timp, Bernard. Ești printre prieteni.

— Trebuie să-mi reiau viața de la zero.

— Da, știu. Păi, nimic nu te oprește.

— Soția ta știe ce fac?

Tom se bucură să-l vadă pe Bernard gândind rațional.

— Nu, bineînțeles că nu. Nimeni nu știe. Cel puțin, nu în Franța.

— Și despre Murchison?

— I-am spus că a dispărut. Și că l-am lăsat la Orly.

Tom vorbea încet, de teamă ca nu cumva Héloïse să-l audă. Dar știa că de la etaj nu se auzea aproape nimic din ce se vorbea la parter.

Bernard spuse puțin iritat:

— Nu se poate discuta cu atâția oameni în casă. Și soția ta. Și menajera.

— Atunci, să mergem în altă parte.

— Nu.

— Uite ce e, nu pot s-o trimit pe doamna Annette la plimbare. Ea ține toată casa. Hai să ieșim pe afară… Cunosc o cafenea liniștită…

— Nu, mulțumesc.

Tom se lăsă pe spate, cu țigara de foi care mirosea ca o casă cuprinsă de flăcări. Altădată parcă mirosea mai bine.

— De fapt, nu am mai vorbit deloc cu inspectorul englez de când ai plecat. Nici poliția franceză nu m-a mai căutat.

Bernard nu reacționă la început. În cele din urmă, spuse:

— Bine, hai să mergem afară. (Se ridică și privi în grădină prin ușa de sticlă.) Mai bine ieșim prin spate.

Ieșiră pe peluză. Nici unul, nici altul nu aveau pardesiu, deși aerul era destul de rece. Tom îl lăsă pe Bernard să o ia înainte. Acesta porni pe lângă cărarea ce ducea spre pădure, cu un pas nesigur. Oare mergea așa pentru că era slăbit de foame? se întrebă Tom. Nu trecu mult până ajunseră în dreptul locului unde îl îngropase pe Murchison. Tom simți cum îl cuprinde teama. Avu senzația că i se ridică părul măciucă în cap. Nu apropierea de mormânt îl speriase, ci Bernard. Se îndepărtă încet de el și își scoase mâinile din buzunare.

Pictorul încetini pasul, se întoarse și o luă înapoi înspre casă.

— Ce te roade? întrebă Tom.

— Ah… mă întreb cum o să se termine toată povestea asta. Un om e mort.

— Da, e o nenorocire. Dar nu are nici o legătură cu tine, nu-i așa? Din moment ce nu mai pictezi tablouri cu numele Derwatt, Bernard Tufts poate să înceapă viața de la zero.

Bernard nu zise nimic.

— I-ai sunat pe Ed și pe Jeff cât timp ai fost la Paris?

— Nu.

Tom nu mai cumpărase ziare englezești și, probabil că nici Bernard, așa că nici unul, nici altul nu mai știau care era situația.

— Dacă vrei, poți s-o suni pe Cynthia din camera mea.

— Am sunat-o de la Paris. Nu vrea să mă vadă.

— Ah! (Probabil că pentru Bernard asta fusese picătura care umpluse paharul.) Atunci, scrie-i! Poate că ar fi mai bine. Sau du-te la ea când ajungi la Londra. Sparge-i ușa! spuse Tom râzând.

Bernard tăcea în continuare.

Cynthia nu voia să se amestece în toată povestea, se gândi Tom, chiar dacă nu punea la îndoială hotărârea fostului iubit de a nu mai picta falsuri. În clipa aceea, durerea lui Bernard era prea profundă pentru ca Tom să poată face ceva pentru el.

Ajunseseră pe terasa de piatră.

— Eu intru în casă, Bernard. Am înghețat.

Pictorul îl urmă în salon.

Țeapăn de frig, sau din cauza fricii, Tom fugi la Héloïse în cameră, unde o găsi așezată pe pat și aranjând niște fotografii.

— Când pleacă?

— Scumpo… e vorba de prietena lui. A sunat-o de la Paris. Nu mai vrea să-l vadă. E supărat, nu pot să-l dau afară. Nu știu ce-ar face. Scumpo… n-ai putea să mergi să stai cu părinții tăi vreo două zile?

— Nu!

— Vrea să vorbească numai cu mine. Sper să nu se lungească prea mult.

— De ce nu-i ceri să plece? Nu e prietenul tău. Și e nebun.

Dar Tom nu putea.

*

* *

Erau încă la masă când se auzi soneria. Doamna Annette merse să deschidă și se întoarse să-l cheme pe Tom:

— Sunt doi agenți de poliție, domnule Tom. Vor să discute cu dumneavoastră.

Héloïse oftă enervată și aruncă șervetul. Parcă nu era de ajuns că se așezase prost dispusă la masă!

— Alți nepoftiți! spuse ea în franceză.

Doar Bernard rămase indiferent.

Tom trecu în salon. Acolo dădu peste cei doi agenți care fuseseră și luni.

— Ne cerem scuze că vă deranjăm, domnule, spuse cel mai în vârstă, dar telefonul dumneavoastră nu funcționează. L-am anunțat la deranjamente.

— Da? (Telefonul avea într-adevăr acest prost obicei, dar, de data asta, Tom se întrebă dacă nu cumva Bernard făcuse vreo nebunie, de exemplu să-i fi tăiat firul). Nu știam, mulțumesc.

— Am vorbit cu inspectorul englez. Sau, mai degrabă, el ne-a căutat pe noi.

Héloïse intră, împinsă și de curiozitate, și de supărare. Tom le-o prezentă și polițiștii se recomandară din nou: comisarul Delaunay și un nume de neînțeles.

— În clipa de față avem doi dispăruți: domnul Murchison și pictorul Derwatt. Inspectorul Webster a încercat și el să vă sune azi după-amiază că să vă întrebe dacă aveți vești de la vreunul dintre ei.

Tom zâmbi amuzat, de data asta fără să se prefacă.

— Nu l-am întâlnit niciodată pe Derwatt și sunt sigur că nici el nu știe nimic despre mine, spuse în clipa în care Bernard intra în cameră. Cât despre domnul Murchison, îmi pare rău să vă spun că n-am nici o veste de la el. Îmi dați voie să vă prezint un amic englez, Bernard Tufts? Bernard, dânșii sunt de la poliție.

Pictorul mormăi ceva. Tom observă că numele lui nu stârni nici o reacție din partea polițiștilor.

— Nici măcar proprietarii galeriei unde sunt expuse tablourile lui nu știu unde se află Derwatt, spuse Delaunay. E ciudat.

Într-adevăr, dar Tom nu avea cum să-i ajute.

— Îl cunoașteți cumva, din întâmplare, pe acest domn Murchison? îl întrebă Delaunay pe Bernard.

— Nu.

— Dar dumneavoastră, doamnă?

— Nici eu.

Tom le spuse că soția lui de-abia se întorsese din Grecia, dar că el îi povestise despre vizita lui Murchison și despre dispariția lui.

Polițiștii păreau cam dezorientați, ca și cum nu știau ce să facă mai departe.

— Date fiind împrejurările, domnule Ripley, spuse Delaunay, inspectorul Webster ne-a rugat să vă percheziționăm casa. E o formalitate, înțelegeți, dar este necesară. S-ar putea să găsim vreun indiciu… legat de domnul Murchison. Trebuie să facem tot ce putem ca să-i ajutăm pe colegii noștri englezi.

— Desigur. Vreți să începeți imediat?

Pentru că era destul de întuneric afară, se declarară de acord să inspecteze împrejurimile a doua zi. Ieșiră amândoi pe terasă și Tom avu impresia că le părea rău că veniseră prea târziu ca să mai caute în pădure și în grădină.

Tom îi conduse pe polițiști prin toată casa. Voiră întâi să vadă camera în care fusese găzduit Murchison, pe care după plecarea acestuia o folosise Chris. Doamna Annette golise coșul de hârtii. Căutară în sertare: toate erau goale, în afara celor de la comodă, în care se aflau cearșafuri și cuverturi. Nu rămăsese nimic de la Murchison și de la Chris. După aceea, trecură în camera stăpânei casei, care rămăsese jos. (Tom nu se îndoia că Héloïse era un pachet de nervi.) Apoi veni rândul atelierului și al podului, unde becul se arsese. Tom

trebui să meargă să caute altul de schimb. Podul, care era plin de praf, adăpostea mai multe fotolii acoperite de huse și o canapea veche, rămasă de la foștii proprietari. Agenții merseră în spatele ei, cu lanternele aprinse. Nu căutau doar indicii, își spuse Tom, cu toate că ar fi fost o idee stupidă să-și închipuie că ar fi ascuns cadavrul în spatele canapelei.

În cele din urmă, coborâră în pivniță. Cu un aer nonșalant, Tom se îndreptă chiar spre locul unde fusese pata de sânge și plimbă lanterna spre colțurile întunecate, cu toate că lumina din tavan era destul de puternică. Îi fu puțin teamă ca nu cumva Murchison să fi sângerat în spatele butoiului. În orice caz, polițiștii nu remarcară nimic și aruncară doar o privire grăbită pe jos. Asta nu însemna că nu vor inspecta mai amănunțit podeaua ziua următoare, își spuse Tom.

Îl anunțară că aveau de gând să revină a doua zi dimineață la opt, dacă nu era prea devreme. Tom răspunse că nu-l deranja cu nimic.

— Îmi pare rău, spuse, adresându-se lui Bernard și soției sale.

— De ce au răscolit casa? întrebă Héloïse.

— Din cauza tâmpitului ăluia de american care a dispărut. Murchison.

Héloïse se ridică.

— Tom, pot să vorbesc cu tine?

Tom îi ceru scuze lui Bernard și merse după Héloïse până la ea în cameră.

— Dacă nu-l dai afară pe nebunul ăsta, eu plec de acasă!

Era o adevărată dilemă. Tom nu voia ca soția lui să plece, dar, dacă ar fi rămas, n-ar fi reușit să o scoată la capăt cu Bernard. Și, la fel ca și pictorul, nu era în stare să gândească de față cu Héloïse.

— O să mai încerc o dată, spuse el.

O sărută pe gât. Bine că nu era atât de supărată ca să-l refuze!

Tom coborî.

— Bernard, Héloïse e foarte enervată. Te superi dacă pleci la Paris în seara asta? Aș putea să te duc eu la… Fontainebleau? Sunt câteva hoteluri foarte bune acolo. Dacă vrei să vorbești cu mine, pot să trec mâine pe acolo.

— Nu.

Tom oftă.

— Atunci, o să plece ea de acasă în seara asta. Mă duc s-o anunț.

Tom îi spuse soției sale rezultatul discuției.

— Dar ce, naiba se întâmplă? Cine e ăsta, un al doilea Dickie Greenleaf? Nu ești în stare să-l dai afară din propria casă?

— Eu… niciodată… Dickie nu era la mine acasă…

Tom tăcu, neștiind ce să mai spună. Héloïse părea suficient de furioasă ca să-l dea chiar ea afară pe Bernard, deși soțul ei era convins că n-ar fi reușit, atât de mare era încăpățânarea pictorului!

Héloïse luă o mică valiză de piele din dulap și începu să-o umple cu lucruri. N-avea rost să-i spună că se simțea responsabil pentru Bernard, se gândi Tom. L-ar fi întrebat de ce.

— Héloïse, scumpo. Îmi pare rău. Iei mașina sau vrei să te conduc la gară?

— O să merg la Chantilly cu Alfa Romeo. De fapt, telefonul n-are nimic. Am încercat de la tine din cameră.

— Poate că l-au reparat de când l-au dat polițiștii la deranjamente.

— Eu cred că au mințit. Au vrut să ne surprindă. (Se îndreptă brusc de spate.) Ce-ai mai făcut, Tom? Ce-ai făcut cu Murchison ăsta?

— Nimic, spuse Tom, deconcertat.

— Să știi că tatăl meu n-ar tolera alt scandal.

Se referea la afacerea Greenleaf. Sigur, Tom scăpase cu fața curată, dar suspiciunile persistaseră. Glumele făcute de europeni aveau o capacitate deosebită de a se transforma în bănuieli. Era posibil ca Tom să-l fi omorât pe Dickie. Și, în ciuda eforturilor sale de a păstra secretul, se șoptea pe la colțuri că moartea acestuia îi adusese bani. Héloïse știa că el avea o rentă de pe urma moștenirii lui Dickie. Și tatăl ei știa, dar nu s-ar fi amestecat în cazul în care mâinile lui Tom ar fi fost pătate de sânge. *Ora non olet, sed sangua…*

— N-o să mai fie nici un scandal, spuse Tom. Dacă ai ști… tot ce face tocmai ca să evit un scandal.

Héloïse își închise valiza.

— Niciodată nu-mi spui ce faci.

Tom luă valiza. Apoi o lăsă jos și se sărutară.

— Aș vrea atât de mult să fiu cu tine în seara asta!

Héloïse ar fi vrut și ea să rămână, dar nu era nevoie să exprime acest lucru prin cuvinte. Se subînțelegea.

— I-ai sunat pe ai tăi?

— Dacă nu sunt acolo, tot or să fie servitorii.

Drumul avea să dureze aproape două ore.

— Mă anunți când ajungi?

— Nu! spuse ea categoric, după care strigă: La revedere, Bernard!

Tom privi cu amărăciune farurile mașinii care se îndepărta. Alfa Romeo o luă la stânga și dispăru.

Bernard fuma o țigară, așezat pe fotoliu. Tom luă lanterna din vestibul și intră în toaleta de la parter. Coborî în pivniță și privi în spatele butoiului, unde ascunsese cadavrul lui Murchison. Nici o pată de sânge. Urcă înapoi în casă.

— Știi ceva, Bernard, n-aș avea nimic împotrivă dacă ai rămâne aici în noaptea asta, dar poliția o să vină mâine să caute prin casă. (Și prin pădure, adăugă el în gând). Agenții or să vrea să-ți pună iar întrebări. Sunt

sigur că nu ai chef de așa ceva. Nu vrei să pleci înainte să se întoarcă? Or să vină la ora opt.

— Poate. Poate.

Pe la zece, doamna Annette veni să-i întrebe dacă voiau cafea. Nu dorea nici unul.

— Doamna Héloïse a ieșit?

— S-a hotărât să se ducă până la părinții ei, spuse Tom.

— La ora asta? Vai, biata doamnă Héloïse!

Tom simți că doamna Annette nu-l plăcea pe Bernard sau, ca și Héloïse, îl găsea dubios. Ce păcat, își spuse el, că personalitatea pictorului era atât de dificilă, atât de derutantă! Ele nu știau nimic despre adorația lui pentru Derwatt… N-ar fi putut să înțeleagă niciodată evoluția acestui artist, care, născut într-o familie modestă de muncitori (cel puțin așa spuneau Ed și Jeff), ar fi fost considerat în momentul de față un pictor de valoare… dacă și-ar fi semnat tablourile cu numele lui. Pe Bernard nu-l interesa deloc aspectul financiar al operațiunii, ceea ce li s-ar fi părut la fel de ciudat celor două femei.

Menajera părăsi camera în grabă și Tom își spuse că, fără îndoială, acesta era modul ei de a-și manifesta supărarea, în măsura în care îndrăznea.

— Vreau să-ți povestesc ceva, rosti Bernard. În noaptea de după moartea lui Derwatt - am primit vestea abia după douăzeci și patru de ore - mi-a apărut în vis în camera mea, stând în picioare. Lumina lunii intra pe fereastră. Țin minte că tocmai renunțasem la o întâlnire cu Cynthia, pentru că voiam să fiu singur. Îl vedeam pe Derwatt, îi simțeam prezența, îmi amintesc că și zâmbea. Mi-a spus: „Nu-ți fie teamă, Bernard, nu e așa de rău, nu sufăr.” Poți să ți-l imaginezi pe Derwatt pronunțând o frază atât de previzibilă? Și totuși, am auzit-o.

Tom asculta cu respect.

— M-am uitat la el cam un minut, stând pe pat. S-a plimbat prin camera mea, aceea unde pictez uneori… și unde dorm.

Lăsase să se înțeleagă că acolo picta tablourile sale, nu imitațiile Derwatt.

— Mi-a spus: „Stai liniștit, Bernard. Nu-mi pare rău de nimic.” Nu-i părea rău că s-a sinucis, asta am înțeles eu, dar pe mine mă sfătuia să-mi trăiesc viața. În fine… (pentru prima dată de când începuse să vorbească, Bernard îl privi pe Tom), atât cât aș fi putut. Nu avem control asupra vieții noastre, destinul ne conduce.

Tom ezită:

— Derwatt avea simțul umorului. Jeff spune că l-ar fi amuzat că-i imităm tablourile cu succes.

— Într-o oarecare măsură, da. Ar fi considerat-o ca pe o glumă între artiști. Ce nu i-ar fi plăcut însă e partea financiară. Nu din cauza banilor s-a sinucis.

Tom își dădu seama că gândurile pictorului o luau într-o direcție periculoasă, care-i era ostilă. Oare ar fi trebuit să se ridice și să-și ia rămas-bun? Bernard s-ar fi simțit insultat?

— Polițiștii vin mâine de dimineață. Cred că mă duc să mă culc.

Bernard se aplecă.

— Nu m-ai înțeles data trecută, când am spus că am dat greș. Știi, când am încercat să-i explic inspectorului englez ce fel de om era Derwatt.

— Dar n-ai dat greș! Chris a înțeles foarte bine ce voiai să spui. Și Webster a spus și el că e foarte emoționat.

— Dar n-a renunțat la ideea că e vorba de o escrocherie și că Derwatt ar putea să fie și el implicat. Nici măcar n-am reușit să-l fac să-i întrevadă personalitatea. M-am străduit, dar am dat greș.

Tom făcu un ultim efort să-l liniștească.

— Webster îl caută pe Murchison, nu pe Derwatt. Eu mă duc sus.

Ajuns în cameră, Tom își puse pijamaua. Întredeschise fereastra și se culcă - doamna Annette nu făcuse patul în seara aceea dar se simțea neliniștit și îi trecu prin cap să închidă ușa cu cheia. Oare era o idee bună sau o prostie? În cele din urmă, o lăsă deschisă, pentru că i se păru că ar fi fost o lașitate. Luă o carte de Trevelyan, *Istoria socială a Angliei.* Vru s-o deschidă, dar se răzgândi și răsfoi dicționarul *Harrap's. To forge* (în engleză, „a contraface", „a falsifica", „a comite un fals") în franceză: „fierărie", „atelierul fierarului". Din latinescul *faber*: „artizan". La figurat: „a născoci", „a inventa", „a produce un document fals". Știa deja toate astea. Închise dicționarul.

Îi luă aproape o oră până reuși să adoarmă. Din când în când, pulsațiile sângelui i se repercutau în urechi, cu un zgomot surd, făcându-l să tresară și dându-i senzația că se prăbușește de la o mare înălțime. Limbile fosforescente ale ceasului arătau că era ora douăsprezece și treizeci de minute. S-o sune pe Héloïse? Nu voia să-l supere și mai mult pe tata-socru. La naiba cu toți nebunii!

Brusc, Tom se simți azvârlit într-o parte… Cineva îl strângea de gât. Se zbătu ca să-și scoată picioarele de sub cuvertură. Pentru câteva clipe, se străduí în zadar să desfacă mâinile agresorului. În cele din urmă, reuși să-și elibereze un picior și îl lovi pe Bernard în abdomen. Acesta se prăbuși pe parchet cu un zgomot înfundat. Tom aproape că răsturnă veioza, încercând s-o aprindă, și făcu să cadă pe jos un pahar de apă, care se goli pe covorul albastru cu model oriental.

Amândoi își trăgeau cu greu răsuflarea.

— Auzi, ești nebun?

Bernard nu răspunse, poate nu era în stare. Se sprijini în cot. Oare avea să-l atace din nou, după ce-și revenea? Tom se ridică și își aprinse o țigară.

— Era să faci o prostie cât tine de mare. (Începu să râdă și se înecă imediat cu fumul de țigară.) Chiar credeai că o să reușești? Să scapi, nici nu mai vorbim, (Îl privi pe Bernard ridicându-se de jos. Nu se întâmplă prea des ca cineva pe jumătate strangulat să fumeze o țigară stând de vorbă cu agresorul, își spuse Tom.) Te sfătuiesc să nu mai încerci a doua oară. (Știa că avertismentul lui era inutil. Pe Bernard nu-l interesa ce avea să i se întâmple.) N-ai nimic de zis?

— Bă da, răspunse Bernard. Ești un nemernic, tot ce s-a întâmplat e din cauza ta. E adevărat că n-ar fi trebuit să accept, dar a fost ideea ta.

Tom înțelegea. El era sursa mistică a răului.

— Eu încerc să pun capăt întregii povești, nu să merg mai departe.

— Și eu sunt terminat. Cynthia…

Tom trase din țigară.

— Mi-ai spus că altădată, când pictai, aveai impresia că ești Derwatt. Gândește-te ce rol ai avut asupra reputației lui! Nimeni nu știa de el când a murit.

— Reputația lui a fost pătată, spuse Bernard solemn, de parcă ar fi anunțat Judecata de Apoi.

Ajunse la ușă și ieși. Pentru prima oară, părea să aibă un scop. Ce avea de gând să facă? se întrebă Tom. Cu toate că era trecut de ora trei dimineața, Bernard era încă îmbrăcat. Oare va ieși să se plimbe? Sau va da foc casei?

Tom încuie ușa. Dacă Bernard venea înapoi, va fi nevoit să bată la ușă. Sigur, l-ar fi lăsat să intre, dar ar fi fost foarte atent. Și, dacă plecase, cu atât mai bine. În starea în care era, ar fi fost bine ca pictorul să nu dea ochii cu poliția.

Sâmbătă, 26 octombrie, la nouă și un sfert, din spatele glasvandului, Tom privea spre pădure, acolo unde comisarul dăduse dispoziție să se sape în jurul gropii în care fusese îngropat Murchison. Bernard se plimba de colo-colo, fără să spună nimic. Tom avea în mână o scrisoare oficială, în care Jeff îl întreba, în numele galeriei Buckmaster, dacă avea vești despre Thomas Murchison, pentru că nici el, nici colegul lui nu știau nimic despre el.

Trei agenți de poliție sosiseră de dimineață - doi noi, însoțiți de comisarul Delaunay. Îl întrebaseră pe Tom dacă știa cine săpase o groapă în pădure de curând. Tom răspunsese că nu știa și că, de altfel, pădurea nu-i aparținea. Unul dintre jandarmi se dusese să discute cu colegii, la capătul peluzei. Cercetaseră pentru a doua oară casa.

Tom încă nu deschisese cea de-a doua scrisoare. Era de la Chris Greenleaf.

Polițiștii săpau deja de zece minute.

Tom citi mai atent scrisoarea lui Jeff. Fie o scrisese temându-se să nu fie interceptată, fie avea chef de glume, dar prima variantă era mai plauzibilă.

The Buckmaster Gallery
Bond Street

W1
23 octombrie 19…

Thomas P. Ripley, esq
Belle Ombre
Villeperce 77

Stimate domnule Ripley,

Am aflat că inspectorul Webster v-a vizitat de curând în legătură cu domnul Thomas Murchison, care v-a însoțit în Franța joia trecută. Vă informăm prin prezenta scrisoare că nu am mai primit nici o veste de la domnul Murchison din data de 16 (miercuri), dată la care a fost la noi la galerie.

Știm că domnul Murchison voia să discute cu domnul Derwatt înainte de a pleca spre Statele Unite. Deocamdată, nu știm adresa din Anglia a domnului Derwatt, dar credem că va lua legătura cu noi înainte de a se întoarce în Mexic. E posibil să fi stabilit o întâlnire cu domnul Murchison fără ca noi să știm. („La un club al fantomelor, poate”, își spuse Tom.)

Suntem de asemenea foarte preocupați de dispariția tabloului domnului Derwatt intitulat Orologiul.

V-am fi recunoscători dacă ați binevoi să ne dați un telefon pentru a ne comunica orice noutate.

Cu respect,
Jeff Constant

Tom se întoarse. Se simțea bine dispus, atât de bine dispus, încât simțea că nu mai era în stare să suporte aerul încruntat al lui Bernard. Îi venea să-i spună: „Ascultă, măi cretinule, de ce naiba stai pe capul meu?” Dar știa care era motivul pentru care pictorul rămăsese acolo: voia să-l atace din nou. Tom se abținu, încercă să-i zâmbească, dar acesta nici nu-l observă, ascultă pițigoii care ciripeau ciugulind firimiturile puse de doamna Annette, apoi radioul care mergea în bucătărie

și reuși chiar să perceapă zgomotul înfundat al unei lopeți în pădure.

Tom remarcă în doi peri:

— Mă îndoiesc că or să-l găsească pe Murchison aici.

— Să dragheze râul, spuse Bernard.

— O să le sugerezi tu asta?

— Nu.

— Oricum, care râu? Nici măcar nu mai știu cum se numește.

Sau, în orice caz, Bernard îl uitase, Tom era sigur.

Se aștepta ca dintr-o clipă într-alta polițiștii să apară declarând că nu găsiseră nimic. Dar poate că nu i-ar fi spus lui. Poate că agenții ar fi înaintat mai mult în pădure.

Tom deschise scrisoarea de la Chris.

24 octombrie 19…

Dragă domnule Tom,

Vă mulțumesc încă o dată pentru primirea regească pe care mi-ați făcut-o. E cu atât mai evidentă diferența când mă uit la locul unde stau acum, dar oricum îmi place. Ieri, am avut o aventură. Am întâlnit într-o cafenea din Saint-Germain-des-Prés o fată pe nume Valérie. I-am propus să vină să bea un pahar de vin cu mine la hotelul unde locuiesc. A fost de acord. Eram împreună cu Gerald, dar acesta s-a comportat ca un domn (măcar de data asta) și m-a lăsat singur. Valérie a urcat la câteva minute după mine. Ea a vrut așa. Cu toate că, după părerea mea, asta n-ar fi făcut altceva decât să-i creeze probleme la recepție. M-a întrebat dacă poate să facă o baie. I-am spus că nu există decât o chiuvetă la mine în cameră, dar o să ies ca să o las să se spele. Când am bătut la ușă, m-a întrebat dacă există și o sală de baie cu cadă. I-am spus că există, dar că trebuie să caut cheia. După ce am descuiat, a intrat în sala de baie și a stat acolo vreun sfert de oră. După

aceea s-a întors în cameră și a trebuit să ies iar în vreme ce s-a spălat, cu toate că mă întrebam de ce avea nevoie de atâta timp ca să se spele. Am așteptat-o afară pe trotuar. Când am urcat, nu mai era în cameră. Am căutat-o și pe coridoare, nimic! O fată care s-a dus pe apa sâmbetei, ca să zic așa. Poate că n-am făcut ce trebuia. Și poate că o să am mai mult noroc data viitoare.

Cred că o să plec la Roma împreună cu Gerald...

Tom privi pe fereastră.

— Mă întreb cât o să mai dureze. Ah, uite-i! Au terminat.

Bernard nici nu ridică privirea.

Tom se așeză confortabil pe canapeaua de mătase galbenă.

Polițiștii bătură în geam. Tom le făcu semn să intre, apoi se ridică dintr-un salt, ca să le deschidă chiar el ușa.

— Asta e tot ce-am găsit în groapă, spuse comisarul Delaunay, arătându-i o monedă aurie de douăzeci de centime. E din 1965, adăugă el, zâmbind.

Tom zâmbi și el.

— E amuzant.

— Asta e marea comoară pe ziua de azi, spuse Delaunay, băgând-o în buzunar. Groapa a fost săpată recent. E ciudat. Are exact dimensiunile potrivite pentru un cadavru, dar e goală. N-ați văzut pe nimeni săpând pe acolo zilele astea?

— Nu. Dar de aici nu se vede foarte bine, din cauza copacilor.

Tom merse în bucătărie ca să discute cu doamna Annette, dar n-o găsi. Plecase probabil la cumpărături. Era sigur că de data asta va întârzia mai mult timp ca de obicei, pentru că va povesti cunoștințelor ei despre investigațiile poliției, care răscolea casa căutându-l pe

domnul Murchison, a cărui fotografie apăruse în ziar. Tom puse pe o tavă o sticlă de vin și niște bere de la gheață și le duse în salon. Comisarul stătea de vorbă cu Bernard. Despre pictură.

— Cine intră de obicei în pădure? întrebă comisarul.

— Ah, câteodată mai intră țăranii ca să adune vreascuri, răspunse Tom. Foarte rar trece cineva pe drumeagul ăsta.

— Și săptămâna trecută?

Tom se gândi.

— Nu-mi aduc aminte.

Cei trei agenți plecară, după ce puseseră câteva întrebări: da, telefonul funcționa; menajera lui plecase la cumpărături (Tom le spuse că, dacă voiau s-o întrebe ceva, aveau s-o găsească în sat); Héloïse era la părinții ei, la Chantilly. Delaunay nici măcar nu se sinchisi să noteze adresa.

— Vreau să deschid ferestrele, spuse Tom după ce plecară, și le deschise larg.

Frigul nu păru să-l deranjeze pe Bernard.

— Mă duc să văd ce naiba au făcut, zise Tom.

Traversă peluza, luând-o înspre pădure. Ce ușurare să nu mai aibă polițiști prin preajmă!

Astupaseră groapa. Rămăsese numai o mică movilă de pământ roșiatic, dar totul era foarte îngrijit. Tom o luă înapoi înspre casă. Oare cât va mai fi nevoit să suporte aceleași discuții și să răspundă la aceleași întrebări? Nu avea decât un singur motiv de satisfacție: Bernard, în loc să-și plângă de milă, îl acuza pe el. Măcar era o atitudine pozitivă.

— Ei bine, spuse el intrând în salon, au făcut treabă bună. Și toate astea pentru douăzeci de centime. Ce-ar fi să plecăm înainte să…

Chiar în clipa aceea, menajera deschise ușa bucătăriei. Tom, fără să o vadă, o auzi și îi ieși în întâmpinare.

— Ei bine, doamnă Annette, agenții au plecat. Din păcate, n-au găsit nici un indiciu.

Nu făcu prostia să-i spună de groapa din pădure.

— E ciudat, nu? întrebă ea. E un mister.

— Nu e nici un mister, răspunse Tom. În orice caz, nu aici.

— O să luați masa de prânz acasă, împreună cu domnul Bernard?

— Nu azi. O să căutăm un loc unde să mâncăm ceva. Și, pentru diseară, nu vă obosiți prea tare. Dacă telefonează Héloïse, spuneți-i vă rog c-o sun eu în seara asta. Și chiar… (Tom ezită.) Da, așa rămâne, vă telefonez eu pe la cinci. Ce-ar fi să vă luați liber în seara asta?

— Am luat niște cotlete… E adevărat că voiam să mă întâlnesc cu doamna Yvonne la…

— Perfect! o întrerupse Tom. Și, întorcându-se spre Bernard: Ce-ar fi să plecăm undeva?

Nu porniră însă imediat. Pictorul spuse că avea de rezolvat ceva în cameră. Doamna Annette plecă să ia prânzul la o prietenă din Villeperce. În cele din urmă, Tom bătu la ușa încăperii lui Bernard și intră, îl găsi scriind.

— Vrei să te las singur?

— Ah, nu, spuse pictorul și se ridică.

Tom era derutat. Ar fi vrut să-l întrebe pe Bernard despre ce anume voia să-i vorbească sau de ce venise în Franța, dar nu reuși.

— Hai să coborâm, spuse el.

Bernard îl urmă.

Telefonul începu să sune chiar în clipa în care intră în salon împreună cu Bernard.

— Poate că e Héloïse, spuse el și ridică receptorul.

Era Jeff.

— Alo, Tom? Te sun de la un oficiu poștal. Poți să te întorci la Londra?

Aveau nevoie de el ca să joace rolul lui Derwatt, presupuse Tom.

— Bernard e aici.

— Ne-am gândit noi. Cum e?

— E… bine. (Avea impresia că pictorul nici măcar nu se sinchisea de ce spunea el.) Deocamdată, mi-e imposibil.

Chiar așa grei de cap erau încât nu-și dădeau seama că el îl omorâse pe Murchison?

— Mai gândește-te, te rog.

— Am și eu niște probleme aici, înțelegi? Ce se întâmplă?

— A venit inspectorul de poliție. Voia să știe unde e Derwatt. S-a uitat în registrele noastre. (Jeff înghiți cu greu. Începuse să vorbească șoptit, probabil fără să-și dea seama, pentru că părea prea speriat ca să-și mai facă griji că ar fi putut fi urmărit.) Eu și cu Ed am făcut niște liste cu tablourile mai recente. I-am spus că nu prea agreăm birocrația și că nici un tablou nu s-a pierdut până acum. Mi s-a părut că ne-a crezut. Dar el vrea neapărat să-l vadă pe Derwatt, așa că, dacă poți să ne ajuți…

— N-ar fi prea înțelept, spuse Tom.

— Dacă ai putea să vii să confirmi că registrele noastre sunt autentice…

La dracu’ cu registrele lor! gândi Tom. La dracu’ cu veniturile lor! Și ei erau la fel de vinovați ca și el pentru moartea lui Murchison. Și viața lui Bernard? Brusc, Tom își dădu seama că pictorul avea de gând să se sinucidă, mai mult ca sigur. Și tot ce-i interesa pe Ed și Jeff erau veniturile lor, reputația lor, și să nu ajungă la pușcărie.

— Am și eu niște responsabilități. Nu pot sub nici o formă să vin la Londra. Doamna Murchison sosește și ea, ce știți?

— Nu știm nimic despre asta.

— Derwatt rămâne unde e. Poate că e la vreun prieten care are vreun avion privat.

— Apropo, întrebă Jeff, pe un ton mai vioi, ce s-a întâmplat cu *Orologiul*. Chiar a fost furat?

— Da. E nemaipomenit, nu? Mă întreb pe la cine o fi ajuns.

Jeff închise, foarte dezamăgit că Tom nu voia să vină la Londra.

— Hai să ieșim pe afară, propuse Bernard.

Tom vru să-l roage să mai aștepte vreo zece minute, ca să poată s-o sune pe Héloïse, dar preferă să-i facă pe plac musafirului său.

— O să mă duc să-mi iau haina.

Plecară înspre sat. Bernard nu voia absolut nimic: nici cafea, nici vin, nici mâncare. Merseră aproape un kilometru pe unul dintre drumeagurile care traversau Villeperce, apoi o luară înapoi. Bernard vorbea despre Van Gogh și Arles, unde fusese de două ori.

— …Vincent a trăit exact atât cât i-a fost scris, ca și alții, de altfel. Poți să ți-l imaginezi pe Mozart la optzeci de ani? Aș vrea să mă întorc la Salzburg. Acolo e o cafenea, *Tomaselli.* Prepară o cafea grozavă. Și dacă Bach, de exemplu, ar fi murit la douăzeci și șase de ani, îți dai seama ce s-ar fi întâmplat? Ceea ce dă valoarea unui om e opera lui, nimic altceva. Niciodată nu vorbim despre om, ci despre opera lui…

Se apropia ploaia. Tom își ridicase gulerul hainei.

— …Derwatt a trăit atât cât i-a fost scris. A fost o prostie din partea mea să-i prelungesc viața. De altfel, nici n-am reușit. Lucrurile astea nu se pot schimba, spuse el, pe tonul unui judecător care a dat o sentință definitivă.

Tom își scoase mâinile din buzunare, suflă în ele și le vârî la loc.

Odată ajuns acasă, pregăti un ceai și destupă o sticlă de whisky și una de coniac. Alcoolul îl va calma pe

Bernard sau îi va provoca o criză de furie. Ceva se va întâmpla…

— Trebuie s-o sun pe soția mea, spuse Tom. Bea ce vrei tu.

Urcă scara sărind câte patru trepte odată. Abia aștepta să-i audă vocea, oricât de furioasă ar fi fost. Cel puțin ar fi fost vocea unei persoane întregi la cap.

Formă numărul. Afară începu ploaia, și stropii băteau ușor în geamuri. Deocamdată, nu sufla vântul. Tom oftă.

— Alo, Héloïse? (Răspunsese chiar ea.) Da, sunt bine. Am vrut să te sun aseară. Era prea târziu, n-am mai îndrăznit. Tocmai m-am întors, am făcut o plimbare. (Și ea încercase să dea de el.) Împreună cu Bernard. Da, e încă aici, dar cred că o să plece în după-amiaza asta sau diseară. Când te întorci?

— Când o să scapi de nebunul ăla!

— Héloïse, te iubesc. S-ar putea să plec la Paris, împreună cu Bernard; Pentru că numai așa cred că o să-l conving să plece.

— De ce ești așa de nervos? Ce se întâmplă?

— Nimic.

— Dacă pleci la Paris, îmi spui?

Tom coborî și puse niște muzică. Alese jazz. Era un disc banal, și știa că jazz-ul nu-i provoca nici o emoție. Doar muzica clasică îi stârnea o reacție: îl liniștea sau îl enerva, îl făcea să capete curaj sau îl făcea să-și piardă încrederea, pentru că avea o ordine, pe care cine o asculta putea să o refuze sau să o accepte. Tom puse mult zahăr în ceaiul rece și-l bău. Bernard nu se mai bărbierise de două zile, constată el. Oare își va lăsa barbă, ca Derwatt?

Câteva minute mai târziu, se plimbau amândoi pe peluza din spatele casei. Bernard avea un șiret desfăcut. Purta niște pantofi atât de uzați, încât erau căscați în față. Tom se întrebă cât avea de gând să mai stea cu șiretul desfăcut.

— Ieri-seară, am încercat să scriu un poem electronic.

Într-o zi un neutron
Întâlni un negatori
În interiorul unui ciclotron
Ce-ai zice, iubitule, să ne căsătorim?
Ce păcat că nu ești un pozitron!
Căci, din nefericire, noi ne neutralizăm!

— Problema e că nu sunt sigur că se neutralizează unul pe altul. Dar poate mă ajuți să-l îmbunătățesc.

Tom avea două variante diferite pentru versurile din mijloc, dar oare Bernard îl asculta?

Intraseră pe drumeagul care ducea în pădure. Ploaia se oprise. Doar câteva picături mai cădeau din copaci.

— Uită-te la broscuța asta! exclamă Tom, aplecându-se s-o ia în mână.

Fusese cât pe ce să-o calce. Era cât unghia de mare.

Primi o lovitură de pumn în ceafă. Îl auzi pe Bernard spunând ceva, apoi simți iarba umedă pe față, și rămase pe jumătate inconștient, apucând să mai perceapă o a doua lovitură într-o parte a capului. „De data asta e prea de tot”, își spuse el. Încercă să se ridice, dar nu reuși.

Bernard îl rostogoli de mai multe ori. Nu mai auzea nimic, în afară de țiuitul asurzitor din urechi. Nici nu știa dacă stătea pe burtă sau pe spate. Încercă să clipească, dar genele îi erau lipite cu pământ. Simți cum începe să-i amorțească trupul și reuși să distingă zgomotul unei cazmale săpând pământul.

Bernard avea de gând să-l îngroape. Acum era sigur că avea ochii deschiși. Cât de adâncă era groapa? Voia să-l îngroape în mormântul lui Murchison. Oare de cât timp săpa?

„Doamne sfinte!” se gândi Tom. Nu putea să-l lase să-l acopere cu atâția metri de pământ. Îi făcuse pictorului toate mofturile, dar până aici… Vru să strige: „Bernard,

ai întrecut măsura!”, dar nici un cuvânt nu-i ieși din gură.

— …nu e primul, se auzi vocea lui Bernard, înăbușită de bulgării care-l înconjurau.

„Ce vrea să spună cu asta?” se întrebă Tom. Nici nu știa dacă înțelesese exact. Încercă să-și răsucească gâtul și își dădu seama că stătea cu fruntea în jos. Încet-încet, reuși să-și întoarcă fața într-o parte. Stratul de pământ care-l acoperea nu părea să se mai îngreuneze. Singurul gând care-i trecea prin cap era să continue să respire. Avea gura uscată și scuipă puțin noroi, scrâșnind din dinți. Acum își revenise suficient ca să-și dea seama că Bernard plecase probabil să caute vreo lopată în șopron, crezându-l inconștient. Simți ceva curgându-i pe ceafă. Sânge, fără îndoială.

Trecură două-trei minute, și Tom ar fi vrut să se miște, dar nu îndrăznea. Îi era teamă că pictorul îl urmărea.

Nu reușea să audă nimic; oricât se străduia. Poate că Bernard plecase de câteva minute? Oare l-ar fi atacat văzându-l ieșind din mormânt? Era destul de amuzant, gândi Tom, dar avea să râdă mai târziu, dacă reușea să scape din toată povestea asta.

Se hotărî să riște și mișcă ușor genunchii. Își schimbă poziția mâinilor pentru a putea să ridice brațele și constată că era vlăguit, așa că începu să scormonească încet cu degetele ca o cârtiță. Reuși să-și elibereze fața și făcu un tunel, dar nu izbuti să dea de aer. Pământul era umed și lipicios. O greutate enormă îi apăsa șira spinării. Începu să împingă cu mâinile și picioarele. Distanța până la suprafață nu putea să fie mai mare de un metru și jumătate, își spuse el cu optimism, poate era chiar mai mică. Bernard nu avusese prea mult timp, deci groapa nu era prea adâncă.

Dacă nu s-ar fi temut de un nou atac, ar fi putut să se relaxeze câteva clipe. Împinse cu putere, și reuși să se

mai elibereze puțin. Respiră de câteva ori aerul umed ca de cavou și își reluă efortul.

Două minute mai târziu, acoperit de noroi și clătinându-se pe picioare, bâjbâia ca un om beat la marginea mormântului.

Începuse să se înșereze. În casă nu mai era nici o lumină aprinsă. Instinctiv, se gândi la mormântul gol, pe care trebuia să-l astupe, și se întrebă unde pusese Bernard lopata, apoi înjură și renunță. Avea urechile înfundate și ochii mânjiți de pământ.

Poate că pictorul îl aștepta în vreun colț întunecat, gata să-l sperie. Băiatul ăsta făcea niște glume cam nepotrivite. Tom își scoase pantofii pe terasă și îi lăsă acolo. Glasvandul era întredeschis.

— Bernard! strigă el.

Nu se simțea în stare să reziste dacă acesta l-ar fi atacat din nou.

Nu răspunse nimeni.

Tom intră în salon, apoi se întoarse și, clătinându-se ca un om beat, își lăsă pe terasă haina și pantalonii plini de noroi. Aprinse lumina și urcă la el în cameră. Făcu o baie și se simți puțin mai învigorat. Își înfășură un prosop în jurul gâtului. Rana de la ceafa sângera în continuare. Nu făcuse altceva decât s-o pipăie ușor cu mănușa de toaletă, apoi se străduise s-o uite, pentru că oricum nu putea s-o panseze singur. Își puse halatul de casă, coborî, își făcu un sandviș cu o felie de șuncă, își turnă niște lapte și mâncă tot chiar în bucătărie. După aceea urcă la etaj cu haina și pantalonii, pe care le agăță în baie.

Din fericire, doamna Annette nu era acolo, dar avea să se întoarcă pe la zece seara.

Ce va face Bernard? Va pleca la Paris? Fără să știe exact de ce, era convins că pictorul nu se va mai întoarce la Londra. Dar pictorul era atât de tulburat, încât devenise complet imprevizibil. Oare le va spune lui

Ed și Jeff că-l omorâse pe Tom? În starea în care era, părea în stare să strige vrute și nevrute în gura mare. Dar Bernard se va sinucide. Tom simțea asta, așa cum simți și o crimă, căci sinuciderea era tot un fel de crimă. Și pentru ca Bernard să-și poată duce planul la îndeplinire, Tom știa că el trebuia să lase impresia că era mort.

Dar cum să procedeze astfel încât doamna Annette, Héloïse, vecinii și poliția să creadă că e mort?

Tom își puse blugii și se întoarse în pădure cu lanterna. Lopata era acolo, între groapă și drumeag. O folosi ca să astupe gaura. Poate că într-o zi va crește acolo un copac frumos. Puse deasupra frunze și crengi, așa cum făcuse când îl îngropase pe Murchison.

„Aici zace Tom Ripley”, își zise el. „Odihnească-se în pace!”

Ar fi avut nevoie de alt pașaport, și cui altcuiva ar fi putut să i se adreseze decât lui Reeves Minot? După câte făcuse pentru el, îndrăznea să-i ceară o favoare.

Tom îi scrise lui Reeves și, pentru mai multă siguranță, puse două fotografii în plic. Avea să-l sune de la Paris în seara aceea. Se hotărâse să plece în capitală, unde ar fi putut să se ascundă timp de câteva ore ca să gândească fără să fie deranjat. Își duse pantofii și hainele pline de noroi în pod, unde probabil că doamna Annette nu avea să urce prea curând. Apoi își schimbă hainele și merse cu break-ul până la gara din Melun.

Pe la unsprezece fără un sfert noaptea, ajunse la Paris. Îi trimise lui Reeves scrisoarea din gara Lyon. Apoi merse la *Ritz,* unde rezervă o cameră pe numele Daniel Stevens. Spuse că-și uitase pașaportul, inventă un cod fals și dădu ca adresă o stradă fictivă: Dr.-Cavet, 14, Rouen. Din câte știa el, strada respectivă nu exista.

Tom o sună pe soția lui din camera hotelului. Héloïse nu era acasă. Servitoarea îi răspunse că ieșise să ia masa împreună cu părinții ei. Îl sună pe Reeves la Hamburg.

— Bună, Reeves. Aici Tom. Sunt la Paris. Ce mai faci? Poți să-mi faci rost urgent de un pașaport? Ți-am trimis deja fotografiile.

Reeves părea descumpănit. Tom îi cerea lui ceva! „Da, de un pașaport e vorba”, repetă Tom, care avu suficientă intuiție ca să-l întrebe cât avea să-l coste.

Reeves nu știu să-i spună un preț.

— Mă rog, îmi zici mai încolo cât îți datorez, rosti Tom, încrezător. Important e să mi-l trimiți cât poți de repede. Dacă fotografiile mele ajung luni dimineața, crezi că poți să mi-l faci până seara? Da, e urgent. N-ai pe cineva care să vină cu avionul la Paris ca să mi-l aducă?

„Dacă n-ai, găsește unul.”

Reeves îi spuse că avea pe cineva care ar fi putut să i-l aducă. Tom insistă să nu folosească vreunul dintre „purtătorii” obișnuiți, pentru că i-ar fi fost imposibil să umble prin buzunarele sau prin valiza cuiva.

— Pune ce nume vrei tu, adăugă el. De preferat naționalitate americană sau engleză. Eu stau la *Ritz,* Piața Vendôme… cu numele Daniel Stevens.

Îi dădu numărul de telefon de la hotel, în caz că Reeves ar fi avut nevoie să-l contacteze, și îi spuse că va merge să se întâlnească personal cu curierul lui Reeves, în momentul când va ști la ce oră ajunge la Orly.

Între timp, Héloïse ajunsese la Chantilly, și Tom reuși să ia legătura cu ea.

— Da. Sunt la Paris. Vrei să vii să ne vedem diseară?

Héloïse fu de acord, lucru care-l bucură foarte mult pe Tom. Își imagină cum vor bea amândoi mai târziu șampanie. Soția sa avea aproape întotdeauna chef de șampanie.

Câteva minute mai târziu, Tom privea spre Piața Vendôme. Era rotundă și nu-i plăcea. În schimb, formele pătrate sau dreptunghiulare din jurul lui îl ajutau să se concentreze. Se întrebă de ce voia să-și procure un pașaport nou. Avea nevoie de el? Așa se simțea mai liber? Unde era Bernard? „Simt incapabil să desenez în stilul lui Derwatt”, spusese pictorul în după-amiaza aceea. „Așa că nu mai desenez deloc”. Poate chiar în clipa aceea își tăia venele deasupra chiuvetei într-un hotel parizian. Sau poate se aruncase în Sena fără să-l vadă nimeni.

Merse drept, spre strada Rivoli, care era mohorâtă și prost luminată. Magazinele care vindeau tot felul de suveniruri ieftine pentru turiști erau închise și aveau vitrinele protejate cu gratii de fier. Îi veni cheful să ia un taxi până la berăria *Lipp,* dar nu voia să riște să dea din întâmplare peste Chris. Se întoarse la hotel și îi telefonă lui Jeff la studio.

Operatoarea îi spuse că va fi nevoie să aștepte vreo trei sferturi de oră, dar nu dură decât treizeci de minute.

— Eu sunt, Tom. Mă auzi?

— Foarte slab.

— Nu știu unde e Bernard. Voi aveți veste de la el?

— Ce faci la Paris?

Tom nu vru să intre în explicații interminabile din cauza legăturii telefonice defectuoase. Reuși să afle că nici unul dintre ei nu primise vreun semn de la Bernard.

— Vor să știe unde e Derwatt... (Urmară niște înjurături în engleză pe care Tom nu reuși să le înțeleagă.) Dacă eu te aud așa prost, nici nu cred că se mai pune problema să ne asculte altcineva…

— Bine! zise Tom. Spune-mi care e necazul.

— S-ar putea ca soția lui Murchison să…

— Ce? (Era ceva de groază! În condițiile astea, ar fi avut toate motivele să revină la scrisori.) Nu înțeleg nimic din ce spui.

— Am vândut *Ciubărul.* Vor să știe unde e Derwatt. Tom, dacă…

Legătura se întrerupse. Tom, furios, puse receptorul la loc. Apoi sună la recepție ca să facă scandal. Dar nu era vina lor și știa asta.

Așadar, după cum prevăzuse, doamna Murchison va veni în Europa. Și cine știe dacă soțul nu-i expusese și ei teoria despre culoarea violet. *Ciubărul* fusese vândut… Cui? Și Bernard unde era? La Atena? Oare avea de gând să se sinucidă și el, ca Derwatt? Tom se gândi să plece la Atena.

Cum se numea insula pe care se retrăsese Derwatt? Icaria? Și unde era exact? Avea să se intereseze a doua zi la o agenție de voiaj. Tom se așeză și scrise în grabă:

Dragă Jeff,

Dacă îl vezi pe Bernard, spune-i că am murit. El crede că m-a omorât. Nu pot să-ți explic deocamdată. Nu vorbi cu nimeni despre acest subiect. Asta numai dacă te întâlnești cu Bernard. Dacă-ți povestește că m-a omorât, prefă-te surprins și nu-i spune că trăiesc. Te rog, nu-l lăsa să facă vreo prostie.

Cu prietenie,
TOM

Coborî și puse scrisoarea la poștă, cu un timbru de șaizeci de centime cumpărat de la recepție. Probabil că Jeff n-avea s-o citească mai devreme de marți. Dar nu prea era genul de mesaj care se putea trimite telegrafic. Ar fi sunat grozav: „Nevoit să mă ascund, sunt la trei metri sub pământ, din vina lui Bernard.” Jeff și Ed n-ar fi înțeles. Încă era abătut, amețit, când Héloïse intră. Tom se bucură să vadă că-și luase cu ea un mic bagaj.

— Bună seara, doamnă Stevens. Așa te numești în seara asta.

Pentru o clipă, se gândi s-o conducă la recepție ca s-o înregistreze, dar își dădu seama că era prea mare bătaia de cap, așa că renunță, și merse cu ea spre lift. Trei perechi de ochi îl urmăriră. Mai mult ca sigur că se uitau la Héloïse.

— Tom, ești palid!

— Am avut o zi încărcată.

— Și asta ce mai e?

— Sst!

Héloïse îi observase rana de la ceafa. Soția sa era întotdeauna atentă. Tom se gândi că ar fi putut să-i spună anumite lucruri, dar fără să intre în amănunte. Ar fi fost de-a dreptul îngrozitor să-i povestească despre mormânt. Și, dacă i-ar fi povestit, l-ar fi considerat pe Bernard un ucigaș, or pictorul era departe de așa ceva. Îi dădu un bacșiș liftierului, care insistase neapărat să care valiza minusculă a tinerei femei.

— Ce-ai pățit?

Tom își scoase eșarfa cu pătrate verzi și albastre pe care o purta în jurul gâtului din cauza rănii.

— Bernard m-a lovit. Nu-ți face griji, scumpo. Scoate-ți pantofii. Dezbracă-te. Fă-te comodă. Vrei puțină șampanie?

— Da. De ce nu?

Tom ridică telefonul și comandă șampanie. Simțea o ușoară amețeală, ca și cum ar fi avut febră, dar știa că era din cauza hemoragiei și a oboselii. Oare lăsase vreo pată de sânge prin casă? Din cât văzuse el, nu lăsase nici o urmă.

— Unde e Bernard?

Héloïse își scosese pantofii și se plimba în picioarele goale.

— Nu știu. Poate e la Paris.

— V-ați bătut? N-a vrut să plece?

— Ah, a fost o glumă. Era foarte nervos. N-a fost nimic serios.

— Dar de ce ai venit la Paris? El e încă acasă la noi?

Era posibil, își spuse Tom. Totuși, lucrurile lui Bernard nu mai erau acolo. Asta știa sigur. Și pictorul nu putea să intre în casă fără să spargă vreun geam.

— Nu, nu e acolo.

— Vreau să-ți văd rana. Vino în baie. E mai multă lumină acolo.

Se auzi un ciocănit în ușă. Sosise șampania. Valetul corpolent scoase dopul sticlei, zâmbind. Sticla foșnea îmbietor în cuibul ei de gheață.

— Mulțumesc, domnule, zise valetul, luând bucuros bancnota oferită.

Tom și Héloïse ciocniră paharele. Tânăra femeie vru neapărat să-i vadă rana. În cele din urmă, Tom se dădu bătut. Își scoase cămașa și se aplecă deasupra chiuvetei, cu ochii închiși, în timp ce Héloïse îi spăla ceafa cu o mănușă de toaletă, străduindu-se să nu bage în seamă exclamațiile ei.

— Nu e prea adâncă, altfel ar fi continuat să sângereze! (Bineînțeles, spălatul cu mănușa nu făcu altceva decât să-i deschidă din nou rana.) Du-te și caută un șervețel, ceva, spuse Tom și se întoarse în cameră, unde se prăbuși pe podea.

Reuși, pe jumătate leșinat, să ajungă în baie.

Héloïse vorbea despre leucoplast.

Tom își pierdu cunoștința pentru câteva secunde, nu spuse nimic și merse cu greu până la wc, unde începu să vomite. Își dădu cu un șervețel umed pe față și pe frunte. Două minute mai târziu, sorbea cu plăcere din șampania pe care o comandase, stând în picioare în fața chiuvetei, în timp ce Héloïse îi pregătea un pansament dintr-o batistă albă.

— De ce ai luat leucoplast cu tine? o întrebă el.

— Îl folosesc pentru unghiile mele.

Tom se întrebă care era legătura între leucoplast și unghii. Îi întinse mosorul de leucoplast și Héloïse tăie.

— Leucoplastul roz e un semn de discriminare rasială, spuse el. Black Power ar trebui să lupte ca să-l interzică.

Héloïse nu înțelese. Tom vorbise în engleză.

— Poate că o să-ți explic mâine.

După aceea se întinseră în patul imens, cu patru perne mari și pufoase. Héloïse îi dădu pijamaua ei ca să și-o pună sub cap în caz că i-ar mai fi curs sânge peste noapte, dar sângerarea părea să se fi oprit. Héloïse era dezbrăcată. Avea o piele foarte netedă, ca marmura lustruită, dar moale și călduță. Tom nici nu se simțea în stare să facă dragoste. Acum era mulțumit și nu se mai gândea la ce avea să se întâmple a doua zi, chiar dacă nu era înțelept din partea lui. Auzi sfârâitul bulelor de șampanie și zgomotul paharului pus pe noptieră. Apoi simți sânul tinerei femei pe obraz. Vru să-i spună niște cuvinte frumoase, dar era prea obosit…

De dimineață, Tom se văzu nevoit să-i dea explicații soției sale și reuși să evite întrebările delicate. Îi spuse că Bernard Tufts era în starea aceea din cauza unei englezoaice și că trebuia să-l găsească urgent, pentru că era posibil să încerce să se sinucidă. Poate se afla la Atena. În ceea ce-l privea, poliția era cu ochii pe el, de aceea era mai bine să creadă că era la Paris, la niște

prieteni, de exemplu, îi spuse și că aștepta un pașaport, dar că-l va primi cel mai devreme luni seara.

— Nu înțeleg de ce-ți bați atâta capul pentru nebunul ăsta care te-a atacat.

— Asta e prietenia, spuse Tom. Ascultă, scumpo, ce-ar fi să te întorci la Belle Ombre ca să-i ții de urât doamnei Annette? Sau… îi dăm telefon și după aceea rămâi cu mine până mâine, reluă el pe un ton mai vesel. Dar ar fi mai prudent să schimbăm hotelul.

— Haide, Tom…

Héloïse se prefăcea doar că e dezamăgită și Tom știa asta. De fapt, îi plăcea să facă lucrurile pe furiș, să se înconjoare de secrete. Poveștile pe care i le spusese lui Tom despre tertipurile pe care le folosea împreună cu prietenele ei pentru a înșela vigilența părinților erau demne de un film de spionaj.

— Astăzi o să folosim alt nume. Ce ți-ar plăcea? Avem nevoie de un nume american sau englezesc, din cauza mea. Tu ești soția mea franțuzoaică, înțelegi?

Tom vorbea în engleză.

— Hm… Gladstone?

Tom începu să râdă.

— Ce-i așa de amuzant?

Héloïse nu suferea engleza: pentru ea era o limbă plină de cuvinte cu dublu înțeles, pe care nu va reuși niciodată să le înțeleagă. Era convinsă de asta.

— A inventat un anume tip de valiză.

— Valiză? Nu te cred, Tom. Cine ar putea să inventeze o valiză? E ceva mult prea evident. Zău, Tom!

Se cazară la hotelul *Ambasador,* pe bulevardul Haussmann, în arondismentul 9. Era o clădire respectabilă și distinsă. Tom se înscrise cu numele William Tenyck, iar pe Héloïse o prezentă ca fiind Mireille. Îl sună pe Reeves și dădu toate noile detalii individului cu accent german care prelua de obicei apelurile partenerului său de afaceri.

În după-amiaza aceea, Héloïse și Tom merseră să vadă un film și se întoarseră la hotel pe la ora șase seara. Reeves nu dăduse nici un semn. La îndemnul lui Tom, Héloïse o sună pe doamna Annette. Vorbiră amândoi cu ea.

— Da, suntem la Paris. Îmi pare rău că nu v-am anunțat. Doamna Héloïse s-ar putea să se întoarcă mâine-seară târziu, dar nu sunt sigur.

Îi dădu din nou receptorul soției sale.

Bernard nu mai apăruse pe la Belle Ombre, pentru că, dacă ar fi făcut-o, doamna Annette le-ar fi spus.

Se culcară devreme. Tom se străduise - fără succes - să o convingă pe soția sa să-i scoată leucoplastul, dar Héloïse cumpărase o soluție antiseptică, din care îi turnă o cantitate apreciabilă pe rană, și-l pansă din nou. Cu puțin înainte de miezul nopții, sună telefonul. Reeves îi spuse lui Tom că cineva va ateriza la Orly și îi va aduce tot ce comandase, a doua zi (luni), zborul Lufthansa 311, la ora douăsprezece și un sfert.

— Cum îl cheamă?

— E o femeie. Gerda Schneider. Te cunoaște.

— În regulă.

Tom era destul de mulțumit de promptitudinea cu care Reeves rezolvase tot, mai ales că fotografiile nici nu ajunseseră la el.

— Vrei să mergi cu mine mâine-seară la Orly? o întrebă el pe Héloïse după ce așează receptorul în furcă.

— O să te conduc eu. Vreau să fiu sigură că nu ți se întâmplă ceva.

Tom îi spuse că break-ul se afla în parcarea gării din Melun. Ar fi putut să meargă să-l recupereze împreună cu André, grădinarul pe care îl chemau din când în când.

Hotărâră să mai stea o noapte la *Ambasador,* în cazul în care ar fi intervenit ceva neprevăzut cu actele. Tom se gândea să ia un avion spre Grecia la prima oră, marți

dimineață, dar nu putea să facă nimic fără pașaport. Și oricum i-ar fi trebuit timp ca să se obișnuiască puțin cu semnătura care avea să apară pe noul document. Toate astea, ca să-l salveze pe Bernard, își spuse el. Ar fi vrut să-i spună soției ce intenții avea, dar se temea că n-ar fi reușit să obțină încuviințarea ei. Oare l-ar fi înțeles când i-ar fi vorbit despre falsuri? Da, poate că dintr-un punct de vedere strict intelectual l-ar fi înțeles. Dar ar fi exclamat: „De ce trebuie să-ți asumi tu toată responsabilitatea? Jeff și Ed nu pot să plece ei înșiși să-și caute găina cu ouăle de aur?" Era mai bine să nu se complice.

Totul merse strună. Héloïse și Tom ajunseră la Orly la miezul nopții, avionul ateriză la timp, și Gerda Schneider îl întâmpină pe Tom în capul scărilor.

— Tom Ripley? întrebă ea, zâmbind.

— Da. *Frau* Schneider?

Era blondă, avea în jur de treizeci de ani și nu era deloc machiată.

— Domnule Ripley, sunt încântată să vă cunosc, spuse ea în engleză. Am auzit multe lucruri despre dumneavoastră.

Tonul ei politicos și amuzat îl făcu să râdă. Era surprins să constate ce colaboratori interesanți avea Reeves.

— Sunt cu soția mea, care e jos. Rămâneți la Paris?

Îi spuse că da. Rezervase o cameră la *Pont-Royal,* strada Montalembert. Tom i-o prezentă soției sale. Le lăsă pe cele două femei să aștepte chiar în apropierea locului unde abandonase valiza lui Murchison, și se duse să ia mașina.

Frau Schneider așteptă până ajunseră la *Pont-Royal,* după care spuse:

— Și acum să vă dau pachetul.

Se aflau încă în mașină. Își deschise sacul de voiaj și scoase un plic alb, destul de gros.

Era întuneric. Tom luă pașaportul american, cu copertă verde, și-l introduse în buzunarul hainei.

— Mulțumesc, spuse el. O să mai vorbesc eu cu Reeves. Ce mai face, cum îi merge?

Câteva minute mai târziu, cei doi soți se îndreptau spre hotel.

— Pentru o nemțoaică, e drăguță, spuse Héloïse.

Odată ajunși în cameră, Tom privi pașaportul.

Era uzat, și Reeves îi frecase și fotografia ca să o facă să pară la fel. Robert Fiedler Mackay, treizeci și unu de ani, născut la Salt Lake City, Utah, de profesie inginer, celibatar. Semnătura era fină, alungită, fără spațiu între litere. Scrisul îi aminti lui Tom de doi americani pe care îi cunoscuse și care erau extrem de plicticoși.

— Scumpa mea Héloïse, acum sunt Robert, spuse el în franceză. Te rog să mă scuzi, dar trebuie să-mi exersez semnătura.

Héloïse se uita la el, rezemată de comodă.

— Ei, hai, iubire, nu te mai îngrijora, o consolă el, luând-o în brațe. Să bem puțină șampanie. Totul e bine.

*
* *

Marți pe la ora două, Tom ajunse la Atena. Orașul i se păru chiar mai frumos și mai curat decât ultima oară când îl văzuse, cu cinci sau șase ani în urmă. Se cazăla hotelul *Grande Bretagne,* apoi întrebă la mai multe hoteluri de Bernard Tufts. Îi venea greu să creadă că pictorul s-ar fi cazat la *Grande Bretagne,* cel mai scump hotel din oraș. Tom era sigur în proporție de șaizeci la sută că acesta nici măcar nu se afla la Atena, ci pe insula pe care o alesese Derwatt sau în cu totul alt loc. Totuși, ar fi fost o prostie să nu verifice.

La hotelurile unde intră, Tom spuse că el și Bernard pierduseră întâmplător legătura unul cu altul și că voia

să-l regăsească. De câteva ori i se ceru numele și declară că îl chema Robert Mackay.

— Cum se poate ajunge în insule? întrebă el, într-un hotel mai ieftin, unde i se păru că personalul știa cât de cât cu ce se mănâncă turismul. Mă interesează Icaria, spuse el în franceză, cu toate că la celelalte hoteluri întâlnise recepționeri care vorbeau acceptabil limba engleză.

— În Icaria? exclamă recepționerul, surprins.

Icaria era în estul țării, în partea de nord a Dodecanezului. Nu exista aeroport și recepționerul nu știu să-i spună cât de des plecau vapoarele cu această destinație.

Tom ajunse pe insulă miercuri. Trebuise să închirieze la Mykonos o barcă. După elanul cu care pornise, Icaria fu o dezamăgire teribilă. Orășelul Armemisti (sau cel puțin așa înțelesese Tom că se numea) părea să fie încremenit, și americanul nu întâlni decât pescari care-și reparau plasele sau localnici care moțăiau în cafenele minuscule. După ce întrebă de mai multe ori dacă văzuse cineva vreun englez pe numele Bernard Tufts, subțire, cu părul șaten, telefonă la hotelul din satul vecin: Agios Kyricos. Nici aici nu avu mai mult noroc. Tom se dădu bătut. Căuta acul în carul cu fân, își spuse el. Poate că Bernard era pe altă insulă.

Totuși, Icaria, pentru că era locul unde se sinucisese Derwatt, păstra pentru Tom un aer de mister. Pe una dintre plajele acelea albe, Philip Derwatt intrase în apă și nu mai ieșise. Tom nu se aștepta ca vreun locuitor al insulei să reacționeze la numele de Derwatt. Îl întrebă pe proprietarul unei cafenele, dar fără rezultat. Derwatt stătuse acolo doar o lună, și de atunci trecuseră șase ani. Mâncă o porție de miel cu roșii și orez, apoi merse să-l ia pe matelotul bărcii cu care avea întâlnire la ora patru, într-un mic local.

Plecară înapoi spre Mykonos. Tom era obosit, neliniștit, dezamăgit. Se hotărî să meargă la Atena în aceeași seară, așa că se întoarse pe cheiul unde îl întâlnise pe marinarul grec. Îl găsi în cele din urmă la casa lui, unde tocmai lua masa. Îl întrebă cât voia ca să-l ducă până la Pireu în seara aceea

Tom mai avea încă niște cecuri de călătorie.

Urmă un lung șir de pretenții și de dificultăți, dar toate se rezolvară cu bani. Tom dormi o bună parte a călătoriei în cabina vasului. Ajunseră pe la cinci dimineața. Antinous, marinarul, era într-o stare de euforie care putea să se datoreze la fel de bine și băuturii, și banilor pe care-i primise, și oboselii. Îi spuse lui Tom că avea niște prieteni în Pireu care ar fi fost bucuroși să-l vadă.

Frigul dimineții era tăios.

Tom reuși cu greu să convingă un taximetrist să-l ducă la hotelul *Grande Bretagne,* contra unei sume considerabile.

I se dădu o altă cameră decât cea în care stătuse în ajun. Aceea, îi spuse recepționerul, nu era suficient de curată. Tom îi lăsă numărul lui Jeff și îl rugă să sune, după care urcă și făcu o baie, pândind telefonul. La ora opt fără un sfert, aproape adormit, auzi soneria aparatului.

— Sunt Tom. Mă aflu la Atena.

— La Atena?

— Aveți vreo veste de la Bernard?

— Nu, nici una. Ce faci…?

— O să vin la Londra în seara asta. Pregătiți machiajul; în regulă?

Joi după-amiază, dintr-un impuls, Tom cumpără la Atena un impermeabil verde pe care în condiții obișnuite (dacă ar fi folosit numele de Tom Ripley) nu l-ar fi purtat nici mort. Avea o mulțime de revere și curele, decorate cu inele duble și catarame, de parcă era creat pentru un soldat care ar fi trebuit să transporte scrisori, bidoane, cartușe și cine știe ce altceva. Era de un prost gust desăvârșit, dar Tom spera că-i va masca suficient înfățișarea ca să-l facă de nerecunoscut. Își schimbă și cărarea, cu toate că în fotografie nu era vizibilă. Din fericire, valizele lui nu aveau numele înscris pe ele. Banii constituiau însă o problemă: nu mai avea decât cecul de călătorie pe numele de Thomas Ripley - deci nu-l putea folosi la vamă -, dar îi rămăseseră destule drahme din cele pe care i le schimbase Héloïse pentru a ajunge la Londra cu avionul. Acolo, Jeff și Ed ar fi putut să-i dea ei bani. Scoase din portofel cărțile de vizită și orice document care ar fi putut să-l identifice și le puse în buzunarul de la spate al pantalonilor. Dar nu se temea prea mult că avea să fie percheziționat.

Ajunse la punctul de control ai vămii.

— Cât timp veți sta?

— Vreo patru zile, cred.

— Călătorie de afaceri?

— Da.

— Unde veți locui?

— Hotelul *Londoner.* Wallbeck Street.

Odată coborât din autobuz, Tom intră într-o cabină telefonică și formă numărul lui Jeff. Era ora zece și un sfert.

Răspunse o voce de femeie.

— Domnul Constant e acolo? întrebă Tom. Sau domnul Banbury?

— Nu e nici unul, deocamdată. Cine îi caută?

— Robert… Robert Mackay. (Nici un răspuns: Tom nu le spusese că va folosi un nume fals. Dar știa că Jeff lăsase pe cineva de încredere ca să răspundă la telefon.) Cynthia, tu ești?

— Da, răspunse vocea destul de subțire.

Se hotărî să riște.

— Sunt Tom, spuse el. Când vine Jeff?

— A, Tom! Toți te așteptăm. Ar trebui să se întoarcă în vreo jumătate de oră. Poți să vii?

Tom luă taxiul până la studioul St. John's Wood.

Cynthia Grannor îi deschise ușa.

—Bună, Tom.

Tom aproape că nu-și mai amintea cum arăta Cynthia: de înălțime potrivită, cu păr castaniu și drept care-i cădea pe umeri, ochi de un albastru-cenușiu. Era mai slabă decât ultima oară când o văzuse. Și se apropia de treizeci de ani. Părea puțin cam agitată.

— Ai mai vorbit cu Bernard?

— Da, dar nu știu unde s-a dus. (Tom zâmbi. Își dădu seama că Jeff și Ed îl ascultaseră și nu-i spuseseră că Bernard încercase să-l omoare.) Probabil că e la Paris.

— Ia loc, Tom, te rog. Vrei ceva de băut?

Tom îi dădu cadoul cumpărat în aeroportul din Atena. Se bucură că tânăra era foarte amabilă, chiar dacă poate nu-i făcea plăcere să-l vadă.

— Bernard e mereu tensionat înaintea unei expoziții, spuse Cynthia, uitându-se fix la pahar. Cel puțin, așa mi

s-a transmis. A trecut ceva timp de când nu l-am mai văzut, după cum probabil știi.

Tom hotărâse să nu-i spună nimic din ce aflase de la Bernard: că ea îl respinsese și că nu mai voia să-l vadă. Dar nu era sigur că fata se referise la asta. Nu putea să-și dea seama.

— În orice caz, rosti el, încercând să pară entuziasmat, s-a hotărât să nu-l mai imite pe Derwatt. Eu zic că e un lucru bun.

Cynthia îi întinse paharul.

— E o poveste foarte urâtă. *Foarte urâtă.*

Avea dreptate. Tom era de acord cu ea. O crimă, înșelăciune, fraudă…

—Din păcate, spuse el, afacerea a luat o întorsătură urâtă, dar n-o să mai continue multă vreme. Derwatt o să-și facă apariția pentru ultima oară. Asta dacă nu cumva Jeff și Ed s-au gândit că ar fi mai bine să nu mai joc rolul lui Derwatt. Nici măcar mâine.

Cynthia părea că nu ascultă nici un cuvânt din cele rostite. Era ciudat. Se plimba de colo-colo prin încăpere și pândea parcă sosirea lui Jeff și Ed.

— Ce s-a întâmplat cu Murchison? Soția lui vine mâine în Anglia.

— Nu știu, n-am nici cea mai vagă idee, răspunse Tom cât mai calm cu putință.

Nu-și putea permite să o lase pe Cynthia să-l tulbure cu întrebările ei. Avea probleme mari. Doamne sfinte, nevasta lui Murchison în persoană!

— Murchison știa că tablourile sunt false. Pe ce se baza?

— Pe părerea lui. (Tom dădu din umeri.) Mi-a vorbit despre sufletul, despre personalitatea tabloului chiar. Nu cred că ar fi reușit să convingă vreun expert de la Londra. Sincer, cine ar mai fi în stare să deosebească un Derwatt de un tablou de-al lui Bernard? Mă enervează oamenii ăștia care se dau drept critici de artă. Au

același jargon ca și revistele cu pretenții: conceptul spațial, valoarea plastică și toate prostiile astea. (Tom râse, trase de manșete și de data asta reuși să le facă să-i acopere încheieturile mâinilor.) Murchison a văzut tablourile mele, cel adevărat și cel al lui Bernard. Bineînțeles că am încercat să-l conving să renunțe, și cred că am reușit. Am impresia că voia să contramandeze întâlnirea cu… tipul de la Tate Gallery.

— Dar unde e acum?

— Nu știe nimeni. Și Bernard, unde e? Habar n-am. Cine știe ce era în capul lui Murchison? Poate că avea motive personale să dispară. Sau poate a fost răpit la Orly din cine știe ce cauză.

Tom era agitat și conversația asta nu-i convenea deloc.

— Asta nu ne ușurează deloc situația. Poliția are impresia că Murchison a fost eliminat sau, mă rog, „ajutat” să dispară, din cauză că știa despre falsuri.

— Asta încercăm noi să rezolvăm acum. După care o să ies din scenă. Ipoteza că tablourile sunt false n-a fost încă demonstrată. Da, Cynthia, e o poveste foarte urâtă, dar, dacă tot am ajuns așa departe, trebuie să mergem până la capăt… mă rog, cu anumite limite.

— Bernard mi-a spus că voia să meargă la poliție și să mărturisească tot. Poate că a și făcut-o.

Tom simți un fior. Bău paharul dintr-o înghițitură. Da, dacă polițiștii ar fi intrat pe ușă zâmbind în timp ce el juca rolul lui Derwatt pentru a doua oară, ar fi fost o nenorocire.

— Nu cred că Bernard o să facă asta, spuse el.

Dar nu era deloc sigur.

Cynthia îl privi.

— Ai încercat să-l convingi și pe el să renunțe?

Brusc, Tom se simți rănit de ostilitatea ei, despre care știa că dura de ani de zile. De la el pornea totul.

— Da. Din două motive. În primul rând, pentru Bernard, asta ar însemnă sfârșitul carierei, și pe urmă…

— Cariera lui Bernard Tufts ca pictor s-a terminat oricum, după părerea mea…

— Și, în al doilea rând, spuse Tom calm, Bernard nu e singur, din păcate, în toată afacerea asta. L-ar ruina pe Jeff, pe Ed, pe tipul care se ocupă de materialele pentru artiști, asta dacă nu cumva ar reuși să demonstreze în fața polițiștilor că nu știa nimic, lucru de care mă îndoiesc… Pe urmă, mai e și Școala de Artă din Italia.

Cynthia oftă. Părea incapabilă să vorbească. Poate nu voia să spună mai mult. Începu din nou să se învârtească prin cameră și rămase cu privirea fixată pe o fotografie mărită a unui cangur, pe care Jeff o agățase în perete.

— N-am mai fost pe-aici de doi ani, spuse ea. Devine din ce în ce mai monden.

Tom nu răspunse. Spre marea lui ușurare, auzi afară zgomote de pași și voci.

Cineva bătu la ușă.

— Cynthia? Noi suntem! strigă Ed.

Cynthia deschise.

— Tom, în sfârșit! exclamă Ed, grăbindu-se să-i strângă mâna.

— Bătrâne! Salut! făcu Jeff, la fel de fericit ca și colegul lui.

Jeff ducea o valiză neagră în care se aflau cele necesare pentru deghizarea lui Tom.

— A trebuit să mă întorc să iau astea de la prietenul nostru din Soho, spuse el.

— Ce mai faci, Tom? Cum a fost la Atena?

— Deprimant. N-am auzit și eu un bouzouki, măcar… Auziți, sper că reprezentația nu e prevăzută pentru seara asta.

— Nu, voiam doar să verific că avem tot ce ne trebuie. Ai mai vorbit cu Bernard?

— Ce întrebare! Nu, bineînțeles că nu, răspunse Tom.

Aruncă o privire stânjenită spre Cynthia, care stătea cu spatele rezemat de mobilă și cu brațele încrucișate, în celălalt colț al camerei. Oare ea știa că mersese în Grecia special ca să-l caute pe Bernard? Să-i fi spus? N-ar fi fost bine.

— Și Murchison? întrebă Ed fără să întoarcă privirea, în timp ce-și turna ceva de băut.

— Nu, nimic despre el. E adevărat că nevastă-sa vine mâine încoace?

— Poate, spuse Jeff. Webster ne-a sunat azi ca să ne informeze că nevasta lui vine încoace. Știi, Webster, inspectorul de poliție.

Tom nu putea să vorbească în prezența Cynthiei, așa că nu zise nimic. Nu se simțea nici măcar în stare să pună o întrebare de formă, ca, de exemplu, „Cui ați vândut *Ciubărul*?”. Cynthia era dușmănoasă. Poate că nu i-ar fi trădat, dar era împotriva lor.

— Tom, spuse Ed, dându-i un pahar lui Jeff (Cynthia încă nu și-l terminase pe al ei), poți să dormi aici diseară. Rămâi, da?

— Cu plăcere.

— Mâine dimineață, Jeff și cu mine ne gândeam să-l sunăm pe Webster pe la zece și jumătate. Dacă nu reușim să dăm de el, o să-i lăsăm un mesaj ca să-i spunem c-ai ajuns la Londra cu trenul de dimineață și că ne-ai sunat. Ai fost la niște prieteni, aproape de Bury St. Edmunds, și nu te-ai gândit…

— Nu te-ai gândit că e vorba de o poveste atât de serioasă, încât să fie nevoie să iei legătura cu poliția, încheie Jeff, de parcă recita o lecție învățată pe dinafară. Oricum, nu există mandat de arestare emis pe numele tău. Pur și simplu, au întrebat o dată sau de două ori de tine și noi le-am spus că probabil ești plecat la niște prieteni care stau la țară.

— Bine, zise Tom.

Cynthia se pregătea să plece.

— Nu mai vrei să bei ceva?

— Nu. (Ed o ajută să-și pună mantoul.) Nu voiam decât să aflu dacă știți ceva de Bernard.

— Mulțumesc că ai supravegheat fortăreața cât am fost noi plecați.

„Neinspirată metaforă”, gândi Tom. Se ridică.

— Dacă aud ceva, o să-ți spun imediat, Cynthia. O să mă întorc foarte curând la Paris… poate chiar mâine.

Jeff și Ed o însoțiră până la ușă ca să-și ia rămas-bun.

— Îl iubește în continuare pe Bernard? întrebă Tom. Nu știam. El credea că…

Ed și Jeff căpătară o expresie îndurerată.

— Ce ți-a spus Bernard?

— Că a sunat-o din Paris săptămâna trecută și că n-a vrut să-l vadă. Poate a exagerat el, nu știu.

— Și noi știm la fel de puține ca și tine, spuse Ed, dându-și părul blond după ureche.

Își turnă încă un pahar.

— Credeam că Cynthia are pe cineva, rosti Tom.

— Da, același, spuse Ed din bucătărie pe un ton plictisit.

— Stephen Nu-Știu-Cum, adăugă Jeff. Nu prea e genul de bărbat care să aprindă o femeie.

— Și un mort are mai multă viață decât el, zise Ed, râzând.

— Cynthia lucrează în continuare la aceeași firmă, continuă Jeff. Câștigă bine. E mâna dreaptă a unui mare director.

— S-a aranjat, spuse Ed, ca să încheie discuția. Și acum, unde e Bernard? De ce nu vrei să știe că trăiești?

Tom le explică pe scurt. Le povesti și cum îl îngropase Bernard și reuși să o facă atât de bine, încât Ed și Jeff îl ascultară captivați, cu o fascinație morbidă, râzând de câteva ori în hohote.

— Nu a fost decât o mică lovitură la cap, spuse el.

Luase cu el foarfecele soției sale și tăiase pansamentul în toaleta avionului în timp ce zbura spre Atena.

— Dă-mi voie să te ating! exclamă Ed, punându-i mâna pe umăr. Uite un om care a ieșit din mormânt, Jeff!

— Nouă n-o să ni se întâmple așa ceva, spuse Jeff.

Tom își scoase vesta și se instală confortabil pe canapeaua ruginie.

— Cred că v-ați dat seama că Murchison e mort.

— Ne gândeam noi, spuse Jeff, serios. Cum s-a întâmplat?

— Eu l-am omorât. La mine în pivniță. Cu o sticlă de vin.

Printr-o bizară asociație de idei, lui Tom îi trecu prin cap că trebuia să-i trimită flori Cynthiei. Treaba ei dacă avea să le arunce la gunoi sau pe foc. Îi părea rău că nu fusese mai galant cu ea.

Jeff și Ed, încă perplecși în urma mărturisirii lui, se străduiau să spună ceva, fără să reușească.

— Unde e cadavrul? întrebă în cele din urmă Jeff.

— Pe fundul unui râu. Aproape de mine. Cred că e Loing.

Oare să le spună că Bernard îl ajutase să scape de cadavru? Nu. Ce importanță avea? Tom își șterse fruntea. Era obosit și se trânti într-o rână.

— Doamne! făcu Ed. Și după aceea te-ai dus cu bagajul lui la Orly?

— Da.

— Dar ai o menajeră, nu?

— Da, așa e. A trebuit să fac totul pe ascuns. Fie când nu era acasă, fie noaptea.

— Dar ne-ai povestit despre mormântul din pădure… cel în care te-a aruncat Bernard, spuse Ed.

— Da. La început, l-am îngropat pe Murchison în pădure, apoi a venit poliția să ancheteze… și m-am gândit că trebuie să-l mut înainte să dea de el.

Tom făcu un gest vag. Nu, nu le va spune că pictorul îl ajutase. Dacă Bernard voia neapărat să-și împace conștiința, el nu va mărturisi adevărul. Cu cât avea mai puțini complici, cu atât mai bine.

— La naiba! făcu Ed. Te simți în stare să te întâlnești cu nevastă-sa?

— Taci! strigă Tom, cu un zâmbet nervos. Murchison știa tot. În pivniță și-a dat seama că eu eram cel care a jucat rolul lui Derwatt. Deci, dacă nu scăpăm de el, se ducea totul de râpă. Înțelegeți?

Tom începu din nou să se plimbe prin cameră, încercând să nu adoarmă.

Ed și Jeff erau foarte impresionați. Tom își imagina deja ce le trecea prin cap: Ripley nu era la prima crimă. Îi omorâse pe Dickie Greenleaf și poate și pe Fred Nu-Știu-Cum. Nu existau dovezi. Ce însemna crima pentru el și ce voia în schimb de la ei? Recunoștință? Prietenie? Bani? Oare la asta se reducea totul pentru ei? Tom era destul de idealist ca să spere că nu. Se aștepta la mai mult de la ei. La urma urmei, fuseseră prieteni buni cu Derwatt. Dar oare Derwatt era un om atât de deosebit pe cât o spunea legenda? Evită să se gândească la răspuns. Și Bernard? Era un mare pictor, fără îndoială. Tom se îndreptă de spate gândindu-se la Bernard și spuse:

— Ce-ar fi să-mi explicați ce am de făcut mâine? Pe cine mai așteptăm? Sincer, mă simt foarte obosit și aș vrea să mă culc.

Ed se ridicase și el.

— Există vreun indiciu care ar putea să demonstreze că tu l-ai omorât pe Murchison?

— Din câte știu eu, nu. (Tom izbucni în râs.) Doar faptul că a dispărut.

— Ești sigur că *Orologiul* a fost furat?

— Era împreună cu valiza lui Murchison - ambalat separat - la Orly. Cineva l-a șterpelit, asta e clar. (Zâmbi.) Mă întreb pe peretele cui atârnă acum? Sau dacă cine l-a luat știe pe ce a pus mâna. Pentru că, dacă știe, pânza n-o să mai apară... Puteți să puneți un pic de muzică?

În timp ce ascultau o muzică liniștită de pe Radio Luxemburg, Tom se supuse unei pregătiri minuțioase. Barba era tot dintr-o singură bucată și fixată pe materialul textil. O încercară fără să o lipească. Aveau și costumul albastru al lui Derwatt, pentru că Bernard nu-l luase înapoi. Tom își puse haina pe el.

— Știți ceva despre doamna Murchison?

Nu știau aproape nimic, dar îi dădură o serie de informații contradictorii: Tom nu reuși să înțeleagă dacă era timidă sau agresivă, inteligentă sau proastă. Jeff vorbise cu ea la telefon de la Buckmaster Gallery, după dispariția lui Murchison.

— Nu știu prin ce minune n-a sunat la mine în Franța.

— A, i-am spus că nu avem numărul tău. Și, cum locuiai în Franța, probabil că n-a mai îndrăznit.

— Îmi permiteți să sun acasă? întrebă Tom, cu vocea lui Derwatt. Sunt complet lefter.

Ed și Jeff nu știau cum să-i mai intre în voie. Aveau destui bani gheață. Jeff se oferi să ceară imediat o legătură telefonică cu Belle Ombre. La rugămintea lui Tom, Ed îi pregăti o ceașcă de cafea foarte tare. Tom făcu un duș și se îmbrăcă în pijama. Își puse o pereche de papuci pe care-i avea de la Jeff... deja se simțea mai bine. Avea să doarmă pe canapeaua din studio.

— Așadar, sper că ne-am înțeles, spuse Tom. Bernard vrea să renunțe. Derwatt o să se retragă definitiv. Într-o bună zi, o să-l mănânce furnicile roșii în Mexic sau o să ardă de viu, și toate pânzele lui or să dispară odată cu el.

Jeff dădu din cap, își mușcă o unghie și întrebă:

— Ce i-ai spus soției tale?

— Nimic. Sau nimic important, în orice caz.

Telefonul începu să sune.

Jeff îi făcu semn lui Ed să iasă din cameră.

— Alo, scumpo, eu sunt, spuse Tom. Nu, sunt la Londra… Păi, m-am răzgândit…

Când avea să se întoarcă? Nici el nu știa. Și pe doamna Annette o dureau în continuare dinții.

— Dă-i adresa dentistului din Fontainebleau!

Era surprinzător cum, în situația actuală, un simplu telefon putea fi atât de reconfortant. Tom simți că iubea telefonul.

— Inspectorul Webster este acolo, vă rog? Sunt Jeff Constant de la Buckmaster Gallery… Ați putea să-i spuneți inspectorului că am primit un telefon de la Derwatt azi-dimineață și că-l rugăm să vină până la galerie… Nu, nu e vorba de o oră exactă, înainte de prânz.

Era zece fără un sfert. Stând în picioare în fața oglinzii, Tom își pipăia barba și sprâncenele îndesite. Ed îl examina, după ce îndreptase spre el cel mai puternic proiector din studioul lui Jeff, aproape orbindu-l. Avea părul mai decolorat decât barba, dar de o culoare mai intensă decât în realitate, ca și ultima oară. Ed evitase cu grijă rana de la ceafa lui Tom, care din fericire nu mai sângera.

— Jeff, bătrâne, spuse Tom imitând vocea lui Derwatt, n-ai putea să schimbi muzica?

— Ce vrei să asculți?

— *Visul unei nopți de vară*. Ai discul?

— Nu.

— Ai putea să faci rost de el? Mi-ar plăcea să-l aud. Muzica asta mă inspiră și eu am nevoie de inspirație.

În dimineața asta, nu-i era suficient s-o fredoneze în gând.

Jeff nu avea idee unde să-l caute.

— Nu era un magazin de discuri undeva între noi și St. John's Wood Road?

Jeff se repezi afară din cameră.

— Presupun că voi n-ați vorbit cu doamna Murchison, spuse Tom, aprinzând o țigară Gauloises ca să se destindă pentru o clipă. Trebuie să cumpăr țigări englezești. E cam riscant să fiu văzut cu Gauloises.

— Ia-le pe astea. Dacă nu mai ai, o să găsim pe cineva care să-ți ofere, spuse Ed grăbit, băgându-i un pachet în buzunar. Nu, n-am vorbit cu ea. În orice caz, bine că nu ne-a trimis un detectiv american pe cap.

Poate că venise unul cu ea în avion, se gândi Tom. Își scoase verigheta și șevaliera. Evident, nu avea inelul mexican. Luă un pix și se strădui să imite semnătura îndrăzneață a lui Derwatt, așa cum apărea marcată pe o gumă de pe masă. Făcu trei încercări, apoi mototoli hârtia și o aruncă la coș.

Jeff își făcu apariția, gâfâind.

— Puneți discul foarte tare, vă rog, spuse Tom.

Muzica începu… destul de tare. Tom zâmbi. Era muzica *lui.* Simți cum sângele începe să-i fiarbă și cum capătă curaj. Se îndreptă de spate, dar își aduse aminte că Derwatt mergea mai cocoșat.

— Jeff, pot să-ți cer o favoare? Sună la o florărie și trimite-i niște flori Cynthiei. Pe cheltuiala mea.

— Lasă asta. Flori pentru Cynthia, am înțeles. Ce fel de flori?

— Ah, orhidee, dacă se poate. Dacă nu, douăzeci și patru de trandafiri.

— Flori, flori, florării…(Jeff căuta în *Pagini aurii.)* Ce să scriu pe bilet? Tom, pur și simplu?

— „Cu prietenie, Tom”.

Tăcu pentru ca Ed să poată să-i dea pe buze cu ruj roz. Derwatt avea buza de sus mai plină decât a lui.

Discul nu ajunsese încă la capăt. „Pick-up-ul seva opri singur,” își spuse Jeff, apoi plecă cu taxiul. Deși Tom era

capabil să facă drumul singur, Ed nu voia să-și asume acest risc. Luară un taxi împreună și coborâră înainte să ajungă în Bond Street.

— Dacă întreabă cineva, ne-am întâlnit întâmplător când veneam spre galerie, spuse Ed.

— Liniștește-te, totul o să fie bine.

Ca și data trecută, Tom intră pe ușa din spate, care era vopsită în roșu. Nu se afla nimeni în birou, în afară de Jeff, care vorbea la telefon. Le făcu semn să se așeze.

— Faceți-mi legătura cât se poate de repede, zise el, după care închise. Am vorbit la Melun. Ne-au sunat de acolo... Derwatt, le-am promis că o să le spunem, dacă te vedem.

— Înțeleg, rosti Tom, și bănuiesc că n-ați spus nimic ziarelor.

— Nu. De ce am fi făcut-o?

— Adevărat.

Leonard, administratorul galeriei, își vârî capul pe ușă.

— Bună ziua! Pot să intru?

— Nu! îl tachină Jeff.

Leonard intră și închise ușa. Era amuzat să-l vadă pe Derwatt a doua oară.

— Dacă n-aș vedea cu ochii mei, n-aș crede! Pe cine așteptăm în dimineața asta?

— Păi, întâi și întâi, pe inspectorul Webster de la poliția din Londra.

— Să las să intre oamenii?

— Nu lași pe nimeni, spuse Jeff. Întâi, bați la ușă și deschid eu. Azi n-o mai închidem cu cheia, ca data trecută. Hai, fugi!

Leonard ieși.

Tom stătea trântit într-un fotoliu când intră Webster.

Inspectorul zâmbi ca o pisică satisfăcută.

— Ce faceți, domnule Derwatt? Nu credeam că o să am vreodată plăcerea să vă cunosc.

— Ce faceți, domnule inspector? întrebă Tom, ridicându-se doar pe jumătate. („Adu-ți aminte că Derwatt e mai în vârstă”, își spuse el.) Îmi pare rău că v-am creat probleme, rosti el pe un ton care îi cam contrazicea spusele, dar am fost la niște prieteni în Suffolk.

— Mi s-a adus la cunoștință.

Inspectorul se așezase pe scaun, la vreo doi metri de Tom. Jaluzelele ferestrei erau trase, așa că în cameră de-abia s-ar fi putut citi.

— Nu ne interesează prea mult pe unde ați fost, decât în raport cu domnul Murchison, precizează Webster, zâmbind. E datoria mea să-l găsesc.

— Am auzit… adică Jeff mi-a spus că a dispărut.

— Da, și odată cu el și un tablou de-al dumneavoastră: *Orologiul.*

— N-ar fi prima oară când se întâmplă, spuse Tom filozofic. Am înțeles că soția dânsului vine Ia Londra?

— S-ar putea chiar să fi ajuns. (Webster se uită la ceas.) Avionul trebuia să aterizeze la ora unsprezece. După un zbor de o noapte întreagă, e posibil să vrea să se odihnească puțin. O să fiți aici după-amiază, domnule Derwatt? Puteți?

Tom știa că politețea îl obliga să spună da, dar lăsă să se vadă o urmă de ezitare.

— Pe la ce oră? Am de făcut niște cumpărături azi.

Webster se ridică.

— Să zicem, la trei și jumătate. Dacă intervine vreo schimbare, o să vorbesc cu domnii de la galerie să vă anunțe. (Se întoarse spre Ed și Jeff.) Vă mulțumesc că m-ați anunțat de întoarcerea maestrului Derwatt. La revedere, domnilor.

— La revedere, domnule inspector.

Jeff îi deschise ușa.

Ed îl privi pe Tom și zâmbi satisfăcut, cu buzele strânse.

— Fii un pic mai… vioi după-amiază. Derwatt era mai energic, mai nervos.

— Am motivele mele să mă comport așa.

Își duse degetele la gură și privi în gol, luând o atitudine à la Sherlock Holmes. În clipa aceea, chiar se gândea la o poveste de-a lui Conan Doyle, care semăna cu situația în care se găsea. Spera însă ca deghizarea lui să aibă mai mult succes. În orice caz, fusese mai bine pregătită decât se întâmpla în poveștile cu Sherlock Holmes, unde aristocratul uitase să-și scoată inelul.

— Da? Ce motive?

Tom tresări.

— O să vă spun mai târziu. Deocamdată, aș bea un whisky.

Merseră să ia prânzul într-un restaurant italian de pe Edgeware Road. Lui Tom îi era foame. Localul îi plăcea: ambianța era agreabilă și liniștită, pastele erau excelente. Comandară gnocchi cu un sos delicios de brânză, și împreună băură trei sticle de Verdicchio.

La masa alăturată se aflau câteva vedete de la Royal Ballet: îl recunoscură pe Derwatt, Tom îi recunoscu și el, dar, în Anglia, oamenii erau mai reținuți, așa că schimbul de priviri încetă repede.

— După-amiază, vreau să vin la galerie singur și să intru pe ușa din față.

Ajunseseră la trabucuri și coniac. Tom se simțea gata să apară în fața oricui, chiar și a nevestei lui Murchison.

— Lăsați-mă aici, le spuse el în taxi. Am chef să merg pe jos. (Vorbea imitându-l pe Derwatt, așa cum făcuse și în timpul mesei de prânz.) Știu că e ceva de mers, dar nu așa de mult ca până în Mexic.

Agitația de pe Oxford Street îi plăcea. Își aminti că uitase să-i întrebe pe Jeff și pe Ed dacă pregătiseră acte false pentru tablourile lui Derwatt. Cine știe dacă Webster sau poate chiar doamna Murchison nu vor cere să le vadă? Unii trecători îl priveau, fie pentru că-l

recunoșteau - cu toate că Tom se cam îndoia -, fie pentru că-i remarcau barba și ochii strălucitori.

În după-amiaza aceea, ori reușea, ori se termina totul. Trebuia să învingă neapărat. Începu să-și închipuie ce se va întâmpla dacă va eșua, și mintea lui se opri la Héloïse și la familia ei. Eșecul ar fi însemnat să-și piardă și soția, și vila Belle Ombre. N-ar mai fi avut-o nici pe doamna Annette cu serviciile ei. Ar fi ajuns sigur în închisoare, căci ar fi fost evident că el îl eliminase pe Murchison.

Tom dădu peste bătrânul care făcea reclamă pentru fotografii de identitate. Nu-l ocoli. Poate că era orb și nici nu avea de ce să-și facă griji. Tom veni în fața lui.

— Vă mai amintiți de mine? Bună ziua.

— Ăă…

Ca și data trecută, bătrânul avea un muc de țigară stins între buze.

— Urați-mi noroc!

Tom îi vârî bătrânului în buzunar pachetul lui de țigări și își continuă drumul, încovoindu-și spatele.

Intră calm în galerie, unde toate tablourile lui Derwatt erau împodobite cu o steluță roșie, în afara celor care erau împrumutate de la proprietarii lor. Leonard îi zâmbi și îi adresă un semn vag de salut. În sală mai erau cinci persoane: un cuplu de tineri (fata era în picioarele goale), un domn în vârstă și alți doi bărbați. În timp ce se îndrepta spre ușa vopsită în roșu din fundul sălii, Tom simțea cum toți cei prezenți îl priveau.

Jeff îi deschise ușa.

— Bună ziua, domnule Derwatt. Intrați, vă rog. Dânsa e doamna Murchison. Philipp Derwatt.

Tom se înclină ușor în fața femeii, care stătea în fotoliu.

— Mă bucur să vă cunosc, doamnă Murchison.

Îl salută și pe inspectorul Webster, care stătea și el pe un scaun.

Doamna Murchison avea vreo cincizeci de ani: părul blond, foarte scurt, ochii de un albastru intens, o gură destul de mare, în sfârșit, o figură care ar fi fost mai veselă într-o altă situație. Purta un taior din tweed de bună calitate, bine croit, un colier de jad și un pulover de culoare verde-deschis.

Jeff se dusese în spatele biroului, dar rămăsese în picioare.

— L-ați văzut pe soțul meu la Londra. De fapt, chiar aici, spuse doamna Murchison.

— Da, pentru vreo zece minute.

Tom merse să se așeze pe scaunul pe care i-l oferi Jeff. Observă că doamna Murchison se uita la pantofii lui (care fuseseră ai lui Derwatt). Se așeză încet, ca și cum ar fi suferit de reumatism sau de vreo altă boală. Era la vreo doi metri de doamna Murchison, care trebuia să întoarcă puțin capul ca să-l poată vedea.

— Voia să meargă în Franța, la un anume domn Ripley. Mi-a spus înainte să se ducă. Nu s-a mai întâlnit cu dumneavoastră?

— Nu, spuse Tom.

— Îl cunoașteți cumva pe acest domn Ripley? S-ar părea că a cumpărat niște tablouri de-ale dumneavoastră.

— Îl știu după nume, dar nu l-am întâlnit niciodată.

— O să încerc să mă întâlnesc cu el. Poate că soțul meu mai e încă în Franța. Ce aș vrea să știu, domnule Derwatt: credeți că există o bandă care e interesată de tablourile dumneavoastră? Adică… există cineva care ar fi putut să vrea să scape de soțul meu ca să-l împiedice să dea în vileag faptul că printre tablourile dumneavoastră există falsuri?

Tom dădu încet din cap.

— Din câte știu eu, nu.

— Dar ați locuit în Mexic…

— Am vorbit cu domnii de la galerie. (Tom îl privi pe Jeff, apoi pe Ed care se sprijinea de birou.) Nu știu cine ar fi putut face așa ceva și, în privința falsurilor, ei spun că nu s-a întâmplat așa ceva. Am văzut tabloul pe care soțul dumneavoastră îl avea cu el. Știți, *Orologiul.*

— Da, a fost furat.

— Da, așa am înțeles.

— Soțul meu avea o teorie, spuse doamna Murchison cu un aer de mândrie sau de curaj. Poate că se înșela. Nu mă pricep atât de bine la pictură ca el, recunosc. Dar dacă ar avea dreptate?

Doamna Murchison așteptă să-i răspundă cineva.

Tom speră că femeia nu cunoștea teoria soțului ei sau măcar că n-o înțelegea.

— Pe ce se baza teoria lui, doamnă Murchison? întrebă Webster, interesat.

— Pe diferența dintre culoarea violet din tablourile mai noi ale domnului Derwatt și cele mai vechi. Probabil că v-a vorbit despre asta, domnule Derwatt.

— Da. Dumnealui spunea că, în tablourile mele de început, violetul era mai întunecat. E foarte posibil, adăugă el, zâmbind. Eu n-am observat. Mie mi se pare că e exact invers. Uitați-vă, de exemplu, la acest tablou, pe care l-am numit *Ciubărul*.

Adusese în discuție, fără să se gândească, chiar unul dintre tablourile pe care Murchison le considera ca fiind false, pentru că folosea violetul pe bază de cobalt.

Nici unul dintre cei de față nu reacționă în vreun fel.

— Apropo, îi spuse Tom lui Jeff, parcă voiați să vorbiți cu cei din poliția franceză ca să-i anunțați că m-am întors la Londra. Ați apucat?

Jeff tresări.

— Ah, da! Aveți dreptate.

Doamna Murchison zise:

— Domnule Derwatt, în afară de domnul Ripley, pe care voia să-l vadă în Franța, soțul meu v-a vorbit și de altcineva?

Tom se gândi. Oare era bine să-i deruteze inventând vreun nume imaginar sau să le spună exact ce se întâmplase? Alese să nu riște.

— Nu mi-a vorbit de nimeni. De fapt, nici nu mi-a vorbit de domnul Ripley.

— Vreți puțin ceai, doamnă Murchison? întrebă amabil Ed.

— Ah, nu, mulțumesc.

— Vrea cineva ceai sau sherry?

Nimeni nu zise nimic, fie că nu îndrăzneau să ceară, fie că nu voiau nimic.

Doamna Murchison păru chiar să aleagă acel moment ca să plece. Voia să-l sune pe domnul Ripley - inspectorul îi dăduse numărul - și să stabilească o întâlnire cu el.

Cu o atitudine degajată, Jeff spuse, arătând spre telefonul de pe birou:

— Dacă vreți, puteți să sunați de aici, doamnă Murchison.

— Nu, mulțumesc. O să-l sun de la hotel.

Tom se ridică.

— Unde stați, domnule Derwatt? întrebă inspectorul Webster.

— Domnul Constant mă găzduiește la el.

— Îmi dați voie să vă întreb cum ați intrat în Anglia? (Webster zâmbi larg.) Nu există nici un document oficial care să arate când ați ajuns în Anglia.

Tom arboră intenționat un aer gânditor. Se aștepta la întrebarea asta.

— Acum am un pașaport mexican. Și în Mexic trăiesc sub un alt nume.

— Ați venit cu avionul?

— Nu, cu vaporul. Nu prea îmi place să zbor.

Tom se aștepta ca Webster să-l întrebe dacă vaporul intrase în portul Southampton sau în altul, dar inspectorul nu zise decât: „Vă mulțumesc, domnule Derwatt. La revedere.”

„Ce se va întâmpla dacă Webster va face verificări?” se întrebă Tom. Nu i-ar fi luat prea mult timp să afle câți mexicani intraseră în Anglia de curând. Nu puteau să fie numeroși.

Jeff închise ușa. Toți trei tăceau, așteptând să se îndepărteze inspectorul și doamna Murchison.

— Dacă face verificări, o să găsesc eu o soluție.

— Ce? întrebă Ed.

— Ah… o să-mi fac un pașaport mexican fals. Mă așteptam că o să fiu nevoit să mă întorc în Franța foarte repede.

Vorbea aproape în șoaptă, imitând vocea lui Derwatt.

— Doar nu vrei să pleci în seara asta?

— Nu plec. I-am spus lui Webster că stau la Jeff.

— Fir-aș al naibii! izbucni Jeff, ștergându-se pe ceafa cu batista.

— E un triumf, copii, spuse Ed, luându-și un aer oficial.

— Fir-ar al naibii, aș vrea să pot să sărbătoresc! Dar e imposibil cu nenorocita asta de barbă. Ce greu mi-a fost la prânz să o feresc de sosul de brânză! Și când mă gândesc că trebuie s-o port toată seara!

— Și toată noaptea, zise Ed, prăpădindu-se de râs.

— Domnilor… rosti Tom, ridicându-se și lăsându-se să cadă la loc pe scaun, în situația de față trebuie neapărat să risc și s-o sun pe Héloïse. Îmi dai voie, Jeff? Sper să nu bată la ochi dacă poliția se apucă să-ți examineze facturile, dar, chiar și cu riscul ăsta, trebuie neapărat să vorbesc cu ea.

Se duse la telefon. Jeff prepară ceaiul și aduse o sticlă de whisky pe un platou.

Cu toate că Tom sperase că va răspunde Héloïse, cea care ridică receptorul fu doamna Annette. Imitând o voce de femeie, întrebă într-o franceză mai proastă decât a lui dacă doamna Ripley era acasă. Jeff și Ed râdeau. Tom le făcu semn să tacă.

— Alo, Héloïse? Nu pot să vorbesc prea mult, scumpo. Dacă întreabă cineva de mine, sunt la Paris, la niște prieteni. O să sune o femeie care o să întrebe de mine, și s-ar putea să nu știe decât engleză. Dă-i un număr inventat și spune-i că e de la Paris… Mulțumesc, scumpo… Mâine după-amiază, cred, dar să nu vorbești nimic dacă sună femeia aia din America… Și nu-i spune doamnei Annette că sunt la Londra.

După ce închise, Tom ceru să vadă documentele false pe care le pregătise Jeff. Erau două registre, unul care părea mai vechi și altul cu un aspect mai nou. Tom consultă listele: pe o coloană erau tablourile, pe alta, datele. Buckmaster Gallery vindea și tablouri pictate de alți autori. Unele tablouri care nu avuseseră titlu erau înscrise cu cerneală de altă culoare.

— Îmi place pagina asta pătată cu ceai, spuse Tom.

Jeff zâmbi cu gura până la urechi.

— Una dintre ideile lui Ed. Alaltăieri am făcut-o.

— Dacă tot voiam să sărbătorim, spuse Ed, ce-ar fi să mergem la cocteilul lui Michael în seara asta? E la zece și jumătate. Holland Park Road.

— O să vedem, mormăi Jeff.

— Nu stăm mai mult de zece minute, spuse Ed pe un ton rugător.

Ciubărul era unul dintre tablourile înregistrate recent. Era exact și, oricum, nu se putea face altfel. Registrele conțineau numele și adresa cumpărătorilor, prețul plătit: tablourile fuseseră cumpărate, doar datele sosirii lor fuseseră falsificate, dar, în mare, Tom fu de părere că Ed și Jeff făcuseră o treabă bună.

— Inspectorul le-a văzut?

— Ah, da, spuse Jeff.

— Și n-a avut nimic de zis, nu-i așa, Jeff? întrebă Ed.

— Nu.

Veracruz... Veracruz... Southampton... Veracruz...

Dacă polițiștilor nu li se păruse nimic în neregulă cu documentele respective, cu atât mai bine.

Își luară rămas-bun de la Leonard - de altfel, se apropia ora închiderii - și se urcară într-un taxi care îi duse până la studioul lui Jeff. Tom simți că Ed și Jeff se uitau la el ca la un fel de personaj din povești: îi plăcea, dar, pe de altă parte, îl și enerva. Îl priveau ca pe un sfânt care ar fi putut să învie o plantă moartă, să facă să dispară o durere de cap cu o simplă atingere sau să meargă pe apă. Dar Derwatt nu avea capacitatea să meargă pe apă sau poate, pur și simplu, nu avea chef. Și, deocamdată, Tom era Derwatt.

— Vreau s-o sun pe Cynthia, spuse el.

— Lucrează până la șapte seara, precizează Jeff. E o firmă mai ciudată.

Tom sună la Air France, ca să-și rezerve un loc pentru zborul de la ora treisprezece, a doua zi. Putea să cumpere biletul la aeroport. Hotărâse să-și petreacă dimineața la Londra, în cazul în care ar fi apărut complicații neprevăzute. Derwatt nu trebuia să lase impresia că are ceva de ascuns.

Bău o ceașcă de ceai cu mult zahăr și se întinse pe canapeaua lui Jeff. Își scosese haina și cravata, dar își păstrase barba.

— Mi-ar plăcea ca Bernard să se împace cu Cynthia, spuse Tom pe un ton nostalgic.

— De ce? întrebă Ed.

— Mi-e teamă ca Bernard să nu facă vreo prostie. Tare aș vrea să știu unde e în clipa asta.

— Vrei să spui o prostie mare? Să se sinucidă, de exemplu?

— Da. Credeam că v-am spus deja. N-am vrut să-i spun Cynthiei. M-am gândit că n-ar fi cinstit… că ar fi fost ca un șantaj ca să o conving să se împace cu Bernard.

— Așadar, tu crezi că o să se sinucidă?

— Exact. (Tom nu voise să le spună despre sinuciderea simulată care se întâmplase la el acasă dar până la urmă se hotărî. Câteodată, a da totul pe față era mai avantajos.) S-a spânzurat în mod simbolic la mine în pivniță. Mă rog, a atârnat niște haine de tavan pe care pus o etichetă cu numele lui. L-a omorât pe vechiul Bernard, înțelegeți? Falsificatorul. Sau poate pe adevăratul Bernard. Băiatul e cam pierdut în ceață.

— A luat-o razna de-a binelea, nu? întrebă Ed, privindu-l pe Jeff.

Amândoi păreau foarte preocupați. Oare din cauză că își dăduseră seama că Bernard nu va mai picta nici un tablou cu numele de Derwatt?

— E o ipoteză, spuse Tom. N-are rost să ne legăm la cap fără să ne doară. Dar ați înțeles…

Tom se ridică. Era pe punctul de a spune: „E important ca Bernard să creadă că sunt mort.” Dar nu avea convingerea că era atât de important. De ce ar fi fost? Își dădu seama că era bine că la întâlnire nu participase nici un ziarist, pentru că, dacă Bernard ar fi citit în ziare un titlu de genul „Derwatt s-a întors”, ar fi știut că Tom reușise să scape din groapă. Pe de altă parte, ar fi fost mai bine: poate că, știind că nu-l omorâse pe Tom, nu ar mai fi fost tentat să se sinucidă.

După ora șapte, Tom formă numărul Cynthiei, la Bayswater.

— Cynthia…, înainte să plec, aș vrea să-ți cer voie să… să-i spun ceva lui Bernard, dacă reușesc să-l găsesc.

— Ce anume? întrebă ea scurt.

Tom simți tonul defensiv al vocii ei.

— Că accepți să-l vezi din nou Ia Londra. Ar fi grozav dacă aș putea să-i spun ceva pozitiv, înțelegi? E foarte deprimat.

— Dar ce rost ar avea să-l văd? întrebă Cynthia.

Auzind aceste cuvinte, lui Tom îi apăru în minte imaginea unui castel inexpugnabil.

— Nu vrei să-l mai vezi niciodată?

— Nu. Ar fi mult mai bine dacă toată povestea asta s-ar termina. Și pentru Bernard, și pentru mine.

Era un verdict definitiv. Dar și foarte meschin. Tom înțelegea, în sfârșit, situația. Cynthia fusese părăsită, într-un mod jignitor, acum trei ani. Bernard provocase despărțirea. Era responsabilitatea lui să facă primul pas.

— Bine, Cynthia.

Oare dacă Bernard s-ar fi sinucis din cauza ei, s-ar fi simțit răzbunată? se întrebă Tom.

Jeff și Ed, care vorbeau în camera alăturată, nu auziseră discuția, dar îl întrebară pe Tom ce spusese Cynthia.

— Nu vrea să-l mai vadă pe Bernard.

Nici unul, nici altul nu fură prea afectați.

— Evident, spuse Tom, probabil că asta înseamnă că nici eu n-o să-l mai văd pe Bernard.

Merseră la cocteilul lui Michael. Michael și mai cum? Când ajunseră acolo, pe la douăsprezece, jumătate dintre invitați erau deja beți. Tom nu zări pe nimeni important sau, în orice caz, nimeni important pentru el. Se așeză într-un fotoliu adânc, aproape de un lampadar, luă un whisky îndoit cu multă apă și începu să discute cu invitații, dintre care mulți păreau foarte intimidați sau, în orice caz, foarte respectuoși. Jeff se uita la el din colțul celălalt al salonului.

Pereții erau roz și plini de decorații aurite. Fotoliile semănau cu imense prăjituri albe. Fetele purtau fuste atât de scurte, încât privirea lui Tom - puțin obișnuită cu așa ceva - era mereu atrasă de colanții și de lenjeria acestora, dar imediat își întorcea capul. „Teribil, își spuse. Incredibil.” Dar oare nu gândea de parcă ar fi fost Derwatt? Cine își putea imagina pielea unei femei sub dresurile care nu lăsau să se vadă mai nimic?

Când fetele se aplecau ca să aprindă țigara cuiva, li se zăreau sânii. Oare spre care jumătate a corpului lor ar fi trebuit să privească? Ridicând capul, Tom fu surprins să vadă doi ochi machiați cu rimel maro. O gură cu buze cam lipsite de culoare îl întrebă:

— Domnule Derwatt, ați putea să-mi spuneți unde anume locuiți în Mexic? Nu vreau răspunsul exact, dar măcar orientativ.

Tom o privi cu o expresie uimită și gânditoare, prin ochelarii cu lentile false, ca și cum tocmai i se pusese o întrebare stupidă la care nu avea chef să răspundă. Prefera fustele soției sale, care se ridicau doar puțin deasupra genunchilor, chipul cu foarte puțin machiaj, genele care nu arătau ca niște ace îndreptate spre el din cauza rimelului.

— Ah, spuse el, prefăcându-se că se gândește. E la sud de Durango.

— Durango? Unde anume?

— În nordul Mexicului. Nu, nu pot să vă spun numele satului meu, evident. E un nume aztec de nepronunțat.

— Căutăm un loc unde să nu dăm de turiști la tot pasul. Eu și soțul meu am vrea să mergem cu copiii.

— Încercați Puerto Vallerte, spuse Tom, văzându-l pe Ed Banbury că-i face un semn.

Se scuză și se ridică din fotoliul care semăna cu o prăjitură.

Ed era de părere că trebuie să se retragă. Tom a fost de acord. Jeff se plimba dezinvolt prin salon, vorbind cu toată lumea, cu un surâs foarte convingător pe față. „Perfect”, își spuse Tom. Oameni mai tineri sau mai în vârstă îl priveau fără să se apropie de el, fie fiindcă nu îndrăzneau, fie din indiferență.

— Mergem? întrebă Jeff când ajunse lângă ei.

Tom insistă să cunoască gazda, pe care, deși venise de o oră la petrecere, nici măcar n-o zărise. Michael purta un pulover negru cu glugă care îi atârna pe spate. Nu era foarte înalt și avea părul tuns scurt.

— Derwatt, ai fost nemaipomenit! Nici nu pot să-ți spun cât de mult m-am bucurat că ai venit și nici cât de recunoscător le sunt băieților ăstora doi…

Restul frazei se pierdu în zgomotul petrecerii.

După ce dădură noroc, ieșiră, în sfârșit, pe ușă.

— Ah! făcu Jeff, întorcându-se spre ei, după ce coborâseră scările. Singurul motiv pentru care am venit la cocteilul ăsta este că nu era nimeni important invitat.

— Erau totuși mulți oameni, spuse Ed. A fost din nou un succes!

Luară un taxi și îl lăsară pe Ed în drum.

A doua zi, Tom își luă micul-dejun la pat. Jeff se gândise că asta îl putea consola pentru faptul că trebuia să păstreze barba falsă și în timp ce mânca. După aceea, Jeff ieși. Trebuia să cumpere niște materiale foto. Se va întoarce la ora zece și jumătate, spuse el, dar nu va putea să-l însoțească la aeroportul West Kensington. La ora unsprezece, încă nu se înapoiase. Tom intră în baie și începu să-și dezlipească încet, cu grijă, barba falsă.

Telefonul începu să sune.

Prima reacție a lui Tom fu să nu răspundă. Dar oare n-ar fi fost ciudat? Poate chiar suspect?

Se gândi că ar putea fi Webster și răspunse imitând vocea lui Derwatt:

— Da! Alo?

— Domnul Constant? Sau Derwatt? A, foarte bine. Webster la telefon. Ce aveți de gând să faceți mai departe? întrebă inspectorul, amabil cade obicei.

Tom nu avea nici un plan și cu atât mai puțin dorința să i-l comunice lui Webster.

— A, mă gândeam să plec săptămâna asta. Să reintru în ritmul obișnuit. Să-mi recapăt liniștea, adăugă el, râzând.

— Credeți că ați putea să-mi dați un telefon înainte să plecați, dacă nu vă deranjează prea tare?

Webster îi spuse numărul și Tom îl notă.

Jeff intră pe ușă. Tom avea valiza pregătită, atât de grăbit era să plece. Despărțirea fu scurtă, dar amândoi știau că viitorul unuia depindea de al celuilalt.

— La revedere. Pe curând.

— La revedere.

„La dracu’ cu Webster.”

Tom urcă la bordul avionului, înconjurat de zâmbetele rigide ale stewardeselor, de centurile, formularele idioate în alb și galben care trebuiau completate, înghiontelile dezagreabile. Regretă brusc că nu luase bilet la clasa întâi.

Oare va fi nevoit să explice unde locuise la Paris, ca Tom Ripley? Măcar pentru ziua precedentă? Avea un prieten care ar fi putut să confirme că-l găzduise, dar nu mai voia să amestece pe nimeni în toată povestea. Erau deja prea multe persoane implicate.

Avionul decolă. Ce neplăcut era, se gândi Tom, să călătorești astfel, cu o viteză de câteva sute de kilometri pe oră, fără să auzi nimic, asurzindu-i pe nefericiții cărora le survolezi casele! Nu agrea decât trenul ca mijloc de transport. Trenurile rapide franceze care treceau ca fulgerul… încât nici măcar nu se putea vedea ce scria pe vagoane. Într-o zi, Tom voise să traverseze o cale ferată, cu toate că era interzis. Gara era goală și era liniște. Hotărâse să nu riște și, cincisprezece secunde mai târziu, două trenuri trecuseră din sensuri opuse cu viteza fulgerului. Tom își imaginase senzația cumplită de a fi prins între ele, sfâșiat, el și valiza lui, transformat în fâșii de carne. Imaginea îi reveni brusc în minte în timp ce era în avion, și tresări. Ce noroc că doamna Murchison nu era în avion! O căutase cu privirea urcând la bord.

Avionul se pregătea să aterizeze pe solul Franței. De sus, copacii păreau mici pete de culoare maro și verde intens, împrăștiate pe o pânză. Deocamdată, Tom purta impermeabilul nou pe care nu putea să-l sufere. La Orly, supraveghetorul aruncă o privire rapidă peste pașaportul cu numele Robert Mackay, apoi la chipul bărbatului din fața sa, dar nu puse nici o ștampilă. Nici când plecase de la Orly nu-i vizase nimeni pașaportul. Se pare că doar la vama din Londra se foloseau ștampilele. Tom se așeză la coada celor care „nu aveau nimic de declarat”, apoi luă un taxi, rugându-l pe șofer să-l ducă acasă.

Ajunse la Belle Ombre înainte de ora cincisprezece. Pe drum își făcuse cărarea pe partea pe care o purta de obicei și își scosese impermeabilul, pe care îl ținea acum pe braț.

Héloïse era acasă. Încălzirea centrală mergea foarte bine. Mobilierul și parchetul erau lustruite.

Doamna Annette îi duse valiza sus. Héloïse și Tom se îmbrățișară.

— Ce-ai făcut în Grecia și la Londra? întrebă ea, cam neliniștită.

— M-am învârtit și eu puțin, răspunse el, zâmbind.

— Și l-ai găsit pe nebun? Ce-ți mai face rana de la ceafă?

Îl apucă de umeri și-l învârti. Rana nu-l mai durea. Se bucură la gândul că Bernard nu mai trecuse pe acolo ca să o sperie pe Héloïse.

— Americanca a telefonat?

— A, da. Doamna Murchison. Vorbește puțin franceza, dar cu un accent oribil. A sunat de la Londra. Ajunge la Orly azi după-amiază la trei și vrea să te vadă. Cine sunt toți oamenii ăștia?

Tom se uită la ceas. Avionul doamnei Murchison avea să aterizeze în mai puțin de un sfert de oră.

— Vrei o ceașcă de ceai, dragule? (Héloïse îl conduse spre canapeaua de mătase galbenă.) Pe Bernard l-ai găsit undeva?

— Stai puțin, să mă spăl pe mâini.

Merse să-și dea cu apă pe față și să se spele pe mâini la wc-ul de la parter. Ar fi vrut ca doamna Murchison să nu vină la Belle Ombre și să se mulțumească numai cu o întâlnire la Paris. Pe de altă parte, ideea de a pleca din nou când de-abia venise nu-i făcea nici o plăcere.

Când intră în salon, doamna Annette tocmai cobora pe scară.

— Ce vă mai face dintele? Mai bine, sper.

— Da, domnule Tom. Am fost la dentistul de la Fontainebleau azi-dimineață și mi-a scos dintele. L-a extras, într-adevăr. Mâine trebuie să mă duc din nou.

— Ce bine ar fi dacă am putea să scoatem fiecare nerv din corpul nostru! N-ați mai fi suferit atât!

Tom vorbea, dar mintea lui era în altă parte. Oare ar fi trebuit să-l sune pe Webster? Considerase că ar fi fost mai bine să nu-i telefoneze înainte de plecare, căci ar fi lăsat impresia că se simțea vinovat. O persoană nevinovată nu are de ce să se comporte ca și cum ar executa niște ordine.

Bău ceaiul împreună cu Héloïse.

— Noëlle vrea să știe dacă mergem la ea marți seara. E ziua ei de naștere.

Noëlle Hassler, cea mai bună prietenă a soției sale, care locuia la Paris, organiza petreceri grozave. Dar Tom voia să meargă la Salzburg cât mai repede, pentru că se aștepta ca Bernard să fie acolo. Salzburg era orașul unde se născuse un alt artist mort de tânăr.

— Du-te tu, scumpo. Eu nu sunt sigur că o să pot.

— De ce?

— Pentru că s-ar putea să plec la Salzburg.

— În Austria! Iar pleci să-l cauți pe nebunul ăla! Unde o să te mai duci după el, în China?

Cu coada ochiului, Tom privi nervos spre telefon. Doamna Murchison trebuia să sune. Dar când?

— I-ai dat americancei un număr de la Paris unde putea să mă găsească?

— Da, spuse Héloïse. Un număr fals.

Vorbea tot în franceză și începea să dea semne de enervare.

Tom se întrebă cât din toată povestea ar fi putut să-i împărtășească și cum ar fi reacționat.

— Și i-ai spus când mă întorc?

— I-am spus că nu știu.

Telefonul sună. Sigur era doamna Murchison, care ajunsese la Orly.

— Cel mai important lucru, rosti el grăbit, vorbind în engleză, pentru că doamna Annette tocmai intrase pe ușă, este că eu nu am fost la Londra. Da, scumpo, e important. Am fost doar la Paris. Nu vorbi cu doamna Murchison despre Londra.

— O să vină *aici*!

— Sper că nu.

Tom ridică receptorul.

— Alo… Da… Ce mai faceți, doamnă Murchison? (Voia să vină la Belle Ombre.) Mi-ar face plăcere, sigur, dar n-ar fi mai comod pentru dumneavoastră să vin eu la Paris? Da, e destul de departe, e mai mult decât de la Orly până în Paris.

În cele din urmă, Tom trebui să cedeze, căci americanca se dovedi foarte insistentă. Ar fi putut să-i dea intenționat repere false, dar nu voia să-i mai provoace și alte necazuri femeii.

— Cel mai ușor e să luați un taxi.

Tom îi explică în câteva cuvinte cum putea să ajungă la Belle Ombre, apoi se strădui s-o facă să înțeleagă pe Héloïse care era situația. Doamna Murchison va sosi într-o oră, ca să se intereseze de soțul ei. Pentru că doamna Annette nu era în salon, Tom putu să vorbească în franceză. De altfel, chiar dacă menajera i-ar fi auzit, n-ar fi avut nici o importanță. Pentru o clipă, înainte de telefonul doamnei Murchison, Tom se gândise să-i explice soției sale motivul pentru care mersese la Londra și faptul că jucase de două ori rolul pictorului Derwatt, care era mort. Dar momentul nu era prea potrivit pentru dezvăluiri. Dacă vizita doamnei Murchison se va desfășura fără probleme, Héloïse nu va pretinde explicații suplimentare.

— Dar ce s-a întâmplat cu soțul ei?

— Nu știu, scumpo. Ea a venit în Franța și vrea să discute cu… (Tom ar fi vrut să spună *cu ultima persoană care l-a văzut pe soțul ei,* dar se opri.) Vrea să vadă casa, pentru că soțul ei a fost pe aici. De la mine a plecat spre Orly.

Héloïse se ridică, făcând un gest care arăta clar că e supărată. Dar tânăra femeie nu era genul care să se dea în spectacol. Cel puțin, nu pe moment.

— Știu ce gândești. Nu vrei să stea aici la noapte. Am înțeles. N-o s-o invităm să rămână la cină. O să-i spunem că suntem noi invitați undeva. Dar trebuie să-i oferim o ceașcă de ceai, un aperitiv sau amândouă. Nu cred că o să stea mai mult de o oră sau două. Trebuie să fiu politicos și corect cu ea.

Héloïse nu mai zise nimic.

Tom urcă în camera lui. Doamna Annette îi desfăcuse valiza și îi aranjase lucrurile. Făcu un duș, își puse o pereche de pantaloni gri, o cămașă, un pulover, apoi își luă și o haină pentru eventualitatea în care americanca ar fi vrut să vadă și împrejurimile casei.

Doamna Murchison ajunse.

Tom ieși s-o întâmpine și să se asigure că putea să se înțeleagă singură cu șoferul de taxi. Femeia avea bani franțuzești și îi lăsă taximetristului un bacșiș mult prea mare, dar Tom nu zise nimic.

— Soția mea, Héloïse, făcu el prezentările. Doamna Murchison, care vine din America.

— Încântată.

— Mă bucur să vă cunosc, spuse Héloïse.

Doamna Murchison acceptă să bea o ceașcă de ceai.

— Sper să mă iertați că am venit așa, pe neașteptate, dar e vorba de o problemă gravă și voiam să vă văd cât mai repede.

Se așezaseră toți trei: doamna Murchison pe canapeaua de mătase galbenă, Héloïse și Tom pe scaunele cu spătar drept. Héloïse lăsa impresia că e complet dezinteresată de situație și că prezența ei acolo putea fi pusă doar pe seama politeții. Dar Tom știa că era foarte atentă.

— Soțul meu…

— Cât a stat la mine, ne tutuiam, o întrerupse Tom, zâmbind. I-au plăcut tablourile acestea foarte mult. *Omul așezat pe scaun,* cel din dreapta mea, și *Scaunele roșii,* cel din spatele dumneavoastră, care e mai vechi.

Tom lăsase orice precauție la o parte. La naiba cu mila, etica, politețea, adevărul, legea și cu ce orice altceva! Dacă doamna Murchison va dori să vadă casa, o va duce și în pivniță. Se aștepta ca ea să-l întrebe ce părere avusese soțul ei despre tablouri.

— Ați cumpărat tablourile acestea de la Buckmaster Gallery?

— Da, pe amândouă, spuse el, aruncând o privire spre Héloïse, care, contrar obiceiurilor ei, fuma o țigară Gitane. Soția mea înțelege engleza, adăugă el.

— Erați aici în timpul vizitei soțului meu?

— Nu, răspunse Héloïse, eram în Grecia. Nu l-am întâlnit.

Doamna Murchison se ridică pentru a privi tablourile și Tom aprinse încă două becuri, ca să le poată vedea mai bine.

— *Omul așezat pe scaun* e preferatul meu. De aceea l-am agățat deasupra șemineului.

Tabloul păru să-i placă și doamnei Murchison.

Tom se aștepta să aducă în discuție teoria soțului ei privind violetul, dar americanca nu zise nimic. În schimb, îi puse aceleași întrebări ca și inspectorul Webster. Vru să știe dacă soțul ei se simțea bine la plecare, dacă pomenise ceva despre vreo întâlnire.

— Părea să fie într-o formă excelentă, continuă Tom, și nu mi-a zis nimic despre nici o întâlnire, după cum i-am declarat și domnului inspector Webster. Ciudat e că tabloul pe care-l avea cu el a fost furat! L-a împachetat bine înainte să plece spre Orly…

— Da, știu. (Doamna Murchison fuma un Chesterfield.) Tabloul a dispărut. Dar și soțul meu a dispărut. Și pașaportul.

Zâmbi. Avea un chip plăcut, amabil, cu un ten sănătos, fără nici un rid. O privea pe Héloïse. Oare ce credea despre toată povestea, știa mai mult decât lăsa să se vadă sau i-ar fi luat apărarea lui Tom în cazul în care acesta ar fi avut vreo vină în moartea soțului ei?

— Inspectorul Webster mi-a spus că ați fost prieten cu Dickie Greenleaf, tânărul acela care a fost ucis în Italia.

— Da, am fost prieten cu el, dar nu l-a *omorât* nimeni. S-a sinucis la Veneția. Am petrecut numai vreo cinci sau șase luni împreună.

— Dacă n-ar fi fost vorba de o sinucidere, cine ar fi putut să-l omoare? Și de ce? Ce părere aveți?

Tom, care stătea în picioare, bău o înghițitură de ceai, după care răspunse:

— N-am nici o părere. Dickie s-a sinucis. Cariera lui de pictor nu mergea prea bine, și nu se simțea deloc atras de ideea de a lucra în firma tatălui său, care se ocupa de construcția de vapoare. Dickie avea foarte mulți prieteni, dar nici unul nu era genul care să comită o crimă. (Tom făcu o pauză.) Nu avea nimeni motiv să-l dușmănească, adăugă el.

— Nici soțul meu nu avea dușmani, dar dacă cineva se ocupă cu falsificarea tablourilor lui Derwatt...

— Eu n-am de unde să știu, având în vedere că locuiesc în Franța.

— Poate că e vorba de o bandă. (Doamna Murchison privi spre Héloïse.) Sper că înțelegeți ce spunem noi, doamnă Ripley.

— Doamna Murchison se întreba dacă nu cumva există o bandă de infractori care se ocupă de falsificarea tablourilor lui Derwatt...

— Înțeleg, spuse tânăra femeie.

Tom știa că Héloïse avea bănuielile ei în privința poveștii cu Dickie Greenleaf. Dar era sigur că la nevoie ar fi putut să conteze pe ea. În mod ciudat, avea și ea o mică doză de necinste. Oricum, niciodată nu ar fi arătat în fața unui străin că pune la îndoială cuvintele soțului ei.

— Vreți să vedeți casa? o întrebă Tom pe doamna Murchison. Sau grădina, înainte să se întunece?

Doamna Murchison acceptă.

Tom o conduse la etaj. Doamna Murchison purta o rochie gri din lână fină. Era bine făcută - probabil că practica echitația sau golful - dar nimeni n-ar fi putut spune că era grasă. Héloïse rămăsese jos. Tom îi arătă camera de oaspeți. Deschise ușa larg și aprinse lumina.

Apoi o plimbă cu amabilitate prin restul casei, ba chiar întredeschise și ușa camerei soției sale, fără să apese pe întrerupător, pentru că americanca nu se arătă prea interesată.

— Vă mulțumesc, spuse ea în timp ce cobora.

Tom avu un sentiment de compasiune pentru doamna Murchison. Regreta că-i omorâse soțul. Totuși, nu-și putea permite luxul de a avea remușcări, altfel ar fi ajuns ca Bernard, care voia să dea totul în vileag, cu riscul de a face rău și altora.

— L-ați văzut pe Derwatt la Londra?

— Da, l-am văzut, spuse doamna Murchison, așezându-se la marginea canapelei.

— Cum arată? Am ratat ocazia să-l cunosc în ziua vernisajului.

— Oh, poartă barbă. E simpatic, dar nu e foarte vorbăreț. (Era clar că nu o interesa prea mult Derwatt.) Mi-a spus că, după părerea lui, nimeni nu-i falsifică tablourile, și că i-a declarat același lucru și lui Tommy.

— Da, parcă soțul dumneavoastră mi-a povestit și mie despre discuția asta. Și îl credeți?

— Pare sincer. Ce altceva să mai zic?

Se sprijini de spătarul canapelei.

Tom se apropie de ea.

— Mai vreți puțin ceai? Un pahar de whisky?

— Da, mulțumesc, aș vrea un pahar de whisky.

Tom se duse în bucătărie să aducă gheața.

Héloïse veni să-l ajute.

— Ce spunea despre Dickie?

— A, nimic. Dacă ar fi spus ceva, nu ți-aș ascunde. Știe că am fost prieten cu el. Vrei puțin vin alb?

— Da.

Duseră gheața și paharele în salon. Prevăzătoare, doamna Murchison voia să comande din vreme un taxi ca să meargă la Melun, întrucât nu știa dacă la plecare va găsi vreunul disponibil.

— Pot să vă duc cu până la Melun cu mașina, se oferi Tom, dacă vreți să luați trenul spre Paris.

— Nu, mă întâlnesc cu comisarul de poliție. L-am sunat de Ia Orly.

— Ei, atunci vă însoțesc. Vă descurcați bine cu franceza? Nici eu nu sunt prea priceput, dar totuși…

— Ah, cred că o să mă descurc, spuse ea, zâmbind. Vă mulțumesc mult.

Probabil că voia să discute singură cu comisarul, își spuse Tom.

— A mai fost cineva aici în aceeași perioadă cu soțul meu? întrebă doamna Murchison.

Tom nu știa dacă doamna Annette era în camera ei sau ieșise după cumpărături, dar bătu la ușa ei și o găsi cosând. Tom o rugă să coboare ca să vorbească puțin cu doamna Murchison.

Menajera fu foarte emoționată la gândul că avea s-o cunoască pe soția dispărutului.

— Ultima oară când l-am văzut, spuse ea, lua prânzul, după care aplecat împreună cu domnul Tom.

Se părea că nu-și mai amintea că, de fapt, ea nu-l văzuse pe Murchison părăsind casa.

— Doriți ceva, domnule Tom?

Nu voiau nimic și doamna Murchison nu mai avea ce s-o întrebe. Annette se retrase.

— După părerea dumneavoastră, ce s-a întâmplat cu soțul meu?

— Dacă ar fi să mă lansez în ipoteze, părerea mea e că cineva știa că avea cu el un tablou de valoare. Nu inestimabil, desigur, dar era totuși un tablou al unui pictor bine cotat. Am impresia că a vorbit cu mai multe persoane la Londra. Poate că, încercând să-i fure tabloul, cineva l-a omorât. Sau… e încă în viață și îl ține prizonier.

— Dar ipoteza dumneavoastră rămâne valabilă și dacă tabloul era, într-adevăr, un fals. După cum ați spus,

tabloul nu avea o valoare exorbitantă, poate și din cauză că era de dimensiuni mici. Sau poate că cineva a încercat să-l împiedice să facă vâlvă cu teoria lui privind falsurile care poartă semnătura lui Derwatt.

— Dar eu nu sunt foarte convins că tabloul soțului dumneavoastră era un fals. Nici el nu mai era foarte convins atunci când a plecat spre Londra. După cum i-am spus și inspectorului Webster, nu cred că… Tommy mai intenționa să ducă *Orologiul* la expertul acela englez. Nu mai știu dacă l-am întrebat, dar am impresia că, după ce a văzut tablourile mele, își schimbase părerea. Poate că mă înșel.

Urmă un moment de tăcere. Doamna Murchison se gândea ce întrebări să mai pună. Subiectul care o interesa pe ea era cel referitor la oamenii de la Buckmaster Gallery, dar cum ar fi putut să-l întrebe pe Tom, atât timp cât el susținea că nu-i cunoștea?

Taxiul sosi.

— Mulțumesc, domnule Ripley, spuse doamna Murchison. Și dumneavoastră, doamnă… Poate că o să vă revăd dacă…

— Da, spuse Tom.

O conduse până la taxi.

Ajuns înapoi în salon, merse încet spre canapea și se trânti pe ea. Poliția din Melun n-ar fi avut nimic în plus să-i comunice doamnei Murchison, altfel i-ar fi spus lui ce aflase. Héloïse îi spusese că doamna Murchison nu sunase la Belle Ombre cât lipsise el. „Dar dacă s-a descoperit cadavrul americanului în râul Loing…”

— Scumpule, ești așa de agitat! spuse Héloïse. Bea ceva!

— Cu plăcere, răspunse Tom, turnându-și un pahar.

În ziarele englezești pe care le citise în avion nu se menționa nimic despre a doua apariție a lui Derwatt la Londra. Nu era un eveniment prea important. Tom se bucură; n-ar fi vrut ca Bernard să afle că reușise să

scape din groapă. Nu știa exact de ce nu voia ca pictorul să afle, dar i se părea că era de datoria lui să-l scape pe Bernard de destinul lui.

— Știi, Tom, familia Berthelin vrea să mergem să bem ceva la ei pe la șapte. Ți-ar face bine. Le-am spus că s-ar putea să te întorci în seara asta.

Familia Berthelin locuia la vreo șapte kilometri.

— Aș putea… apucă Tom să spună.

Telefonul îl întrerupse. Îi făcu semn soției sale să răspundă.

— Să spun că ești aici?

Zâmbi fericit, văzând câtă grijă avea Héloïse de el.

— Da. Poate că e Noëlle care vrea să te întrebe ce să poarte marți.

— Da. *Yes*. Bună ziua. (îi zâmbi lui Tom.) Numai o clipă. (Îi întinse telefonul.) E un englez care încearcă să vorbească franțuzește.

— Alo, Tom? Aici Jeff. Ești bine?

— Da, sigur.

Jeff, în schimb, părea să nu se simtă prea bine. Se bâlbâia, vorbea repede, aproape în șoaptă.

— Webster a venit iar să ne pună întrebări despre Derwatt. Vrea să știe unde e, dacă a plecat din Anglia.

— Ce i-ați spus?

— Că nu știm nimic.

— Puteți să-i spuneți lui Webster că părea deprimat și că voia să fie singur.

— Cred că Webster o să vină din nou pe la tine. Vrea să stabilească o întâlnire cu doamna Murchison în Franța. De-asta te-am sunat.

Tom oftă.

— Când o să ajungă?

— Poate astăzi, nu știu.

Închizând telefonul, Tom se simțea tulburat, dar și enervat. Iar să stea la discuții cu Webster! Prefera să plece de acasă.

— Ce e, scumpule?

— Nu pot să merg în vizită la familia Berthelin. (Tom începu să râdă: refuzul invitației din partea familiei Berthelin nu era nici pe departe cea mai gravă problemă pe care o avea.) Trebuie să plec la Paris imediat și mâine să fiu la Salzburg. S-ar putea să sune în seara asta inspectorul Webster. Spune-i că sunt plecat la Paris cu niște afaceri, că trebuie să mă văd cu contabilul meu, găsești tu ceva. Nu știi unde sunt. La un hotel, bineînțeles, dar nu știi la care.

— De cine fugi, Tom?

Bărbatul tresări. De cine fugea? De ce fugea? Din cauza lui Bernard?

— Nu știu. (Începuse să transpire. Voia să facă un duș, dar se temea că n-o să mai aibă timp.) Spune-i și doamnei Annette că a trebuit să plec la Paris de urgență.

Urcă și își scoase valiza din dulap. Va fi nevoit să poarte din nou impermeabilul acela oribil și să redevină Robert Mackay. Héloïse veni să-l ajute.

— Ce mi-ar plăcea să fac un duș! spuse el.

Peste câteva clipe o auzi pe Héloïse deschizând robinetele din baie. Se dezbrăcă repede și alergă sub duș. Apa era grozavă.

— Pot să vin și eu cu tine?

Lui Tom i-ar fi plăcut la nebunie!

— Scumpo, nu se poate, din cauza pașaportului. Doamna Ripley nu poate să treacă frontiera germană sau austriacă împreună cu Robert Mackay. Fir-ar el al naibii de Mackay!

Ieși de sub duș.

— Din cauza lui Murchison vine inspectorul? Tom, tu l-ai omorât?

Tom era sigur că ea știa despre Dickie. Nu-i spusese niciodată, dar știa. Era mai bine să recunoască, se gândi el. Poate că Héloïse i-ar fi de ajutor… De altfel, situația

era atât de disperată, încât, dacă dădea greș, totul s-ar fi dus de râpă, inclusiv căsnicia lui. Pentru o clipă, se întrebă dacă n-ar fi putut totuși să meargă la Salzburg împreună cu Héloïse, folosindu-se de numele lui adevărat. Dar, oricât i-ar fi plăcut ideea, nu știa ce-l aștepta și ce ar fi fost nevoit să facă la Salzburg, și nici unde ar fi urmat să plece de acolo. În orice caz, ar fi fost bine să ia cu el amândouă pașapoartele: și cel fals, și cel adevărat.

— L-ai omorât, Tom? Aici?

— A trebuit să-l omor ca să salvez mai multe persoane.

— Tipii de la galerie? De ce? (Începu să vorbească în franceză.) De ce sunt așa de importanți?

— Păi, Derwatt e mort de ani de zile, spuse Tom. Murchison avea de gând să facă găligie.

— E mort!

— Da. Eu am jucat rolul lui la Londra, de două ori. („Am jucat rolul” - în franceză, nu părea atât de serios.) Acum îl caută, încă nu s-au pus serios pe treabă, dar povestea nu s-a terminat.

— Și tu ești cel care-i falsifica tablourile?

Tom pufni în râs.

— Nu sunt chiar așa de bun, Héloïse. Nu, falsificatorul era Bernard, nebunul. Nu mai vrea să continue. E foarte simplu.

— Și de ce trebuie neapărat să pleci să-l cauți? Te rog, nu te băga în toată povestea asta.

Tom nu ascultă mai departe. Acum știa de ce trebuia să-l găsească pe Bernard. Tocmai avusese o viziune. Își luă valiza.

— Îngeraș, poți să mă conduci până la Melun? Dar fără să treci prin fața comisariatului de poliție?

Doamna Annette era jos în bucătărie. Tom își luă rămas-bun de la ea în grabă, din prag, ferindu-se, ca ea să nu observe că-și schimbase freza. Ducea iarăși pe

braț impermeabilul acela oribil, dar de data asta era convins că avea să-i poarte noroc.

Tom îi promise soției sale că va păstra în permanență legătura cu ea, dar că va semna telegramele cu alt nume. Se sărutară în mașină, apoi bărbatul se desprinse din brațele ei și se urcă în trenul care mergea la Paris, în compartimentul de clasa întâi.

La Paris, Tom descoperi că nu avea nici un zbor direct spre Salzburg. Trebuia să schimbe avionul la Frankfurt. Era singurul zbor din ziua aceea, programat la ora două și jumătate după-amiaza. Trase peste noapte la un hotel, nu departe de gara Lyon. Cu puțin înainte de miezul nopții, o sună pe Héloïse. Îl durea sufletul să și-o imagineze singură în casă, fără să știe nimic despre el, și poate stând față în față cu Webster. Renunțase să mai meargă la familia Berthelin.

— Alo, scumpo? Dacă Webster e acolo, spune că am greșit numărul și închide.

— Ați greșit numărul, domnule, zise Héloïse și închise.

Tom simți o strângere de inimă. I se înmuiară picioarele și se așeză pe pat. Își reproșă că o sunase. Era întotdeauna mai bine să lucreze singur. Mai mult ca sigur că Webster înțelesese sau bănuise cine era la telefon.

Prin ce trecea Héloïse în clipa aceea? Oare făcuse bine că-i spusese tot?

A doua zi de dimineață, Tom își cumpără un bilet de avion și, la ora două și jumătate, era la Orly. Dacă nu-l va găsi pe Bernard la Salzburg, unde să-l mai caute? La Roma? Spera să nu fie nevoit să facă asta. În această metropolă era foarte greu să găsești o persoană dispărută. La aeroport, Tom stătu tot timpul cu capul în pământ, fără să privească nici în dreapta, nici în stânga, căci era posibil ca Webster să fi trimis pe cineva de la Londra să-l caute. Totul depindea de cum evoluaseră lucrurile, și el nu era la curent cu situația. De ce venise Webster a doua oară în vizită? Oare inspectorul bănuia că el jucase rolul lui Derwatt? Dacă da, faptul că intrase și ieșise din Anglia cu un alt pașaport avea să-i fie de folos: cel puțin, Tom Ripley nu fusese la Londra în același timp cu pictorul Derwatt.

Trebui să aștepte o oră la aerogara din Frankfurt, apoi Tom urcă într-un cvadrimotor austriac cu un nume fermecător: *Johann Strauss.* La Salzburg, se simțea deja mai în siguranță. Luă tramvaiul spre Mirabelplatz și, cum voia să meargă să doarmă la *Goldener Hirsch,* se hotărî să sune înainte, pentru că era cel mai bun hotel din oraș și nu știa sigur dacă o să găsească vreo cameră disponibilă. Exista, totuși, o cameră cu baie. O rezervă sub numele de Thomas Ripley. Apoi se hotărî să meargă la hotel pe jos, pentru că distanța era destul de mică.

Mai fusese de două ori la Salzburg, o dată împreună cu Héloïse. Pe trotuar se plimbau oameni cu *Lederhosen* și pălării tiroleze, care își completau costumul cu cuțite de vânătoare vârâte în elasticul șosetelor. Restaurantele hotelurilor vechi, de care Tom își aducea vag aminte, își etalau meniurile pe panouri: o masă completă cu *Wienerschnitzel* costa între douăzeci și cinci și treizeci de șilingi.

Ajunse în dreptul râului Salzach, trecu de podul principal - Stadtsbrücke - și zări alte două poduri mai mici. Tom o luă pe primul dintre ele. Se uita mereu în jur după silueta firavă și încovoiată a lui Bernard. Apa cenușie curgea rapid și făcea jerbe de spumă în jurul stâncilor care mărgineau malurile pline de verdeață. Începuse să se întunece, era aproape șase seara. Se aprinseseră luminile, la intervale neregulate, în partea veche a orașului, de care se apropia el: scânteiau brusc, ca niște stele, pe colina principală Feste Hohensalzburg și pe partea unde se afla Mönschberg. Tom intră pe o străduță scurtă și îngustă, care dădea în Getreidegasse.

Prin fereastra camerei sale, situată în spatele hotelului, Tom avea vedere spre Sigmundsplatz. Zărea pe dreapta fântâna numită „Baia cailor”, amplasată aproape de o mică faleză stâncoasă. Își amintea că dimineața zarzavagiii veneau și se așezau în fața fântânii. Timp de câteva minute, își trase sufletul, apoi își desfăcu bagajul, mergând în șosete pe parchetul din pin lustruit. Decorațiunile erau pline de acel verde specific austriac, pereții erau albi, geamurile duble erau protejate de ambrazuri adânci. Ah, Austria! Se gândi că ar fi fost o idee bună să coboare să bea un *Doppelespresso* la cafeneaua *Tomaselli,* aflat la câțiva pași. Era un local mare și existau șanse să dea de Bernard acolo.

În cele din urmă, Tom bău un rachiu - era cam târziu pentru cafea. Nu-l întâlnise pe pictor. Pe rastelele

rotative descoperi ziare în mai multe limbi. Tom răsfoi *Times* și *Herald Tribune* ediția franceză, fără să găsească nici o informație referitoare la Bernard (de altfel, nici nu se aștepta la așa ceva), nici la Thomas Murchison, nici la călătoriile doamnei Murchison în Franța și în Anglia. Cu atât mai bine!

Ieși, traversă din nou Stadtsbrücke și urcă de-a lungul bulevardului Linzergasse. Era trecut de ora nouă seara. Tom își spuse că, dacă Bernard se afla la Salzburg, locuia fără îndoială într-un hotel ieftin, care putea să fie de o parte sau de alta a Salzach-ului. Bănuia că pictorul ajunsese în oraș cu vreo două sau trei zile în urmă. Cum putea să afle? Tom privi vitrinele, în care erau expuse cuțite de vânătoare, mojare pentru pisat usturoi, aparate de ras electrice, haine tiroleze: cămăși albe și fuste cu volănașe.

Căută pe străzile mai mici, unele foarte înguste, întunecate, cu case ale căror uși erau închise pe ambele părți. Pe la zece seara i se făcu foame și intră într-un restaurant. După aceea, se întoarse pe un alt drum la cafeneaua *Tomaselli,* unde avea de gând să stea o oră. În apropiere, se afla casa unde se născuse Mozart. Dacă Bernard era la Salzburg, probabil că frecventa cartierul acela.

La cafeneaua *Tomuselli,* Tom avu tot atât de puțin noroc ca și până atunci. Zări numai clienți - locuitori din Salzburg - care se îndopau cu prăjituri enorme cu cafea și frișcă sau sirop de zmeură. Tom începuse să-și piardă răbdarea, era enervat că nu putea să dea de Bernard. Faptul că se simțea obosit îl irita și mai tare. Se întoarse la hotel.

A doua zi, la nouă și jumătate dimineața, Tom era din nou pe stradă, pe malul drept al Salzachului, cu ochii în patru, oprindu-se din când în când să mai privească vitrinele. O luă de-a lungul râului, cu gândul să viziteze Muzeul Mozart. O luă pe Dreifaltigkeitsgasse, apoi pe

Linzergasse și, când se apropie de Stadtsbrücke, îl văzu pe Bernard, care cobora pe cealaltă parte a străzii.

Pictorul mergea cu privirea în pământ și era cât pe ce să fie lovit de o mașină. Tom, care voia să-l urmărească, fu reținut la semafor, dar nu avea importanță, pentru că-l vedea în continuare. Impermeabilul lui Bernard era și mai murdar decât înainte; cordonul desprins din agățătorile lui atârna până aproape de pământ. Parcă era un cerșetor. Tom trecu pe celălalt trotuar și păstră o distanță de vreo zece metri între ei, fiind foarte atent să nu-l piardă pe vreo străduță lăturalnică.

— Ești ocupat în dimineața asta? întrebă în engleză o voce de femeie.

Surprins, Tom ridică privirea și văzu în fața lui o prostituată blondă, care stătea în picioare în cadrul unei uși. Începu să meargă mai repede. Fir-ar să fie, oare impermeabilul pe care-l purta îl făcea să arate chiar așa de sărac? La zece dimineața!

Bernard mergea în continuare pe Linzergasse. Apoi traversă și, câteva case mai încolo, împinse o ușă pe care scria: *Zimmer und Pension.* Clădirea era destul de murdară. Tom rămase nemișcat pe trotuarul de vizavi. Numele pensiunii era *Der Blaue*... și doar atât se putea înțelege de pe firma decolorată și uzată. Acum știa unde locuia Bernard. Tom era fericit că intuise corect orașul în care se afla pictorul - Salzburg. Dar dacă intrase numai ca să caute o cameră?

Nu, chiar locuia la *Der Blaue,* pentru că nu mai apăru și, în afară de asta, nu purta nici un bagaj cu el. Urmă o așteptare penibilă, pentru că nu era nici o cafenea prin apropiere de unde ar fi putut să supravegheze ușa pensiunii. În plus, Tom trebuia să se ascundă, ca nu cumva pictorul să-l vadă pe fereastră. Prevedere inutilă, pentru că oamenii ca Bernard primeau de obicei cele mai proaste camere, cele care dădeau spre curtea

interioară. Tom se ascunse totuși, și trebui să aștepte până pe la unsprezece.

În cele din urmă, Bernard ieși. Se bărbierise. O luă la dreapta, de parcă se îndrepta spre un loc precis.

Tom îl urmări discret, aprinzându-și o țigară Gauloises. Ajunseră din nou la podul principal. Apoi o luară pe strada pe care Tom mersese în ziua precedentă și dădură în Getreidegasse. Pentru o clipă, Tom putu să vadă profilul ascuțit și destul de frumos al lui Bernard, gura clar conturată, pomeții osoși și tenul măsliniu. Pantofii lui erau destul de uzați. Împinse ușa Muzeului Mozart. Intrarea: doisprezece șilingi. Tom își ridică gulerul impermeabilului și o luă pe urmele lui Bernard.

Biletele se eliberau într-o cameră de la etaj. Acolo se găseau vitrine care expuneau manuscrise și programe de operă. Tom privi în sala mare și, nevăzându-l pe Bernard, se gândi că poate urcase la etajul al doilea, vechiul apartament al familiei Mozart, dacă-și mai aducea bine aminte. Începu să urce scara care ducea la etajul doi.

Bernard stătea aplecat deasupra clavecinului lui Mozart, ale cărui clape erau protejate de un geam.

Cum în muzeu se aflau doar cinci sau șase persoane, trebuia să fie atent. Tom se ascunse chiar în spatele unei uși, astfel încât Bernard să nu-l vadă dacă s-ar fi întors. Voia să-și dea seama în ce stare de spirit era, îndemnat de curiozitatea de a vedea pe cineva traversând o criză, fără ca persoana respectivă să-și dea seama. Bernard trecu într-o altă sală, mergând încet.

Câteva minute mai târziu, Tom urcă, în spatele lui, ultima scară. Alte vitrine. (În sala clavecinului, se afla un panou care marca locul unde fusese altădată leagănul lui Mozart. Ar fi putut să pună și ei o copie măcar, își spuse Tom.) Scara era prevăzută cu o balustradă mică de fier. Privind ferestrele dispuse oblic ale casei, Tom se întrebă ce vedea familia muzicianului atunci când se

uita afară. Mai mult ca sigur că acoperișul clădirii de vizavi nu exista pe vremea aceea. Reprezentările miniaturale ale scenelor din operele lui Mozart erau neinteresante și destul de prost realizate, dar Bernard era captivat de ele.

Deodată, Bernard întoarse capul în direcția lui Tom… care rămase nemișcat în cadrul unei uși. Privirile li se întâlniră, apoi Tom făcu un pas înapoi și o luă la dreapta, spre scară. Se simțea stânjenit și nu-și recapătă sângele-rece decât în aer liber, în mijlocul trecătorilor de pe Getreidegasse. O luă pe mica străduță care mergea spre râu. Oare va încerca Bernard să-l urmărească? Își vârî capul între umeri și grăbi pasul.

Pe chipul pictorului, uimirea fusese urmată repede de groază, de parcă ar fi văzut o fantomă.

Și Tom înțelese că Bernard era într-adevăr convins că văzuse fantoma lui Thomas Ripley, omul pe care-l omorâse.

Tom se întoarse brusc și porni din nou spre muzeu. Se gândi că era posibil ca pictorul să părăsească orașul și nu voia să se întâmple asta. Oare ar fi trebuit să-l strige, dacă l-ar fi zărit pe trotuar? Așteptă câteva minute în fața muzeului și, cum Bernard nu apărea, o luă în direcția pensiunii unde se cazase. Apropiindu-se, îl văzu pe Bernard venind pe Linzergasse și intrând la *Der Blaue.* Tom îl așteptă o jumătate de oră, apoi se hotărî să renunțe. Aproape că era dispus să-l piardă din nou. Avea poftă de o cafea. Se duse să bea una la barul hotelului. Se hotărî ca după aceea să meargă înapoi la pensiunea lui Bernard și să le ceară celor de la recepție să-l avertizeze pe *Herr* Tufts că Tom Ripley îl aștepta jos ca să discute cu el.

Dar nu reuși să treacă de pragul pensiunii. Ridică un picior și, cuprins parcă de o amețeală, nu se mișcă din loc. „De vină e nehotărârea, își spuse el, nimic altceva.”

În cele din urmă, se întoarse la hotel, de cealaltă parte a râului. Intră în holul elegant al *Goldener Hirsch,* unde portarul în uniformă gri cu verde îi întinse cheia. Liftul automat îl duse la etajul trei. Ajuns în cameră, își scoase impermeabilul oribil și își goli buzunarele: țigări, chibrituri, monede franțuzești și austriece.

Separă monedele franțuzești de cele austriece și le vârî în buzunarul exterior al valizei. Apoi se dezbrăcă și se prăbuși pe pat. Nu-și dăduse seama cât de obosit era.

Când se trezi, era ora două după-amiaza și soarele strălucea. Tom ieși să se plimbe. Nu-l căută pe Bernard, se plimbă pur și simplu ca un turist obișnuit, dar fără un obiectiv anume. Oare ce făcea pictorul la Salzburg? Tom își simțea mintea limpede, dar nu știa cum să procedeze. Să-l abordeze pe Bernard și să încerce să-i spună că fosta iubită voia să-l vadă? Să discute cu el și să încerce să-l convingă… să ce?

Între patru și cinci după-amiaza, Tom avu un acces de depresie. Luase o cafea și un *Steinhager.* Era foarte departe, în amonte de râu, mai sus decât Hohensalzburg, dar tot pe chei, în partea veche a orașului. Se gândea la felul în care Jeff, Ed și acum și Bernard se schimbaseră de la începutul afacerii Derwatt. Și Cynthia suferise din cauza „Derwatt Ltd.”, cursul vieții sale luase o altă turnură, ceea ce era mai important pentru Tom în clipa de față decât viața celor trei oameni. Fără toată povestea asta, cine știe, poate că Cynthia s-ar fi căsătorit cu Bernard și ar fi făcut un copil sau doi. Tom n-ar fi știut să spună de ce i se părea că urmările fuseseră mai grave pentru ea decât pentru Bernard. Doar Jeff și Ed o duceau bine și păreau să fi beneficiat de pe urma întregii afaceri. Bernard, la treizeci și trei sau treizeci și patru de ani, părea epuizat.

Tom intenționase să cineze la restaurantul hotelului, considerat unul dintre cele mai bune din tot Salzburgul, dar era într-o stare de spirit care nu i-ar fi permis să se

bucure de o masă bună într-un decor plăcut, și o luă la întâmplare pe Getreidegasse, trecu prin fața Bürgerspital Platz (după cum scria pe placă), trecu prin G'Stätentor, una dintre vechile porți ale orașului, atât de apropiată de Mönschberg, încât două mașini nu puteau să treacă una pe lângă alta. Pe partea cealaltă, strada era aproape la fel de îngustă și de întunecată. Tom se gândi că trebuia să găsească un restaurant prin zonă. Descoperi două care aveau meniul aproape identic: supa zilei, *Wienerschnitzel* cu cartofi, salată, desert, totul pentru douăzeci și șapte de șilingi. Intră în cel de-al doilea, numit *Eigler* sau cam așa ceva, care avea o emblemă în formă de lanternă.

Două chelnerițe negrese, cu uniformă roșie, erau așezate la o masă, cu clienții. Din tonomat se auzea muzică și becurile răspândeau o lumină difuză. Oare era un bordel, un club sau, pur și simplu, un restaurant ieftin? Tom tocmai voia să intre când îl văzu pe Bernard singur, în fața farfuriei cu supă. Ezită.

Pictorul ridică ochii spre el.

Tom își pusese câteva piese de îmbrăcăminte mai elegante: vestă de tweed, un fular în jurul gâtului - fularul pe care i-l spălase Héloïse într-un hotel din Paris. Tocmai voia să se apropie zâmbind și să întindă mâna, când Bernard se ridică pe jumătate, cu o expresie îngrozită.

Privirea celor două chelnerițe trecu de la un bărbat la celălalt. Una dintre ele se ridică foarte încet, cu intenția evidentă de a merge spre Bernard și de a-l întreba dacă se simțea bine, căci arăta de parcă tocmai aflase că a înghițit otravă.

Bernard făcu repede un gest de negație, eschivându-se (nu era clar dacă la adresa lui Tom sau a chelneriței.)

Tom se întoarse, împinse ușa, apoi obloanele, și ieși în stradă. Ajungând la G'Stättentor, în zona mai bine luminată, constată că mergea ca Bernard, cu ochii în

pământ și mâinile în buzunare. Se întrebă dacă nu făcuse o greșeală. Oare ar fi trebuit să înainteze, să se apropie de Bernard, pur și simplu?

Dar pictorul arăta de parcă ar fi vrut să urle.

Trecu prin fața hotelului și o luă la dreapta la primul colț. Cafeneaua *Tomaselli* era la câțiva metri. Dacă Bernard îl urmărise - căci părăsise sigur restaurantul - și se va apropia de el, cu atât mai bine. Dar știa că nu se va întâmpla așa ceva. În mod sigur, Bernard era convins că are halucinații.

Pictorul nu veni.

Cadrul de lemn al ușii cafenelei era prevăzut cu o tijă metalică pe care atârna o perdea verde. De fiecare dată când perdeaua se mișca, Tom își ridica privirea, dar mereu era altcineva.

Dacă pictorul ar fi intrat în încăpere și s-ar fi îndreptat spre el, ar fi făcut-o ca să se asigure că era chiar Tom în carne și oase. Ar fi fost o reacție normală. (Dar reacțiile lui Bernard păreau să nu mai fie normale.) Tom voia să-i spună: „Așază-te și hai să bem un pahar de vin. Acum poți să te convingi că nu sunt o fantomă. Am vorbit cu Cynthia. Ar vrea să te vadă din nou.” Trebuia să-l salveze pe Bernard.

Dar Tom nu era convins că va reuși.

A doua zi, Tom se hotărî: va vorbi cu Bernard de bunăvoie sau cu de-a sila, chiar dacă va trebui să se bată cu el pentru asta. Va încerca să-l convingă să se întoarcă la Londra. Poate că Bernard avea acolo niște prieteni, în afară de Jeff și Ed, pe care mai mult ca sigur că ar fi refuzat să-i vadă. Oare mama lui mai trăia? Tom simțea că trebuie să facă ceva, pentru că-i era milă de Bernard, cu aerul lui nefericit. De fiecare dată când îl vedea, îl cuprindea o durere ciudată, ca și cum s-ar fi uitat la un om aflat în agonie, dar totuși în picioare.

La ora unsprezece, Tom merse la *Der Blaue Nu-Știu-Cum* și o întrebă în germană pe femeia cu părul șaten de la recepție:

— Scuzați-mă, este cazat aici un anume Bernard Tufts, *ein Englischer*?

Femeia făcu ochii mari.

— Da, dar tocmai a plătit. Acum o oră.

— A spus unde merge?

Bernard nu spusese nimic. Tom îi mulțumi și simți cum privirea femeii îl urmărește până în stradă: mai mult ca sigur că pentru ea era la fel de ciudat ca și Bernard, din moment ce-l cunoștea.

Tom luă taxiul până la gară. (Aeroportul din Salzburg era mic și probabil puțin folosit. Oricum, trenul era mai ieftin decât avionul.) Bernard era de negăsit. Tom îl

căută pe peroane și în bufetul gării. Apoi se întoarse pe jos înspre râu, încercând să descopere un om într-un impermeabil bej șifonat, cu un rucsac în spate. Pe la ora două, merse la aeroport cu taxiul, în eventualitatea că Bernard s-ar fi hotărât să ia avionul spre Franța. Nici acolo nu dădu de el.

Puțin după ora trei după-amiaza, în sfârșit, îl văzu. Era pe un pod, unul dintre cele mai mici, pe care mașinile nu puteau circula decât într-un singur sens. Privea apa, sprijinit cu coatele de parapet și cu rucsacul așezat la picioarele lui. Tom încă nu ajunsese la pod. Îl zărise pe Bernard de la o distanță destul de mare. Oare se pregătea să sară? Vântul îi flutura părul. Tom avu certitudinea că voia să se sinucidă. Poate chiar în clipa aceea, sau poate că se va plimba și se va întoarce într-o oră sau două. În orice caz, se va sinucide în seara aceea. Două femei trecură pe lângă el și-l priviră într-un mod ciudat. Tom așteptă ca ele să se îndepărteze și merse spre pictor. Jos, apa făcea spume în jurul stâncilor care mărgineau malurile. Tom nu-și amintea să fi văzut vreodată o barcă pe Salzach. Poate că râul nu era destul de adânc. Ajunsese la patru metri de Bernard și tocmai se pregătea să-l strige, când acesta întoarse capul și-l văzu.

Se îndreptă brusc, și Tom avu senzația că privirea pictorului rămăsese la fel de fixă. Dar își ridică rucsacul de jos.

— Bernard! strigă Tom.

Dar, chiar în clipa aceea, o motocicletă cu ataș trecu pe lângă ei, făcând mult zgomot, și Tom se temu că pictorul nu-l auzise.

— Bernard!

Nefericitul o luă la fugă.

— Bernard!

Tom se izbi de o femeie care venea înspre el, aproape trântind-o pe jos.

— Îmi pare rău, spuse el.

Repetă cuvintele în germană și o ajută să ridice de jos pachetul pe care-l scăpase. Ea îi spuse ceva, făcând o aluzie la „un jucător de fotbal”.

Tom începu să alerge. Îl vedea încă pe Bernard. Se încruntă de furie și de rușine în același timp. Simți brusc că-l urăște, și mușchii i se încordară. Pictorul se deplasa repede, cu pași mari, fără să privească în spate, și Tom se gândi că Bernard ar fi fost în stare să meargă așa până când s-ar fi prăbușit. Era surprins să constate că pentru el Bernard era un fel de fantomă, așa cum pictorul avea impresia că Tom era o fantomă.

Bernard mergea la întâmplare prin oraș, dar fără să se îndepărteze de râu. Se urmăriră așa timp de o jumătate de oră. Ieșiseră din orașul propriu-zis și mergeau pe niște străzi aproape pustii, pe care se aflau ici și colo florării, livezi, grădini, o vilă, o cofetărie a cărei terasă goală dădea spre râu. În cele din urmă, Bernard împinse ușa unei cafenele.

Tom încetini. Nu era nici obosit, nici nu gâfâia după tot marșul pe care-l făcuse. Avea o stare ciudată, de parcă ajunsese în paradis, și doar răcoarea plăcută a vântului îi aducea aminte că era încă pe pământ.

Salonul mic și pătrat al cafenelei avea peretele exterior din sticlă, și Tom îl văzu pe Bernard așezat la o masă, în fața unui pahar de vin roșu. Nu mai era nimeni în local, în afara unei chelnerițe destul de în vârstă, cu uniformă neagră și șorț alb. Tom zâmbi, simțindu-se mai liniștit, și, fără să se mai gândească, intră. Bernard îl privi uimit, dar fără să pară îngrozit.

Tom zâmbi din nou și dădu din cap. Nu știa de ce făcuse asta. Ca să-l salute pe Bernard? Se imagină așezându-se în fața lui și spunându-i: „Nu sunt o fantomă. N-ai pus prea mult pământ peste mine. Și am reușit să ies din groapă. Caraghios, nu? Tocmai am fost la Londra. M-am întâlnit cu Cynthia și mi-a spus…” Apoi

se văzu ridicând paharul și dându-i o palmă pe spate lui Bernard ca să-l convingă că nu avea halucinații. Dar lucrurile nu se petrecură așa cum dorea el. Expresia lui Bernard deveni bănuitoare, chiar ostilă. Furios, Tom renunță, deschise ușa și se furișă afară, mergând cu spatele.

Traversă strada, îndepărtându-se de oraș, ajungând pe malul râului, unde se ascunse în spatele unei cabine telefonice și își aprinse o țigară franțuzească.

Bernard ieși din cafenea și-l căută din ochi, dar nu părea nervos: s-ar fi zis că nu se aștepta să-l vadă pe Tom. Începu din nou să meargă, îndepărtându-se de Salzburg, pe trotuarul paralel cu râul. Tom făcu și el același lucru.

În fața lor se ridicau coamele munților acoperiți de copaci de un verde-închis, mai ales pini, traversați de albia Salzachului. Drumul era încă asfaltat, dar în depărtare se vedea cum, în dreptul unei bifurcării, acesta se continua cu o cărare. Oare Bernard, împins de forța pe care i-o dădea nebunia, avea să escaladeze muntele? De vreo două ori, pictorul privi în spate, dar Tom păstrase o distanță suficient de mare ca să nu fie văzut de cineva care nu s-ar fi uitat atent. Din comportamentul lui Bernard se vedea că nu-l observase.

Se aflau la vreo opt kilometri de Salzburg. Tom se opri ca să-și șteargă fruntea și să-și desfacă nodul cravatei, pe sub fular. Bernard dispăru la o cotitură, și Tom o luă la fugă, temându-se să nu-l piardă, așa cum se întâmplase la Salzburg.

În cele din urmă, îl ajunse. În aceeași clipă, Bernard privi înapoi. Tom se opri și ridică mâinile, astfel încât pictorul să-l poată observa mai ușor. Dar Bernard se întoarse iar cu spatele, cum o făcuse deja de câteva ori. Îl văzuse sau nu pe Tom? Mai conta? Tom o luă iarăși din loc. O curbă îl făcu să-l piardă din nou din ochi. Grăbi pasul. Când ajunse în dreptul curbei, Bernard nu

mai era acolo. Tom se opri și ascultă cu atenție, încercând să-și dea seama dacă pictorul intrase în pădure, dar nu auzi decât ciripitul păsărilor și undeva, foarte departe, clopotele unei biserici.

Deslușì în stânga lui un foșnet de crengi de-abia perceptibil, care se stinse repede. Înaintă câțiva metri în pădure și ascultă.

— Bernard! strigă el cu o voce aspră.

Era imposibil ca pictorul să nu-l fi auzit.

Oare Bernard nu știa ce să facă?

Se auzi un zgomot înfundat. Sau i se păruse doar?

Înaintă și mai mult în pădure. La vreo douăzeci de metri, se desfășura o pantă lină care cobora spre râu, dar, puțin mai încolo, un țărm abrupt de stânci cenușii forma un zid de vreo cincisprezece metri înălțime, poate chiar mai mult. Rucsacul pictorului se afla pe jos, chiar la marginea falezei, și Tom înțelese imediat ce se întâmplase. Se apropie, cu urechile ciulite: nu se auzea nici un zgomot, s-ar fi zis că până și păsările încetaseră să mai cânte. Privi în jos: țărmul era mai puțin abrupt decât lăsa impresia la prima vedere, și poate că Bernard se lăsase să alunece până jos pe grohotiș, înainte să sară sau să se rostogolească.

— Bernard!

Tom păși puțin spre stânga, unde se putea apleca să privească fără nici un risc. Sprijinindu-se de un copăcel și măsurând din ochi distanța care-l separa de un pin uriaș, în eventualitatea în care ar fi alunecat și ar fi fost nevoit să se agațe de ceva, își întinse gâtul și văzu o siluetă gri, lungită pe pietre, cu un braț întins. Bernard nu mai mișca.

Tom reveni într-o zonă mai sigură. Luă de jos rucsacul lui Bernard și fii impresionat de cât de ușor era. Dură câteva minute până reuși să-și vină în fire și să-și adune gândurile. Oare va dura mult până să descopere cineva cadavrul? Putea fi văzut de pe malul râului? Dar trecea

vreodată cineva pe acolo? În următoarele ore, șansele să se întâmple așa ceva erau destul de puține. Tom nu se simțea în stare să se apropie de Bernard și să-l privească. Știa că era mort.

Tocmai comisese o crimă foarte ciudată.

Tom o luă înapoi spre Salzburg. Drumul cobora. Nu întâlni pe nimeni. În apropiere de oraș, văzu un autobuz și-i făcu semn să oprească. Nu știa prea bine unde se găsea, dar i se părea că autobuzul mergea în direcția cea bună.

Șoferul îl întrebă unde voia să coboare. Tom îi spuse că dorea să ajungă cât mai aproape de Salzburg.

Șoferul îi luă câțiva șilingi.

Tom coborî din mașină de îndată ce văzu primele clădiri de la marginea orașului. Își continuă drumul pe jos. În cele din urmă, ajunse la Residenzplatz și pe urmă la Getreidegasse. Ducea în continuare rucsacul lui Bernard.

Împinse ușa hotelului *Goldener Hirsch,* trase în piept mirosul de ceară de mobilă, simțind cum îl pătrunde atmosfera de confort și liniște.

— Bună seara, domnule, spuse portarul, întinzându-i cheia.

Ceasul deșteptător îl trezi pe Tom dintr-un vis care îi lăsă o senzație neplăcută de frustrare. Se afla într-o casă cu șapte sau opt persoane (dintre care îl cunoștea doar pe Jeff Constant), care râdeau de el, pentru că toate îi mergeau de-a-ndoaselea: rămăsese în urmă cu o sarcină pe care o avea de îndeplinit, se plimba în slip în loc să poarte pantaloni, nu avea destui bani ca să plătească o datorie, tocmai întârziase la o întâlnire... Senzația neplăcută continuă câteva minute după ce se trezise.

Apoi comandă o ceașcă de *Kaffee Komplet.*

Primele înghițituri ale licorii calde îi făcură bine. Oscila între două idei: să ascundă cadavrul lui Bernard - dar cum? - sau să-i sune pe Jeff și pe Ed ca să le spună

ce se întâmplase. Poate că Jeff și-ar fi păstrat sângele-rece, dar era greu de crezut că ar fi fost în stare să-i sugereze vreo soluție. Se simțea cuprins de o angoasă care nu avea nici o justificare logică și nici nu-l ajuta să gândească.

De fapt, voia să-l sune pe Jeff pentru că îi era frică și se simțea singur.

Întrucât nu avea nici un chef să aștepte într-un oficiu poștal aglomerat și zgomotos, ridică receptorul și ceru la recepție să i se facă legătura cu Jeff.

Jumătatea de oră care urmă fu foarte dificilă pentru Tom. Își spuse că, într-adevăr, își dorise ca Bernard să se sinucidă, dar, în condițiile în care se întâmplase, nu era vina lui. Din contră, se străduise să-l facă pe acesta să-și dea seama că era viu și nevătămat. Dacă Bernard crezuse că era o fantomă, era din pricină că el voise să creadă acest lucru. De altfel, poate că sinuciderea lui nu avea nici o legătură cu faptul că era convins că-l ucisese pe Tom. La urma urmei, nu spânzurase un manechin în pivnița lui Tom înainte să fi încercat să-l omoare?

Tom realiză imediat că va avea nevoie de cadavrul lui Bernard și că ideea asta nu-i dădea pace încă din ziua precedentă. Dacă reușea să-i facă pe toți să creadă că sinucigașul era Derwatt, ar fi scăpat de orice bănuială. Mai târziu, va reuși să explice într-un fel sau altul dispariția lui Bernard.

Telefonul sună și Tom se repezi să răspundă.

— Jeff, sunt eu, Tom. Mă aflu la Salzburg. Mă auzi bine?

Legătura era foarte bună.

— Bernard… Bernard e mort. S-a aruncat de pe o faleză.

— Nu se poate! E mort?

— Da. L-am văzut cu ochii mei. Ce s-a mai întâmplat pe la Londra?

— Ăă… Cei de la poliție îl caută pe Derwatt. Nu știu dacă e sau nu la Londra, spuse Jeff, bâlbâindu-se.

— Trebuie să rezolvăm problema lui Derwatt, o dată pentru totdeauna, spuse Tom.

Jeff nu înțelese.

Discuția deveni complicată, pentru că lui Tom îi venea greu să-i spună lui Jeff ce avea de gând să facă.

— Păi, unde e? Tot acolo unde a căzut?

— Nimeni nu l-a văzut… Trebuie să las impresia că cineva i-a ars corpul sau că m-a rugat să i-l ard eu, spuse el răbdător, încercând să răspundă întrebărilor pe care Jeff nu avea curaj să le pună. Crezi că avem altă soluție?

Nu exista alta, dacă voia să scape „Derwatt Ltd.” încă o dată.

— Nu.

Jeff, amabil ca de obicei!

— O să-i anunț repede pe cei de la poliția franceză și pe Webster, dacă mai e acolo, spuse Tom pe un ton hotărât.

— A, Webster s-a întors. L-a căutat pe Derwatt aici și ieri. Un polițist îmbrăcat în civil a lansat ipoteza că e posibil să fi jucat cineva rolul lui Derwatt.

— Se gândesc la mine? întrebă Tom, neliniștit, dar simțindu-se dintr-o dată foarte sigur pe sine, aproape sfidător.

— Nu, nu, nici vorbă. Nu cred, totuși. Dar cineva - nu știu dacă Webster sau altcineva - a lăsat să se înțeleagă că se cam pun întrebări pe unde ai fost. Se pare că au încercat să afle la ce hotel ai stat.

— Cred că nu mai e nevoie să-ți amintesc că, dacă te întreabă cineva, nu știi unde sunt. Cât despre Derwatt, spune-le că părea deprimat și că voi nu aveți nici o idee unde s-ar afla.

Câteva clipe mai târziu, Tom închise. Dacă poliția va investiga ce făcuse Tom la Salzburg și va descoperi

convorbirea aceea pe nota de platâ, le va spune că sunase ca să se intereseze de Derwatt. Trebuia să inventeze o poveste, cum că-l urmărise pe Derwatt până la Salzburg, dintr-un motiv oarecare. Bernard trebuia să apară și el în toată povestea. De exemplu, dacă pictorul…

Derwatt, deprimat și tulburat de dispariția lui Murchison și de posibilitatea ca acesta să fi fost asasinat, îl căutase pe Tom Ripley la Belle Ombre. Știa, prin Jeff și Ed, că Bernard trecuse pe la el. Tom îi propusese lui Derwatt să se întâlnească la Salzburg, pentru că îi era mai convenabil. (Dar ar fi putut să spună că ideea de a se întâlni la Salzburg fusese a lui Bernard, dacă era nevoie.) Tom avea să declare că-l văzuse de vreo două sau trei ori pe Derwatt la Salzburg, împreună cu Bernard. Derwatt părea foarte abătut. De ce? Tom nu știa. Derwatt nu-i povestise prea multe despre Mexic, dar îi pusese întrebări despre Murchison, spunându-i că n-ar fi trebuit să vină la Londra. În perioada cât stătuse la Salzburg, Derwatt se plimbase tot timpul prin oraș, fie ca să bea o cafea, fie ca să mănânce o supă, fie ca să consume o sticlă de Grinzing. În stilul lui caracteristic, nu-i spusese lui Tom la ce hotel se cazase. Întotdeauna mergea singur la hotel după ce se despărțeau. Tom era convins că se cazase sub un nume fals.

Le va spune că el nu mărturisise nimănui (nici măcar soției sale) că plecase la Salzburg pentru a se întâlni cu Derwatt.

Povestea începea să capete contur.

Tom deschise fereastra care dădea spre Sigmundsplatz. În clipa aceea, forfotea de cărucioare pline cu ridichi albe, portocale și mere cu culori strălucitoare. O mulțime de oameni, în picioare, mâncau crenvurști cu muștar.

Tom găsi în cele din urmă curajul să deschidă rucsacul lui Bernard. Se așeză pe vine și trase

fermoarul. Deasupra era o cămașă murdară, lenjerie de corp și un maiou, pe care le aruncă pe parchet. Apoi merse să încuie ușa camerei, cu toate că, în acest hotel, spre deosebire de altele, femeile de serviciu nu intrau fără să bată la ușă.

Un *Salzburger Nachrichten* și un *Times,* ambele vechi de două zile. O periuță de dinți, un aparat de ras, o perie de păr foarte uzată, niște pantaloni de bumbac bej, făcuți ghem, și tocmai la fund vechiul carnet maro din care Bernard citise la Belle Ombre. Deasupra, un album cu arc, care avea pe copertă marca fabricii producătorului de materiale pentru artiști „Derwatt". Tom îl deschise. Înăuntru erau schițe de biserici baroce și desene cu turnurile din Salzburg, unele înclinate, altele împodobite cu arabescuri suplimentare. Cerul era brăzdat de păsări care aduceau mai mult a lilieci. Ici și colo, umbre făcute cu degetul umed. Unul dintre desene fusese tăiat cu dungi groase de creion. O sticlă de tuș, cu dopul crăpat, dar încă solid, câteva creioane de cărbune și două pensule legate cu elastic. Tom deschise în cele din urmă carnetul maro, ca să vadă dacă Bernard făcuse vreo însemnare recentă. Ultima era datată 5 octombrie, dar nu le citi pe cele dinainte. Nu-i plăcea să umble prin hârtiile personale ale unei alte persoane, dar recunoscu totuși cele două pagini pe care le văzuse la Belle Ombre. Conțineau o dezvăluire a întregii escrocherii, așa cum începuse ea cu șase ani în urmă. Nu le citi, ci le rupse în bucățele pe care le aruncă la coș. Apoi așeză la loc obiectele în rucsac, îl închise și-l puse în dulap.

De unde va face rost de benzină ca să ardă cadavrul?

Putea să spună, de pildă, că rămăsese fără combustibil la mașină. Era imposibil să facă în ziua aceea tot ce-și propusese pentru că singurul avion cu destinația Paris decola la ora paisprezece și patruzeci de minute. Avea bilet de întoarcere. Sigur, nimic nu-l

împiedica să ia trenul, dar controlul bagajelor avea să fie mult mai sever. Tom nu voia să riște să fie găsit la vamă cu o pungă de cenușă în valiză.

„Oare flăcările unui foc în aer liber vor fi suficient de puternice încât să transforme cadavrul în cenușă?”

Tom plecă de la hotel înainte de prânz. Intră, într-un magazin de pe Schwartzstrasse, de unde cumpără o mică valiză, din piele de porc, în care puse mai multe ziare. Soarele strălucea, dar era destul de rece și bătea vântul. Tom luă un autobuz care mergea în direcția cartierului vechi, spre Maria-Plain și Bergheim, două orașe ale căror nume le găsise pe hartă. Coborî într-un loc care i se păru potrivit și începu să caute o benzinărie, nu înainte să-și ascundă valiza în spatele unui tufiș.

Angajatul de la benzinărie, binevoitor, se oferi să-l conducă până la mașină, dar Tom îi răspunse că vehiculul nu era foarte departe și că tocmai de aceea cumpărase numai un bidon de zece litri, ca să nu fie nevoit să-l alimenteze direct de la pompă. După ce achită benzina, merse să-și recupereze valiza. Era pe drumul cel bun, dar îi mai rămâneau câțiva kilometri de mers și, de două ori, avu impresia că găsise locul unde căzuse Bernard, ca să constate apoi că se înșelase.

În cele din urmă, îl găsi. Coborî cu bidonul de benzină pe un drum ocolit. Mici șiroaie de sânge se scurseseră din corpul lui Bernard. Tom privi în jurul lui. Trebuia să găsească o grotă, o scobitură în stâncă, ceva care ar fi păstrat căldura. Avea nevoie și de multe lemne. În minte i se ivi imaginea unui *ghat* indian, rugul acela uriaș pe care se ardeau cadavrele. Găsi un loc potrivit la poalele falezei, un fel de cavitate între stânci. Cel mai ușor ar fi fost să rostogolească trupul înțepenit până acolo.

Pentru început, Tom îi scoase lui Bernard singurul inel pe care-l purta, o șevalieră de aur pe care era gravată o coroană. Vru s-o arunce în pădure, dar se

răzgândi: cineva ar fi putut s-o găsească, așa că o puse în buzunar, intenționând s-o azvârle în Salzach. După aceea, căută prin buzunare. Câteva monede austriece în impermeabil, țigări în haină, un portofel în pantaloni… pe care-l goli și puse tot conținutul în buzunarele sale. Fie avea să aprindă focul cu el, fie avea să-l arunce în flăcări mai târziu. După aceea, săltă cadavrul încleiat de sânge și-l rostogoli până la scobitura pe care o găsise.

Se apucă să adune lemne, făcând vreo șase drumuri cu brațele pline. Se ferea să privească spre capul lui Bernard, care era de altfel în umbră. Apoi adună frunze uscate și rămurele, așeză sub ele hârtiile și banii găsiți în portofelul lui Bernard și puse cadavrul pe grămada de lemne, străduindu-se să apropie de corp brațul care rămăsese întins. Cadavrul era țeapăn și nu reuși, așa că luă bidonul și turnă benzină pe impermeabil, apoi mai puse deasupra niște lemne înainte să aprindă focul.

Stând la distanță, aruncă un chibrit aprins pe rug. Flăcări albe și galbene se ridicară imediat. Cu ochii întredeschiși, Tom căută un loc ca să se adăpostească de fum. Focul sfârâia, dar el se feri să privească.

De jur-împrejur, nici o mișcare, nici măcar o pasăre pe cer.

Pe șosea trecu o mașină. Tom nu putea s-o vadă din cauza copacilor, dar după zgomot era probabil un camion. Vehiculul părea că se oprise, și Tom se temu ca nu cumva șoferul să încerce să vadă de unde venea fumul, dar, după câteva minute, fu convins că acesta își continuase drumul. Evitând să se uite spre cadavru, Tom îndesă crengile în foc, folosindu-se de un băț. Își dădea seama că nu va obține ușor o temperatură suficient de mare ca să incinereze corpul. Singura soluție era, așadar, să întrețină focul cât mai mult timp. Ceasul arăta ora două și douăzeci după-amiaza. Căldura începu să crească, ocrotită de pereții scobiturii, și Tom nu mai putu face altceva decât să arunce crengi pe foc de la

distanță, timp de câteva minute. Apoi, când flăcările scăzură, reuși să se apropie de foc, să adune lemnele pe jumătate arse și să le arunce pe rug. Mai avea încă jumătate din bidonul cu benzină.

Hotărât să-și îndeplinească treaba temeinic, strânse din nou lemne, le îngrămădi în jurul cadavrului, după care aruncă și bidonul în foc. Impermeabilul și pantalonii arseseră, dar pantofii și corpul, din câte putea el să vadă, erau doar înnegrite de fum. Se auzi un zgomot ca de tobă, dar bidonul nu explodă. Cu simțurile la pândă, urmărea orice mișcare din pădure: fumul ar fi putut să atragă atenția vreunui trecător. În cele din urmă, se dădu câțiva metri înapoi, își scoase impermeabilul, îl puse pe braț și se așeză pe jos, cu spatele la foc. Voia să aștepte vreo douăzeci de minute. Știa că oasele nu vor arde, așa că va fi nevoit să sape iarăși o groapă. Avea nevoie de o cazma, dar era prea riscant să cumpere una, așa că trebuia s-o fure de undeva.

Când Tom se întoarse să privească rugul, acesta era negru, înconjurat de jar roșu; pe care-l dădu la o parte cu bățul. Corpul era aproape întreg. Nu reușise… Tom se întrebă dacă va rămâne să termine în ziua aceea sau să continue a doua zi. Alese prima variantă, dacă avea să-i ajungă timpul ca să nu lucreze pe întuneric. Trebuia să găsească o cazma. Împunse cadavrul cu bățul și constată că devenise gelatinos.

Urcă panta aproape în fugă. Mirosul era groaznic și se strădui să respire cât mai puțin. Își dădu termen o oră ca să găsească o cazma. Simțea nevoia să-și facă un plan, altfel și-ar fi pierdut curajul. Merse pe drum, fără valiză, cu mâinile atârnându-i pe lângă corp. După câteva minute, ajunse la grupul de case din apropierea cafenelei unde Bernard își băuse vinul roșu. Văzu mici grădini bine întreținute, dar nici o unealtă rezemată de vreun perete.

— *Grüss‘ Gott!* spuse un om care lucra în grădină, cu un hârleț care ar fi fost perfect pentru Tom.

Acesta îi răspunse neglijent la salut. Apoi, zări o stație de autobuz, pe care n-o remarcase mai devreme. O tânără, sau o femeie mai degrabă, se îndrepta spre stație. Probabil că nu avea să mai dureze mult până când autobuzul ar fi ajuns acolo. Simți un impuls nestăvilit să se urce în primul vehicul care ar fi venit și să uite și de cadavru, și de valiza lui, de tot. Trecu pe lângă femeie fără să se uite spre ea, sperând că aceasta nu-și va aminti de el mai târziu. Dintr-o dată, văzu pe marginea drumului o roabă, plină de frunze, cu o cazma deasupra. Era aproape un dar ceresc, chiar dacă unealta era ruginită. Tom își încetini mersul și aruncă o privire înspre pădure, gândindu-se că era posibil ca persoana căreia îi aparțineau roaba și cazmaua să apară dintre copaci dintr-o clipă într-alta.

Autobuzul ajunse în stație. Femeia se urcă, și mașina plecă.

Tom luă unealtă și arboră un aer nonșalant, ca și cum ar fi mers cu o umbrelă în mână.

Odată ajuns înapoi, lăsă cazmaua jos și începu iar să caute lemne. Timpul trecea, și, pentru că era încă suficientă lumină, profită ca să meargă mai adânc în pădure. Știa că trebuia să sfărâme craniul, mai ales să scape de dinți, pentru că nu avea nici un chef să se întoarcă și a doua zi. Puse lemne pe foc, luă cazmaua și începu să sape pământul acoperit de frunzele umede. Era destul de greu, dar, pe de altă parte, resturile cadavrului n-ar fi atras nici un animal, așa că putea să facă mormântul mai puțin adânc… Când începu să se simtă obosit, se întoarse la foc și lovi craniul cu cazmaua. Cu toate că nu se aștepta, din două lovituri reuși să desprindă maxilarul. Îl împinse mai la distanță și făcu o grămăjoară de crengi lângă craniu.

După aceea, deschise valiza și o căptuși cu ziare. Trebuia să care o parte din cadavru și i se făcu silă gândindu-se că ar fi putut lua o mână sau un picior. Poate că o bucată de carne ar fi fost de ajuns. Simți cum i se face rău și se lăsă pe vine, rezemându-se de un copac. Merse spre foc, cu cazmaua, și desprinse cu ea o bucată de carne de la șold. Era neagră și umedă. O puse în valiză, dar n-o închise. În cele din urmă, epuizat, se trânti pe jos.

Se scurse aproape o oră, dar nu adormise. Era conștient că se lăsa întunericul și că nu avea lanternă. Lovi din nou craniul cu cazmaua, dar fără rezultat. Avea nevoie de o piatră mare. Găsi una și o rostogoli până lângă foc. Apoi o ridică și reuși să sfărâme craniul. Se dădu repede înapoi, ca să scape de căldura flăcărilor. Cu ajutorul cazmalei, aduse la suprafață un amestec de oase și dinți.

Se apucă să stingă focul. Încercând să se încurajeze singur, își spuse că ar fi fost greu pentru cineva să-și dea seama că grămada aceea de carne arsă fusese cândva corpul unui om. Începu să sape din nou. Făcu o groapă îngustă, cam la un metru adâncime. Cu ajutorul cazmalei, rostogoli în ea cadavrul care fumega. Din când în când, mai lovea pământul cu unealta pentru a înăbuși scânteile care se ridicau de jur-împrejur. Înainte să bage cadavrul în groapă, se asigură că păstrase maxilarul. După aceea, acoperi resturile cu pământ și cu frunze. Rupse o bucată de ziar din cele cu care căptușise valiza și împachetă fragmentele de os ale maxilarului și mandibula, cu dinții de sus.

Stinse focul, având grijă să nu lase nimic care ar fi putut provoca un incendiu. Îndepărtă chiar și frunzele de jur-împrejur. Dar nu putea să mai rămână prea mult acolo. Deja începuse să se întunece. Înfășură micul pachet cu ziare și urcă spre drum cărând valiza și cazmaua. Când ajunse în dreptul stației de autobuz,

roaba nu mai era acolo. Lăsă unealta cu care săpase pe marginea drumului.

Merse pe jos până la stația următoare, care era destul de departe, și așteptă. O femeie veni în stație. Tom evită să o privească.

În autobuzul care se zdruncina din toate încheieturile, își lăsă ca de obicei gândurile să rătăcească.

Oare cum ar fi dacă ar povesti că se întâlnise la Salzburg cu Derwatt și cu Bernard și că discutaseră de mai multe ori? Derwatt vorbise despre sinucidere. Declarase că își dorea să fie incinerat, dar nu într-un crematoriu, ci în aer liber. Bernard era deprimat din cauza Cynthiei (aici Jeff și Ed ar fi putut să confirme). Tom se străduise să le ridice moralul celor doi, dar…

Coborî din mașină, fără să se sinchisească unde se afla, pentru că voia să meargă pe jos și să se gândească în liniște.

— Să vă duc valiza sus, domnule?

Era lacheul de la *Goldener Hirsch.*

— Nu, mulțumesc, e foarte ușoară.

Odată ajuns în cameră, se spălă pe mâini și pe față, apoi se dezbrăcă și făcu o baie.

Își imagina cum decurseseră discuțiile cu Bernard și Derwatt în diverse berării din Salzburg. Avea să fie prima oară când Bernard îl revedea pe Derwatt de la plecarea lui în Grecia, cu cinci ani în urmă… Derwatt îl evitase pe Bernard cu ocazia primei vizite… Bernard nu fusese la Londra în timpul celei de-a doua vizite a lui Derwatt… Bernard plecase deja spre Salzburg… Discutase cu Tom la Belle Ombre, ceea ce era de altfel adevărat… Héloïse vorbise cu Derwatt la telefon și îi spusese acestuia că Tom plecase la Salzburg ca să-l întâlnească pe Bernard sau să încerce să dea de el… Derwatt plecase și el într-acolo. Nu știa sub ce nume călătorise Derwatt. Nimeni nu știa sub ce pseudonim trăia în Mexic. Era suficient să-i ceară soției sale să

declare (dar numai dacă cineva ar fi întrebat-o) că Derwatt sunase la Belle Ombre.

Poate că minciuna nu era prea bine pusă la punct, dar reprezenta un început.

Tom căută pentru a doua oară în rucsacul lui Bernard și deschise carnetul acestuia. Găsi notat pe data de 5 octombrie: „Câteodată, am impresia că sunt deja mort. Ciudat, o parte din mine a rămas suficient de conștientă ca să-și dea seama că identitatea mea a dispărut, s-a șters. N-am fost niciodată Derwatt. Dar oare mai sunt Bernard Tufts?”

Cuvintele acelea erau compromițătoare. Tom rupse foaia din carnet.

Unele schițe erau însoțite de comentarii. Câteva erau colorate, cu verdele caracteristic al clădirilor din Salzburg. „Sanctuarul lui Mozart, invadat de mulțime și de zgomot… nici un portret de-al lui n-are un aer autentic.” Și ceva mai jos: „Privesc deseori râul. Apa curge repede și asta îmi place. Ar fi probabil cea mai bună soluție: să sar de pe pod, într-o noapte, ca să nu mă vadă nimeni și să strige: salvați-l!”

Pasajul respectiv îi convenea de minune lui Tom. Închise repede carnetul și-l puse la loc în rucsac.

Brusc, își dădu seama că nu cercetase dacă Bernard scrisese ceva despre el. Scoase albumul afară și căută numele sau inițialele sale. Apoi deschise carnetul maro. Era plin cu pasaje copiate din jurnalul lui Derwatt, iar ultimele pagini, scrise de Bernard, erau din perioada în care stătea la Londra. Nici un cuvânt despre Ripley.

Tom coborî la restaurantul hotelului. Era târziu, dar mai avea încă timp să comande ceva. De la primele înghițituri, se simți mai bine. Vinul alb, rece și ușor, îl stimulă. Va lua avionul a doua zi după-amiază. Dacă va fi întrebat de ce-l sunase pe Jeff, va răspunde că telefonase din proprie inițiativă să-l anunțe că Derwatt era la Salzburg și că era îngrijorat din cauza lui. Va

adăuga că-l rugase pe Jeff să nu spună nimănui despre Derwatt. Și Bernard? Tom putea foarte bine să susțină că-i spusese lui Jeff și despre el. De ce nu? Poliția nu-l căuta pe Bernard Tufts. Vor crede că Bernard se sinucisese, cel mai probabil aruncându-se în Salzach, în seara zilei în care el și Tom arseseră corpul lui Derwatt. Da, era mai bine să spună că Bernard îl ajutase.

Era sigur că o să i se reproșeze complicitatea la o sinucidere. Oare cât de mare era pedeapsa pentru așa ceva? Va spune că Derwatt insistase să ia o doză masivă de somnifere. Se plimbaseră toți trei prin pădure, dimineața. Derwatt înghițise deja vreo trei pastile înainte să se întâlnească cu ei. Nu reușiseră să-l împiedice să le înghită pe cele care-i mai rămăseseră. Tom avea de gând să declare că nici el, nici Bernard nu se simțiseră în stare să se împotrivească dorinței lui Derwatt de a-și pune capăt zilelor.

Tom urcă în camera lui, deschise fereastra și desfăcu valiza lui din piele de porc. Scoase pachetul din ea și-l înveli cu încă un strat de hârtie de ziar. Chiar și astfel ambalat, nu era mai mare decât un grepfruit. Închise valiza în eventualitatea în care ar fi intrat vreo cameristă, lăsă fereastra întredeschisă și coborî cu pachetul. O luă la dreapta pe podul pe care-l văzuse pe Bernard în ziua precedentă și, când fu sigur că nimeni nu-l urmărea, aruncă în apă pachetul și șevaliera pictorului.

A doua zi dimineață, își reținu un bilet de avion și merse să facă unele cumpărături, mai ales pentru Héloïse. Îi cumpără o vestă, o *Walkjanke* de un albastru-deschis ca pachetul de Gauloises, o cămașă albă cu volănașe, iar pentru el o vestă, dar de culoare verde-închis, și două cuțite de vânătoare.

De data asta, micul avion în care se îmbarcă se numea *Ludwig van Beethoven.*

Tom ateriză pe aeroportul de la Orly la ora opt seara și prezentă pașaportul. Dintr-o privire, angajatul compară figura lui cu cea din fotografie, dar nu puse ștampila pe document. Tom luă taxiul până la Villeperce. Se temea ca Héloïse să nu aibă invitați. Când ajunse, constată că avusese dreptate: vechiul Citroen roșu al familiei Grais era parcat în fața casei.

Tocmai terminaseră de mâncat.

— De ce nu m-ai sunat? îi reproșă Héloïse.

Dar era clar că se bucura să-l vadă.

— Nu vă faceți griji pentru mine, spuse Tom.

— Am terminat.

Într-adevăr, erau pe punctul de a-și bea cafeaua în salon.

— Ați mâncat, domnule Tom? întrebă doamna Annette.

Tom răspunse afirmativ, dar ar fi dorit să bea o ceașcă de cafea. Musafirilor le spuse, pe un ton cât se poate de firesc, că fusese la Paris ca să vadă un prieten, iar ei nu-i puseră alte întrebări. Tom se interesă ce făcea Antoine la Villeperce luni seara. Doar era un arhitect foarte solicitat…

— Mă mai binedispun și eu, spuse el. E frumos afară. Zic și eu că fac schițe pentru următoarea mea lucrare, dar mai important e că fac planuri pentru noul șemineu din camera de oaspeți.

Izbucni în râs. Tom se gândi că, în afară de Héloïse, nimeni nu remarcase ceva neobișnuit la el.

— Cum a fost la Noëlle, marți?

— Ne-am distrat de minune, spuse Agnès. Ne-ai lipsit.

— Și misteriosul Murchison? întrebă Antoine. Care mai e situația?

— Ei bine, tot nu l-au găsit. Doamna Murchison a venit până aici să mă vadă… dar s-ar putea să vă fi povestit Héloïse.

— Nu, spuse Agnès.

— Nu prea am avut cu ce s-o ajut. Tabloul i-a fost furat la Orly.

Nu era nici un pericol să le spună asta: întâi, pentru că era adevărat și, în plus, scrisese în toate ziarele.

După cafea, Tom se retrase, spunând că voia să-și desfacă bagajele, apoi va coborî imediat. Spre marea lui nemulțumire, constată că doamna Annette le dusese sus, cu toate că el nu-i ceruse așa ceva, ba chiar o rugase să le lase jos. Odată ajuns în cameră însă, fu mulțumit să vadă că nu le desfăcuse. Așeză valiza din piele de porc pe un raft al dulapului și o deschise pe cealaltă, în care se aflau lucrurile pe care le cumpărase, apoi coborî.

Familia Grais avea obiceiul să se trezească de dimineață, așa că plecară înainte de ora unsprezece.

— Webster a mai sunat? se interesă Tom.

— Nu. Pot să-i spun doamnei Annette că te-ai întors de la Salzburg? întrebă Héloïse în engleză.

Tom zâmbi.

— Da. De altfel, chiar o să trebuiască să spun tuturor că am fost. (Ar fi vrut să-i explice mai multe, dar nu se simțea în stare să-i relateze despre rămășițele lui Bernard-Derwatt. Nici nu știa dacă va fi vreodată în stare.) O să-ți povestesc mai târziu. Deocamdată, trebuie să dau un telefon la Londra.

Ridică receptorul și formă numărul lui Jeff.

— Ce s-a întâmplat la Salzburg? Ai dat de nebunul ăla? întrebă Héloïse, preocupată mai mult de soțul ei decât de Bernard.

Tom aruncă o privire înspre bucătărie, dar doamna Annette închisese ușa.

— Nebunul a murit. S-a sinucis.

— Serios? Vorbești serios?

Dar Héloïse știa că el nu glumea.

— Acum, cel mai important e să le spunem oamenilor că am fost la Salzburg. (Tom se așează, punându-și capul

pe genunchii ei, apoi se ridică și o sărută pe amândoi obrajii.) Scumpa mea, o să trebuiască să declar că Derwatt a murit și el la Salzburg. Dacă te întreabă cineva, să spui că a sunat aici și a vrut să discute cu mine, iar tu l-ai informat că sunt la Salzburg. În regulă? N-o să fie greu să ții minte, pentru că e adevărat.

Héloïse dădu din cap, apoi întrebă, privindu-l cu ironie:

— Ce e adevărat și ce nu e din toate astea?

Vorbise pe un ton filozofic. Într-adevăr, era mai bine să lase un filozof să se preocupe de asta și el și Héloïse să nu-și bată capul.

— Vino sus. O să-ți dovedesc că am fost la Salzburg.

O luă de mână ca s-o oblige să se ridice. Odată ajunși sus, se uitară la lucrurile cumpărate de Tom. Héloïse încercă vesta lui verde, apoi pe cea albastră, care-i venea perfect.

— Ai cumpărat și o valiză nouă! exclamă ea, văzând obiectul din piele de porc pe raft.

— Ah, nu e nimic extraordinar! spuse Tom în franceză și, cum telefonul suna, o luă de mână ca să nu fie tentată să deschidă valiza.

Operatoarea îi spuse că la numărul lui Jeff nu răspundea nimeni. Tom îi ceru să insiste. Era aproape miezul nopții.

În timp ce făcea duș, Héloïse începu să-i pună întrebări.

— Așadar, Bernard chiar e mort?

Tom tocmai se limpezea. Savura plăcerea de a fi acasă. Își puse pijamaua de mătase. Nu știa de unde să înceapă cu explicațiile. Telefonul începu să sune din nou.

— Dacă asculți, o să înțelegi.

— Alo? se auzi vocea lui Jeff.

Tom își îndreptă spatele și spuse pe un ton grav:

— V-am sunat să vă anunț că Derwatt a murit… S-a sinucis la Salzburg…

Jeff păru să dea din colț în colț, de parcă se temea că telefonul îi era supravegheat. Tom continuă:

— Încă n-am anunțat poliția, spuse el. A murit în împrejurări pe care aș prefera să nu le descriu la telefon.

— Crezi că poți veni la Londra?

— Nu, dar v-aș ruga să-i spuneți lui Webster că v-am sunat, că am fost la Salzburg ca să-l caut pe Bernard… mă rog, nu e vorba de Bernard, pentru moment. Dar, oricum, ar trebui să mergeți la el acasă ca să distrugeți tot ce are legătură cu Derwatt.

Jeff îi spuse că înțelesese. Îl cunoștea pe portar și putea să facă rost de chei. Va spune că Bernard avea nevoie de niște lucruri.

— Faceți lună pe acolo, spuse Tom. Ca să ne întoarcem la povestea noastră, Derwatt a sunat-o pe soția mea acum câteva zile și ea i-a spus că sunt la Salzburg.

— Bine, dar de ce…

Probabil că voia să întrebe de ce venise Derwatt după el la Salzburg, își spuse Tom.

— Cel mai important lucru e că sunt gata să mă întâlnesc cu Webster, aici în Franța. Chiar vreau să-l văd. Am vești pentru el.

Tom închise și se întoarse spre Héloïse. Abia îndrăznea să zâmbească. Și totuși, era atât de aproape de reușită!

— Cum poți să spui că Derwatt a murit la Salzburg, când tu mi-ai povestit că s-a înecat în Grecia acum cinci ani? îl întrebă Héloïse în engleză.

— Păi, trebuie să dovedim că e mort. Scumpo, am făcut asta ca să-i păstrez reputația nepătată.

— Cum poate un om care e deja mort să moară încă o dată?

— Lasă-mă să mă ocup eu de asta. Am… (privi spre ceasul de pe noptieră) am ceva de făcut, care o să-mi ia vreo jumătate de oră, și, după aceea, o să vin la tine…

— Ce-ai de făcut?

— Nimic. Mai multe chestii. O corvoadă, în orice caz.

— Și nu poți să lași pe mâine dimineață?

— Mâine e foarte posibil să vină Webster aici. S-ar putea să sosească la prima oră. Până te schimbi tu, am și terminat. (Tom îi întinse mâna, și Héloïse se ridică, semn că nu era supărată.) Tata-socru ce mai face?

— La naiba cu tata-socru! De el îmi arde mie acum? Două morți la Salzburg! O s-o cred și pe asta când mi-oi vedea ceafa!

Tom pufni în râs. Atitudinea lipsită de respect a soției sale îl amuza, pentru că semăna cu a lui. Respectul ei pentru convenienețe era doar superficial: în caz contrar, nu s-ar fi căsătorit cu ea.

Imediat ce Héloïse traversă palierul, Tom luă din valiză carnetul maro și albumul de schițe al lui Bernard și le puse pe masă. Aruncase pantalonii de bumbac și cămașa într-un coș de gunoi, la Salzburg, și rucsacul într-altul. Avea de gând să spună că Bernard îi ceruse să se îngrijească de lucrurile lui până când va găsi un hotel, dar că nu se mai întorsese să și le recupereze. Tom nu păstrase decât obiectele mai de valoare. După aceea, luă din cutia unde-și ținea butonii inelul mexican pe care-l purtase prima oară la Londra, când jucase rolul lui Derwatt. Coborî în salon, cu picioarele goale, fără să facă zgomot, și-l aruncă în șemineu, în mijlocul tăciunilor care erau încă aprinși. Se va topi precis, își spuse el, pentru că era argint mexican, pur și maleabil. Va pune metalul inform la un loc cu rămășițele lui Derwatt sau, mai bine zis, ale lui Bernard. A doua zi, trebuia să se scoale de dimineață, înainte ca doamna Annette să curețe șemineul.

Héloïse fuma o țigară în pat. Lui Tom nu-i plăcea deloc tutunul blond, dar nu-l deranja atunci când soția lui fuma. După ce stinse lumina, o luă pe Héloïse în brațe. Păcat că nu se gândise să arunce în foc și pașaportul pe numele Robert Mackay! Nu reușea niciodată să aibă parte de liniște.

Tom se desprinse ușor de Héloïse, care încă dormea, ridicându-i capul care se odihnea peste brațul lui. Cu riscul să o trezească, o întoarse într-o parte și o sărută pe un sân, înainte să se dea jos din pat. Tânăra femeie abia dacă deschisese un ochi și mai mult ca sigur va crede că el se dusese doar până la toaletă. Merse în camera lui ca să se încalțe și luă pașaportul cu numele Mackay dintr-un buzunar al valizei.

Apoi coborî în salon. Ceasul arăta șapte fără un sfert. Cenușa din șemineu era stinsă, dar nu se răcise de tot. O răscoli cu ajutorul unei crenguțe, pregătit să ascundă pașaportul dacă doamna Annette avea să intre în cameră. Găsi inelul de argint, înnegrit, nu topit așa cum se așteptase. Îl puse să se răcească pe marginea de piatră, răscoli iar cenușa și rupse pașaportul. Dădu foc documentului cu ajutorul unui chibrit și se asigură că arsese complet. După aceea urcă și ascunse inelul în valiza din piele de porc împreună cu „cadoul” acela roșu și negru căruia n-ar fi fost în stare să-i dea un nume, pe care-l adusese de la Salzburg.

Telefonul sună. Tom răspunse imediat,

— Ah, domnul inspector Webster? Bună ziua… Nu, nu, deloc. Nu dormeam.

— Dacă am înțeles bine ce mi-a spus domnul Constant, Derwatt e mort?

Tom ezită un moment, și Webster adăugă că domnul Constant sunase la el la birou, la o oră foarte târzie, ca să-i lase un mesaj.

— S-a sinucis la Salzburg, spuse Tom. Eram acolo.

— Domnule Ripley, aș vrea să ne vedem, și v-am sunat atât de devreme, pentru că am găsit un avion care pleacă spre Franța la ora nouă. Credeți că puteți să mă primiți la ora unsprezece?

Tom acceptă pe loc.

Se întoarse în dormitorul soției sale. Doamna Annette avea să-l trezească mai târziu, atunci când va veni cu cafeaua, așa cum făcea în fiecare dimineață. Se întâmpla să-i găsească în același pat, fie în camera lui Tom, fie în camera doamnei. Tom nu dormea, dar simplul fapt că stătea întins lângă ea îl odihnea.

Doamna Annette apăru la opt și jumătate. Tom îi explică prin semne că el avea să-și bea cafeaua, dar că Héloïse voia să mai doarmă. Sorbind licoarea parfumată, se gândi la ceea ce urma să facă în ziua respectivă și la felul cum trebuia să se comporte. Impresia de onestitate era foarte importantă, își spuse el, revizuind povestea pe care o pregătise. Derwatt sunase și mărturisise că era foarte tulburat de dispariția lui Murchison (mai tulburat decât ar fi fost normal, dar tocmai din cauza asta părea mai credibil), și că voia să-l vadă pe Tom. Héloïse răspunsese la telefon și-i spusese că soțul ei era la Salzburg, ca să-l caute pe Bernard. Era mai bine ca Héloïse să vorbească ea însăși despre Bernard în fața lui Webster. Fiind vorba de un vechi prieten, Derwatt reacționase imediat.

Cum Héloïse dădea semne că începe să se trezească, Tom coborî să o roage pe doamna Annette să pregătească un ceai. Era ora nouă și jumătate dimineața.

Apoi merse să vadă locul unde îl îngropase pe Murchison. De când îl văzuse ultima oară, plouase.

Păstră neatinse ramurile care acopereau fostul mormânt, pentru că nu lăsau deloc impresia că fuseseră puse acolo intenționat. De altfel, Tom nu vedea nici un motiv să se complice ascunzând o groapă care fusese săpată chiar de polițiști.

Pe la ora zece, doamna Annette ieși după cumpărături. Tom îi spuse soției sale că inspectorul Webster avea să sosească dintr-o clipă într-alta și că voia să vorbească și cu ea.

— Poți să-i spui direct că am fost la Salzburg ca să încerc să dau de Bernard.

— O să te acuze de ceva?

— Să mă acuze de ce? răspunse Tom, zâmbind.

Webster ajunse pe la ora unsprezece fără un sfert. Părea un doctor, cu servieta lui neagră…

— Pe soția mea o cunoașteți, spuse Tom.

Îi luă haina lui Webster și-l invită să ia loc.

Inspectorul se așeză pe canapea. Ceru întâi datele precise și luă notițe. În ce zi primise Tom vești de la Derwatt? Duminică, 3 noiembrie.

— Soția mea a vorbit cu el la telefon. Eu eram la Salzburg.

— Așadar, ați vorbit cu el? o întrebă Webster pe Héloïse.

— Da. Voia să-l vadă pe Tom. I-am spus că e la Salzburg.

— La ce hotel ați stat? întrebă Webster.

Zâmbea ca de obicei și, după expresia lui, nimeni nu și-ar fi dat seama că investiga un caz în care erau mai mulți morți.

— La *Goldener Hirsch,* spuse Tom. Am fost întâi și întâi la Paris, apoi am avut o intuiție, care m-a făcut să merg la Salzburg, pentru că Bernard adusese vorba cândva despre acest oraș. Nu mi-a spus că voia să meargă acolo, ci că i-ar fi plăcut să-l revadă. Salzburgul nu e un oraș prea mare, de aceea, când cauți pe cineva

acolo, nu e greu să-l găsești. De fapt, l-am întâlnit pe Bernard a doua zi.

— Pe cine ați găsit primul? Pe Bernard sau pe Derwatt?

— Ah, pe Bernard, pentru că-l căutam. La momentul respectiv nu știam că Derwatt era la Salzburg.

— Da… vă rog să continuați.

Tom se mișcă pe scaun.

— Cred că am vorbit o dată sau de două ori între patru ochi cu Bernard. Și cu Derwatt la fel. Ne-am întâlnit și toți trei de câteva ori. Erau prieteni de mult timp, înțelegeți. Mi s-a părut că, dintre cei doi, Bernard era cel mai deprimat. Prietena lui, Cynthia, nu mai vrea… mă rog, nu mai voia să-l vadă. Cât despre Derwatt… părea mai preocupat de Bernard decât de propria persoană. Apropo, am un carnet și un album care au fost ale lui Bernard și pe care cred că ar trebui să vi le arăt.

Tom se ridică, dar Webster îl opri.

— Spuneți-mi, vă rog, ce s-a întâmplat mai departe. Cum s-a sinucis Bernard?

— A dispărut. Chiar după moartea lui Derwatt. Ceea ce am citit în carnetul lui mă face să cred că s-a înecat în Salzach. Dar, în momentul acela, nu eram sigur, așa că nu am anunțat poliția austriacă. Am preferat să vorbesc întâi cu dumneavoastră.

Webster avea aerul unui om care nu mai înțelege nimic, și Tom nu era deloc surprins de asta.

— M-ar ajuta dacă aș putea să văd carnetul și albumul lui Bernard. Și cu Derwatt ce s-a întâmplat?

Tom aruncă o privire spre Héloïse.

— Ei bine, trebuia să ne întâlnim toți trei marți, la zece dimineața. Derwatt ne-a spus că luase niște calmante. Mai pomenise și altădată de sinucidere, dar de data asta ne-a mărturisit că ar vrea să fie incinerat… de mine și de Bernard. Părea pe altă lume… și făcea tot

felul de glume ciudate. A mai luat niște pastile în timp ce mergeam. El a vrut să intrăm în pădure. (Tom se întoarse spre Héloïse.) Scumpo, dacă nu vrei să auzi așa ceva, ar fi mai bine să urci. Trebuie să povestesc exact ce s-a întâmplat.

— Prefer să ascult, totuși. (Își ascunse fața în mâini, dar își reveni și se ridică.) O s-o rog pe doamna Annette să ne facă niște ceai. De acord, Tom?

— Bună idee. (Și adresându-se lui Webster): Derwatt s-a aruncat de pe faleză. S-ar putea spune că a folosit trei metode ca să se sinucidă: pastilele, căderea… și focul, dar pot să vă asigur că era mort atunci când l-am ars. Căderea i-a pus capăt vieții. A doua zi, eu și Bernard ne-am întors la locul morții. Am îngropat rămășițele care nu arseseră.

Héloïse se înapoie în salon.

— Așadar, v-ați întors acolo pe data de 6 noiembrie, miercuri.

Unde era Bernard cazat? Tom îi spuse adresa: *Der Blaue Nu-Știu-Cum,* lângă Linzergasse. Dar nu avea idee ce făcuse Bernard în zilele următoare. Unde și când cumpăraseră benzină? Tom nu dădu un răspuns precis. Și Derwatt? Unde locuia? Tom mărturisi că nu încercase niciodată să afle.

— Eu și Bernard trebuia să ne întâlnim joi dimineață, pe la nouă și jumătate, la Alter Markt. Miercuri seară, mi-a cerut să-i păstrez rucsacul, pentru că ar fi dorit să caute un alt hotel. I-am propus hotelul unde locuiam și eu, dar nu a vrut. La întâlnirea de joi, n-a venit. L-am așteptat vreo două ore. De atunci, nu l-am mai văzut. Nu mi-a lăsat nici un mesaj la recepție. Având în vedere că n-a venit la întâlnire, m-am temut că s-a aruncat în râu ca să se sinucidă, așa că m-am întors aici.

Webster își aprinse o țigară cu gesturi și mai lente decât de obicei.

— V-a rugat să-i păstrați rucsacul până joi?

— Nu neapărat. Bernard știa unde să mă găsească, și eu am crezut că o să vină să-l ia miercuri seara. Chiar i-am spus: „Dacă nu ne mai vedem în seara asta, pe mâine!”

— L-ați căutat ieri pe la hoteluri?

— Nu. Îmi cam pierdusem speranța. Eram tulburat și descurajat.

Doamna Annette servi ceaiul și-l salută pe inspectorul Webster.

— Bernard „a spânzurat” un manechin în pivnița noastră acum câteva zile, spuse Tom. Manechinul îl reprezenta pe el. Soția mea l-a găsit și s-a speriat îngrozitor. Și-a atârnat hainele de un cui, și a strecurat un bilețel sub guler. (O privi pe Héloïse.) Îmi pare rău, scumpo.

Héloïse își mușcă buzele și ridică din umeri. Reacția ei era în mod evident sinceră. Ceea ce povestise Tom se întâmplase, și nu-i făcea nici o plăcere să-și aducă aminte.

— Mai aveți biletul? întrebă Webster.

— Da. Cred că a rămas în buzunarul halatului meu de casă. Vreți să mă duc să-l caut?

— Vă rog. (Webster schiță un zâmbet.) Puteți să-mi spuneți exact din ce motiv ați mers la Salzburg?

— Eram îngrijorat pentru Bernard. Mi-a spus că dorea să revadă orașul. Simțeam că vrea să se sinucidă. Și mă întrebam de ce venise să mă vadă tocmai pe mine? Sigur, poate știa că am două tablouri de-ale lui Derwatt, dar nu mă cunoștea. Totuși, cât timp a stat aici, a vorbit foarte deschis cu mine. Am crezut că poate o să reușesc să-l ajut. Dar, până la urmă, s-au sinucis amândoi, și el, și Derwatt. Derwatt a fost primul. Există momente când simți că nu ai dreptul să te amesteci în viața altui om, mai ales când e vorba de un om remarcabil ca Derwatt. Ai impresia că ai greși dacă ai face-o. În fine, ce vreau să spun e că nu e bine, și e inutil, să încerci să oprești

pe cineva care s-a hotărât să se sinucidă. Nici nu poți să-ți reproșezi ceva, pentru că știi că orice ai fi făcut ar fi fost în zadar!

Tom tăcu.

Webster asculta atent.

— După ce s-a spânzurat simbolic, Bernard a plecat la Paris, dar s-a întors. Și atunci l-a întâlnit Héloïse.

Webster vru să știe pe ce dată se întorsese Bernard Tufts la Belle Ombre. Tom spuse nu mai știa precis, dar după părerea lui era 25 octombrie.

— Am încercat să-l ajut pe Bernard și i-am spus că s-ar putea ca prietena lui, Cynthia, să accepte totuși să-l vadă. Cu toate că, din ce-mi povestise el, nu cred că s-ar fi întâmplat asta. Dar am vrut să fac ceva ca să-l scot din starea de depresie în care se afla. Cred că Derwatt s-a străduit și el să-l mai înveselească. Sunt sigur că ei doi s-au mai întâlnit la Salzburg, înainte să ajung eu acolo. Derwatt ținea mult la Bernard. Înțelegi ce vorbim, scumpo? o întrebă el pe Héloïse.

Ea dădu din cap în semn că da. Și nu mințea.

— De ce era Derwatt atât de deprimat?

Tom se gândi o clipă.

— Totul îl plictisea. Lumea, viața. Nu știu dacă avea și alte motive mai intime. Mi-a vorbit despre o tânără mexicană care l-a părăsit și s-a căsătorit cu altcineva. Nu știu cât de mult l-a afectat. Părea să regrete călătoria până la Londra. Mi-a spus că simțea că n-ar fi trebuit s-o facă.

Webster încetă, în sfârșit, să mai ia notițe.

— Ce-ar fi să urcăm?

Tom îl conduse pe inspector în camera lui și scoase valiza din dulap.

— Nu vreau să vadă soția mea asta, spuse el, deschizând valiza.

Se aplecară amândoi. Rămășițele erau învelite în ziarele austriece și germane cumpărate de Tom.

Webster privi datele ziarelor înainte de a lua pachetul și de a-l așeza pe covor. Inspectorul avu grijă să întindă dedesubt alte ziare curate, dar Tom știa că nu era nimic care ar fi putut să se scurgă.

— Fir-aș al naibii! Ce voia Derwatt să faceți cu asta? întrebă Webster după ce gazda lui desfăcu pachetul.

Tom se încruntă și nu-i răspunse imediat.

— Nimic, spuse el în cele din urmă. (Se apropie de fereastră și o deschise.) Nu știu de ce l-am luat. Eram tulburat. Și Bernard la fel. Nu mai știu dacă el a fost cel care spus că poate ar fi trebuit să luăm ceva cu noi în Anglia. Am crezut că o să rămână cenușă, dar n-a rămas.

Webster atingea ușor cu pixul. Dădu de inel, pe care îl puse deoparte.

— Un inel de argint.

— L-am luat special.

Tom știa că cei doi șerpi încolăciți se mai puteau încă distinge.

— O să iau totul la Londra, spuse Webster, ridicându-se. Dacă aveți cumva o cutie…

— Sigur, spuse Tom, îndreptându-se spre ușă.

— Mi-ați vorbit despre carnetele lui Bernard Tufts.

— Da, așa e. (Tom se întoarse și îi arătă carnetul și albumul care erau pe colțul mesei.) Uitați-le acolo. Și iată și ce mi-a scris…

Merse în baie și scoase din buzunarul halatului biletul pe care i-l lăsase Bernard atunci când spânzurase manechinul în pivniță.

Doamna Annette păstra întotdeauna fel de fel de cutii, de diverse dimensiuni.

— Pentru ce vă trebuie? întrebă ea, încercând să-l ajute.

— Asta e foarte bună, o întrerupse el.

Cutiile erau așezate pe raftul de sus al dulapului din camera lui. Tom luă una dintre ele, scoase din ea niște

resturi de lână pe care i le întinse doamnei Annette, zâmbind.

— Vă mulțumesc. Nu știu ce m-aș face fără dumneavoastră.

Webster coborâse și vorbea la telefon, în engleză. Héloïse era probabil în dormitorul ei. Tom duse cutia la el în cameră, băgă în ea pachetul, îndesă mai multe ziare înăuntru, după care merse să caute sfoară în atelierul său și coborî.

Webster încă vorbea la telefon.

Tom își puse un whisky sec și hotărî să aștepte până când inspectorul avea să termine convorbirea ca să-l întrebe dacă voia un Dubonnet.

„…cei de la Buckmaster Gallery? Așteptați să mă întorc…”

Tom se răzgândi și merse să aducă gheața din bucătărie pentru Dubonnet-ul lui Webster. Văzând-o pe doamna Annette, Tom o rugă pe ea să se ocupe, atrăgându-i atenția să nu uite să pună și puțină lămâie.

— O să vă sun eu din nou peste vreo oră, spuse Webster. Atunci, nu luați masa afară… Nu, deocamdată nu vorbiți cu nimeni… Încă nu știu.

Tom nu se simțea prea în largul lui. Văzând-o pe Héloïse pe peluză, ieși afară, cu toate că ar fi vrut să rămână în salon.

— Cred că ar trebui să-l invităm pe inspector la masă sau să-i oferim niște sandvișuri. Ce crezi, scumpo?

— I-ai dat rămășițele?

Tom clipi.

— Nu e nimic important. Ceva într-o cutie, spuse el încurcat. Am împachetat-o. Nu te mai gândi. (Merse cu ea spre casă, ținând-o de mână.) Măcar rămășițele lui Bernard sunt bune la ceva: Webster crede că sunt ale lui Derwatt.

Poate că Héloïse înțelegea. Știa ce se întâmplase, dar Tom era conștient că n-ar fi reușit niciodată să-i descrie

adorația lui Bernard pentru Derwatt. Tom îi ceru doamnei Annette să facă niște sandvișuri. Héloïse merse s-o ajute, iar Tom ca să discute cu inspectorul.

— E o simplă formalitate, domnule Ripley, dar aș putea să văd pașaportul dumneavoastră?

— Sigur.

Tom urcă în cameră ca să-l aducă.

Webster sorbi din paharul de Dubonnet. Răsfoi încet pașaportul. Păru la fel de interesat de vizele mai vechi ca și de cele mai recente.

— Austria. Da.

Tom se felicită pentru inspirația de a folosi un alt pașaport atunci când plecase în Anglia ca să se substituie lui Derwatt. Se trânti pe un scaun. Trebuia să joace rolul unui om pe care evenimentele din ultimele zile îl epuizaseră nervos.

— Ce s-a întâmplat cu lucrurile lui Derwatt?

— Ce lucruri?

— Valiza, de exemplu.

— Nu știu unde a locuit, spuse Tom. Nici Bernard nu știa. L-am întrebat când… după ce a murit Derwatt.

— Credeți că le-a abandonat cumva într-un hotel?

— Nu. (Tom dădu din cap.) Derwatt n-ar fi făcut așa ceva. Bernard era de părere că Derwatt distrusese orice urmă a existenței sale și… Cum ar fi putut să scape de valiză? Poate împrăștiindu-i conținutul în tomberoane sau aruncând-o în râu? E foarte ușor să faci așa ceva în Salzburg. Lui Derwatt, de exemplu, i-ar fi fost foarte ușor să procedeze astfel cu o zi înainte, cât timp era întuneric.

Webster rămase pe gânduri.

— Și dumneavoastră presupuneți că Bernard s-a întors în pădure și s-a aruncat de pe aceeași faleză?

— Da, spuse Tom, pentru că știu că ideea asta i-a trecut prin cap. Am vrut să mă duc din nou acolo ieri-dimineață, dar mi-a fost imposibil. Poate că ar fi trebuit.

Sau să-l caut mai atent pe Bernard pe stradă. Aveam sentimentul că e mort și că n-o să mai dau de el.

— Totuși, dacă am înțeles bine, e posibil ca Bernard Tufts să fie încă în viață?

— Da.

— Avea destui bani?

— Nu cred. I-am propus să-i împrumut acum trei zile, dar a refuzat.

— Ce v-a spus Derwatt în legătură cu dispariția lui Murchison?

— Era foarte deprimat din cauza asta, răspunse Tom după o scurtă pauză. Nu-mi mai amintesc toată conversația. Mi-a vorbit despre povara celebrității. Renumele lui nu-i făcea nici o plăcere. Era convins că celebritatea lui era de vină pentru moartea lui Murchison.

— Era politicos cu dumneavoastră?

— Da. Sau, oricum, n-am remarcat nici o manifestare de antipatie din partea lui. N-am stat niciodată prea mult de vorbă. Nu l-am întâlnit singur decât o dată sau de două ori, cred.

— Știa de povestea cu Richard Greenleaf?

Tom simți cum îl trece un fior. Ridică din umeri.

— Dacă știa, nu mi-a spus.

— Și Bernard? N-a adus nici el vorba vreodată?

— Nu, rosti Tom.

— Înțelegeți, e puțin ciudat ca trei persoane pe care le cunoașteți să dispară sau să moară: Murchison, Derwatt și Bernard Tufts. Richard Greenleaf a dispărut și el, și, din câte știu, corpul lui nu a mai fost găsit. Ca să nu mai vorbim de prietenul lui… Cum îl chema? Fred? Freddie Nu-Știu-Cum?

— Miles, precizează Tom. Dar e exagerat, să spunem că-l cunoșteam bine pe Murchison sau pe Freddie Miles.

Bine măcar că Webster nu ajunsese la concluzia că el era cel care jucase rolul lui Derwatt!

Héloïse intră împreună cu doamna Annette, care împingea o măsuță rulantă, pe care erau o farfurie cu sandvișuri și o sticlă de vin într-un recipient cu gheață.

— Ah, a venit mâncarea! exclamă Tom. Nu v-am întrebat dacă aveți timp să luați masa de prânz cu noi, dar...

— Am întâlnire cu cei de la poliția din Melun, răspunse Webster cu un zâmbet vag. Trebuie să-i sun cât mai repede. Apropo, trebuie să vă plătesc pentru telefoanele pe care le-am dat.

Tom făcu un gest cu mâna în semn de protest.

— Mulțumesc, îi spuse el doamnei Annette.

Héloïse îi oferi inspectorului Webster o farfurie și un șervețel, apoi îi arătă sandvișurile.

— Homar și crab. Acesta e homarul.

— Cum aș putea să refuz? întrebă inspectorul, luând din fiecare. Trebuie să vorbesc cu cei de la Londra să anunțe poliția din Salzburg - pentru că eu nu vorbesc germana -, ca să-l caute pe Bernard Tufts în continuare. Și poate reușim să ne întâlnim mâine la Salzburg? Puteți, domnule Ripley?

— Da, o să încerc.

— Ar fi bine să ne conduceți la locul acela din pădure. Va trebui să săpăm. Derwatt era cetățean britanic. Dar nu se știe sigur. Oare nu și-a luat cetățenia mexicană?

— Nu l-am întrebat niciodată, spuse Tom.

— Ar fi fost interesant să aflăm numele satului din Mexic, adăugă Webster. Știți cumva în apropierea cărui oraș se află?

Tom zâmbi.

— Derwatt n-a dat niciodată amănunte.

— Mă întreb dacă locuința lui o să fie abandonată sau dacă are un om de încredere, un avocat, care să-i pună afacerile în ordine atunci când se va afla că a murit.

Webster tăcu. Tom nu zise nici el nimic. Oare inspectorul încerca să-l facă să se dea de gol? La

Londra, atunci când îl jucase pe Derwatt, Tom îi spusese că avea un pașaport mexican și că trăia în Mexic sub un alt nume.

— Credeți că Derwatt a intrat în Anglia și a călătorit cu un alt nume? Poate cu un pașaport englezesc?

— De la început am fost de părerea asta, răspunse Tom calm.

— Atunci, înseamnă că în Mexic trăia sub un nume fals.

— Fără îndoială. Nu m-am mai gândit până acum…

— Și tablourile le expedia cu numele fals?

Tom nu răspunse imediat, de parcă subiectul nu l-ar fi interesat prea mult.

— Cei de la Buckmaster Gallery ar trebui să știe.

Héloïse îi oferi din nou sandvișuri, dar inspectorul refuză.

— Simt aproape sigur că nu vor spune nimic. Și, de altfel, poate că nici nu-i interesa sub ce nume trăia Derwatt în Mexic, dacă, de exemplu, trimitea tablourile cu numele lui adevărat. Dar a intrat precis cu un nume fals în Anglia, pentru că nu există în nici o evidență a intrărilor și ieșirilor. Pot să sun la poliția din Melun?

— Bineînțeles. Vreți să dați telefon din camera mea?

Webster spuse că aparatul de la parter era perfect. Se uită în carnet și ceru legătura cu comisarul, într-o franceză corectă.

Tom turnă vin alb în cele două pahare de pe platou. Héloïse avea deja paharul plin.

Inspectorul voia să afle dacă cei de la comisariatul din Melun știau ceva despre Murchison. Tom ghici că răspunsul era negativ. Webster preciză că doamna Murchison mai rămânea câteva zile la hotelul *Connaught* din Londra și aștepta cu nerăbdare orice informație nouă. Se interesă și despre tabloul dispărut. Nici o noutate.

După ce închise, Tom vru să-l întrebe cum mergea ancheta despre moartea lui Murchison, dar nu dorea ca inspectorul să vadă că era atât de interesat.

Webster insistă să plătească telefoanele pe care le dăduse și-i lăsă o bancnotă de cincizeci de franci, îi mulțumi lui Tom, care voia să-i mai umple un pahar cu Dubonnet, dar refuză.

Lui Tom nu-i era prea greu să-și dea seama la ce se gândea Webster. Mai mult ca sigur că se întreba ce secrete avea Tom Ripley, de ce anume se făcea vinovat, ce rol avusese el în toată povestea și ce avea de câștigat de pe urma ei. Dar era evident, își spuse Tom, că nimeni n-ar fi asasinat trei persoane, doar pentru două tablouri care riscau să-și piardă orice valoare. Și, dacă Webster ar fi încercat să facă o anchetă la societatea de materiale pentru artiști „Derwatt”, care îi expedia lui Tom un cec în fiecare lună, s-ar fi izbit de un cont cifrat în Elveția.

Mai rămânea și obligația de a merge în Austria a doua zi.

— Pot să vă rog să-mi chemați și mie un taxi, domnule Ripley? Știți numărul mai bine decât mine.

Tom sună la dispeceratul din Villeperce. I se răspunse că vor trimite imediat o mașină.

— O să vă sun diseară ca să aranjăm călătoria spre Salzburg de mâine. E greu de ajuns la Salzburg de aici?

Tom îi spuse că trebuia să schimbe avionul la Frankfurt. Sau să zboare până la München și după aceea să ia autocarul până la Salzburg. Era mai rapid decât să aștepte legătura la Frankfurt.

După aceea, Webster mulțumi stăpânei casei. Cum taxiul sosise, Tom și Héloïse îl conduseră pe inspector la ușă. Trecând prin hol, văzu cutia de pantofi și o luă fără să-i lase timp lui Tom să o aducă.

— Biletul, carnetul și albumul lui Bernard sunt în servieta mea, spuse el.

Tom și Héloïse priviră de pe peron cum se îndepărta taxiul. Webster le zâmbi prin geamul din spate. Apoi intrară amândoi în casă.

Era o ambianță plăcută. Chiar dacă nu pogorâse complet pacea, măcar era liniște, gândi Tom.

— Ce-ar fi să nu facem nimic în seara asta? Să ne uităm la televizor și atât?

După-amiază, Tom se ocupă de grădină, iar seara și-o petrecură împreună, în pijama, uitându-se la televizor și bând ceai. Pe la zece sună telefonul.

Tom se pregătea să discute cu Webster și să noteze programul de a doua zi, dar era Chris Greenleaf care suna de la Paris. Tocmai se întorsese din Renania și voia să întrebe dacă putea să treacă pe acolo împreună cu prietenul lui, Gerald.

După ce închise, Tom se așeză din nou lângă Héloïse și spuse:

— Era Chris, vărul lui Dickie Greenleaf. Voia să vină să ne vadă luni împreună cu amicul lui, Gerald Hayman. I-am spus că e în regulă. Sper că nu te superi, scumpo. Probabil că n-or să stea decât o noapte aici. O să ne facă bine și nouă: puțin turism, câteva plimbări cu mașina, niște mese de prânz delicioase… Da? O să ne relaxăm puțin.

— Când te întorci de la Salzburg?

— A, duminică vin sigur înapoi. Nu cred că toată treaba asta o să dureze mai mult de douăzeci și patru de ore: mâine seară și duminică dimineață. Vor doar să le arăt locul acela din pădure. Și hotelul lui Bernard.

— Hm, bine, spuse Héloïse, stând rezemată de pernă. Vin luni?

— Or să ne dea telefon din nou. Luni seara.

Tom se culcă din nou. Știa că Héloïse era curioasă să-l cunoască pe Chris. Băieții precum Chris și prietenul lui i se păreau amuzanți, măcar pentru o vreme. Totul era bine. Privi filmul francez vechi care rula la televizor.

Louis Jouvet, îmbrăcat în paznic elvețian de la Vatican, amenința un om cu halebarda. Tom hotărî că trebuia să fie serios și ferm a doua zi la Salzburg. Polițiștii austrieci vor avea desigur o mașină, și el îi va conduce direct la faleza din vecinătatea pădurii, pe lumină, și după aceea pe la *Der Blaue Nu-Știu-Cum* din bulevardul Linzergasse. Recepționera cu părul șaten își va aminti de Bernard Tufts; își va aminti și că Tom venise să întrebe de el. Se simți în siguranță. În timp ce urmărea dialogul atât de plictisitor, încât avea impresia că o să adoarmă, începu să sune telefonul.

— Precis e Webster, spuse Tom și se ridică.

POSTFAȚĂ

Patricia Highsmith (19 ianuarie 1921 - 4 februarie 1995), romancieră americană, este cunoscută în principal pentru thrillerele sale polițist-psihologice. Și-a câștigat renumele mondial cu *Strangers on a Train,* roman de debut ecranizat de mai multe ori, cea mai binecunoscută versiune fiind cea a lui Alfred Hitchcock, din 1951, și cu seria romanelor avându-l drept personaj principal pe fascinantul antierou Thomas Ripley. A scris, de asemenea, proză scurtă, adeseori macabră, satirică sau cu o undă de umor negru.

Născută în Forth Worth, Texas, a fost crescută mai întâi de bunica din partea mamei, iar mai târziu de mama și de tatăl său vitreg, aceștia fiind amândoi artiști. Anii copilăriei Patriciei Highsmith au fost sumbri. Părinții ei au divorțat cu cinci luni înainte ca ea să se nască. Și-a urât tatăl vitreg, iar cu mama a avut o relație dificilă, de iubire amestecată cu ură, ce a marcat-o pentru tot restul vieții. Astfel de aspecte traumatizante se vor strecura mai târziu nu doar în povestirile „ciudate” scrise de Highsmith pentru revista liceului, în adolescență, ci și în numeroasele ei romane. Își dorea fierbinte să devină scriitoare sau pictoriță și, mai presus de toate, „să aibă camera ei proprie, departe de casă”.

Învățată de bunica ei să citească încă de la vârsta de doi ani, Highsmith a descoperit lucrarea de psihiatrie *The Human Mind* a lui Karl Menninger la opt ani și a fost fascinată de studiile de caz privind pacienții afectați de diferite tulburări psihice, cum ar fi piromania și schizofrenia.

În 1942, Highsmith a absolvit Colegiul Barnard, unde a studiat compoziția, dramaturgia și proza scurtă. La sugestia lui Truman Capote, și-a rescris primul roman, *Strangers on a Train,* în colonia Yaddo pentru scriitori din Saratoga Springs, New

York. Publicat în 1951, romanul a avut un succes moderat, însă ecranizarea din același an a lui Alfred Hitchcock a propulsat spectaculos cariera și reputația Patriciei Highsmith. În scurt timp, ea a ajuns să fie cunoscută drept scriitoare a misterelor psihologice ironice, tulburătoare, puse în valoare de proza de o surprinzătoare simplitate severă. Au urmat și alte ecranizări ale romanelor ei, în principal de către regizori europeni; între ele se numără *The Blunderer* (1954), *This Sweet Sickness* (1960), *Talentatul domn Ripley* (1955) și *Jocul lui Ripley* (1974).

Patricia Highsmith a ținut jurnale toată viața și și-a dezvoltat stilul scriitoricesc în copilărie, când țesea povești în care-și imagina că vecinii ei aveau, dincolo de fațada de normalitate, probleme psihice și personalități criminale, temă pe care o va explora ulterior, pe larg, în romane.

Multe dintre narațiunile lui Highsmith conțin elemente secundare legate de homosexualitate. Cel mai bun exemplu îl constituie *The Price of Salt* - roman respins de editorii ei și deosebit de controversat pentru finalul fericit, nemaiîntâlnit până atunci în ficțiunea pe tema homosexualității -, în care este vorba despre o relație lesbiană. Romanul a fost publicat, în cele din urmă, sub pseudonimul Claire Morgan, în 1953, și s-a vândut în aproape un milion de exemplare. Personajul principal al cărții, Carol, a fost inspirat de o femeie pe care Highsmith a văzut-o în magazinul Bloomingdales, unde ea lucra în vremea aceea. A obținut adresa femeii cu ajutorul datelor din cartea de credit și, de două ori, după ce a terminat de scris cartea (în iunie 1950 și ianuarie 1951), a spionat-o fără ca aceasta să-și dea seama.

Potrivit biografiei sale, *Beautiful Shadow,* viața personală a Patriciei Highsmith a fost nefericită, marcată de felurite probleme, una dintre ele fiind alcoolismul. Nici una dintre relațiile ei sentimentale n-a durat mai mult de câțiva ani, iar mulți cunoscuți

o considerau mizantropă și plină de cruzime. Deși se dovedea adesea antisocială (era renumită pentru faptul că prefera tovărășia animalelor față de cea a oamenilor, iar o dată a spus: „Imaginația mea funcționează mult mai bine când nu trebuie să vorbesc cu oamenii"), mulți dintre apropiații ei spuneau că era timidă și nefericită, dar nu răutăcioasă. Nu s-a căsătorit niciodată.

Uneori a fost etichetată drept antisemită, fiindcă a sprijinit mișcarea pentru independența Palestinei (a dedicat poporului palestinian romanul *People who Knock on the Door,* menționând totodată că narațiunea nu are „nimic de a face" cu chestiunea independenței Palestinei). A fost, de asemenea, acuzată de rasism și misoginism.

Patricia Highsmith a avut mai multe legături lesbiene, iar în 1949 s-a apropiat de romancierul Marc Brandel. Între 1959-1961, a avut o relație cu Marijane Meaker, care scria sub pseudonimul M.E. Kerr.

Deși scrierile ei - aproximativ 33 - au strălucit în lumina reflectoarelor, viața particulară a preferat să și-o păstreze învăluită în mister. Se spune că au stimulat-o arta și animalele, nu alți scriitori.

Highsmith a nutrit toată viața un dispreț profund față de societatea americană, iar în 1963 s-a mutat în Elveția, unde și-a petrecut tot restul vieții.

Protagoniștii romanelor Patriciei Highsmith sfidează modelul acceptat în ficțiunea polițistă - eroul aspru la vorbă, cinstit, dar totodată brutal și misogin, descris în literatura autorilor ca Dashiell Hammett și Raymond Chandler. Eroii din majoritatea romanelor ei fie sunt compromiși moral de circumstanțe, fie încalcă flagrant legea. Mulți dintre eroii creați de ea comit crime în toiul unor răbufniri pasionale sau pur și simplu pentru a ieși cu bine dintr-o situație dificilă. Șansele de a fi deferiți justiției sunt egale cu șansele de a scăpa neprinși.

Tom Ripley, personaj principal într-o serie de cinci romane, un individ amoral, cu o sexualitate

ambiguă și crime multiple la activ, a apărut pentru prima oară în 1955, în romanul *Talentatul domn Ripley.* Cartea a fost ecranizată de René Clément, în 1960, cu titlul *Plein Soleil;* rolul principal l-a interpretat Alain Delon, pe care Highsmith l-a considerat actorul ideal pentru a-l juca pe Tom Ripley. Un roman ulterior din seria Ripley - *Jocul lui Ripley* - a inspirat filmul *The American Friend,* din 1977, regizat de Wim Wenders și reecranizat în 2002 cu titlul original, avându-l în rolul principal pe John Malkovich. Cele cinci romane care-l au drept personaj principal pe Tom Ripley au fost scrise între 1955-1991.

Patricia Highsmith a murit de leucemie în anul 1995, în localitatea elvețiană Locarno. Drept semn de recunoștință pentru locul care i-a inspirat cariera scriitoricească, și-a lăsat moștenire averea, estimată la trei milioane de dolari, coloniei Yaddo a artiștilor din Saratoga Springs, New York. Ultimul ei roman, *Small g: A Summer Idyll,* a fost publicat postum o lună mai târziu.

Romanele semnate de Patricia Highsmith: *Strangers on a Train* (1950); *The Price of Salt* (sub pseudonimul Claire Morgan) (1953); *The Blunderer* (1954); *The Talented Mr. Ripley* (1955); *Deep Water* (1957); *A Game for the Living* (1958); *This Sweet Sickness* (1960); *The Two Faces of January* (1961); *The Cry of the Owl* (1962); *The Glass Cell* (1964); *A Suspension of Mercy* (1965); *Those Who Walk Away* (1967); *The Tremor of Forgery* (1969); *Ripley Under Ground* (1970); *A Dog's Ransom* (1972); *Ripley's Game* (1974); *Edith's Diary* (1977); *The Boy Who Followed Ripley* (1980); *People Who Knock on the Door* (1983); *Found in the Street* (1987); *Ripley Under Water* (1991); *Small g: A summer Idyll* (1995).

Volume de proză scurtă: *The snail-watcher and other stories* (1970); *Eleven* (1970); *Little Tales of Misogyny* (1974); *The Animal Lover's Book of*

Beastly Murder (1975); *Slowly, Slowly in the Wind* (1979); *The Black House* (1981); *Mermaids on the Golf Course* (1985); *Tales of Natural and Unnatural Catastrophes* (1987); *Trouble at the jade towers and other short stolies* (1988); *Nothing That Meets the Eye: The Uncollected Stories* (2002); *Man's Best Friend and Other Stories* (2004).

Premii:

1946: Premiul „O. Henry" pentru cea mai bună povestire de debut, „The Heroine", publicată în Harper's Bazaar.

1951: Premiul „Edgar Allan Poe" pentru cel mai bun roman de debut, *Strangers on a Train.*

1956: Premiul „Edgar Allan Poe" pentru cel mai bun roman, *The Talented Mr. Ripley.*

1957: Marele Premiu Francez, pentru literatură polițistă, pentru *The Talented Mr. Ripley.*

1964: Premiul „Silver Dagger" din partea Asociației britanice a scriitorilor de proză polițistă.

1990: Cavaler al Ordinului Artelor și Literelor, titlu acordat de Ministerul francez al Culturii.